68 | היום 160 עמוד
יום ו' 14.3.86 | ג' באדר ב' תשמ"ו
גליון מס' 11674 – שנה ל"ט
המחיר 68 אג' (כולל מע"מ) · המחיר באילת (ללא מע"מ) 58 אג'
המייסד והעורך הראשון ע. קרליבך ז"ל
כל הזכויות שמורות ל"מעריב" © 1986

מעריב
MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה
לגליון זה מצורף: סופשבוע · את · שווקים · מעריב ת"א

דחפון
מודעות לוח ומשפחתיות מעריב
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

מזג אוויר

תחזית מזג האוויר: מעונן חלקית עד מעונן עם גשם מקומי קל
• הטמפרטורות – ירושלים 9–15; תל־אביב 12–20; חיפה 12–20; אילת 14–27. הטמפרטורות בארץ ובעולם בעמוד 11

מגדרי משראל!! ריהוט אקסקלוסיבי מהונגריה
לרגל חידוש יחסי המסחר עם הונגריה!! קבלנו מבחר גדול בלעדית להיטי היוקרה.
פינות ישיבה מרופדות בד מבלן עבודת יד
• סלונים מעור • חדרי שינה
פתוח מוצאי השבת
ARTEX BUDAPEST
פורמה כרר השעון יפו, רח' רזיאל 18 - 03-825546

„סוף־סוף יהיה לנו קבר שעליו יכתב שמו של בננו דוד" – אומר יששכר, אביו של החייל שנרצח בידי מחבלים

רוצחי דוד מנוס גילו סודם: קברנו גופת הנעדר במערה ליד קלקיליה

האלוף אהוד ברק: „הישג גדול לזרועות הבטחון" ★ לא הרחק מהמערה נמצאה לפני כחודשיים גופתו של החייל עקיבא שאלתיאל ★ יששכר מנוס: „כל הזמן ידענו שדוד מת מפיגוע חבלני, אבל במשך שנה וחצי המשכנו לקוות; כל הפירסומים שהיו מצד המשטרה כאילו ראו את בננו אצל יצאניות, הומואים, סוחרי סמים ובארים בתל־אביב זה הכל היה שטויות; שטויות שפגעו בנו ובשם של משפחתנו; נעשה לנו עוול גדול מאד" ★ גורמי בטחון בשומרון חשפו השבוע עוד חולייה של מחבלים מאיזור שכם ומחנה הפליטים בלטה

מנוס: מחבל למוות

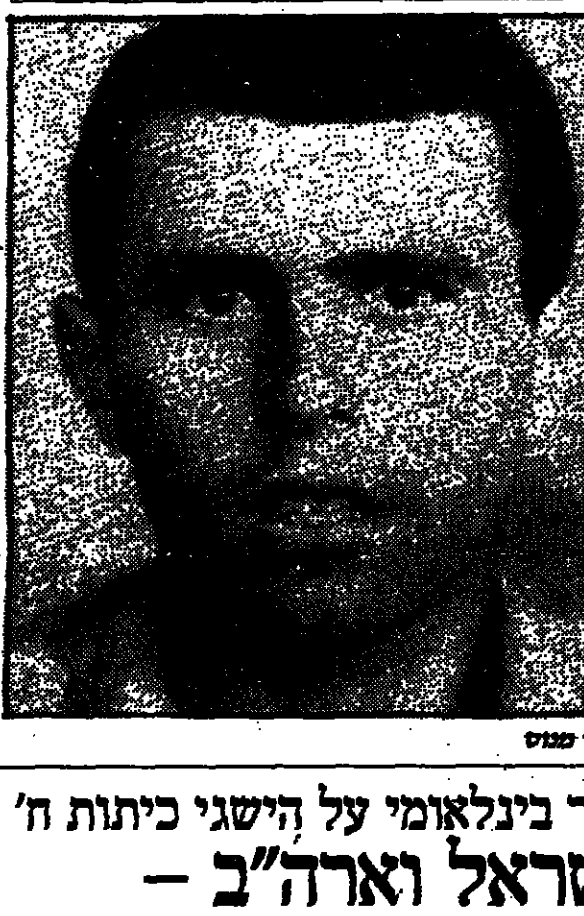
• דוד מנוס

מאת ברוך נאה, עמנואל רוזן ומאיר הראובני

שנה וחצי לאחר שנעלם בדרכו הביתה מבסיסו הצבאי, נמצאה אתמול בבוקר גופתו של דוד מנוס חייל חיל האוויר בן עשרים. „סוף סוף יהיה לנו עכשיו קבר שיהיה כתוב עליו דוד מנוס", אמר אתמול יששכר, אביו של דוד, לאחר שמפקד היחידה לחקירות פשעים חמורים תת־ניצב שמעון סביר וקציני המבצעים של צה"ל באו לבית המשפחה ברחוב דגניה 16 בבני־ברק והודיעו, כי גופתו של דוד נמצאה בתוך מערה מדרום לאלקנה שבמורדות הרי שומרון.

„כל הזמן ידענו שהוא מת מפיגוע חבלני" אמר האב. „אבל המשכנו לקוות. כל צלצול טלפון, כל דפיקה בדלת הקפיצה אותנו, חשבנו הנה, אולי זהו הוא".

„זהו הישג גדול לזרועות הבטחון. מציאת הגופה חשובה קודם כל בשביל המשפחה", אמר אתמול אלוף פיקוד המרכז, אלוף אהוד ברק, בעקבות מציאת גופתו של החייל דוד מנוס.

דוד מנוס יצא בשביעי לנובמבר 1984 מבסיסו בחיפה בדרכו לבני־ברק. דוד שירת כמכונאי רכב בחיל האוויר ולקראת שחרורו מצה"ל קיבל מתנה מהצבא: קורס לשיפור השפה העברית. דוד יצא מהקורס ל"אפטר" ובפעם האחרונה נראה בטרמפיאדה שליד תחנת אגד בחיפה, על הכביש לכיוון תל־אביב.

הצבא והמשטרה חיפשו את דוד

(סוף בעמוד 11)

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע – פקודי

	כניסה	מוצ"ש
ירושלים	5.08	6.22
תל־אביב	5.26	6.24
חיפה	5.18	6.23
באר־שבע	5.25	6.24
אילת	5.26	6.24

המושב הבא של ועידת חרות – אחרי ביצוע הסכם הרוטציה

זו הערכת משקיפים העוקבים אחר המאבקים בצמרת התנועה ★ במחנה לוי טענו שאם שמיר לא יסכים להפרדת המוסדות – צפוי פילוג ★ מילוא: „הם השתגעו, רוצים להפוך את שמיר לבובה" ★ פת: „מה שאירע בחרות השאיר לחברי ולי במפלגה הליברלית טעם מר בפה"

• יצחק שמיר

מאת אבי בטלהיים

המושב השני של ועידת חרות לא יתכנס בזמן הקרוב בגלל חילוקי הדעות העמוקים בין המחנות. בהחלט ייתכן שכינוס המושב יידחה עד לאחר הסכם הרוטציה. יו"ר נשיאות הועידה, השר משה קצב, אמר אתמול כי לא יחדש את הדיונים קודם שיושג הסדר פנימי בתנועת החרות ויוסכם לגבי הצעות ההחלטה שיובאו להצבעה.
(ראה כתבות בעמודים 3, 15, 14 ו־15)

גם אתמול, שעות אחדות לאחר נעילת הועידה הי"15 נמסר כי יכולת להמשיך בדיון, נשמעו התבטאויות קשות מצד שני המחנות.

ממלא מקום ראש הממשלה, יצחק שמיר, כינס בשעות

(סוף בעמוד 11)

• דוד לוי

פרס ישתתף מחר עם כמאה ראשי מדינות בלווית פאלמה בשוודיה

„בשוודיה, כמו במדינות אירופאיות שלוות היה הטרור עד כה נושא תיאורטי, מה שהקל אולי את ההבנה שגילו כלפיו", אמר פרס בטלוויזיה השוודית

מאת עפרה ישועה ליית, שליחת „מעריב" בסטוקהולם ושאול מן ואסתר אדלשטיין

קרוב למאה ראשי מדינות אמורים להגיע היום וכתר למטוק הולם להלווייתו של ראש ממשלת שוודיה אולאף פאלמה, שתהלוך מכל הנראה לאחד הביטוסים הגדולים ביותר מסוג זה שנערכו אי פעם.

ראש ממשלת ישראל שמעון פרס המגיע לסטוקהולם היום אחר־הצהריים, ימצא עצמו בחברתם של נשיא צרפת מיטראן, ראש ממשלת גרמניה הלמוט קול, ראש ממשלת ספרד פיליפה גונזאלס, נשיא פורטוגל מריו סוארש, ראש ממשלת זימבבואה מוגבה, שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ, ראש ממשלת ברית המועצות ניקולי ריזקוב, ראש ממשלת איטליה בטינו קראקסי, נשיא יוון אנדריאס פאפנדריאו וכן ראשי ממשלות בלגיה, אוסטריה וכל ארצות סקנדינביה

(סוף בעמוד 11)

סו"ב התחיל למכור נכסים; סוגר מסעדות ומקצץ בביגוד; ישבית הרכב בימי שישי

פועלי „חרות" פורשים מוועדת ההבראה; דורשים הפרדת חברתם מהקונצרן

מאת דוד ליפקין

הנהלת סולל־בונה החליטה להתחיל מיד במכירת קרקעות ונכסי נדל"ן שיש להם ביקוש. המכירה נועדה לביצוע מזומנים כדי להקל על משבר הנזילות. המכירה של הנכסים שיש להם ביקוש תיעשה מבלי להמתין להסדרים ממלכתיים או הסתדרותיים לגבי מכירת נכסים של חברת העובדים בהיקף של כ־100 מיליון דולר כפי שקובעת תוכנית ההבראה.

הנהלת סו"ב סיכמה עוד כי יופעלו צעדים שונים לחסכון ולהקטנת הוצאות המינהל כדי לחסוך בכספים. בין היתר, ייסגרו מסעדות במטות וביחידות שאינן יצרניות; ועדי הפועלים יידרשו לוותר על הסדרים שונים בביגוד, שי לחגים, וחילת שכר; יוקפאו נסיעות לחו"ל למטרות לימודים השתלמויות וסיורים מקצ

(סוף בעמוד 11)

סקר בינלאומי על הישגי כיתות ח': ישראל וארה"ב – האחרונות במתמטיקה

מאת רן דגוני

בסקר בינלאומי על הישגים של תלמידי כיתות ח' במתמטיקה, דורגה ישראל באחד המקומות האחרונים, לפני כמה ממדינות העולם השלישי ו...ארה"ב.

הסקר, שנערך ב־17 מדינות, בשנת 1982, בדק הישגים באריתמטיקה, אלגברה, גיאומטריה, סטטיסטיקה ושיטות מדידה. ישראל מדורגת במקום הי"13. אחריה מדורגות ארה"ב, שוודיה, תאילנד, ניגריה וסוואזילנד.

במקום הראשון נמצאת יפן, ואחריה הולנד, הונגריה, בלגיה (החבל הפלמי), צרפת, קולומביה הבריטית (קנדה), הונג קונג, אונטריו (קנדה), סקוטלנד, בריטניה, פינלנד וניו־זילנד.

„קרעו ממני את המלח שלי והכל בגלל מעשה שטות שנבע מפחד"

את השטות עשה מלח הצי האמריקני דניאל סטיוארט שלפני שלוש שנים ערק מאניה של הצי השישי שהתארחה בנמל חיפה כדי לחיות עם אהובתו הישראלית איריס קפלן

מאת רן אדליסט

„קרעו אותו ממני, את המלח שלי, והכל בגלל מעשה שטות שלו שנבע מפחד. התחלנו להקים בית, תכננו להינשא, קנינו רהיטים לבית שאליו עברנו לפני 3 חודשים, והכל נגמר ביום ראשון בצהריים, כאשר באו שוטרים ועצרו אותו".

את מעשה השטות עשה מלח הצי האמריקני דניאל סטיוארט, בן 26, שלפני 3 שנים ערק מאניה של הצי השישי שהתארחה בנמל חיפה. הוא ירד מהאניה להופעה־לחוד עם חבריו ולא שב. במסיבה אצל חברים הכיר את איריס קפלן והשניים התאהבו. שלוש שנים חי הבחור בארץ עם איריס ללא תעודת זהות, ללא מסמכים צבאיים, חי כאלמוני. עד יום ראשון השבוע.

שוטרים הידפקו על דלת ביתם הקטן והישן של דניאל סטיוארט ואיריס קפלן ברמת־גן. דניאל נעצר. מעצרו הוארך למטרת היום בפקודת בית־המשפט השלום בתל־אביב ולבקשת שגרירות ארה"ב הוא יוחזר לארה"ב.

ביום ראשון הקרוב, כך נאמר

(סוף בעמוד 11)

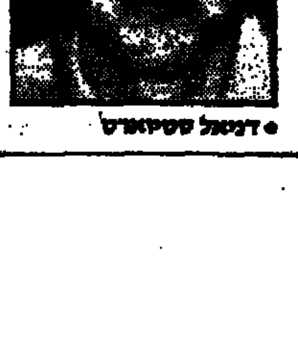
• דניאל סטיוארט

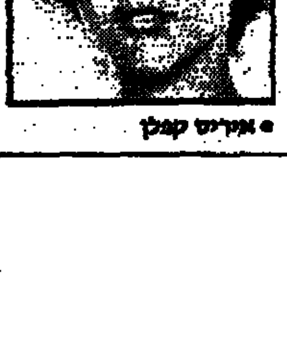
• איריס קפלן

אור הטבע
דודי שמש
הנאמן בעולם באמינה
טל' 03-586266, 882291, 585921
7 תשלומים
תוי תקן
ראה מודעה בעמ' 5

רהיטי כרדינה
סלונים מעור אמיתי
להשיג רק ב"ירדנה"!
רח' הראה 34 ר"ג, טל' 728702 פתוח במוצ"ש

למרות אישור משרד המסחר והתעשיה להעלות מחירים
שטיחי כרמל במחיר הישן
רק עוד שלושה ימים
ברשת השיווק הישיר
בית כרמל
רמת־גן: רח' מודיעין 13
רמת־גן: קניון אילון, דרך אבא הלל
תל־אביב: נחלת בנימין 37
יפו: יהודה הימית 36
נתניה: רח' שמואל הנציב 5
באר־שבע: בית האשל 26
ירושלים: רח' המלך דוד 14
ראשון לציון
ראשון לציון
רחובות: רח' הרצל 183
פתח תקוה: חובבי ציון 28
חיפה
כפר־סבא: רח' הרצל 63
דלית אל־כרמל: מרכז מסחרי
עפולה: רח' הנשיא 1
רעננה: רח' אחוזה 184
פתוח במוצ"ש

התחפושות
גם במוצאי־שבת
מכירת השכרה והחלפה
הרובינזון
ז'בוטינסקי 144
בני־ברק טל' 03-785288

מחר מוצ"ש בשעה 20.00 יתארח האמן יוסי שטרן
בתכנית הטלויזיה „אמנות ומסורת"
ויספר על „הגדות הזהב של ירושלים"
שציירה על ידו ונכתבה ע"י נח אופיר
בהוצאת חברת פלמוט בע"מ

לזוגות בתים
סיוד חדר מדרגות
כולל מעקה וארונות חשמל
+ חדר אשפה (עד 4 קומות)
250.– ש"ח
טל' 052-444437

הירידה הקלאסי באלחוט
ותקליטים קלאסיים במבחר עצום החל ב־4 ש"ח
אלחוט, אבן גבירול 21 ת"א

נשיא פקיסטן: לא יתכן שהפלשתינים יילחמו בישראל עד לבלי קץ

פעם ראשונה שמנהיג מוסלמי חשוב מתבטא בזכות קיומה של ישראל. פרס בתגובה: הדרך כמו לנאום חוסיין ולאולת ידו של אש"ף

מאת שמי גבאי וראובן בן צבי

נשיא פקיסטאן, אחמד זיא אול־חאק, האריך אתמול באש"ף להכיר, אחת ולתמיד, במציאות קיומה של מדינת ישראל במזרח התיכון כדי שיוכל גם הוא לזכות במדינה שלה.

זו הפעם הראשונה שנשיא מגדולי מנהיגי הארצות המוסלמיות, מתבטא בחיוב בזכות קיומה של ישראל.

זיא אול־חאק, אמר ליומון „אתבאר אל־חליג", המופיע באמירויות, כי לא יתכן שהעם הפלשתיני ימשיך להילחם בישראל עד לבלי קץ. ישראל נתמכת על־ידי המעצמה העצומה ארה"ב, על אפם ועל חמתם של הפלשתינים, „וכל המלחמה שמנהל אש"ף היא לשווא".

נשיא פקיסטאן פנה בפעם ראשונה לישראל, בקריאה שלא להסס ולהכיר בזכותו של אש"ף, כנציג בלעדי של העם הפלשתיני, ולהתחיל בשיחות ישירות עימו. הוא יעץ לאש"ף להשיג את תמיכת ירדן כדי לאפשר הידברות עם ישראל. לדבריו, העולם האיסלמי חייב עתה להתערב בנושא, ולנסות לפתור את הבעיה על בסיס החלטת או"ם 242.

זיא אול־חאק דחה את הידיעות על תכניות ארצו לייצר פצצות גרעין, ודחה את השמועות כי הוא מחזיק בפצצות כאלה, אך טען כי ארצו מפתחת ומתקדמת בנושא הגרעין, למטרות שלום.

אני מאמין, אמר אמש ראש הממשלה, שמעון פרס, שהצהרתו של נשיא פקיסטאן, זיא אול־חאק, שעל הערבים להכיר בישראל היתה מכוונת לנאומו של המלך חוסיין, ולאולת ידו של אש"ף. הוא הוסיף, כי נשיא פקיסטאן עורר שאלות אמיתיות שעל הפלשתינים לשאול עצמם ולענות עליהן. פרס היה אורח אגודת העיתונאים בחיפה.

עוד אמר, אש"ף הוא ארגון המעדיף את אירגונו על פתרון הבעיה, ומילים במקום־מעשים. אם קיימת בעיה, הוסיף ראש הממשלה, יש לה פתרון, אבל אם רואים בעשה מכסות, יש לכך רק תוצאות ואלו תוצאות חמורות מאוד לכל הצדדים.

ראש הממשלה גילה כי קיבל באחרונה דיווח משליח, לא יהודי, שחזר מבריה"מ, ונפגש עם אנשי שלטון במוסקווה, על הנוקשות הבלתי רגילה של ההנהגה הרוסית העכשווית.

בעניין פגישתו עם נשיא מצרים, אמר פרס, שהוא תמיד רצה לפגוש את נשיא מצרים, אך אינו לוחץ בעניין זה במיוחד. בהתייחסו לדו"ח הרצח בראס בורקה, אמר ראש הממשלה, כי הדו"ח שנתקבל מכיל 100 עמודים ואם יימצאו בו התשובות שמעניינות את ישראל – נסתפק בכך.

ניסוח שטר בוררות לטאבה יושלם החודש

מעריכים ראשי משלחות ישראל ומצרים לשיחות טאבה, עם סיום הסיבוב הנוכחי בהרצליה

שמי גבאי
סופר „מעריב" לענינים ערביים

ראשי משלחות ישראל ומצרים לשיחות טאבה, מעריכים כי העבודה הקשורה לניסוח שטר הבוררות במגע עם נתחיימה ואפשר שהסיכומים יובאו בסוף חודש זה להכרעת הדרגים המדיניים של ישראל ומצרים, ובכלל זה נקודות המחלוקת „קשות לפיצוח".

הסיבוב הנוכחי הסתיים אתמול במלון „אכדיה" בהרצליה, במצב רוח ידידותי ביותר. סיבוב שיחות נוסף, כנראה אחרון, ייערך כשבוע הבא בקהיר.

ראש המשלחת הישראלית, מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אברהם טמיר, מעריך כי העבודה עשוייה להסתיים בסוף החודש, „גם אם נסיים את הנושאים המרכזיים, אנו נצטרך עוד זמן מה עד לקידמה של הבוררות הבינלאומית". דברים ברוח דומה אמר ראש המשלחת המצרית, המשפטן ד"ר נביל אל־ערבי, שאמר ל„מעריב" כי האווירה בשיחות הפעם היתה רצינית ביותר. „השגנו הסכמות רבות בעניני נוהל, אבל קיימים עוד נושאים מהותיים השנויים במחלוקת ובין השאר השאלה לבורר".

בשיחות, שהתמקדו גם ביחסים הדו־צדדיים בין ישראל למצרים חלה התקדמות רבה. ישראל הודיעה על הסכמתה להרחיב את המכללה הדתית הקופטית בשכונת בית חנינא, במזרח ירושלים, ולהעביר את מנזר כנסיית דיר אל־סולטן להועדת שרים לגיבוש הצעות לפתרון סכסוך הבעלות על כנסייה זו, המתמשך עשרות שנים בין האתיופים לקופטים.

המצרים רואים בעיות הקשורות בעדה הנוצרית הקופטית בירושלים, כחשובות ביותר, כיוון שהקופטים מהווים המיעוט הגדול ביותר במצרים. קבוצה זו רואה בכנסיית דיר אל־סולטאן, הסמוכה לכנסיית הקבר במזרח ירושלים, את קודש הקודשים שלה.

המשלחת המצרית הודיעה מצידה על החלטת ממשלה להתיר ליבואנים מצרים לסחור עם ישראל, כמו עם שאר מדינות העולם. זה סימן מובהק להחלטת מצרים לשפר את היחסים הדו־צדדיים. שר התיירות של ישראל, אברהם שריר, הוזמן למצרים לעידוד תיירות מצרית למקומות הקדושים לאיסלם ולנצרות. אפשר שממשלת מצרים תבין לו פגישה עם עורכי העיתונות המצרית במדינה.

ראש הועדה הצבאית במשלחת המצרית, גנרל פארוק לביב, נועד עם אמו של נעדר צה"ל במצרים, בטי כהן, שיצאה מעודדת מהפגישה, נוכח נכונות ממשלת מצרים להתיר חיפושים אחרי גופות נעדרי צה"ל בסיני ובדלתא של הנילוס.

נודע, כי המשלחת המצרית כבר מכינה את עצמה לבחירת הבורר הניטרלי. משפטן מצרי אמר ל„מעריב", כי על הפרק שמות של משפטים ידועים בעולם, לאו דווקא אמריקנים. לדעת מצרים, העיקרון בבחירת הבורר צריך להתבסס על כך שיהיה איש שלא היה לו כל קשר לסיכסוך הישראלי־מצרי או לתהליך השלום בין המדינות.

שר החוץ הפיני בא לביקור רשמי בישראל

בשיחותיו ידון בשיפור יחסים עם הגדוד הפיני בלבנון

מאת רפאל מן
סופר המדיני של „מעריב"

ישראל ופינלנד יעשו מאמצים לצמצם את החיכוכים בין יחידות צה"ל וצבא דרום לבנון, לבין הגדוד הפיני המוצב במסגרת יוניפי"ל בגזרה המערבית בדרום לבנון – כך מסרו אמש חוגים מדיניים, ערב פתיחת שיחותיו של שר החוץ הפיני, פאבו ואיירינן, עם ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, ושר הבטחון, יצחק רבין. השר הפיני הגיע אמש ארצה לביקור רשמי, ביקור גומלין, לביקור שערך בפינלנד ב־1978 שר החוץ, משה דיין ז"ל.

יחידות וקציני פינלנד משרתים במסגרת יוניפי"ל, אונד"וף (כוח האו"ם בגולן) ומטה משקיפי האו"ם באיזור. בעבר היו מספר התנגשויות אלימות בין צה"ל לבין חיילים מהגדוד הפיני.

בביקורו, ידון השר וירונן בתהליך השלום באיזור, בשידור הבינלאומי ובהידוק הקשרים בתחומי המסחר והתרבות.

אלוף (מיל.) עברי יהיה מנכ"ל משרד הבטחון

● דוד עברי

שר הבטחון, יצחק רבין, יבקש באחת מישיבות הממשלה הקרובות את אישור הממשלה למינוי אלוף (מיל.) דוד עברי, לתפקיד המנהל הכללי של משרד הבטחון. אלוף (מיל.) עברי, יבוא במקומו של אלוף (מיל.) מנחם מרון, הפורש מתפקידו בתום שלוש שנות שרות.

דוד עברי נולד ב־1934 בתל אביב. ב־1952 התגייס לצה"ל, והתנדב לקורס טיס. ב־1955 עבר הסבה למטוסי סילון, הוצב לטייסת המירג' הראשונה, בה נטל חלק במבצע קדש.

ב־1973 מונה ראש להק אויר במפקדת חיל אויר, ומילא תפקיד זה במלחמת יום הכיפורים.

מאוקטובר 1977 עד דצמבר 1982 שימש כמפקד חיל האויר. אחר כך סיים את שירותו הפעיל בצה"ל, ונתמנה ליו"ר פעיל של מועצת המנהלים בתעשיה האוירית. באפריל 1983 חזר לצה"ל, ונתמנה לסגן הרמטכ"ל. ב־1985 סיים את תפקידו, ונתמנה יו"ר מועצת המנהלים של התעשיה האוירית. (ע.)

„הגרלות בשידור ישיר – הזנייה של העתונאות'

אמר אורי פורת, בתגובה להצעה לשדר הגרלות לוטו; נבון יאשר כנראה את השידור הישיר בלימודית

מאת אילנה באום

שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, יאשר ככל הנראה את שידור הגרלת הלוטו של מפעל הפיס בשידור ישיר, בטלוויזיה הלימודית. ההחלטה תימסר בימים הקרובים.

בתמורה למישדר שיימשך שלוש דקות, וישודר בימי שלישי, לפני „ערב חדש", ישלם מפעל הפיס לטלוויזיה הלימודית 220 אלף דולר בשנה. למישדר שני חלקים: 2.05 דקות שידור של ההגרלה עצמה, ו־55 שניות של צילומי מפעלים של מפעל הפיס. מנחי התשדיר יתחלפו מדי שבוע. את התשדיר הראשון תנחה אסנת וישינסקי או יגאל בשן. מנחים נוספים: קובי מידן וענת דולב.

לפני שפנה מפעל הפיס לטלוויזיה הלימודית, התקיימו מגעים עם הטלוויזיה הכללית, אולם מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, דחה את ההצעה. „אני לא חושב שזה חינוכי או ממלכתי לשדר הגרלות בשידור ישיר. שידור ישיר יש בו אלמנט של פירסומת ועידוד הימורים, ואיני חושב שזה תפקידה של הטלוויזיה הממלכתית. בתשדיר ישיר אנחנו משדרים אירועים חדשותיים שעולים לנו בכסף רב. שידור הגרלות בשידור ישיר זה ביזיון! זו הזנייה של העתונאות", אומר פורת.

מעריב

● בני משפחות מניחים זרים על האנדרטה לזכר חללי אוטובוס הדמים. (צילום: שמואל רחמני)

כביש החוף נחסם לאורך קילומטרים בעת האזכרה לחללי אוטובוס הדמים

מאת ברוך מאה

כשהחייל אילן גולדמן, מניצולי אוטובוס הדמים, אמר אתמול „קדיש" ליד האנדרטה לזכר שלושים והמישה הנרצחים, עצרה התנועה בכביש החוף. אלפי מכוניות עמדו לאורך מספר קילומטרים, ונזכרו במה שקרה באותו המקום על אם הדרך, לפני שמונה שנים. חוליית מחבלים שהגיעה מן הים, רצחה שלושים והמישה איש, מרביתם משפחות עוברי אורח שחזרו מטיול. „הדבתנו כעם והממשלה להבטיח לכם: נעשה את כל אשר ביכולתנו שאסון כזה לא יחזור", אמר שם, שר הבטחון, יצחק רבין.

בכל שנה, באו מאות אנשים לטקס – ניצולים, משפחות שכולות, משפחות אבל, ואנשי צבא שהשתתפו בקרב עם המחבלים על כביש החוף. על הדשא, מול האנדרטה, הם מחו דמעה חרש.

את משואת הזכרון הדליקו שושנה אורטוביץ, מנפגעי אוטובוס הדמים, סג"מ ענת אבקות, ששכלה במקום את אביה, האחות, ובצעמה נולמה מהזוהש, וגבי זית, אף הוא מניצולים, ששכל את אחותו במקום. לאחר מכן הונחו עשרות זרים סביב האנדרטה שעליה חקוקים שמות הנרצחים.

השר רבין אמר, כי אסון האוטובוס, הפיגוע המחריד בו נרצחו יותר ישראלים מבכל פעולת מחבל עד כה, ממחיש אולי יותר מכל את כוונות הרצח של המחבלים. הוא אמר, כי מאז מקרה אוטובוס הדמים, הפך חיל הים את הים הפתוח לגבול מבטח, כדי למנוע הישנות אסון כזה בעתיד. בתום הטקס התעכב שר הבטחון ליד רקמת אדרכת ליד הדגל של האנדרטה, במקום בו נפגע שם של יצחק אלפנט, שהיה נכד של השר רבין כמשך 1.5 שנים.

מחר תיערך בכרמל הצעדה המסורתית לזכר שלושים והמישה נרצחי אוטובוס הדמים.

מתחדשים הדיונים בין ישראל ופולין לפתיחת „משרדי אינטרסים"

מאת רפאל מן

פקיד ישראלי יגיע בעוד ימים אחדים לוורשה, להשלים את הדיונים עם ממשלת פולין על פתיחת „משרדי אינטרסים" בשתי המדינות. הוא אמור לדון בפרטים טכניים ואירגוניים, הנוגעים לפתיחת הנציגות הישראלית בוורשה, בהתאם לסיכום עקרוני שהושג לפני מספר חודשים. בדיונים הראשונים הובהר, כי הנציגויות בוורשה ובתל אביב, יכללו צוות של מספר אנשים. בראש הנציגות הישראלית בוורשה אמור לעמוד הדיפלומט מרדכי פלצור.

בירושלים מעריכים כי בתוך מספר חודשים ניתן יהיה לפתוח את הנציגויות. בימים האחרונים חודשו המגעים על פתיחתם, לאחר שבמשך מספר חודשים המתינה ישראל לאישור מינויו של הנציג המיועד לוורשה. שאלת פתיחת הנציגויות הועלתה בעת פגישת מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, כבין יודן עם שר החוץ הפולני, סטפן אולשבסקי, בספטמבר שעבר. לאחר מכן קיימו מגעים באמצעות שגרירויות שתי המדינות בבון, אולם לאחר חילופי שרי החוץ בוורשה עוכבו הדיונים.

פיקרינג: ארה"ב תפעל למען אידה נודל

שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, אמר אתמול כי יש לפעול למען יתכן היתר יציאה ליהודיה לאידה נודל, כדי שתוכל להצטרף למשפחתה בארץ. ארה"ב תעשה כל אשר ביכולתה, כפי שעשתה בעבר, אמר השגריר למשלחת נשי אמונה – תנועת האשה הדתית לאומית, שהגישה לו עצומה חתומה על ידי אלפי חברות ופעילות אמונה בארץ, בפנייה לנשיא ארה"ב, הקריאה לסייע לאידה נודל.

למשלחת בראשות הנשיאה העולמית, הרבנית צפיה גורן, ויו"ר אמונה בישראל, שרה סטרן־קטן, הצטרפה אחותה של אידה נודל, אילנה פרידמן, שסיפרה, כי אחותה נמצאת בבידוד כמעט מלא, על אף שאינה עוד במאסר, בגלל איומי השלטונות על הבאים עימה בקשרים. (ע.)

מעריב
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

עורך: עידו דיסנצ'יק
סגן עורך: יובל אליצור
סגן עורך: לוי יצחק הירושלמי
ראש מערכת המוספים: יעקב ארז
ראש מערכת החדשות: אברהם תירוש

יו"ר מועצת המנהלים: עובד בן עמ"י
מנכ"ל: אמיר דרודזון
מנכ"ל: שמעון חפץ

עזריאל קרליבך	–	מייסד ועורך	1948-1956
אריה דיסנצ'יק	–	עורך ראשי	1956-1974
שלום רוזנפלד	–	עורך ראשי	1974-1980
שמואל שניצר	–	עורך ראשי	1980-1985

(C) כל הזכויות שמורות ל„מעריב"

מושב שיתופי
רקפת
בשגב שבגליל
ממשיך לקלוט משפחות
★ הורים עד גיל 35
★ ילדים עד גיל 13
תנתן עדיפות לבעלי ידע ויזמה בתחום התעשיה.
כתובת למכתבים
ועדת קליטה, מושב רקפת, ד.נ. משגב 20179

למכירה
מכונת צילום גסטטנר 2003.
לקבלת פרטים לטלפן 656807 או 657785 בין השעות 8.00–14.00.

למכירה מחשב לרופא שיניים
אפל 3 + תוכנה לניהול מרפאה + מדפסת
2700 ש"ח
063-34986/7

ספרית מעריב
שלושת רבעי הזמן
מאת במאט גרולט
הופיע חדש

פתוח במוצ"ש
מחירים כאלה לא היו ולא יהיו!
הנחה 50%-60%
על כל מוצרי החורף בכל חנויות רשת טתה
+3 תשלומים
אתא טתה
רשת חנויות האופנה הגדולה בישראל.

„ראינו ב,חרות' נסיון השתלטות פנימית של בני עדות המזרח"

ד"ר גבי ויימן מאוניברסיטת חיפה מסביר את מה שארע בוועידה; „הלקחים עגומים למדי" ■ פרופ' סמי סמוחה: „הדמוקרטיה ממש חוגגת"

מאת ראובן בן־צבי

במה שקרה בוועידת חרות אפשר לראות מעין מאבק עדתי, אליו מצטרפים גם גורמים נוספים, כמו המאבק בין ד"ר בני בגין ואריאל שרון, שהיה בבחינת המשך למלחמת לבנון – אמר אתמול ד"ר גבי ויימן, מהחוג לסוציולוגיה באוניברסיטת חיפה, המתמחה בתקשורת המונים, בהגיבו על ועידת חרות.

לדעת ד"ר גבי ויימן יש הוכחות פשוטות לכך שקבוצות מזרחיות קופחו בארץ מבחינה פוליטית. לתיקון העוול היו שני מסלולים: הקמתה של תנועת תמ"י, שהיתה מפלגה לעדות המזרח בלבד והשתלטות מבפנים בתוך המפלגות. בוועידת חרות, הוסיף ד"ר ויימן, יושם המסלול השני של השתלטות פנימית. המימסד הקלאסי של חרות היה אשכנזי, אך התמיכה הרחבה היתה דווקא מזרחית באופיה. זאת, משום שבגין הצליח, במידה מסויימת למשוך ולעורר אהדה אישית ברמה כזו שטשטשה את הנושא העדתי. עתה, כ,שאבא איננו", חזר ופרץ הנושא העדתי, ביחוד כשמצד אחד יצחק שמיר ומהצד השני דוד לוי.

לנעשה בוועידת חרות יש, לדעת ד"ר ויימן, השפעה על תרבות הפוליטית בישראל, והלקחים הם עגומים למדי. לציבור יש אמנם זכרון קצר ולמרות שזה יזיק מאד לדימוי של חרות, בכל זאת יש עוד זמן עד לבחירות הבאות, ואירועים אחרים עשויים להטביע חותם שיהיה משמעותי יותר מאשר הוועידה בלבד. התרבות הפוליטית בישראל נפגעה קשות בשל העדר תרבות דיבור, אלימות פיזית והעובדה שהויכוח הוא על כוח, מעמד ושלטון ולא על אידיאולוגיה. כיוון שהמדובר באירועים משודרים כשהעם "רואה ושומע את הקולות", כולל צעירים ופוליטיקאים לעתיד, יש לכל זה משקל תורם להנמכת התרבות הפוליטית במדינה עם כל הקשור בכך.

פרופסור סמי סמוחה, מהחוג לסוציולוגיה, רואה את ועידת חרות באור שונה למדי. ברור, הוא אומר, שלוועידה היה מימד עדתי מובהק וברור שההרכב הסיעתי מבחינה זו לא מאוזן. רוב התומכים בדוד לוי באים מעדות המזרח ורוב תומכי יצחק שמיר הם אשכנזים. אם רק זה, לדעת פרופ' סמוחה, הדבר היה פשוט. אבל היה פה גם מאבק בין הדורות והמרכיב האידיאולוגי היה דומיננטי. בעלי המחוייבות האידיאולוגית לארץ ישראל השלמה באים רובם ממחנה שמיר, בעוד שבמחנה לוי אין כאלה בעלי מחוייבות אידיאולוגית, ומחנה שמיר חושש שלא יימצא מי שיעמוד בפרץ. זאת, משום שאנשי לוי לא גדלו על ברכי בית"ר ולא התחנכו על תורת ז'בוטינסקי.

התופעה והשלכותיה, לדעת פרופ' סמוחה, היא סימן ברור לדמוקרטיזציה של החברה הישראלית. בפעם הראשונה שיש בחרות התמודדות ממש על עמדות כוח, שהיו עד כה מרוכזות בסמכות מרכזית. עכשו קיים משחק דימוקרטי, כשברור לי ששני הצדדים מנסים לאייש ולהגיע לעמדות כוח על ידי שימוש בכל מני תכסיסים לא כל כך דמוקרטיים. לדעתו, הדמוקרטיה בישראל נמצאת בשיא פריחתה וחוגגת, משום שמה שקרה לא יכול היה לקרות לפני עשרים שנה. אם יוצא מחנה לוי בסוף של דבר, יהיו לכך תוצאות חיוביות, משום שהמחנה הקשה של תומכי ארץ ישראל השלמה ייחלש, אפשר שתעלה בחרות מנהיגות יותר פרגמטית ולא רק ארץ ישראל השלמה תעמוד בראש הדאגות אלא גם בעיות פנים.

ד"ר אברהם בריכתה מהחוג למדעי החברה באוניברסיטת חיפה, רואה בוועידת חרות השלמת התהליך שהחל במהפך 1977. הליכוד זכה, לדבריו, תמיד מבחינה אלקטוראלית בתמיכת עדות המזרח (70 אחוז). כל עוד שבגין עמד בראש התנועה לא היה כל ערעור על מנהיגותו, וגם עדות המזרח ראו במנהיגותו ובאידיאולוגיה של חרות ביטוי למאווים שלהם. כיום, כשמנהיגות בלתי מעורערת אינה קיימת, ובמקומה לא בא מנהיג כריזמטי חדש, קיימת הדרישה לתרגם את התמיכה האלקטוראלית של העדות גם לשפת מנהיגות וייצוג פוליטי. יש פשוט רצון לתרגם מציאות שהיתה קיימת עשרות שנים, לשפת הכוח הפוליטי על ידי דרישה לאייש משרות בהתאם לייצוג.

[illegible]

מאת יוסף צוריאל

המשבר בתנועת החרות מעורר את הסיכוי לקיום הרוט־ציה [illegible] קבוצים [illegible]. [illegible] יוסף בורג [illegible] כי אם [illegible] ראשי תנועת החרות להתלבט, הרי [illegible] בממשלה, ואז [illegible] השאלה אם ניתן [illegible] את הרוטציה. ח"כ [illegible] כי כבר ברור [illegible] לקיים את [illegible] הממשלה לידי יצחק שמיר. [illegible] המדינה [illegible] בפני תנועת החרות.

ח"כ מנחם פרוש (אגו"י) טוען שהמשבר בתנועת החרות הוא עמוק. [illegible] שיאשר את קיום הרוטציה.

● פרופ' יחזקאל דרור

● פרופ' סמי סמוחה

● הרמת ידיים בוועידת חרות: מאבק עדתי או תגובה לדמוקרטיה (צילום: ראובן קסטרו)

‚ההתרחשויות בוועידת חרות אינן תוצאה של מלחמת עדות'

פרופ' יחזקאל דרור מהאוניברסיטה העברית מסביר כי מה שקרה אופייני לשינויים המתחוללים בתרבות הפוליטית הישראלית והבאים לידי ביטוי מובהק יותר בתנועה זו משום שהיא נפתחה יותר לכוחות חדשים ■ פרופ' פנחס מדינג: ,במישור הציבורי גם עם ישראל וגם חרות הפסידו'

מאת אריה בנדר

„ראשי המחנות השונים בתנועת החרות יגיעו להסדר משום שפוליטיקאים יודעים להיות גם עם בעיות אישיות ויש להם גישה ראציונלית לבעיות. ברגע יש במפלגה תוהו ובוהו אולם אני לא מאמין שתנועת החרות עומדת בפני פורענות. הפוליטיקאים לא [illegible] והם ישובו וימצאו נוסחה שתאפשר הנהגה קולקטיבית. ההסתברות לפילוג התנועה היא נמוכה ביותר, בוודאי לפני הרוטאציה" – כך מעריך פרופ' יחזקאל דרור מהאוניברסיטה העברית.

„ההתרחשויות שליוו את ועידת חרות הם סימפטום לשינויים המתחוללים בתרבות הפוליטית הישראלית, שינויים הבאים לידי ביטוי מובהק יותר בתנועה זו, משום שהיא נפתחה יותר לכוחות חדשים. התנועה נמצאת בעיצומם של חילופי משמרות. את מקום דור האבות המייסדים תופסים כוחות חדשים המתאפיינים בתנועה זו ובתנועות אחרות בנטיה לרגשנות ולהיסטריה. המערכת הפוליטית הקודמת שהיתה מבוססת על האבות המיסדים ועל המנגנון המפלגתי עוברת כיום לפוליטיקה המונית. היום מנצח מי שמצליח לגייס את ההמון ולא מי שמגייס את המנגנון המפלגתי או מי שמעורר תגובה אידיאולוגית".

פרופ' דרור אינו סבור שהאירועים שליוו את הוועידה הם תוצאה של התפרצות עדתית. „אין פה מלחמת עדות. האירועים הסוערים הם תוצאה של השתלבות שכבות חדשות במעשה הפוליטי ואני לא רואה מקום לחשש מפני התנגשות על רקע עדתי. האלטרנטיבה החמורה יותר היא שהם ישארו מחוץ לפוליטיקה".

פרופ' דרור אינו סבור שהתמונות הקשות והעלבונות והאישיים שליוו את הוועידה ירתיעו את בוחרי חרות. „השאלה היא לא מה יגידו האינטלקטואלים מהמחנה היריב ולדעתי את תומכי חרות זה לא ירתיע. אני גם לא מסכים לדבריו של יוחנן באדר שהזהיר כי התנועה הולכת לקראת התאבדות. יש פה מקרה של חילופי משמרות ובעוד עשר שנים תנועת החרות תראה אחרת לחלוטין. אולי בעיני הותיקים, הדבקים בדפוסים הקודמים זו התאבדות. בטוח שבגין מרגיש רע מאוד וז'בוטינסקי לא היה אוהב זאת אבל אין כאן כל התאבדות אלא שינוי פניה של המפלגה".

פרופ' פנחס מדינג, חוקר מפלגות ומרצה בכיר לפוליטיקה ישראלית בחוג למדעי המדינה של האוניברסיטה העברית אינו סבור שתנועת החרות עומדת על סף פילוג. „לכולם יש אינטרס משותף ברור וחשוב לסגת מסף התהום, ערב הרוטאציה. הבעיה היא כמובן שלשמיר אין כבר כעת רוב, וראש־ממשלה שאינו שולט במפלגתו ואינו זוכה לתמיכה מלאה יהיה ראש ממשלה חסר אונים. זו בעצם הבעיה הקשה ביותר הניצבת בפני ראשי חרות. להערכתי הם יגיעו להסכם פשרה כלשהו אחרת כולם יפסידו. בספרות נקרא מצב כזה משחק סכום מינוס. ראשי חרות חייבים לבלוע את הארועים הקשים ולעבור לסדר היום. אם חברי חרות הבודדים האחרים ישכחו את מה שקרה, אני לא בטוח.

לטווח קצר זה ישפיע קשה על דימוי המפלגה. לטווח רחוק יותר שתי הנקודות שיכריעו את עתיד התנועה יהיו עמדת הליברלים לגבי השותפות עם חרות ומימוש הסכם הרוטאציה. במישור האישי אני סבור ששמיר וארנס הפסידו מבחינת עוצמה, כוח ושליטה. שמיר הפסיד הרבה ממניותיו גם משום שלא שמר על קור רוח והתפרץ. ללוי, לעומתו, היה רוב ולכן היה יכול להראות מאופק, שקול ומתון. שרון ולוי הרויחו אך ברור ששרון הרויח יותר. הוא התחיל מנקודת המוצא הכי חלשה והרויח הכי הרבה, אבל במישור הציבורי גם עם ישראל וגם תנועת החרות הפסידו".

פרופ' מדינג חושש שהמנגנון האלים שאפיין את ועידת חרות יהפוך לנורמה בחיים הפוליטיים בארץ. „הבעיה האמיתית שעוררה הוועידה היא לא עימות עדתי כביכול אלא הסכנה שסגנון כזה ישלוט במערכות הפוליטיות שלנו".

אשראי ענק בשופר־סל

רכזו קניותיכם בשופר־סל
ושלמו אחרי הפסח ב־2.5.86
ב־ VISA או ב־ כלשק

על קניה מ־50 ש"ח ומעלה

רק בשופר־סל VISA·3 ללא ריבית

שופר־סל

„בעלי ,פיט' העדיפו מעט לקוחות אך ,קליברים' שהפקידו כסף רב"

בית המשפט מינה כונסי נכסים לחברת הברוקרים שהתמוטטה ■ משרדיה, בשדרות רוטשילד 61 סגורים ואיש לא מתעניין בנעשה שם ■ ביקורת הושמעה בהנהלת הבורסה על טיפולה בפרשה

מאת מרדכי אלקן, איה אורנשטיין ועודד שורר

„המשרד של השכנים שלי היה מלא חיים ועכשיו עצוב לראות אותו סגור ואף אחד לא בא אליו. עצוב ומצער עוד יותר לקרוא בעיתונים את הסיפורים על האנשים שהיו שכנים טובים שלי. אני מאמין שהשכנים הנחמדים הסתבכו ולא רימו אף אחד" – סיפר אתמול רופא השיניים ד"ר ארי גולדמן.

מרפאתו של רופא השיניים נמצאת בשכנות דלת מול דלת למשרדי חברת הברוקרים „פיט" בקומה השלישית בבנין בשדרות רוטשילד 61 בתל־אביב.

בחדר המדרגות בכניסה לבנין בלטה תיבת דואר עמוסה עתונים ודברי דואר אחרים. על התיבה התנוססו שמות של חברות בבעלות חגי בליך ויד־רי סלנט, שני הברוקרים שברחו השבוע מן הארץ: פיט חברה פיננסית לתעשיה ומסחר בע"מ; עולם המשחקים והתחביבים בע"מ; בליך את סלנט אחזקות בע"מ; יס אחזקות בע"מ; חביב השקעות בע"מ.

לפלא שאף אחד מלקוחות חברת הברוקרים, לא בא אתמול לראות מה קורה במשרדים שנסגרו השבוע בעקבות בריחת בעליהם לחו"ל.

חברי בורסה, שהכירו מקרוב את שיטת העבודה של חגי בליך סיפרו: „חגי נהג להתפאר, שהוא מקבל רק לקוחות גדולים הרוצים להשקיע בבורסה. הוא קיבל לקוחות שהפקידו אצלו סכומים רק מעל 40 אלף דולאר. הוא העדיף מספר קטן של לקוחות, שכל אחד מהם יהיה 'קליבר' גדול כמו קיבוצים למשל, חברות פיננסיות, או ידידים עשירים. לקוחות מהסוג שחגי בחר לעצמו היו מועטים, אך מובחרים. כנראה שהם אינם הטיפוסים, שיפרצו למשרד סגור וירדו עם הקירות".

מקורבי בורסה אחרים אמרו: „בזמן האחרון לחגי במעט ולא נותרו לקוחות. אולם הוא ידע יפה להציג, כאילו החברה שלו ושל יודי עדיין חיה ונושמת, בעוד אנחנו ידענו, שהיא על סף הסגירה, בגלל הסתבכות מחובות כספיים כבדים, ששורשיהם עוד נעוצים במפולת שוק המניות לפני שלוש שנים. נפילתם של חגי ויודי היתה צפויה. אנחנו מתפלאים רק מדוע הנהלת הבורסה לא נקטה בעוד מועד בצעדים מתאימים לפני שחגי ויודי ברחו מן הארץ".

עורכי־הדין ד"ר יוסף שגב ומיכאל שפיגלמן מונו אתמול על־ידי נשיאת בית המשפט המחוזי בתל־אביב חנה אבנור ככונסי נכסים זמניים לחברת הברוקרים „פיט".

את הבקשה למינוי כונסי הנכסים הגישו עוה"ד ד"ר יוסף שגב ואפי פרי, המייצגים לקוח של „פיט" – שמואל פלינט, שניהל בחברה תיק השקעות. בנוסף הגישו עורכי הדין בקשה לפרק „פיט" שתידון ביום חמישי.

השופטת אבנור נעתרה גם לבקשת גלים אחזקות בע"מ, אף היא לקוחה של „פיט" שהשקיעה בחברה 1.1 מליון דולר, והוציאה צו מניעה האוסר על הבורסה לנירות ערך ועל מספר בנקים לבצע כל פעולה או עסקה בקשר לרכוש החברה. את הבקשה בשם גלים בע"מ הגיש עו"ד יצחק זיסמן.

כונסי הנכסים הוסמכו לתפוס את מיסמכי החברה ואף לשים ידם על נכסיה. כן ניתנה להם הזכות להכנס למשרדי „פיט" בשדרות רוטשילד 61 לצורך תפיסת המיסמכים.

בנימוקי בקשתו של פלינט למנות ל„פיט" כונסי נכסים הוא טוען שהשקיע בחברה 400 אלף שקלים ישנים בשנת 1981. החל מחודש אוגוסט אותה שנה הוא ניהל בחברה תיק השקעות רשמי. בהיותו שכיר, הווה הסכום שהוא הפקיד, את חלק הארי של חסכונותיו.

לדברי פלינט נודע לו מאמצעי התקשורת כי בעלי השליטה בחברה עזבו את המדינה. הוא פנה למשרדי החברה אולם הם היו נעולים. לבאורה, כך אמר, נראה לו שבשלושת החודשים שקדמו לבריחת מנהלי החברה מישראל, עשתה „פיט" מעשים שיש בהם העדפה במידמה של חלק מהנושים, ועל כן, לדבריו, קיים הצורך למנות לחברה מנהל מיד־ הר שישים ידיו על נכסיה.

פלינט מציין כי היום חייבת לו החברה 31 אלף ש"ח.

ביקורת חריפה על טיפול הנהלת הבורסה בפרשת חברת הברוקרים „פיט" הושמעה אתמול בישיבת מועצת המנהלים של הבורסה בתל־אביב.

הביקורת התייחסה לכך שקשיי חברת הברוקרים שבעליה סגרו אותה וברחו מן הארץ לא זכו לתשומת לב ראויה מהנהלת הבורסה, מעבר לדרישתה להגדיל את ההון העצמי של החברה.

לפני מספר חודשים הורתה הנהלת הבורסה לרואה החשבון גר סומך ממשרד סומך חייקין צ'ירון ושות' שהם משרד רואי החשבון של החברה להגיש לה נתונים שיבהירו את מצבה הכספי של החברה. עד עתה לא הגיש רואה החשבון סומך את הנתונים שנדרשו ממנו והנהלת הבורסה לא עמדה על כך.

מידע שהגיע לבורסה קבע שההפסדים בסך 2.5 מיליון דולר שרשמה במאוחה חברת הביטוח הפניקס בגין השותפות שלה בחברת „פיט" אינו משקף את התמונה המלאה. בעקבות זאת פנתה הנהלת הבורסה לרואה חשבון גר סומך.

בישיבת מועצת המנהלים אתמול דיווחה הנהלת הבורסה כי כונס הנכסים הזמני שמונה לחברה עו"ד יוסי שגב נענה לבקשתה לשתף פעולה בבדיקת החברה והתחייבויותיה.

סמנכ"ל הבורסה נתי שילו הגיב אמש ואמר: „בעקבות פרשת חברת הברוקרים 'פיט' תבחן עצמה הבורסה אם היא זקוקה לכלים חדשים כדי לעמוד מקרוב ובמהירות אחר האיתנות הפיננסית של חברי הבורסה".

לטענת חברי בורסה, כי ההתמוטטות של חברת הברוקרים, לא הפתיעה אותם והם צפו אותה מראש, אמר נתי שילו: „אם ידעו, מדוע לא הועיקו אותנו לפעול? אילו היו מזעיקים היינו פועלים מיד. בכלים שהיו ברשותנו לבדוק את מצב החברה לא ידענו את אשר אחרים טוענים שידעו. גם כעת כאשר ברור שחברת הברוקרים הסתבכה עדיין אין לנו מושג על היקף ההסתבכות אבל הוא נאמד במיליוני דולאר. כונס הנכסים שמונה על ידי בית המשפט יבדוק את היקף הסתבכותה של חברת הברוקרים ואנו נשתף פעולה עימו בבדיקה זו".

בינתיים החליט אתמול דירקטוריון הבורסה להשעות למשך חודש את חברת הברוקרים 'פיט' מחברות בבורסה. כן החליט הדירקטוריון למנות בודק מיוחד לחברת 'פיט' שיבדוק את מצבה של החברה, הגורמים לאירועים האחרונים שהיו בה וכן מצב ההשקעות של לקוחותיה. במקומו של יו"ר ועדת נהלי מסחר של הבורסה, הברוקר חגי בליך שברח מן הארץ, מונה אתמול ליו"ר הוועדה, חבר הבורסה, הברוקר הוותיק צבי לובצקי.

מימשל מיטראן מנסה לשחרר את החטופים לפני יום ראשון

כדי לגרוף אהדה לקראת הבחירות לאסיפה הלאומית ★ השלמת העיסקה תהייה נצחון לשיעים הקיצונים שישיגו בכך את כל דרישותיהם הראשוניות

מאת תמר גולן ושמי גבאי

בארבע בירות – פריס, דמשק, ביירות ובגדד – נעשים עתה מאמצים קדחתניים להשלמת „עיסקת חליפין" מורכבת, אשר תביא לשחרורם של בני הערובה הצרפתיים בלבנון תמורת שני מתנגדי המשטר בבגדד אשר כבר זכו למקלט שם, וחמישה טרוריסטים שיעים הנמצאים בכלא בצרפת. הם נידונו לתקופות מאסר ארוכות באשמת נסיון לרצוח את ראש ממשלת איראן לשעבר שאהפור בח'תייאר. כן אמור ההסכם לכלול תשלום „כופר" גבוה בכסף, בציוד רפואי ובציוד אחר.

בידיעות מביירות נמסר כי הראשונים שישוחררו הם ארבעת אנשי צוות הטלוויזיה של „הרשת השנייה", אשר נחטפו בשבוע שעבר. אולם צרפת מבקשת להגיע להסדר כולל, כדי לסיים את הפרשה אחת ולתמיד.

אם אכן תושלם העיסקה, יהיה בה נצחון גדול לשיעים הקיצונים אשר ישיגו בכך את כל התביעות שהגישו.

השאלה היא האם יצליחו שליחי המימשל לסכם את כל הפרטים ולבצע את החילופין עוד לפני הבחירות שיתקיימו ביום ראשון בצרפת לאספה הלאומית. גם אם לא יזכה בכך, מעוניין המימשל הסוציאליסטי לפתור את משבר בני הערובה עוד לפני יום הבחירות ולא לאפשר לאופוזיציה של הימין לקטוף את פירות המאמצים הרבים שהושקעו בהשגת ההסדר. הכל זוכרים כאן את המחיר הכבד ששילם נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ימי קארטר, בפרשת בני הערובה האמריקאיים בטהראן, וכיצד קצר רונאלד רייגן את פרי המאמצים של קודמו בתפקיד.

המתווך הראשי במו"מ עם חברי ארגון „הג'יהאד האיסלאמי" הוא ד"ר רזה ראד, אשר עזב אתמול את לבנון בחופזה ויצא לדמשק. סוריה והנשיא חאפז אסד אמורים להיות ערבים להסכם, והעובדה שד"ר ראד יצא לדמשק, מעידה על אפשרות של הסכם קרוב.

יתר על כן, מנהיג חוליית הסרוד שניסתה להתנקש בחייו של שאהפור בח'תייאר שיגר אתמול מברק לעורך-הדין שלו ובו פנייה לחוטפי האזרחים הצרפתיים בלבנון. אניס נקש קורא לחוטפים „להתעלם מדבריו הפרובוקטיביים של ראש הממשלה לורן פאביוס" ומבקש „מידידיו" (הקיצונים השיעים בלבנון) להרגיע את בני משפחות החטופים ולומר להם לשמור על אופטימיות.

אף כי פריס שומרת על שתיקה מוחלטת, אומרים כאן מקורות מדיניים כי הממשלה נחושה בדעתה לפתור את משבר בני הערובה, אפילו אם פירוש הדבר שהממשלה נכנעת לתביעות החוטפים, וזאת בניגוד להצהרות הפומביות שלה, ובעיקר הודעתו של ראש הממשלה פאביוס בשידור לאומה בשבוע שעבר כי הבריח פעמיים „לא ניכנע".

העתון „לה מונד" והשבועון „ל'אקספרס" טוענים כי מישל סרא לא הוצא להורג כתגובה על גירוש שני העיראקים, אלא מת עוד הרבה לפני כן. הם טוענים כי שירותי הביון האמריקאים הודיעו עוד בראשית פברואר לשירותים המקבילים של צרפת כי סרא הומת בידי שוביו.

המוזיאון הגדול בעולם למדע נחנך בפאריס

מאת תמר גולן, סופרת „מעריב" בפריס

הנשיא פרנסואה מיטראן התפנה אתמול מעיסוקו בפרשת בני הערובה בלבנון ומערכת הבחירות המתקרבת לסיומה, כדי לחנוך את „עיר המדע והתעשייה", המוזיאון הגדול בעולם לטכנולוגיה וחידושי המדע.

המדובר הוא במבנה מרהיב ביופיו ובגודלו. עשר שנים נמשכה בנייתו, בהשקעה שהגיעה עד היום ל-4,5 מיליארד פרנק.

המבנה גדול פי שניים וחצי ממוזיאון „פומפידו", הגדול ביותר בצרפת עד היום. אלף אנשים מועסקים במקום, ואמורים לבקר בו עשרה מיליון מבקרים בשנה.

רקדני בת-דור אמרו „קדיש" בטרבלינקה

במזג אוויר אירופי קפוא, אמרו אמש חברי להקת בת-דור „קדיש" באתר הזיכרון בטרבלינקה, בו נספו יותר מ-800 אלף קרבנות בשואה, רובם יהודים.

הביקור במחנה הריכוז הנאצי לשעבר היה חוויה קשה ומרגשת במיוחד עבור החברים הצעירים בלהקה. היה זה עבורם מפגש בלתי-אמצעי ראשון עם המראות האלה.

„אני מרגיש מוזר", אמר משה גולדברג, רקדן בלהקה. „אבי היה אסיר בטרבלינקה ובעת אני עומד פה. אינני מבין איך האנשים, אחרי כל זה, יכלו להמשיך להיות ואף להקים משפחות. זה נורא, אולם זה חשוב מאד לבקר כאן ולדעת כמה שיותר, משום שזהו חלק מאיתנו, היהודים".

מנהל הלהקה, בארי סבירסקי, אמר לחברי הלהקה בצאתם לטרבלינקה, כי זה יהיה יום קשה, ואולם הוא חושב שזוהי חובתה של הלהקה הישראלית הראשונה המבקרת בפולין לפקוד את טרבלינקה, הנמצאת במרחק של כ-110 קילומטרים מצפון לוורשה.

השטח הענק שעליו משתרע המחנה מלא מצבות, שחלקן מזכירות את שמות המקומות מהם באו הקרבנות.

„הדממה פה ממש מדהימה", אמר סברסקי כשהוא מביט על המשטחים, המכוסים שלג, ומשובצים אבנים לא מסותתות. „קשה לתאר כיצד הרגישו אותם אנשים, עירומים למחצה ורועדים ברעב, ואשר מצאו כאן את מותם. אני חושב כי זה חשוב ביותר שלא לשכוח את אשר אירע פה ולשם כך על כל אחד מאיתנו להזכיר זאת לעצמו מפעם לפעם."

לאחר שאמרו „קדיש" הניחו חברי הלהקה פרחים ליד האנדרטה שעליה מגולפת מנורת שבעת הקנים. „זוהי אינה רק בעייתו של העם היהודי אלא של העולם כולו", אמרה רדה שטה, רקדנית מצריה הרוקדת כסולנית בלהקה. „אני חושבת כי היהודים מוכרחים שתהיה להם ארץ משלהם. אני מקווה, אך אני גם יודעת שהדבר בלתי אפשרי, שלא תהיינה עוד מלחמות במזרח התיכון." (א.ב.)

„העיראקים נקטלו כזבובים"

כשלו בנסיונם להדוף התקפות אירן

מאת שמי גבאי, סופר „מעריב" לענינים ערביים

קרב ביזונים אכזרי ביותר, פנים אל פנים, התחולל אתמול בין מאות חיילים עיראקיים ואירנים, בדרך לכיבוש שני בסיסים המוחזקים בידי צבא אירן, באזור של ביצות מלח במבואות הנמל העיראקי אל-פאו, לשפך שט אל-ערב למפרץ הפרסי.

עיראק ואירן שידרו על הקרב הזה סיפרו על מאות הרוגים. נראה כי הקרב הסתיים בכשלונו של צבא עיראק, הנלחם בתוך אדמה בוצית מאז ה-9 בפברואר כדי להגיע לנמל אל-פאו המרוחק רק 18 ק"מ משטחי ההתבססות שלו.

במרחק אלף ק"מ מחזית זו, משתלט צבא אירן על פסגות ההרים המושלגים של כורדיסטאן העיראקית לא רחוק מהעיר סולימאניה בירת המחוז. אירן הודיעה כי כל הכוחות העיראקים מהארטיה הראשונה שניסו לספר לפסגות נקטלו במורדות ההרים „כמו זבובים".

● ויקטוריה סלרס, בתו של הקומיקאי-המת, מחקה את בריז'יט בארדו ב„פלייבוי". (בתצלום א.פ.)

בתו של סלרס מבוקשת על הברחת קוקאין במיליונים

מאת רן דגוני, סופר „מעריב" בניו-יורק

ויקטוריה סלרס, בת 23, בתם של פטר סלרס ואשתו השנייה, השוודית בריט אקלנד, מבוקשת ע"י משטרות ניו-יורק וניו-ג'רזי בחשד שהיא חברה פעילה ברשת בינלאומית להפצת קוקאין.

לטענת התביעה, „יבאה" הרשת מדי שבוע מקולומביה ללוס-אנג'לס קוקאין בשווי מיליון דולר.

סלרס אף מואשמת בתקיפה אכזרית של אדם על רקע עסקי סמים, הקרבן נותר משותק.

„פלייבוי" מפרסם השבוע תצלומי עירום של סלרס הבת, שם היא מחקה בין השאר את סמל-המין הצרפתית בריז'יט בארדו.

גונסאלס יצא מחוזק מתמיכת עמו בנאט"ו

מאת הנריק צימרמן, סופר „מעריב" בברצלונה
וכתבי סוכנויות הידיעות

במדריד עדיין שררה אמש אווירה חגיגית, למשמע תוצאות ההצבעה במישאל-העם, אשר על-פי תוצאותיו תישאר ספרד חברה בברית נאט"ו.

משקיפים אומרים כי הדבר יחזק ללא עוררין את משטרו של גונסאלס ויקנה לו ניצחון ודאי בבחירות הצפויות. גם המניות בבורסה של מאדריד עלו בכ-6.78 נקודות ביום אחד, והדובר אחד העסקים החשובים בספרד אמר לכתב „רויטר" כי „הכל עלול היה לקרות אילו היתה התוצאה אחרת... ההצבעה לחיוב מטהרת את האוויר ומסלקת כל אי בהירות כלכלית".

בכך זכתה ממשלת ספרד בנצחון ברור, 53.52 אחוז מן המצביעים תמכו להמשיך בברית. 39.84 אחוז התנגדו ו-40.27 אחוז, מבין כ-29 מיליון בעלי זכות בחירה – נמנעו. יצויין, כי רוב סקרי דעת הקהל שנערכו לפני ההצבעה, ניבאו תוצאות הפוכות.

בארה"ב ובשאר ארצות נאט"ו, נשמו לרווחה, לאחר היוודע התוצאות. הדאגה היתה בעיקר על העובדה שפרישת ספרד היתה עלולה להיות תקדים למדינות אחרות. מזכיר נאט"ו, הלורד קארינגטון, אמר כי „אמירת לא לנאט"ו היתה במדינת נסיגה פוליטית". משרד החוץ הבריטי כינה את תוצאות ההצבעה „חשיבות היסטורית לעולם המערבי".

אנאטולי קראסיקוב, בסוכנות הידיעות הסובייטית, אמר כי תוצאות ההצבעה יכלו להיות שונות אלמלא השקיעו מיליוני ספרדים לסבך בצורת את משטרו של גונסאלס.

במפלגה הסוציאליסטית הספרדית שבעים רצון מן ההכרעה, ואולם יש הדואגים ל„שחיקה" בתדמית מנהיגיהם אשר נאלצו להיאבק במאבק בחירה „מפרך ומורט עצבים". השאלה היא איזה מחיר פוליטי תיאלץ לשלם המפלגה בבחירות הכלליות הבאות, שיתקיימו בקיץ הקרוב או בסתיו.

ארה"ב מפתיעה: מודאגת מדיכוי הזכויות בצ'ילה

מאת רן דגוני, סופר „מעריב" בניו-יורק

בתפנית חדה במדיניותה כלפי צ'ילה, הביעה ארה"ב „דאגה חמורה" מדיכוי זכויות האדם במדינה וקראה למדינות אחרות לתמוך בהצעת החלטה אמריקנית לגינוי צ'ילה בוועדת או"ם לזכויות האדם בז'נבה.

התפנית עוררה הפתעה אצל דיפלומטים במרכז או"ם בניו-יורק והיו שכינו את המדיניות האמריקנית החדשה כלפי צ'ילה „ביטוי לסינדרום מארקוס בוושינגטון".

פקידים במשרד החוץ האמריקני אמרו אתמול, כי זה חדשים לוחצת ארה"ב על משטרו של הנשיא אוגוסטו פינוצ'ט שיתיר יותר זכויות-אדם בצ'ילה. הממשלה הצבאית של פינוצ'ט נמצאת בשלטון מאז 1973 ונהנתה מתמיכה חזקה של וושינגטון.

הפקידים אמרו, כי ארה"ב נתקלה בקיר אטום במאמציה לשכנע את פינוצ'ט לשפר את מצב זכויות האדם בארצו. לפיכך החליטה וושינגטון לתת פומבי למורת רוחה ויזמה הצעת החלטה לגנות את צ'ילה בוועדה לזכויות האדם.

„ליאורה ויניצקי שהסתבכה בניו-יורק – תחזיר חובותיה"

מאת סופר „מעריב" בניו-יורק

ליאורה ויניצקי, אשת עסקים ישראלית שהסתבכה בחובות בארה"ב, לא ברחה ולא נעלמה; משפחתה בישראל ובארה"ב שוקדת עתה לסייע בידה להחזיר את כל החובות בתוך 60 יום – אמר אתמול ל„מעריב" מקור המקורב למשפחה.

ויניצקי, שהיתה מעורה בחוגים ישראליים בעיר, נעלמה לפני כחודש לאחר שלווחה סכומי כסף גדולים מעשרות אנשים. לפי הערכה „שאין לה אישור", מסתכמים חובותיה ברבבות דולרים.

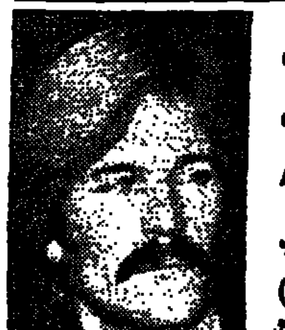

„האדסון נסחט ע"י מאהבו"

טוענים פרקליטי השחקן (משמאל) שמת מאיידס

מנהלי עזבונו של השחקן המנוח רוק האדסון, שמת ממחלת האיידס, הגישו לבית המשפט העליון בארה"ב תביעת-נגד בסך שני מיליון דולר נגד מאהבו של השחקן.

על-פי התביעה, באשם המאהב, מארק כריסטיאן, שסחט מהאדסון 72 אלף דולר, באיום כי יגלה את עובדת היותו הומוסקסואל ברבים, לאחר שהאדסון ניסה לנתק את יחסיהם.

עוד נאמר בתביעה, כי כריסטיאן נתן שירותיים מיניים תמורת כסף כאשר האדסון נעדר מארה"ב, וכי גנב חפצים בשווי של 60 אלף דולר מרכושו של האדסון. בין החפצים שמנהלי עזבונו של האדסון תובעים מכריסטיאן להחזיר: כ-7,000 תקליטים, 200 סרטים, ציוד וידיאו, וסטיה וכרית רקמים מעשה ידי האדסון עצמו.

פרקליטיו של כריסטיאן, אשר תבע קודם לכן מעזבונו של האדסון סכום של 14 מיליון דולר כפיצוי על העובדה שיתכן ונדבק ממנו במחלת האיידס, כפרו מכל וכל במה שכינו „האשמות מחפירות וקנטרניות אלה". כריסטיאן גם הכחיש כי האדסון ניסה לסיים את הרומאן ביניהם. (א.ב.)

"פעם גם אני עמדתי שם.
הם נבחנים לתפקיד הגדול ביותר בחייהם,
אני יודע מה עובר עליהם - הכאב,
הפחד, האומץ, לוא יכולתי, הייתי
בוחר את כולם..."

מייקל דוגלאס הוא זאק

שורת המקהלה
A CHORUS LINE
בכורה ארצית בקרוב
מכירת הכרטיסים החלה
בקופת קולנוע רב-חן ת"א
הכינו כרטיסים מראש!

מה עושה את האישה טובה במיטה?
מה עושה את הגבר טוב במיטה?

שני ספרים מאת ג'נרי לי, אשר עזבה את בי.בי.סי. וראיינה 150 מומחים ויודעי-דבר כדי למצוא את התשובות לשאלות אלו.
מי ומי במרואיינים? "אלי" ו"אלות" סקס מפורסמים – ריצ'ארד ברטון, מנדי רייס דייוויס, ג'ק ניקולסון, זא זא גאבור, עומר שריף, סילביה קריסטל ועוד – גם אמנים ו-פסיכולוגים, וזונות צמרת בקטווירה הולנדר.
"תשובות מפורסות להפתיע". ("טיים")
* "נשים וגברים מפורסמים (ומנוסים ביותר) בשטף דיבור חסר מעצורים מסבירים כיצד ל-העשות מאהבות מעולות ומאהבים מעולים, שייזכרו לטוב". ("קוסמופוליטן")
כל ספר 11.80 ש"ח. רוצו לחנות או שלחו צ'ק להוצאת "לדורי", ת.ד. 26507 ת"א, ותקבלו שני ספרים שיפקחו את עיניכם ויחוללו מיפנה נפלא בחייכם. המשלוח חינם.

סרטו החדש של מייקל צ'ימינו (צייד הצבאים)
שנת הדרקון
סרט השנה
★★★★ "סרט בצל צואה מחשמלת." ידיעות אחרונות
"צ'ימינו הוא אחד מגדולי יוצרי הקולנוע." לוס אנג'לס הרלד

תל-אביב	רמת-גן	נהריה	רחובות	ראשל"צ
„רב-חן"	„רב-גן"	„רון"	„הדר"	„נעמן"

בידוד לגגות דעפים קונים ב„בוליביד" משמר הנגב – מכירות: 03-335231-2

מבצע ב-PCC
מועדון המחשב האישי בע"מ
לבחירתכם:
5 עסקות חבילה
4 מסלולי תשלום
פתוח גם במוצ"ש זה, 15.3.86
ראה עמוד 33 בחוברת „סופשבוע"

אלדם בקצב בניה
ראה מוסף סוף שבוע עמוד: 40

קולנוע „תמוז המחודש"
תל-אביב
מוצ"ש וכל השבוע ב-7
אגם הברבורים
9.30 שבוע 6
סרטו של סטנלי קובריק
התפוז המכני
(שלא כפי שפורסם במודעות)

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מרכז המפרי לאקולוגיה חברתית
מתכבדים להזמינכם להשתתף
בערב הנצחה לזכרו של האלוף אברהם אורלי ז"ל
וחלוקת מילגות מחקר על שמו
ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו, 16 במרץ 1986, בשעה 7.30 בערב, בבית הצנחן, ברח' וקה 121, הדר-גן.
בתכנית:
★ קטע מוזיקלי בביצוע הרביעיה הקאמרית של צה"ל
★ דברי פתיחה: פרופ' חיים אלתר, רקטור ונשיא בפועל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
★ ד"ר פרד לוין, מנהל מרכז המפרי
★ נציג המשפחה:
מטרות קרן האלוף אברהם אורלי ז"ל
★ הענקת מילגת מחקר לד"ר מאיר צמיר
★ מר יאיר עמיקם – סופר:
על הסופר האלוף אברהם אורלי
★ הרצאת מר יצחק רבין, שר הבטחון
★ מנחה: דן כנר

מבצע בגדי עור ופרוות
עד 50% הנחה עד גמר המלאי
פרוות | מכנסיים | חצאיות | חגורות | ז'קטים | מעילים | תיקים
Victory אופנת עור בע"מ
פתוח במוצאי שבת.
הקישון 16, בני-ברק (ליד הקניון) טל. 03-708030. פתות רצוף
מ-7.00-18.00 יום ו' 7.00-13.00.

מדור קשר למשפחות חת"ם
הודעה למשפחות הנופלים של חיל התותחנים בישראל
בימים אלה נשלמות ההכנות להקמת האנדרטה המרכזית בזכרון יעקב לחללי חיל התותחנים.
לשם אימות רישום שמות הנופלים ומועד נפילתם, נשלחו הודעות למשפחות.
משפחות שלא קיבלו הודעה ומשפחות שקבלו הודעה ומצאו כי הנוסח אינו מדויק, מתבקשות להתקשר מיידית ולא יאוחר מ-31.3.86 לכתובת: קצינת נפגעי חת"מ ד.צ. 02168, טלפון: 08-221623, (03)983476.
חיל התותחנים „בצח להנציח" ע"ש חללי חיל התותחנים „אגוד התותחנים בישראל"

מומחים לצביעת מעליות בצבע מקורי
לאחר הטפול שלנו המעלית שלכם כחדשה
הקרדין
הצעות מיוחדות לועדי בתים
רח' דוחן 14 ת"א טל. 375916, 373668, 847730

למכירה במחיר מציאה
מיני מחשב DPS 6/32 HONEYWELL
MB 26 דיסק, 256 KB
2 מסופים וכונן דיסקטים דו-צדדי.
טלפונים: 523027, 02-535997 ירושלים.

רוסים וגרמנים נכנסים לסלון של בעלי טלוויזיה

תאגיד תחנות פיראטיות בכבלים החל להפעיל בקריות של חיפה אנטנה הקולטת שידורים מאירופה ★ „יחידת הלוחמה בכבלים" של ארגון מפיצי הסרטים בסיוע שוטרים החלה לנתק מינויים מ„צינור הבידור"

מאת אריה קרול ויהודה גורן

תאגיד תחנות הטלוויזיה בכבלים, בקריות הסמוכות לחיפה, התחיל להפעיל אתמול בבוקר אנטנה גדולה הקולטת שידורי טלוויזיה מלוכסמבורג, גרמניה ובריה"מ. אנטנה זו, שעלותה כ־5,300 דולר, תעביר את שידורי הלוויין למנויי הכבלים.

בכוונת התאגיד לבקש רשיון להפעלת האנטנה, כשלב לפני השתתפות במכרז להקמת רשת טלוויזיה עצמאית בכבלים. לאנשי הכבלים נודע כי משרד התקשורת עומד להגיש באחד באפריל הצעת חוק שתאפשר הקמת ערוץ שני ותחנות כבלים מקומיות.

„יחידת הלוחמה בכבלים" המשותפת לארגון הגג של מפיצי הסרטים האמריקניים ומשרד התקשורת החלה אתמול לנתק כבלים למינויים בקרית־מוצקין, קרית־ביאליק וסביבתה.

אתמול ב־2 בצהרים הם פשטו בסיוע שוטרים על בתיהם של מינויים המתגוררים בעשרה רבי־קומות ברחובות ורד, קדיש לוז ושדרות בן־גוריון בקרית־מוצקין וניתקו אותם מתחנות הכבלים. יותר משהתנגדו למבצע בעלי התחנות עצמם, התנגדו לו המינויים הרבים שלגביהם הקרנת סרטים בסלון הוא בידור זול ופופולרי.

לכן לא קיבלו הדיירים את הפושטים בסבר פנים יפות, אם לנקוט בלשון המעטה, ובמספר מקרים ניסו דיירי הקומות העליונות המחזיקים במפתחות הכניסה לגג להתחמק בטענות שונות כגון: „המפתחות אצל אשתי בעבודה".

גם כמה בעלי תחנות הגיעו למקום הפשיטה וניסו להשפיע על המינויים להתנגד לפשיטה. בימים הקרובים יימשכו הפשיטות בקריות בהיקף נרחב.

לדברי משה אדרי, מארגון המפיצים, נותקו כבלים ל־400־500 מינויים. אנשי הטלוויזיה בכבלים הגיבו בגיחוך על ידיעה זו. „לא נותקו יותר מ־200 מינויים", אמר אחד מהם. לטענתם, נותקו הכבלים בניגוד לסיכום שהושג בבית־המשפט הגבוה לצדק, לפי הצעת השופטת מרים בן־פורת.

משה אדרי גילה אתמול, כי מפיצי הסרטים עומדים להגיש בשבוע הבא תביעות אזרחיות כנגד ועדי הבתים שהתחברו לרשת הכבלים. אנשי תאגיד הכבלים אמרו אמש: „זהו נסיון לאיים על ועדי הבתים בכוונה להרתיע אותם".

[illegible]

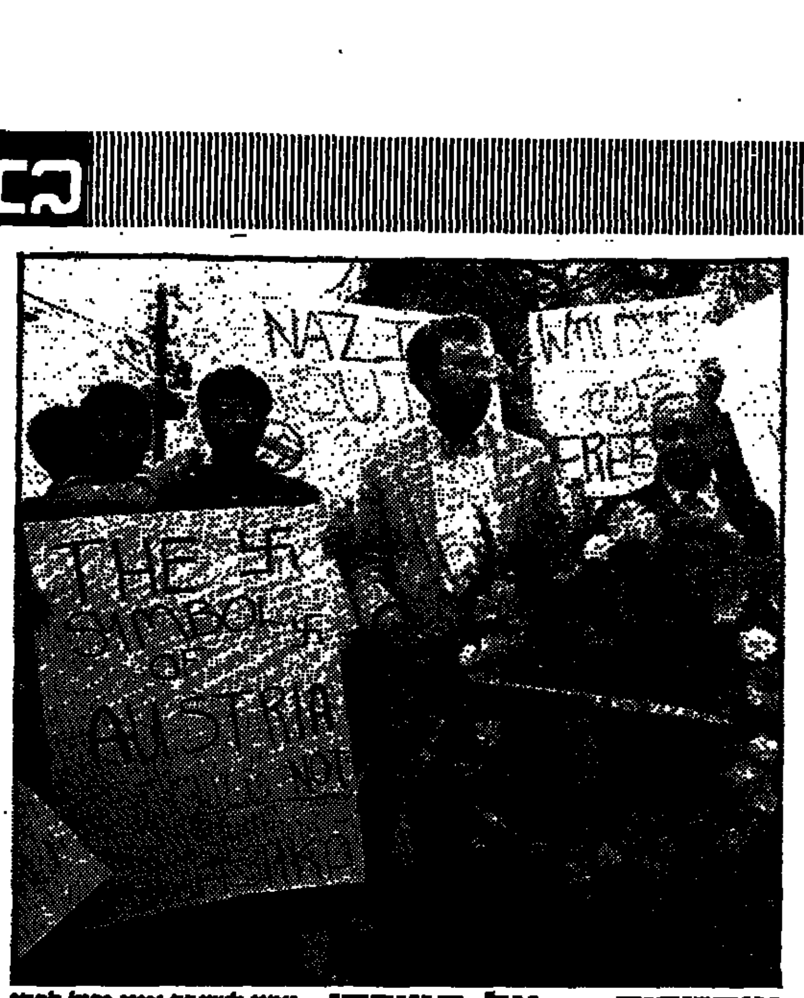

אוסטריה — אל תשכחי

„נאצי לשעבר אינו יכול לכהן כנשיא", "איך אתם יכולים לשכוח", „בושה לבוחרי ואלדהיים" — זה היה נוסח שלטים ענקיים בעברית, אנגלית וגרמנית שהונפו אתמול מול בניין שגרירות אוסטריה בישראל, ברחוב הרמן כהן בתל־אביב.

כמה עשרות סטודנטים מההתאחדות העולמית של הסטודנטים היהודים באו אתמול, ביום השנה ה־43 לגירוש יהודי סלוניקי, להניח זר זכרון על גדר השגרירות האוסטרית. אלי כהן, שעלה מסלוניקי סיפר על הימים קשים ביוון, כאשר הנאצים העבירו את יהודי המדינה לאושוויץ. „קורט ואלדהיים היה שם כקצין נאצי", אמר כהן.

הסטודנטים הגישו עצומה לשגריר, שעליה חתמו 500 סטודנטים בישראל, בדרישה לחקור את עברו של ואלדהיים. הפגנות דומות קיימה אתמול ההתאחדות העולמית של הסטודנטים היהודים גם בבריסל ובווינה. (כתב: ברוך נאה)

• סטודנטים מול שגרירות אוסטריה דורשים לחקור את עברו הנאצי של קורט ואלדהיים (צילם: ראובן קסטרו)

נפל לפיר מעלית בקומה 7 ונהרג

מאת אלי דנן

שמואל לוי בן 37 מפתח תקוה נהרג אתמול לאחר שנפל באתר בנייה ברחוב אבן גבירול בתל־אביב לתוך פיר של מעלית.

הוא מעד ונפל לתוך פיר המעלית מן הקומה השביעית של בניין בן 14 קומות הנמצא בבנייה. המשטרה חוקרת אם הוא מעד כתוצאה ממחדל בטיחותי.

חייו של תושב שכונת רמת ישראל בתל אביב ניצלו אתמול הודות לחברו. ב־2 אחר־הצהריים הוא טילפן למשטרה וסיפר כי חברו הודיע לו בקול נרגש כי בלע כמות גדולה של גלולות כדי לשים קץ לחייו.

האיש אותר, הועבר ל„איכילוב" ולאחר טיפול התאושש.

אחד החשודים ברצח השוטר אבי ביאזי הודה בהשתתפות במעשה

מאת אילן בבר

נורין מחמד בן 22, שנפצע לפני כחודש וחצי בידי כוח צה"ל כאשר ניסה לחצות את הגבול לירדן, הודה אתמול, כי השתתף ברצח השוטר בירושלים, אבי ביאזי ז"ל. החשוד אף שיחזר את המעשה.

מחמד היה מאושפז בבית־החולים הדסה ובימים אלה שוחרר ונכלא בבית־המעצר במשטרת ירושלים. לטענתו הוא לא ירה בשוטר.

המשטרה תבקש היום להאריך את מעצרו ואת מעצר עומר פרג, שנעצר מיד אחרי הרצח.

זוהתה האשה שגופתה נמצאה בחוף הים בת"א

רוחמה אנדראשניק בת 30 מראשל"צ

מאת גיל יהילוביץ'

האישה שגופתה נמצאה שלשום על חוף הים סמוך לדולפינריום בתל־אביב היא רוחמה אנדראשניק בת 30 משכונת רמת־אליהו בראשון לציון.

ברחוב תורה ועבודה בה מתגוררת משפחת אנדראשניק התהלכו אתמול שמועות שונות בקשר לנסיבות מותה של האישה, שהיתה נכה מלידה. היו שסיפרו, כי מתה בתאונת־דרכים, אחרים ידעו את גירסת המשטרה, שהצעירה שיספה את גרונה בסכין מטבח לאחר שלקתה בדיכאון.

המנוחה השאירה בעל ושתי בנות.

גוברת הדאגה לגורלו של הצעיר מרחובות שנעלם

מאת גיל יהילוביץ'

במשטרת רחובות גוברת הדאגה לגורלו של הצעיר מיכאל בריאנן שיצא מביתו ביום שישי שעבר ומאז נעלם. אתמול הופעלו סיירות גישוש של מג"ב.

משטרת רחובות בודקת אם הצעיר שוהה בישיבה. רפ"ק ברוך אחיון אמר אתמול, כי קיים חשש שארע אסון.

שנתיים וחצי מאסר למוציא מיליון ד' במירמה מ„בזק"

(ע.) שנתיים וחצי שנות מאסר נגזרו ביום חמישי בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב על רפאל קניג, אחד משני הנאשמים בהוצאת מיליון דולר במירמה מחברת בזק, בעקבות עסקת טיעון.

קניג הואשם עם יצחק יינון, כי הוציא את הכסף לאחר שגנב פנקסי צ'קים של בזק מבית דפוס. כן הואשמו השניים, שאת השקלים שקיבלו במירמה הוליכו למט"ח והבריחו אותו לחו"ל.

אחרי מו"מ ארוך, נחתמה עיסקת טיעון בין סנגורי קניג, עו"ד שמואל תמיר ואלי אנגיל לבין התובעת, סגנית פרקליט מחוז המרכז, עו"ד פנינה דבורין.

על־פי העיסקה, התחייב הנאשם לקופת המדינה רבע מיליון דולר, ובעקבות זאת נגזרו לנאשם 30 חודשי מאסר בפועל. השופט ארמנד לוי אמר לנאשם: „גנבת מעני מיליון דולר". הוא הסביר את כאומר, כי מדינת ישראל, במצבה הנוכחי, היא מדינה עניה הזקוקה, כי אלמלא עיסקת הטיעון היה נגזר על הנאשם עונש חמור יותר.

נעצרו מהמרים ששיחקו בבתי־קפה

מאת אלי דנן

המשטרה עצרה אתמול 14 מהמרים, תושבי אור־יהודה וקרית־אונו שנתפסו משחקים במשחקי מזל אסורים.

חוקרי משטרת מסובים עקבו אחר פעילותם של המהמרים בעקבות תלונות של אזרחים על כך שהמהמרים מנהלים משחקי מזל לעיני כל בבתי־קפה באור־יהודה וקרית־אונו.

חוקרי המשטרה בראשות מפקח שלום לביא פשטו על שני בתי קפה בשני הישובים ועצרו 14 מהמרים. על שולחנות ההימורים תפסו השוטרים 1700 דולרים ו־930 ששל. לאחר שנחקרו שוחררו המהמרים. הם יואשמו בהשתתפות במשחקים אסורים.

מנהל שהעז לנזוף בפועל חטף צרור יריות

היורה החטיא והמנהל נמלט, נפל ונפצע

מאת אילן בבר

תקרית אלימה התרחשה אתמול באתר בניין של סולל בונה ליד קיבוץ רמת־רחל. פועל שננזף על־ידי מנהל העבודה באתר ירה לעברו באקדח.

היריות החטיאו והמנהל החל לנוס על נפשו. היורה, בן 27 תושב קרית־ארבע, רדף אחריו אולם בנס החטיא שוב. בעת המנוסה נפל מנהל העבודה ונפצע בראשו וברגליו. הוא הועבר לבית החולים הדסה ואושפז לטיפול.

היורה נעצר. על נסיבות המקרה סיפרו אתמול דובר המחוז הדרומי של המשטרה ודובר סולל בונה: שלשום שלח מנהל העבודה את אחד הפועלים להנהלה בגלל הפרת משמעת.

הפועל, שמקן באתר, היה אמור להיות משובץ לעבודה באתר אחר. אתמול שב במפתיע לאתר העבודה שליד רמת־רחל.

מנהל האתר שאל אותו למעשיו במקום ואז שלף הפועל אקדח, הנמצא ברשותו ברשיון, והחל לירות לעברו. סולל בונה פיטרה מיד את הפועל.

הזמר זוהר ארגוב הורשע בהחזקת 3 מנות הרואין

גזר־דינו של ארגוב (בתצלום) יינתן בעוד 9 ימים

מאת איה אורנשטיין

סניגורו של ארגוב ציין, כי האמרגן מיקי פלד שלקח תחת חסותו את הזמרת רבקה זהר שנגמלה מהרואין, לקח גם את ארגוב תחת חסותו, והזמר נגמל בינתיים מהסם.

הזמר זוהר ארגוב הורשע אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב בהחזקת שלוש מנות הרואין. השופט יצחק בראשי יגזור את דינו ב־23 בחודש. ארגוב הודה באחזקת הסם.

ב־28 ביוני 1985 ב־2 בלילה במהלך הופעה במועדון „הרמוניה" בגבעתיים נמצאו ברשותו של הזמר שלוש מנות הרואין.

התובע, עו"ד דוד רוזנברג, התחשב בעובדה שמדובר בעבירת סמים ראשונה ולא ביקש מהשופט לגזור על הזמר מאסר בפועל, אלא מאסר על תנאי וקנס גבוה.

הסניגור, עו"ד אריה שרעבי, סיפר שמה שגרם לנפילתו של ארגוב היה הצלחתו הגדולה. לדבריו, התדרדר הזמר מאז שהחל במסעותיו לחו"ל, שם החל להשתמש בהרואין. הסקרנות הפכה להרגל וההרגל הפך להתמכרות. עו"ד שרעבי סיפר עוד, כי כתוצאה מהשימוש בסם התרושש ארגוב והחליט לנסות ולהגמל.

„ביקשו שאקח מזוודה ולא ידעתי שיש בה הרואין"

אומרת ליזה מימון מלוד שבאה בטיסה מתורכיה לרומא ונעצרה שם כשברשותה 2.5 ק"ג הרואין

מאת גיל יהילוביץ'

„אפילו סיגריות לא מעשנים אצלנו בבית", אמרה אתמול אימה של ליזה מימון בת 22 מלוד, נעצרה לפני שבוע ברומא כשברשותה מזוודה עם 2.5 ק"ג הרואין. יחד עמה נעצר ידידה, תושב רמלה, ישראל אזיפה בן 26.

„ליזה לקחה עמה מזודת בגדים כטובה אישית לחבר שאנחנו אפילו לא יודעים מי הוא. מישהו טמן לה פח", סיפרה האם חנה.

האב, יעקב, איש צבא קבע ובני המשפחה האחרים, המומים מהבשורה המרה. ליזה עבדה עד לאחרונה בחברה לעמילות מכס בתל־אביב. לפני כשבועיים יצאה בדרכה לארצות־הברית.

מהידיעות שהגיעו מאיטליה התברר, כי ליזה מימון נסעה בתחילה לתורכיה ומשם הגיעה בטיסה לאיטליה, לשדה־התעופה בפיומצ'ינו. כלבי גישוש של משטרת הגבולות גילו את הסמים המסוכנים שהוסתרו במזוודה עם תחתית כפולה. הבלשים עקבו אחר הצעירה עד למלון „הילטון" ושם היא נעצרה.

הצעירה טענה, כי ידיד משותף לה ולישראל אזיפה ביקש ממנה טובה — להעביר את המזוודה לישראל.

קונסול ישראל ברומא, שלום הריה, בקר שלשום את ליזה בכלא נשים. ליזה טענה, כי רצתה לנסוע לארה"ב. לאחר שהשגרירות האמריקנית בתל־אביב סירבה להעניק לה אשרת־כניסה יעץ לה ידיד לנסוע לתורכיה ולנסות להשיג שם את הויזה. היא עשתה כעצתו, אולם בקשתה נדחתה גם שם.

הידיד, דני כהן, הציע לה לחילופין לנסוע לאיטליה וביקש שתעביר את המזוודה לישראל אזיפה. „סידרו אותי, לא ידעתי שיש שם הרואין", אמרה.

בני משפחת אזיפה ברמלה קבלו אתמול בצהרים מכתב רשמי מקונסול ישראל ברומא שהודיע להם על מעצרו של ישראל.

הצעיר הישראלי הוא דמות מוכרת ברמלה. אזיפה הוא נכה ברגלו כתוצאה מתאונה במסגרת השירות הצבאי. אחיו, יצחק, אומר: „ישראל הוא בחור תמים ושקט. אין לו עבר פלילי. לא יכול להיות שהיה מעורב במעשה כזה".

אם יורשעו שני הישראלים צפוי להם עונש של עד 18 שנות מאסר.

לדותי וגודרון האוזמן

ריבוא ברכות
להולדת
הבן
אח לטלי ודוד

ליאורה ואלי לנדאו

פמולה וביל בלום

מודיעים בשמחה
על הולדת בתם
טליה
אחות למעין ויהונתן
ב־4.3.86

תודתנו נתונה במיוחד לצוות עובדי ביה"ח משגב לדך על תמיכתם וטיפולם המסור והיוצא דופן.

ב"ה

לשמחה אריאלי

אסטן המצות מיד אליהו

לשמחה אריאלי היקר, ברצוני להודות לך מקרב לב על הטיפול המיידי שביצעת לאשתי, כאשר לפני כן שכבה עשרה ימים מאושפזת בבית חולים לניתוח, ולא הסכמנו לניתוח.

הזמנו את מר שמחה, כאשר הגיע לביתנו והתחיל בטיפול, בכמה דקות על ידי מישוש אצבעות, גילה את הבעיה בעמוד השדרה.

מר שמחה היקר, אנו מודים לך, שסידרת את הכל על הצד הטוב ביותר ללא צורך בניתוח, אשר היה צריך להתבצע בעוד יומיים.

בכבוד רב ובתודה
עמר דוד, רחוב בן סמיר 44/17 ערד 80700 טל. 057־958242

מבצעי השבוע במשביר - לצרכן

★ קוקטייל ביתן
★ לנשים בלבד
★ פורים שמח

ראה חוברת „סופשבוע"
עמוד 45

תעשיות דודי שמש ומערכות סולריות
אור הטבע
הנמכר ביותר במדינה!

בהשגחת מכון התקנים הישראלי | 30 שנות ייצור ושרות

ליצרנים! אספקת חלקי דודי שמש והשמל
פחים • צנורות • פוליוריטן • דודי הסקה •
דודי שמש 120 שכיבה, 200/150/120 בעמידה-תו תקן
דודי חשמל 120/80/60/30—תליה ושכיבה—תו תקן
קולטים בדגמים שונים עם תו תקן.

המפעל:
מסגר עיניים 14, ת"א
טל. 586266, 585921

מרכז מכירות ארצי
שד' ירושלים 181, ת"א
טל. 874351, 591333

חנויות המפעל
בת־ים רוטשילד 24
טל. 874351, 873019
חולון, הנשיאים 3
טל. 585921, 882291
רמת־גן—גבעתיים
כצנלסון 114, כפר גנ
טל. 03־314266
ראשל"צ, רוטשילד 48
טל. 966812, 03־987672
תל־אביב, המרד 21
טל. 378752, 391112
רחובות, הרצל 140
טל. 235250, 08־488696
פ"ת, חובבי ציון 16
טל. 912715, 03־908444
אשקלון, העבודה 4
טל. 28340, 051־23603
לוד־רמלה, הרצוג 7
טל. 236250, 08־224338
כפר־סבא, טשרניחובסקי 26
טל. 052־22469
חדרה, הנשיא 14
טל. 063־37013
ירושלים, יפו 155
טל. 02־242271
חיפה, ביהודה 7
טל. 529830, 04־662650

סוכנים מורשים
אילת, גבי סוכנויות, אזור התעשיה החדש, טל. 059־78141/2/3 • אור עקיבא, הרב קוק 6, טל. 063־62477 • אשדוד, ביתני גבים 9/2, אזור תעשיה קלה, טל. 055־52689 • באר־שבע, פסג' אבניקו, טל. 057־35377 • דלית אל־כרמל, טל. 04־222321 • הוד־השרון, השרון 38, טל. 052־35334 • טבריה, אילת 1, טל. 067־90482 • לוד, החשמונאים 22, טל. 08־226916, ביאליק 2, טל. 08־242175 • נס־ציונה, הבנים 62, טל. 08־474558 • נתניה, ספיר 2, טל. 053־42763 • עכו, מרכז רסקו, טל. 04־916496 • עפולה, אזור התעשיה, קהילת ציון, טל. 065־92156 • פ"ת, שטמפר 26, טל. 909567, 910641 • קרית־גת, בנין אוסידם, הגת 8, טל. 051־884839 • קרית־מלאכי, אזור תעשיה חדש, טל. 055־83644 • שפרעם, טל. 04־965243 • תל־אביב, יגאל אלון (גיבורי ישראל) 162, טל. 258837, 257392.

תו תקן דודים מס' 1218
תו תקן קולטים מס' 1133

הליגה נחה – יחי הגביע: תחזית

יתרון למכבי חיפה על הפועל ת"א ובית"ר י"ם בנסיון ה"דאבל"

בעוד האלופה תארח בביתה את הפועל טבריה, תצא המובילה הלאומית למשחק חוץ קשה מול הפועל חדרה ומחזיקת הגביע תפגוש באחות, בית"ר ת"א, הנמצאת בתנופה ובמקום ה־2 בארצית

מאת אלכס פרלסמן

את 16 הקבוצות הלאומיות שיכנסו היום ומחר לזירת משחקי גביע המדינה, בסיבוב השמיני של המפעל, ויתמודדו נגד היריבות שירדו בזירה מליגות נמוכות יותר, אפשר להלק לשלוש קבוצות איפיון. בראשונה נכללות שלוש הראשונות בטבלה, המתכוונות לנסות ולהשיג העונה את ה"דאבל". לשניה משתייכות אלו שאיבדו למעשה כל עניין במאבקי הליגה, וכל שנותר להן הוא להסתער על גביע המדינה. ובקבוצה השלישית – ארבע המדורגות אחרונות בטבלה הלאומית, ואשר לפחות כרגע זירת הגביע היא מישנית עבורן. התמזל מזלן של האחרונות, שלוש מהן יתמודדו נגד יריבות מהליגות השלישית והרביעית, ואילו הרביעית נגד נועלת הטבלה הארצית. על כן קשה לחזות הפתעות רבות בסוף השבוע.

היום ב־2.30 יתקיימו שלושה משחקים, שניים מהם מעוררים סקרנות. ברמת־עמידר תארח מכבי המקומית, מהצמרת הארצית, את מכבי נתניה. אמנם עמידר תתקשה להפתיע, אבל לנתניה אסור להקל ראש. בעכו תמתין הפועל המקומית, העושה לאחרונה חיל בליגה השניה, להפועל כפר־סבא, הנמצאת בנסיגה. זהו אחד מן המאבקים שלא מן הנמנע כי תהיה בהם הארכה, עקב יחסי הכוחות השקולים. באיצטדיון בלומפילד תארח שמשון ת"א את הפר על יהוד, השמשונים מועמדים לנצחון קל.

מחזיקת הגביע, בית"ר ירושלים, תפגוש מחר ב־14.30 את בית"ר ת"א. אבל הזרקורים יתמקדו גם על משחקה של מובילת הליגה הארצית, בית"ר נתניה, שתגיע עם אוהדיה הרבים לשכונת התקוה, שם תפגוש את בני־יהודה, יריבה שעיקר מאוייה העונה בזירת הגביע. הביתיות, ושנו האפשרי להרכב של עושה המשחק נסים כהן, נותנים להמבים יתרון קל על הצייר.

הפועל ת"א תידרש להתמודד בחדרה לא רק עם הפועל המקומית, אלא גם עם העדרותו משורותיה של קשרה משה סיני, המרצה עונש הרחקה. חדרה, הרחוקה מיציבות, מסוגלת לתת למובילה הלאומית מאבק טוב, אך תתקשה להדיח אותה מהגביע.

בארבעה מגרשים יהיו מחר שני משחקים בכרטיס אחד. בימק"א ירושלים תפגוש במשחק המוקדם הפועל ירושלים את הפועל כפר־שלם מליגה ב'. ירושלים תזכה סוף סוף בנצחון. נצחון מיוחל, וככל הנראה גם גבוה ביותר, יהיה מחר מנת חלקה של מכבי ת"א, המאכזבת מאד בליגה. הסיבה – יריבתה תהיה בית"ר פרדס־כץ מליגה ג'. משחק זה יהיה מחר המרכזי באום־המושבות. המשחק הראשון מעניין יותר – מכבי פתח־תקוה נגד הפועל חולון, משולי המצרת הארצית. בקרית־אליעזר: ב־12 הפועל חיפה נגד בית"ר חיפה; ב־14.30 מכבי חיפה נגד הפועל טבריה. הלאומיות ינצחו. בבאר־שבע: ב־12 בית"ר המקומית נגד מכבי יפו, ב־2.30 הפועל ב"ש נגד הפועל אור יהודה. הלאומיות יגברו על נציגות הליגה השלישית.

הגם מכבי ר"ג תולה תקוות בשובם להרכבה של מורחקי השבועיים האחרונים, השוער שלמה גורדמן והחלוץ משה יחזקאל, והיא תנסה להפתיע ב"וינטר" את הפועל פ"ת.

יתר המשחקים מחר: מכבי חדרה (א') – מכבי שעריים (חדרה, 11); הפועל קרית־אתא (א') – מכבי יבנה.

המשחק המומלץ

האחות תוכל לגרום צרות

מאת אלכס פרלסמן

בית"ר ת"א הפכה לאחרונה ל"רכבת האקספרס" של הליגה הארצית בכדורגל. זכתה ב־4 נצחונות רצופים, בהם על המובילה בית"ר נתניה, וכבשה 13 שערים. על כן חייבת מחזיקת הגביע, בית"ר ירושלים, שתארח אותה מחר, להתייחס למשחק זה במלוא כובד הראש. שחקניה יידרשו לשכוח למשך שעתיים את העיקולים והצרות בבנקים, ולשנס מתניים כדי להימנע מהפתעות.

דומה כי הביתיות תהיה מחר הנשק העיקרי של בית"ר ירושלים. אמנם בתוך ידיד, בלמה הקודמי של ת"א, ששיחק 4 שנים בבירה, אמר כי עד היום לא אנה כל רע לכדורגלן אורח שניצח בימק"א. אבל אין ספק כי מורדך המבע יתנו האוהדים "מעט כבוד" למארחיהם, תקוה זו תוכל ירושלים לנצל. מעבר לכך, היא תוכל כמובן לסמוך על אורי מלמיליאן, הנמצא בשיא כושרו, ועל אבי גולדה, שינסה לחפות בפריצות מהירות על העדרו של אלי אוחנה המצוע.

סגנית מובילת הליגה הארצית תציג את קשריה יוסי שמריה ומאיר יחזקאל, שהינם האחראים העיקריים לשרשרת הישגיה. נראה כי יעקב ("שוקר") נומרוד, שסיים לרצות עונש הרחקה, ישקיף בפתיחה מן הספסל על נסיונות הכיבוש של דב רמלר ואלי כהן.

אם ת"א תיכפה הארכה ומשחק חוזר על מחזיקת הגביע, היא תוכל לראות בכך הישג גדול.

לאן השבת

כדורסל: ליגת תורה, סיבוב שני, ירושלים: גבעת ברנר – אס"א י"ם 17.00
משמר השרון – גבעת ברנר 18.15
משמר השרון – אס"א י"ם 19.30
קרית־טבעון: גבעת חיים – גוש זבולון 11.00
קרית טבעון – עמק הירדן/ אפיקים 12.00
גבעת חיים – טבעון 13.15
עמק הירדן – גוש זבולון 14.15
פ"ת – אס"א ת"א 16.00
אס"א ת"א – קרית אתו 17.15
קרית אתו – פ"ת 18.30

תחירה: אליפות צופי ים, בשבת 09.00 בנמל יפו.
שיט: שישי ושבת: – מבחנים בשרות ים בכל הדגמים האולימפיים. שעה 11.00.
קשתות: סבב פיטא לכל הגילאים, 09.00 בבית שרת בגבעתיים.
קליעה: אליפות באקדח אוויר אולימפי חצי גמר בת"א, איילת השחר, פ"ת, ערד ומעברות, ב־09.00. בר"ג ב־09.00 רובה 60 – גמר.
משקולות: לאומית, דירוג 1–4 ביום שישי 19.00. דירוג 5–6: שבת, 10.00 תל־אביב.
ראגבי: בכפר בלום גליל עליון/קרית שמונה – אסא" ת"א (2), בקרית ביאליק: טבעון – הפועל רעננה (1), יזרעאל – אסא י"ם (2).
טניס: חצי גמר (היום מ־2) וגמר (מחר מ־9.30), בספורטק בפ"ת, בסבב 2 של סנאראס סבנה.
רכיבה: קפיצות ראווה (חוות ג'וקי כפר שמריהו (מ־9.30), תחרות רכיבה על סוסים ל־14 ק"מ בגילבוע (זינוק 6.45 במעין חרוד).
אתלטיקה: מירוץ האביב ל־100 ק"מ בבאר טוביה (מ־10.30).
צעדת הגלבוע ל־14 ק"מ (הזינוק ב־7 בבוקר).
שחיה: אליפות החורף של מכבי היום ומחר בבריכות חיפה וקרית־אתו ב־16.00

ביום שני

אתה בעניין. יום שני. קבענו.

ביום שני יש לך: משאל, מי סקסית בעיני הגבר הישראלי ■ ספר חדש על הגנראלים הגדולים של המאה העשרים ■ פשע: הזוג הסאדיסטי מצרפת ■ רכב: אלפא 33, תיירות, פופ, עוד ■ וחכה עד שתראה את נערות האמצע ■

תסתכל מה קורה ב"מעריב"

רופאי שיניים!
להשכרה
מרפאה עם 3 כסאות במרכז יהודה הלוי ת"א.
לפנות 03-234536.

בהזדמנות
10 מזגנים חדשים
03-321939, 03-314269 במשרד.

כתיבה במכונה
בשיטה עיוורת
תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
"רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85, ☎ 281985

UNION OF COUNCILS FOR SOVIET JEWS (USA)
(איגוד המועצות למען יהדות ברה"מ)
מודיע על הכנס השנתי בישראל ב־18–22 במרץ 1986*.
הציבור מוזמן לקחת חלק בישיבות הבאות:
★ 18.3.86 יום שלישי ב־14.00
שאלת האחוות הישראליות ליהודים בברה"מ
★ 19.3.86 יום רביעי ב־9.30
המדיניות הישראלית בנושא יהדות ברה"מ
★ 20.3.86 יום חמישי ב־9.30
דו"חות הפעילות ב־1985–1986
הישיבות תיערכנה במלון "וינדמיל" רח' מנדלי 3 ירושלים
חברי המרכז למידע לעניני יהדות ברה"מ להשתתף גם בישיבת הפתיחה ב־18.3.86 בשעה 9.30.
לבירורים נא להתקשר למרכז למידע 02-636279.
* התוכנית כוללת דיונים על הבעיות המרכזיות של תנועת יהודי ברה"מ, פגישות עם המשפחות המפורדות, וכן הענקת "פרס החופש" על שם אנטולי שרנסקי בסעודה לכבוד ועדת העליה והקליטה של הכנסת.

עמותת בעלי יחידות טיים שרינג בטבריה קלאב הוטל (נרשמה אצל רשם העמותות ביום 16/2/86 וקיבלה מס' 58-009-989-3)

תגובה להזמנה להצעות לרכישת המלון מכונסי הנכסים

במלון טבריה קלאב הוטל נמכרו בשיטת הטיים שרינג למעלה מ־7,000 יחידות נופש לתושבי הארץ ותושבי חוץ.
לגבי קרוב למחצית היחידות שנמכרו נרשמו הערות אזהרה בלשכת רישום המקרקעין. לפי חוק המקרקעין לא יהיה במתן צו פירוק כנגד בעל המקרקעין או במינוי כונס נכסים על רכושו, כדי לפגוע בזכויות הזכאי על פי הערות האזהרה הטבועות מההתחייבות נשוא ההערה. בנוסף קובע החוק כי, כל עוד לא נמחקה ההערה לא תרשם עיסקה הסותרת את תוכן ההערה. לפיכך, לא יוכל רוכש פוטנציאלי לקבל זכויות על שמו הנוגדות את זכויות הזכאים לפי הערות האזהרה. כמו כן, ספק רב באם ניתן להתעלם מזכויות הזכאים בדרך של הגשת בקשה לבית המשפט לפרק בעתיד שיתוף במקרקעין בין רוכש המלון לבין הזכאים לפי הערות האזהרה.
העמותה ורוכשי היחידות יאבקו בכל דרך חוקית לשמירת זכויותיהם ויתנגדו לכל נסיון לנשלם מזכויותיהם. יחד עם זאת מוכנה העמותה להידבר ולשתף פעולה עם כל רוכש פוטנציאלי ובלבד שיישמרו זכויות הרוכשים במלואם.

יעקב לוי עו"ד
יו"ר העמותה

שמואל גוטנטג
סגן יו"ר העמותה

עמותת בעלי יחידות טיים שרינג בטבריה קלאב הוטל מס' 58-009-989-3
עמותת בעלי יחידות טיים שרינג באילת קלאב הוטל מס' 58-009-990-1
הודעה לרוכשי היחידות

ביום 16/2/86 נרשמו ואושרו שתי העמותות על ידי רשם העמותות וקיבלו סטטוס חוקי.
לעמותות נרשמו כבר קרוב למחצית בעלי יחידות. באילת קלאב הוטל מונה כונס נכסים מטעם העמותה עו"ד אורי שטנדל בנוסף לכונס נכסים מטעם בנק טפחות.
העמותות שכרו משרד ברח' ריב"ל 18 ת"א טלפון 03-381255. המשרד יהיה פתוח בימים א'-ה' בשעות 10.00-13.00 החל מ־16/3/86 ובקרוב נרחיב את שעות הפעילות.

להלן תוצאות הבחירות למוסדות העמותות:

עמותת טבריה		עמותת אילת
יו"ר הועד	יעקב לוי עו"ד	שמואל חרסט
סגן יו"ר הועד	שמואל גוטנטג	שמואל גוטנטג
גזבר	אלישע יהודאי	יעקב שטדלר
מזכיר/ה	אסתר חזקי	אורי ושיץ
יועץ משפטי		יעקב זליבנסקי עו"ד

חברי ועד	זליבנסקי יעקב עו"ד	גולן יעקב
	צרנינסקי צביה	שולם־יוסף
	ארליך מיכאל	ארליך מיכאל
	גורלי יעקב	צרנינסקי צביה
ועדת ביקורת:	סמי שמואלי — חשב בהסמה	דוד אמדור — מנהלן
	יעקב קונפורטי — רו"ח	צבי רגב — יועץ מס
	דוד טולידנו — מבקר	נחום סולך — עו"ד
בית דין:	עו"ד חנה פלמן	עו"ד אורי שטנדל
	יצחק דקל	ניסים מוסקונה
	לאה פלוטניק	עו"ד אליה אלברט
	יהודה פדרליין	אבי סליטר
	פרידלנדר רפאל	גיא מונטי

ועדי העמותות מודיעים בזה על המשך הרשמת חברים לעמותות ועל סגירת ההרשמה בתאריך 15/4/86. כל מי שירצה להרשם לאחר מועד זה יהיה כפוף לאישור קבלתו ע"י ועדת קבלה. (תשלום דמי החבר יבוצע בשיקים לפקודת העמותה).
העמותות מודיעות בזה כי ידאגו לשמור אך ורק על זכויות החברים שנרשמו בעמותות.

מוקדי הרשמה (סניפים)
ירושלים: דרור פרץ, רח' יצהר 15 טל' 02-760887; שולם יוסף, רח' ניקרגואה 9, קרית מנחם, טל' 02-417404.
חיפה: גורלי יעקב, רח' משמר הגבול 4, רוממה, טל' 04-252368; מילר זהבה, רח' אביר 9, קרית חיים, טל' 04-731490
חדרה: ד"ר קשלנסקי, רח' הרצל 34, שכונת ויצמן, טל' 063-22595
ערד: צרנינסקי צביה, ת.ד. 215 טל' ב-057-957214, ע-057-957733
אשדוד: רונן מיכאלי, רח' חרמון 18/4, טל' ב-055-51090, ע-051-22170
נצרת: טבורי יעקב, ת.ד. 1274, טל' ב-065-70261, ע-065-78247
באר־שבע: גיא מונטי, רח' אהוד 17, טל' ב-057-76730, ע-057-76454
ק. שמונה: יהודית בראל, רח' הגליל 22, טל' 069-40212
עפולה: ד"ר שמעוני יוחנן, רח' גבעת המורה 124/6 טל' ב-065-94133
רמת־השרון: אמדור דוד, רח' עצמון 17, טל' 052-473829
נתניה: יערי, סמילנסקי 10, טל' ע-055-32455
הוד השרון: פאול דרימר, רח' משאבי 30 ב', טל' 052-457863
עכו: משה כץ, טל' 04-914815
אילת: אילן אסתראזי, ת.ד. 1433, טל' 059-77630
תל־אביב: רח' ריב"ל 18 טל' 03-381255 החל מיום 16/3/86

כללי:
לאחר מגעים שנוהלו עם יזמים שונים התגבשה הדעה לפיה הפתרון המועדף לבעיות שנוצרו במלונות היה רכישת שני המלונות ע"י העמותות או בשיתוף יזמים מטעמנו וגמר בניית המלון באילת.

יעקב לוי עו"ד
יו"ר ועד עמותת אילת

שמואל חרסט יועץ מס
יו"ר ועד עמותת אילת

"לא יכולתי להשיג עבודה...
אז התחלתי להתאפר יותר, להדק את המכנסיים, ולמתוח את החולצה...
לפתע החל הטלפון לצלצל..."

אודרי לנדרס היא ואל

שורת המקהלה
A CHORUS LINE
בכורה ארצית בקרוב
מכירת הכרטיסים החלה
בקופת קלנוע רב־חן ת"א
הכינו כרטיסים מראש!

תיקון טעות
במדור "קניה עם רעיון" בעמוד 15 במעריב ת"א במודעת "רדיו לרכב".
צריך להיות:
חינם: מראה פנורמית לכל המרכיב רדיו־טייפ או אזעקה, ולא כפי שפורסם.

למכירה
משאית
פורד D 910
מודל 79
כולל ארגז סגור, מעלית הידראולית, מערכת אוורור. (שימשה להובלת אפרוחים)
פרטים: 063-78937

אמריקאי בעל אזרחות כפולה בעל תואר שני במינהל עסקים, בוגר צה"ל
מבקש לייצג חברה ישראלית בניו־יורק
מגיע לארץ בסוף מרץ 86.
B. EPSTEIN
245 E. 24th St.
APT. 6A N.Y 10010
TEL. 2125328851

בטל את החום!
מאווררי תקרה + מאור דקורטיבי

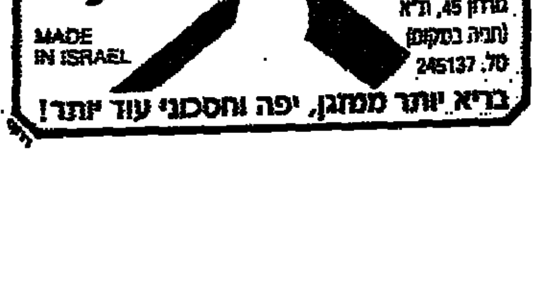

הוואנה פאנס
גורדון 45, ת"א (חניה במקום) טל. 245137
בריא, יותר ממזגן, יפה וחסכוני עוד יותר!

חטיבת מפעלי השימורים — כור מזון בע"מ
למפעל גולדפרוסט
באזור התעשיה באר טוביה
נוספו 9 מספרי טלפון חדשים:
86203 86204 86206 86207
86208 87377 87387-9
אזור החיוג – 055

מעריב
של שבת

יום ו' ג' באדר ב' תשמ"ו 14.3.86

14 הוועידה הבלתי גמורה

15 שלוש שאלות לראשי חרות

16 דו"ח אברמוביץ'

17 השכול במשפחת סדן

17 סכין בגב נהג המונית

18 אימפריה שוקעת בחובות

19 בחירות בצרפת

20 מס' 2 של מצרים

24 סאטירה

25 ספרות

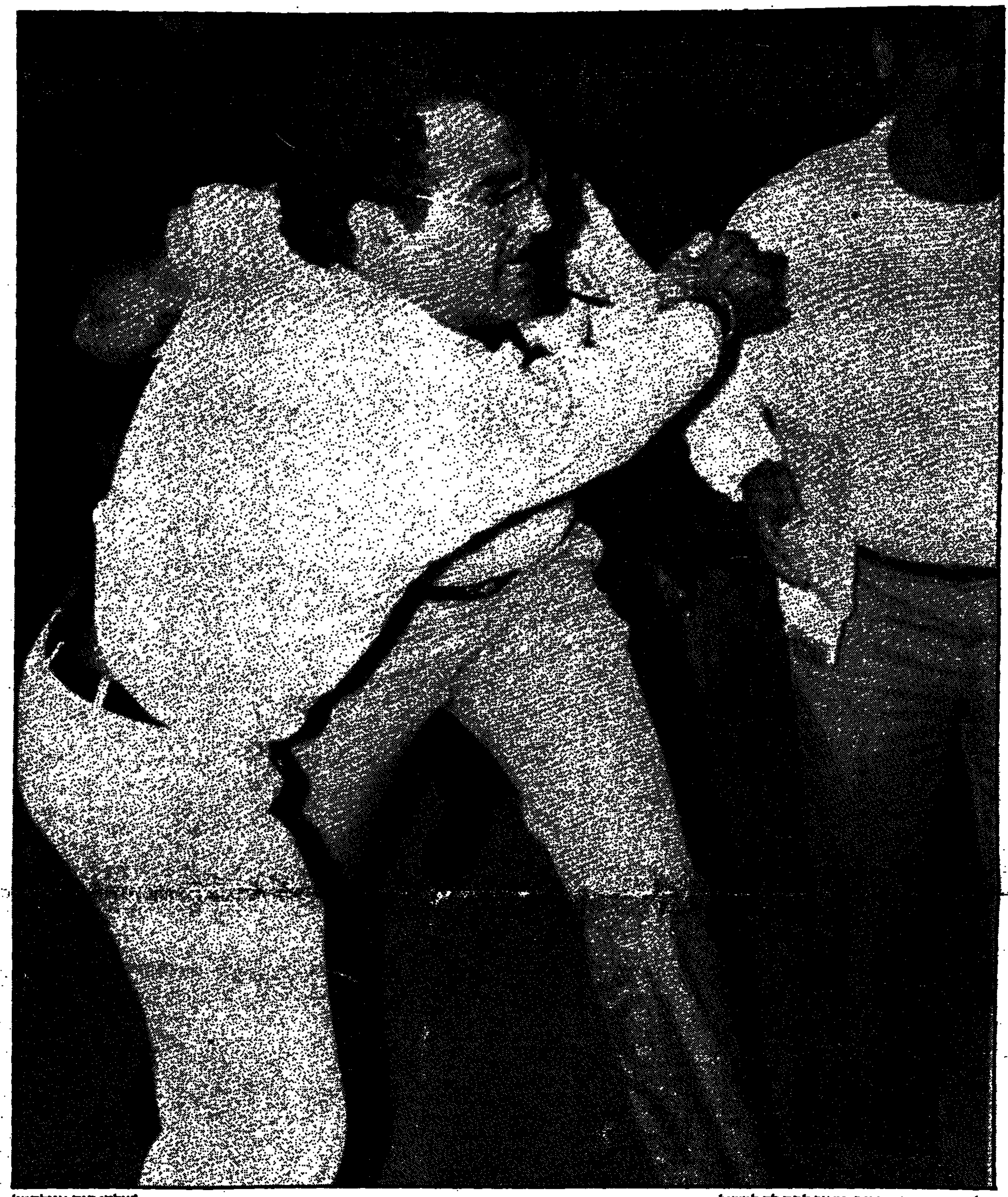

אלימות בוועידת חרות: אסור לתת לה למשול (צילום: הנס אנגלסמן)

לא הדר, לא תרבות, גם לא קלאסה

מאת עידו דיסנצ'יק

הדבר הראשון המהמם בכניסה לאולם הוא הרעש. הדבר השני שתופס את מי שבא להסתכל על ועידת חירות ולהתרשם ממנה הוא האנשים. עשרות ומאות מהם מסתובבים בין האולם הגדול לבין אולם הכניסה והאולמות הצדדיים, שמפא"ניקים היו קוראים להם חדרים אחוריים.

מי שלא היו מעולם בית"רים, מתייחסים לכל עניין ההדר הז'בוטינסקאי בזלזול והם מזכירים בו רק כדי לנגח את תנועת החירות על שאיבדה אותו. ובאמת, הדר לא היה שם, בבנייני התערוכה. גם תרבות לא היתה שם וגם לא קלאסה – אבל לא רק זו הבעיה.

בקיאים צועק איש בחברת מחוסר הדר. אבל גם איש מעונב אינו ניזון אוטומטית בזה. יש מעט מאוד הדר בנסיון לעוות תוצאות של בחירות על ידי הוספת או גריעת צירים בוועידה. יש מעט מאוד הדר בטיעון השקט והגינות ביותר אם יש בו שקר; השמצה והסתה – אפילו כלפי השמאל השנוא. גם בזה וגם בזה צריך להפגין הדר. מי שאיננו כזה – עניבה ותסרוקת סדורה לא פותרים את בעייתו.

מי שאינו הולך ללחוץ את יד יריבו לאחר שהפסיד במאבק דימוקראטי ומי שמאיים בפילוג אם לא יעשו כרצונו – גם הם נטולי הדר. ובכלל, כל נטולי ההדר, כולם היו בבנייני התערוכה, כפי שהיו שם גם כל בעלי ההדר הנוסטאלגי. אלה שזוכרים מה שהיה פעם. אבל פעם היה יותר טוב בכל המקומות: גם בחירות, גם במפ"ם, ודאי אצל הליבראלים וקל וחומר בארץ־ישראל (אפילו כאשר לא היתה שלימה ומגואלת).

שלמה גרבין, יו"ר ההנהגה העולמית של בית"ר, הסתובב בין כולם – אולי היחיד בתלבושת בית"רית. שלמה הזמין את יוצאי בית"ר בוועידה להתכנסות מיוחדת באולם מספר 1. היו שם אולי חמישים ואולי שישים אנשים. יש להניח שהיו בוועידה יותר מן המספר הזה בוגרי התנועה, אבל הם לא באו למפגש.

שלמה התחנן על נפשה של התנועה ועל נפש הנוער. הוא האיץ בנוכחים לדרוש מתנועת החירות לשוב וליטול על עצמה את האחריות לבית"ר – לא רק בספורט – ובאמצעותה את הטיפול בנפשו של הנוער שאינו יודע לא רק מהי בית"ר אלא מהי ציונות ומהי חברה מתוקנת. אם נעשה כך, אמר לנוכחים, אולי בוועידה הבאה ואולי בעוד שתיים נהיה תנועה פוליטית ראויה לעברנו, לאבותינו המייסדים ולעתידנו.

לא נתנו לו לדבר, לשלמה. בדלת נכנסו אנשי דוד לוי – הוביל אותם דוד אפל – וביקשו לפנות את האולם שלהם. רק במקרה היו אלה אנשי דוד לוי. זו יכלה להיות כל קבוצה אחרת – של שרון, שמיר או ארנס – כי לבית"ר ולמסורים שלה לא היה מקום בוועידה הזו, כפי שלא היה לה הרבה מקום בתנועת החירות זה עשרות שנים.

תמונת ראש בית"ר, זאב ז'בוטינסקי, היתה תלויה שם מעל שולחן הנשיאות בפוזה הנצחית: פניו שעונות על כף היד. הדמות הניבטת מן התמונה נראתה תמיד מהורהרת. השבוע נדמה שקרן ממנה יאוש.

לפני יותר משלושים שנה הלך נער צעיר לבוש מדי בית"ר ברחובות רמת־גן, מן המעון הביתה. הוא הלך ולבו פועם בחוזקה, שכן בביתו המתין אהרן צבי פרופס, אחד ממייסדי בית"ר, שזה עתה עלה ארצה. הלך נער ושינן לעצמו את שיר בית"ר ויישר את עניבת התכלת בכל כמה צעדים. הלך נרגש למיפגש ההיסטורי.

בדרך, אי שם בין רחוב ביאליק לרחוב הרצל, בדרך ז'בוטינסקי, שקראו לה אז גם "הכביש השחור", התנפלו עליו לובשי חולצות כחולות עם שרוכים אדומים או לבנים וניסו, בחבטות, להשמאיל לו את החינוך הבית"רי.

בהגיעו לביתו חבול ומרופט, ניסה להתגנב מן הדלת האחורית – שלא יראה אותו אחד מן האבות המייסדים, נטול הדר ומקולף מכבודו העצמי. אבל פרופס ואביו של הנער היו דווקא בחצר ושם פגש אותם נכלם ומבוייש.

הרגיעו השניים את הנער והוציאו מליבו את תאוות הנקם שחוללה בו. יש הבדל, הסבירו לו, בין פה (ארץ־ישראל) לשם (הגולה). בין עכשיו לאז. וכמעט הצליחו לשכנע אותו שזה מכובד מאוד לקבל מכות מיהודים ושזה רק עניין זמני ושהכל ישתנה כי כולם אחים. ואכן השתנו הדברים. היום גם בית"רים מרביצים, ולא רק לשמאלנים אלא זה לזה.

אלה הדברים שעברו בראשו של האיש שהיה אותו נער, כשעמד וצפה במתרחש מידכני אולם המליאה של ועידת חירות, שהשתוללה בה מלחמת־ירושה. באולם הקונגרסים בבנייני התערוכה בתל־אביב התברר השבוע, כי מה שעשו פעם בצורה מהודרת בחדרים אחוריים, עושים היום בצורה בוטה לא רק בחדרים צדדיים אלא באולם המליאה לעין הביאון והצירים.

עומדת לה זכות גדולה לתנועת החירות – במיוחד למנחם בגין. מפלגה זו, יותר מאחרות, והאיש הזה, יותר מאחרים, הצליחו לנטרל את הפתיל המלחש של פצצת־הזמן העדתית במדינת ישראל.

עוד דור אחד, והיינו מגיעים אל מיזוג גלויות אמיתי, שכן הדור השלישי והרביעי של ילידי הארץ, רובם צאצאים למשפחות "מעורבות". הרכבה האנושי של הוועידה – למעט קומץ צורם של נשים מכל העדות ומכל הגילים – בהולם הפגין כי תנועת החירות היא חתך אמיתי ו"ממוצע" של כל שכבות העם ועדותיו.

מי שלא היה בוועידה ורק עקב אחריה מדיווחי התיקשורת, נדמה לו שחילוקי הדיעות בוועידה נחתכו על ידי שיקולים של מוצא עדתי. מי שהיה שם, יכלו לחשוד ואולי גם לחשוש, שאותו תפר עדתי מיוחד במינו שנוצר בתנועת החירות הולך ונפרם. אמנם חילוקי הדיעות היו בין יוצאי עדות שונות, אבל אי־אפשר לטעון שהם היו עדתיים. הם היו אישיים.

אם יש משהו שתנועה זו יכולה עוד לעשות כדי לשרת את העם והחברה, מוטל עליה להוכיח שהקרע הוא אישי ולא עדתי. שהוא ניתן לאיחוי אם תימצא המנהיגות הנכונה ולא אם תנהיג העדה המתאימה.

רושם אחרון של מבקר, ממש לפני צאתו מאולם הקונגרסים: ניירות פזורים, פחיות משקה ריקות, כוסות קפה־פילטר מפלסטיק מעוך. כסאות הפוכים ורעש שהולך ומתרחק. ידיים שהתנפו וקולות שהודמו. ויכוחים סוערים ופנים מתלהטות.

מבקר עם נפש הצדיה לא כל כך מסכים עם כמה מן התפיסות הבסיסיות של תנועת החירות ועם האנשים האלה, שהיו מוכנים לקרוע איש את רעהו. אבל מבקר שגם מקווה כי תנועת החירות תצליח לעשות משהו חיובי עם עצמה ולוא רק משום שהיא המפתח האמיתי לשלום עדתי; ולוא רק משום שיש סכנה (או סיכוי) שתגיע שוב לשלטון ושאז – למרות חילוקי הדיעות – היא תהיה בראש ממשלה של כולנו; מבקר זה יאמר שכך – בלי הדר, בלי תרבות, בלי קלאסה ובלי מסרים רעיוניים – אי־אפשר למשול.

כך אסור לתת לה למשול.

הוועידה הבלתי גמורה

חרות: לא גאון, לא נדיב, רק אכזר

את הוועידה הי15 יבקשו רבים בתנועת החרות לשכוח, ואם אפשר גם למחוק מהפרוטוקול □ ראו, בין היתר, את חרות החדשה, את חילופי המשמרות בתנועתו של זאב ז'בוטינסקי, ששורר (בהמנון בית"ר) על „גאון ונדיב ואכזר" □ הגאון והנדיב לא נמצאו בוועידה

שברו את הכלים – ה„ברוגז": שמיר חוזר למקומו אחרי נאומו, שרון ולוי מפנים את ראשם, מתעלמים (צילום: ראובן קסטרו)

מאת אבי בטלהיים

כזה אחר זה הם עזבו את אולם הקונגרסים בגני־התערוכה בתל־אביב. השעה היתה שלוש לפנות בוקר. עיניהם של רוב האנשים היו אדומות מעייפות. כמעט כולם – בלי קשר להותם הכתתית בתנועה – חשו מושפלים.

2,000 איש נטלו שלושה ימי חופשה ממקומות עבודתם ובאו לתל־אביב כדי לחוג את האירוע הגדול: ועידתה הי15 של תנועת החרות, הראשונה זה שבע שנים.

שיכנו אותם באכסניה מפוארת בעלת שירותים נוחים, אך העלו לפניהם הצגה מבישה ועלובה. מהחגיגה הגדולה (שעלתה לקופתה המדולדלת של חרות 120 אלף דולר), נותרה שמחת עניים לעסקני המחנות.

תנועת החרות אינה יכולה להתהדר במה שהיא הציגה השבוע בוועידתה. שמיר אמר: „משבר". לוי הגדיר: „טרגדיה". הצירים, אנשי השטח, כינו את הוועידה: „בזיון".

רבות נכתב לפני הוועידה על היחסים העכורים בצמרת תנועת החרות. ידוע היה כי שאין זו ועידה של התמודדות. כי מעמדו של יצחק שמיר בראשות התנועה כמועמדה להיות ראש הממשלה הבא לאחר הרוטציה – איתן. בכל זאת, היו צפויים קרבות אישיים לא קלים בין המנהיגים לבין עצמם: יצחק שמיר ומשה ארנס מזה; דוד לוי ואריאל שרון מזה.

אבל איש לא פילל שתהיה זו ועידה כה מתוחה ואכזרית, ועידה שגם לא נמשכה עד שבוע תמים, ספק אם היו מגיעים בה לדיון אחד בנושא שאינו אישי. זו היתה ועידת תככים מראשיתה ועד סופה, ועידה של עסקים ותרגילים פוליטיים, ועידה שבה עשה כל צד נסיון להשיג בכל מחיר רוב במוסדות התנועה כדי לנהל אותה בדרכו שלו.

את הוועידה הי15 יבקשו רבים בתנועת החרות לשכוח ואם אפשר, גם למחוק מהפרוטוקול. הוועידה הבליטה, בין היתר, את חרות החדשה, את חילופי המשמרות בתנועתו של זאב ז'בוטינסקי, ששורר (בהמנון בית"ר) על „גאון ונדיב ואכזר". הגאון והנדיב לא נמצאו בוועידה.

באנשי שתי המשמרות יכול היה להבחין כל משקיף על האולם ההומה. ראשי התנועה, איש איש מטעמיו שלו, אינם קוראים לילד בשמו. אך כמה מהם רומזים שהמאבקים הפנימיים בתנועה נטושים בראש וראשונה על מראה דמותה בעתיד.

זו הסיבה שמחנה שמיר־ארנס נכנס ללחץ של ממש לאחר נצחונו הגדול של אריאל שרון על ד"ר בנימין זאב בגין בהתמודדות על תפקיד יו"ר ועדת המסדרים. צריך היה לראות את סגן השר רוני מילוא, מראשי מחנה שמיר, יושב אבל וחפוי ראש לאחר שנודע כי שרון ניצח. עולמו כאילו חרב עליו.

כך, במשך יום תמים, ישבו להם אלפיים צירים והתבוננו, חלקם בשאט־נפש, במירוץ העסקנים אלה לתוך אלה, בתרגילי ההשהייה ומשיכת הזמן, משחקי הכבוד וההתחכמויות, לעתים־הילדותיות. הכל כדי לא להגיע להצבעה, או לא לאפשר ליריב להשיג את שלו.

אתמול בשעה 2.30 לפנות בוקר הבין אריאל שרון שהעניין אבוד. שהוא אמנם זכה בהתמודדות מול בני בגין, אך במערכה עצמה הפסיד, כי אין לו כל סיכוי להרכיב את ועדת המסדרים ולהפעילה. הוא נכנס לאולם המליאה כדי להודיע על התפטרותו. קודם לבשורה הדרמטית

> **מיכה רייסר: יש להחליף את אהוד אולמרט בתפקידו כיו"ר ועדת הבחירות, הוא לא מקובל על רבים □ שמיר: אולי תבקש להחליף את עצמך? □ רייסר: אדוני, אני לא אבקש להחליף את עצמי, אני אפילו לא מבקש להחליף אותך...**

מחנה שמיר היה משוכנע כי בגין הצעיר הוא לא רק גימיק טוב, אלא נכס אלקטורלי פנימי וחיצוני, היחיד בתנועה שיוכל לבלום את מאמציו של שרון. היו שהשתעשעו בתקווה ששרון יירתע מהתמודדות חזיתית עם בן משפחת בגין ויוותר על מועמדותו. לא כך היה.

נצחונו של שרון היה לראשי מחנה שמיר־ארנס מכה אמיתית. על כבודו של בני בגין ניתן אולי למחול. אבל ההתמודדות הזו היתה צפירת־אזעקה לגבי התפלגות הכוחות בתנועה. אמנם אי־אפשר להקיש מהצבעה אחת וניתן היה לדעת ביתר דיוק מהם יחסי הכוחות לוא התקיימה ההתמודדות השלישית על ראשות הוועדה המתמדת בין דוד לוי ומשה ארנס. אך מחנה שמיר, שהבין כי אין כל בטחון שיש לו רוב בוועידה, החליט שדי לו בהימורים מן הסוג הזה.

הסביר מה הניע אותו לעשות כן. בשלב מסויים קטע אותו יצחק שמיר, שישב לידו על הבמה, ואמר: "אלה דברים מסיתים". השיב שרון: "אלה אינם דברים מסיתים, אבל בכל מקרה אין לך מה להיות מודאג. עוד מעט לא תהיה לך בעיה אתי. תישאר אתה לבד".

שרון ולוי רצו את ועדת המסדרים בכל מאודם כדי לעגל קצוות ולהבטיח את הרוב שלהם. בשפתו העשירה ובטון משעשע לכאורה התחנן שרון לפני יו"ר נשיאות הוועידה לתת לו את הוועדה שהוא נבחר לעמוד בראשה. „אדוני היושב־ראש, מדוע אתה מנסה לגזול את כבשת הרש הקטנה הזו ממני? אולי אני יכול להשתעשע קצת אתה? תנו לי להחזיק מעט בכדור הקטן הזה, הרי נשארו לי בסך־הכל כמה שעות למלא את התפקיד".

אתמול בבוקר ניסה יצחק שמיר להמעיט בערך חשיבותה של ועדת המסדרים. „זה דבר של מה בכך", אמר, „אני בכלל התפלאתי שאריק שרון הסכים להיות מועמד. אני לא זוכר שבעבר היה שר שהעמיד את עצמו לתפקיד זה". אבל אם ועדת המסדרים כל־כך בלתי חשובה, מדוע נזעק מחנה שמיר־ארנס ושלף את בני בגין כמועמד נגדי? לתפקיד שולי צריך להביא שחקן חיזוק?

מלכת־היופי של ועידת חרות היתה המלה „אחדות". סגביתיה היו „הידברות" ו„הסכם". אבל בפועל נראה שאף אחד מן המחנות לא יצא מעורו כדי להגיע להידברות, או לסלול את הדרך להסכם ולאחדות. תחת זאת התרכזו פעילי הקבוצות באירגון הכוחות וכהיערכות לקרבות התמודדות. כמה משאבים הוצאו למערכה הזאת.

היו כמה הצעות פשרה בנסיון להגיע להסדר כללי בצמרת התנועה. יו"ר הנשיאות, השר משה קצב, הציע: דוד לוי – יו"ר הוועדה המתמדת. נציג של מחנה שמיר־ארנס – יו"ר ועדת האישים מטעם הוועדה המתמדת. מרכז בן 1300 איש. 450 איש ייבחרו על־ידי ועדת האישים, ו־850 ישוגרו על־ידי הסניפים. תידחה ההצבעה על הנהלת התנועה.

ההצעה לא היתה מקובלת על שרון ולוי.

ח"כ מאיר שטרית הריץ שלשום הצעת פשרה משלה לנעל את הוועידה, אך קודם לכן להקים ועדת חמישה בראשות אריאל שרון (שחברים בה שניים ממחנה שמיר־ארנס ושניים ממחנות לוי ושרון). הוועדה תוסמך להביא למרכז החדש המלצות לתוספות בשיעור עשרה אחוז. המרכז החדש יכונס בתוך שבועיים. לפני הנעילה ייבחר יו"ר התנועה.

גם הצעה זו לא עוררה התלהבות אצל שרון ולוי, בעיקר התעורר ויכוח על הסעיף האחרון.

ביומה הראשון של הוועידה, בתיווכה של אביבה אירדור, גילגל מיכאל קליינר, מראשי מחנה לוי, את ההצעה הבאה: אין התמודדויות בוועידה וחלוקת התפקידים תיעשה כך: ח"כ עובדיה עלי (מחנה לוי) – יו"ר נשיאות הוועידה. אריאל שרון – יו"ר ועדת המסדרים. משה ארנס – יו"ר הוועדה המתמדת. דוד לוי – יו"ר ועדת האישים מטעם הוועדה המתמדת.

מחנה שמיר נטה לאמץ את ההצעה הזו, אך לבסוף נרתע ודחה אותה.

דוד לוי היה „כוכב" יומה הראשון של הוועידה. אריאל שרון גנב את ההצגה ביומה השני. יצחק שמיר זכה בבכורה ביום הנעילה־מאונס של ועידה אומללה זו, בעיקר בתקיפות הרבה שגילה לקראת סיום ובהתבטאויותיו החריגות והבוטות.

באחת ההפסקות בדיונים, ישב שמיר בחדר אחד עם עמיתיו ארנס, קורפו וקצב. לפתע נכנס ח"כ מיכה רייסר וביקש מיו"ר נשיאות הוועידה קצב להחליף את ח"כ אהוד אולמרט בתפקידו כיו"ר ועדת הבחירות, לדבריו, משום שהוא אינו מקובל על רבים. שמיר, מתוח ועצבני, התפרץ לעברו של רייסר: „אולי תבקש להחליף את עצמך?" השיב לו רייסר: „אדוני, אני לא אבקש להחליף את עצמי. אני אפילו לא מבקש להחליף אותך"...

חראקירי

השר משה ארנס: הברית לוי־שרון מזכירה ברית של המאפיה.

השר יצחק שמיר: מחנה לוי־שרון הוא חבורת פושעים. יש כאן אלימות מכל הסוגים. זו תנועה העושה חראקירי לעצמה. יש כאן אנשים שאין להם בלמים וסייגים. דוד לוי רוצה להשתלט על התנועה, הוא סובל משגעון גדלות.

השר דוד לוי: אנשי שמיר־ארנס פועלים כגנבים בלילה. זוהי קבוצה מחרחרת. אין בעל־בית בתנועת החרות, שמיר הוא מנהיג של כתה.

השר אריאל שרון: צריך להיזהר בתנועת החרות מכל סוגי האלימות, כולל האלימות של המשקפיים, השפה הרהוטה המסווה של האינטלקט.

הפתעות

היו במהלך שלושת ימי הוועידה כמה הפתעות:

● פנייתו של אריאל שרון לח"כ אליעזר שוסטק, ראש חטיבת „לעם", בהצעה שיעמוד בראשות נשיאות הוועידה.

● פנייתו של משה ארנס ליעקב מרידור בבקשה שיקבל על עצמו את תפקיד יו"ר ועדת המסדרים.

● שיעור תבוסתו של בני בגין בהתמודדות מול אריאל שרון על ראשות ועדת המסדרים. (1082 מול 856. הפרש של 266 קולות).

● התפטרותו של שרון מתפקיד יו"ר ועדת המסדרים.

● פיצוץ הוועידה.

„בוגדים"

זה החל עם גסכון מלכה ועקירת המקרופונים מעל שולחן הנשיאות. אך זה לא היה מקרה האלימות (לסוגיה השונים) היחיד בוועידת חרות. סיפורים אחרים לסיפרו בוועידה:

● הוגשה תלונה למשטרה על תקיפת דורה טריף על־ידי ד"ר יגאל פשריצקי.

● תלישת דף „איי.בי. אמ" בנסיון לסלק 41 צירים ערבים הדרוזים מן הוועידה.

● נסיון למנוע מד"ר יוחנן באדר, זקן חברי תנועת החרות, לשאת את דברו במליאת הוועידה.

● חלוקת כרטיסי ציר למי שאינם צירים (כך טען יו"ר הנשיאות, משה קצב).

● נסיון „פוטש" של חסידי לוי־שרון. הם „הדיחו" את קצב והמליכו את דוד מגן תחתיו.

● נסיון פריצה אל במת הנשיאות לאחר התפטרותו של שרון מוועדת המסדרים, כדי למנוע את רשות הדיבור מיצחק שמיר.

אמר ח"כ מאיר שטרית: „היתה עלי התקפה רבתי של אנשי שרון ולוי. מעולם לא עמדתי במצב כזה. שאנשים יבואו ויאיימו: 'נעשה איתך ועם משה קצב את החשבון', 'בוגדים', 'קנו אתכם'. נאלצתי לצאת מן האולם תחת שמירה של אנשי בטחון. זו היתה הסתה ממש. אני מוכן שתנועת החרות תשלם כל מחיר כדי שהמנגנון הזה יימגר".

ההר

בין בני בגין לאריאל שרון אין קשרי דיבור. בוודאי שלא מאז „מוקד" של ד"ר בגין. לאחר ההתמודדות ביניהם נשאל בגין אם יברך [illegible] היום את שרון על נצחונו. הוא השיב: „אינני חושב שאברך אותו". כאשר נאמר לו שזה הוא דבר מקובל, שהכנסת מברכת את הכנסת, אמר: „יש הרבה דברים לא מקובלים בוועידה הזו. לכלל, הצגת מועמדותי".

אז אם מוחמד לא בא אל ההר, בא ההר אל מוחמד. בפתח ישיבת אחר הצהריים של יום הדיונים השלישי, פנה שרון לצירי הוועידה ואמר: „אני רוצה לברך את המתמודד שלא זכה, ד"ר בנימין זאב בגין. אני שמח על הצטרפותו הפעילה לחרות. היתה לי הזכות לעבוד במחיצת אביו, ראש הממשלה מנחם בגין, ולמדתי ממנו הרבה. הצלחתי במחיצתו לקחת חלק באירועים דרמטיים שקרו בשנים האחרונות. כמנו למדתי כמה חשוב שיצטרפו אנשים חדשים. לכן אני מקדם בברכה את ד"ר בגין ומקווה שיתרום מכשרו ומיכולתו לפעילות בתנועת החרות. כל אדם חדש – יבורך".

ברכתו של שרון נשמעה צינית באוזניהם של כמה צירים והם מחו על כך בקול. שרון מיהר להבהיר: „אני אומר את הדברים בצורה הרצינית ביותר". לא כולם השתכנעו.

המשיח

בדרבי כץ, בן 78, הוא יו"ר ותיקי תנועת ז'בוטינסקי. פעיל בתנועה, היה המזכיר הכללי של ההנהגה העולמית של בית"ר ועבר ארבע שנים במחיצתו של זאב ז'בוטינסקי. „הוועידה הזו היא דבר עצוב מאד", הוא אומר, „אלה יסורי מעבר מתקופה אחת לאחרת, מדור אחד לדור אחר".

כץ גורס כי היו הזדמנויות שונות להגיע להסדר בצמרת תנועת החרות אולם משום מה הן הוחמצו. „לחברים רבים בתנועה יש רצון כן לכרות את הרוח, הם מקבלים את האידיאולוגיה של התנועה, אבל הבעיה היא שהם לא קיבלו חינוך בית"רי. אין להם תשתית, אין להם שורשים, אין להם נימוסים והדר וגישה רצינית, תרבותית. זה שדחי, הכל שכוחי, הם הצטרפו אלינו בלי הכנה.

„אני מקווה שלא יהיה פילוג בתנועת החרות. הצרה עם דוד לוי, שלדעתי נושא באחריות לכל המתח, שהוא אדם בן 46 בסך־הכל. יש לו כל הזמן שבעולם להמתין עוד שנים אחדות עד שיהיה ראש התנועה. אבל הוא מתעקש דווקא עכשיו להיות מספר אחד, כאילו מכח אותו הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. שלא יכפה את עצמו".

דרוש לך קורס תיכנות?
דרוש לך קדם!
קורס תיכנות תוכניתן סוג 1 (550 שעות)
בפיקוח משרד העבודה
(בוקר אפריל, ערב 30.3.86)
- בקורס נלמדות שלוש שפות תיכנות BASIC, FORTRAN, COBOL
- בקורס יושם דגש על עבודה מעשית במחשב ובמסופי I.B.M. של המכללה.
כמו כן, נותר מס' מקומות מצומצם לקורס מפעילי מחשב שיפתח ב־7.4.86
קדם מכללה למחשבים ומערכות מידע בע"מ
כניסה חלקה לעולם המחשבים

סיור בביה"ס הטכני של חיל האויר בבאר־שבע
ההורים המעוניינים בפרטים על אפשרויות הלימוד לילדיהם (בוגרי כיתות ח', ט' בנים ובנות)
בבית הספר הטכני של חיל האויר בבאר־שבע
מוזמנים לביקור בביה"ס עם ילדיהם
ביום רביעי 19 במרץ
במגמה להתרשם מרמת ביה"ס ומהנושאים הנלמדים בו.
שעות הביקור בביה"ס: משעה 14.30 עד 17.00. לביה"ס ניתן להגיע באוטובוס מספר 2, היוצא משוק באר־שבע לנווה־נוי (משק עזר), או בהסעים מטעם ביה"ס שיצאו מתחנות אגד ב"ש (מול מגרש החניה) החל משעה 14.15 כל שלושים דקות.
ביה"ס הוא ללא פנימיה.

הוועידה הבלתי גמורה

„מעריב" שואל, ראשי חרות עונים

שלוש שאלות זהות הציג „מעריב" לכמה מראשי תנועת החרות מן המחנות היריבים, לאחר הפיצוץ:

- האם אתה סבור שיהיה פילוג?
- מה היתה תחושתך הקשה ביותר בוועידה?
- האם יש משמעות עדתית למה שהתרחש?

שמיר: עולם תחתון

מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר:
אינני חושב שיהיה פילוג. אין זה גם חשוב שמישהו אולי חושב בכיוון זה ומעלה על דעתו, כי ניתן להקים מפלגה חדשה.

בוועידה היינו עדים למחזות פרו־עים משום שהיתה קבוצה מסויימת, ברמה של העולם התחתון, שהוכנסו בצירים והללו שיבשו את הסדר הטוב. אילו רק הסתפקו בצעקות אפשר היה עוד לסבול. אבל הם הרעו מכל נורמה שמקובלת אפילו בשעה של התלהטות הרוחות במערכה פוליטית.

הנסיון להשיג רוב „בכוח", כשלעצמו אינו חדש. ניסו זאת שמואל תמיד ועזר וייצמן בתקופות שונות בעבר הדבר לא עלה בידם. אבל האם משום שמישהו חשב לחזור על נסיון כזה עכשיו – צריך להתפלג?

לא היה בועידה רגע קשה אחד. כל כולה היתה קשה וקשה להיזכר ברגע מסויים.

אפשר שמישהו חשב שבאמצעות „הקיפוח העדתי" אפשר להצליח. אבל זהו נסיון שווא. כי אצלנו בתנועה „הכל מעורב", אי אפשר להפריד. מי היו הפעילים שעמדו לימיני? – משה קצב, מאיר שטרית. אין, לא היתה מעולם ולא תהיה „בעיה עדתית" בתנועת החירות.

לוי: מדביקים תווית

סגן ראש הממשלה דוד לוי:
לשאלה הראשונה: חס וחלילה. אין סכנה כזו. התנועה תישאר מלוכדת. אין שום ויכוח רעיוני בינינו. הויכוח הבסיסי הוא על הצורך לשמור את הה־ליכים הדמוקרטיים בתנועה. כאן לא תהיה שום פשרה. לא נניח לרמוס את זכותו של הרוב על ידי נסיון של המי־עוט למנוע ממנו להביע את רצונו, כפי שהיה בועידה. אבל אין סכנת פי־לוג.

לשאלה השניה: התחושה הקשה ביותר שלי היתה, ראשית, שממלא מקום יו"ר התנועה לא ראה לנכון במ־שך כל זמן הועידה להשמיע את קולו ולהתערב. גם כאשר נעשו מעשים המזיקים ביותר כמו שלילת זכות ההצ־בעה של צירים רבים, ובכלל זה קבו־צה גדולה של דרוזים ובדווים.

התחושה הקשה השניה נבעה מן הנ־סיון להדביק לי ולחברי את המושג „מתפרעים". זה היה נסיון להטיל דופי ולהדביק תווית בהתאם לקו מחושב שהחל עוד לפני הועידה, כאשר הפ־רופ' ארנס כינה אותנו „מאפיה". השיא היה כאשר שמיר הגדיר אותי ואת חב־רי כחבורת פושעים. זה היה חלק מנסי־ון לחלק את התנועה כביכול בין יפים ומכוערים ונסיון לטעון כי הרוב הוא הבריון, הפושע, ה„מאפיה".

לשאלה השלישית: המחנה השני (שמיר־ארנס) ניסו להשתמש בנושא העדתי נגדי. זה נשק חלוד, שאני מעו־לם לא השתמשתי בו והוא פגע בהם כבומרנג. במחנה שלי היו בין הפעילים מכל העדות, כולל ילידי הארץ ויוצאי אשכנז וביניהם גם ותיקים רבים. הדבר משקף את השקפת עולמי ונאמנותי על כך.

בגין: אלימות פיסית

בנימין זאב בגין:
אני מקווה שלא יהיה פילוג. המצב מסובך מאד וקשה ברגע זה לחזות את התוצאות ארוכות־הטווח של השבוע הקשה הזה.

היו רגעים של אובדן עשתונות של חלק מן הצירים, אבל הרגע הקשה מכולם היה כאשר חזינו באלימות פי־סית, בין חבר לחבר.

„הנושא העדתי" מנופח. אצלנו תמ־צא בכל קבוצה בני כל העדות – מר־מת ההנהגה ועד אנשי השורה. ככל שיחדלו לנפח את הנושא כן ייטב לתנ־ועה.

שרון: אלימות אחרת

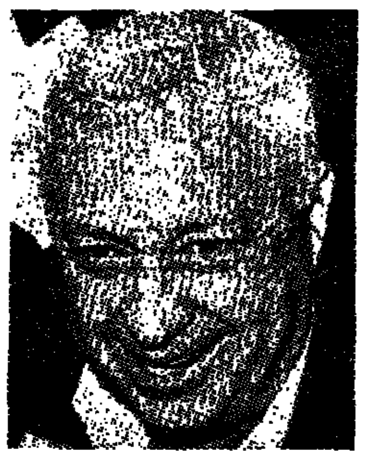

שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון:
לא יהיה פילוג. אינני מאמין שבמ־דינת ישראל יכול להיות גוף פוליטי של מיגזר אחד של האוכלוסיה. בנוש־אים הלאומיים המרכזיים יש בסך הכל קירבה גדולה מאד בין כל חלקי התנו־עה. אפשר שהזעזוע שעברנו בועידה הוא שיביא דווקא למחשבה שניה אצל מי שרוצים להנהיג את התנועה בעצ־מם.

היה רגע קשה. זה היה כשראיתי איך מנסים, במסווה אינטלקטואלי וכ־תרגילים מפוקפקים, להציל קבוצה קטנה החרדה לאבד את כל עולמה. אבל הרגע הקשה ביותר היה האלימות הפיסית, אם כי „האלימות האחרת" של הצד השני, לאו דוקא פיסית, תרמה גם היא את שלה.

בני עדות המזרח הם חלק מושרש ובלתי נפרד של התנועה. מה שקורה הוא, שקבוצה מצומצמת חוסמת את דרכם. זו תנועה, שהיו רגילים לחיות בה בשוויון מוחלט. לפתע מקימים קיר חוצץ בין אנשים אלה.

מגן: סיוט ארוך

ח"כ דוד מגן:
לשאלה הראשונה: אני מתפלל ומ־קווה בכל לבי שנצליח להתגבר על המשבר ושלא יהיה פילוג. אני נוטה להאמין שעם שכל טוב ותפילה טובה תרגעת הרוחות – התנועה תינצל מפילוג.

לשאלה השניה: הועידה הזו תיזכר אצלי עד יומי האחרון כסיוט וחלום בלהות ארוך. התיסכול הגדול היה לנ־וכח מול מיעוט שמסרב לקבל הכרעת רוב.

לשאלה השלישית: אני חושש שאם לא נשכיל ליישב את ההדורים מוקדם ככל האפשר ולאחר מהרש את השד־רות, עלולות להיות הפעם – בשונה מן העבר – גם השלכות עדתיות למשבר הזה.

אני שומע תגובות מאנשים ממגז־רים שונים. לצד הזעם של ותיקים על כך שצריך לשמור על תדמית התנועה, ישנו גם זעם ועלבון של רבים מתושבי ערי הפיתוח, מדוע מקפחים את זכותם להשתתף בקבוצת הרוב.

כתבו: יוסף חריף ורפאל מן

קצב: מוצא אירופי

שר העבודה והרווחה, משה קצב:
לא יהיה פילוג ואני מאמין שנצא מזה. הפערים לא גדולים. היה פה פשוט חוסר רצון מצד שרון ולוי להגיע לפשרה. נראה היה להם, שעל ידי הש־ענות על הסתה של צירים, יוכלו להשיג את הועידה. אבל מכאן ועד לפילוג? עכשיו נלקח פסק־זמן. יצטננו הרוחות ויחזור שיקול הדעת. אם יפעל ההגיון, לא יהיה פילוג.

היה רגע קשה, קשה מאד בועידה. זה היה כשהחלו מכיוון מסויים לצעוק על יצחק שמיר ולא עוד, אלא שהשמי־עו כלפיו גידופים. זו כבר לא התנצ־חות בין מחנות, אלא שאלה של תר־בות ונימוס אלמנטרי.

„משמעות עדתית"? – עובדים עם דוד לוי עסקנים רבים דווקא ממוצא אירופי. ואילו בצד השני (מחנה שמיר) יש הרבה בני עדות המזרח. קל ללבות יצרים ויש מי שמסוגל לזה יותר. אבל ליבוי יצרים אינו אפיון של יצור אנוש.

ארנס: פרופסור מרוקני

השר בלי תיק, משה ארנס:
לא יכול להיות פילוג, כי אין אצל־נו כל חילוקי דעות אידיאולוגיים. אינני חושב שייתכן פילוג רק על בסיס של תחרות אישית.

מי שלא מוכן לחיות יחד בכל מסג־רת אנושית – ימצא עצמו מחוץ למ־סגרת. אבל אינני רואה כל סיבה לפי־לוג.

לא רק הועידה היתה קשה, אלא גם כל החדשים האחרונים. ידענו בע־צם לקראת מה אנו הולכים וידענו כי יהיה קשה, אבל אני חייב להודות שמה שאירע, עבר על כל המצופה.

לדעתי, אין לכל מה שאירע שום משמעות עדתית. יתכן שמהדשם מיש־הו מכניס את האלמנט הזה לתמ־ונה. דוד (לוי) כינה אותי בתואר גנאי „פרופסור". אם יבקר באוניברסיטאות יראה כי כשם שיש פרופסורים מארה"ב יש גם פרופסורים ממרוקו או מעיראק.

איזה „משמעות עדתית" יכולה להיות? האם מישהו בלם את דוד לוי? הלא פעמים בעבר ויתרתי לו בתוך המרכז. יצאתי פעם ראשון ב„פנל" (במיקום ברשימה לכנסת) ויתרתי לטובת דוד לוי. האם היה אצלנו סגן ראש ממשלה צעיר כמוהו? אם מישהו לא רואה בו ממשיך לבגין או לז'בוטינסקי, זה לא בלימה.

עלי: לא עדתי

ח"כ עובדיה עלי:
אני מקווה שלא יהיה פילוג ואעשה הכל כדי למנוע זאת. אם חס וחלילה יהיה פילוג – אני לא אהיה בין אלה שיתפלגו.

אני חושב שהתחושה הקשה ביותר היתה בעקבות הארועים בלילה האחרון של הועידה. הריב הפומבי, ההתנצחות של המנהיגים לעיני כל, יצרו אצלי הרגשה רעה מאד.

אינני רואה כל משמעות עדתית לעניין הזה. כל מי שינסה לתת לכך גוון עדתי חוטא לאמת ועושה עוול לתנועה. עובדה שחברי הכנסת יוצאי עדות המזרח נמצאים בכל המחנות. אין למחלוקת כל קשר לעדתיות, ואין לארועים משמעות עדתית.

מתווך מסחרי מאיטליה

תושב ארעי בארץ, עם נסיון רחב בקידום מכירות ושיווק של ציוד ומוצרים עבור תעשיית התרופות ובתי חולים, מציע את שרותיו

לחברות המעונינות לייצא מוצריהן או לייצג חברות איטלקיות אמינות.

לשם קביעת פגישה בשבועיים הקרובים נא להתקשר לטלפון 04-387145 או 03-471282.

מושב עובדים של

קולט משפחות

עם ילדים עד גיל 11

נא לפנות בצירוף קורות חיים לועדת הקליטה טל. 069-72568, ד.נ. רמת הגולן 12420.

RAPAC רפק

מכרז למכירת רכב

החברה מכריזה בזה על מכירת כלי הרכב המשומש הבא:

סוג הרכב	שנת ייצור	נפח מנוע	מס' רישוי
מרצדס 230 E גיר רגיל מונית לשעבר	1980	2300	12-788-80

1. את המכונית הנ"ל ניתן לראות בחניית בנין רפק ברח' קהילת סלוניקי 7 בשעות אפקה, ולהגיש הצעה בכתב לקצין הרכב בקומה ב', עד 1.4.86.
2. להצעה יש לצרף המחאה בגובה 10% מערך ההצעה.
3. הוצאות העברת הבעלות על חשבון הקונה.
4. אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה או כל הצעה שהיא.

רק עד 31.3.86

תוכל לשלוח תיבת שי תפוזים או אשכוליות לאירופה המערבית

לפרטים נוספים צלצל 03-253326, 03-210121 מ-08.00—13.00.

פרדס סינדיקט של מגדלי הדר בישראל בע"מ

רח' קפלן 8, ת.ד. 1290 ת"א 61012.

להסיר מכשול

הננו להודיע לציבור, כי המסעדות (מפעלים וכו') שבאזורנו שאין להם תעודת הכשר מאתנו, אינם אחראים לכשרותם, והאוכל בהן עלול להכשל...

כמו כן נודע לנו, שלאחרונה הופצה באזורנו תוצרת המשווקת מוצרי „מעדני" היהודים כמוצרי ...

ידעו אחינו בני ישראל ויזהרו

לשכת הרבנות כפר תבור והגליל התחתון

דו"ח / אמנון אברמוביץ'

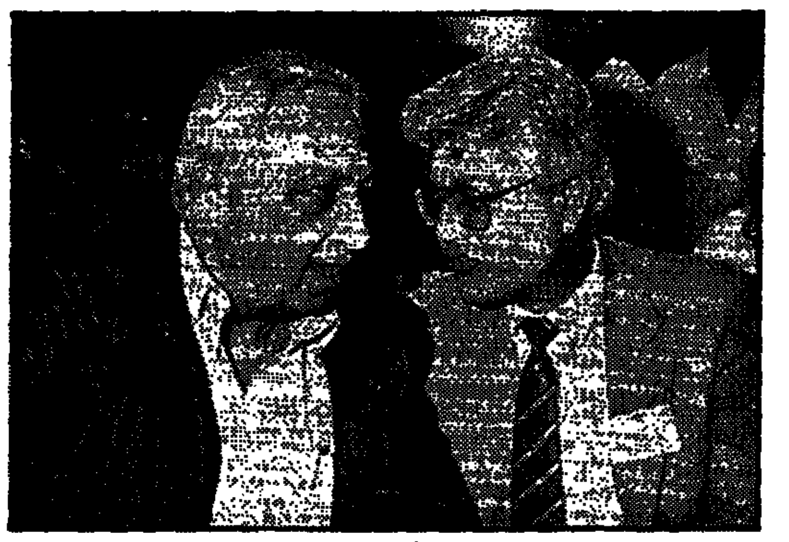
היורשים: כמו יוקו אונו את ג'ון לנון

„עם ישראל" בפעולה

שתי גדות לתנועה: זו שלהם, זו גם כן

במקום הכי נמוך בתל־אביב

בוועידת חירות הקודמת בקיץ 1979 התנצלו ותיקי התנועה, יחיאל קדישאי ואחרים, ואמרו לעתונאים, זה התך של עם ישראל. מה שאתם רואים כאן זה עם ישראל. גם הפעם ניסו המתורבתים שבחברי חירות להצטדק, שזה עם ישראל. מין אליבי כזה. הסבר דוחק לקטטה ולפורענות.

זה לא עם ישראל. גם משום שפחות ופחות אנשים טובים הולכים לפוליטיקה. גם משום שאוסף בעלי־הזרוע שהקהיל שם דוד לוי („חבורה של פושעים" לדברי יצחק שמיר) איננו עם ישראל. בוועידה הט"ו של תנועת החירות חל המהפך השני בתנועה הרוויזיוניסטית. המהפך הראשון, ההיסטורי, היה בהשתלטות האצ"ל על בית"ר. האצ"ל שמוצאו מ„ההגנה" ו„ההגנה הלאומית" (1937) קיים יחסי חשדנות עם התנועה הרוויזיוניסטית (1925). הוא ראה באנשי התנועה פקידים הססניים וליגליסטים. אנשי התנועה, אהרון צבי פרופס, ערי ז'בוטינסקי, שמשון יוניצ'מן ואחרים, הביטו בדאגה על נסיון אנשי האצ"ל להשתלט על התנועה. אבל אלה גם אלה הבינו במנהיגותו הבלתי מעורערת של אב ז'בוטינסקי.

ז'בוטינסקי ליבראל אירופאי מבני, תיאורטיקן, היה מאמין גדול בכוחה של הפטיציה. הוא גרס שבאריסטוקרטות לא יעזרו את מצפון העולם. הוא הזהיר מפני מיתוס של בריונים ושל סיקריקים.

מול „גשר של נייר" (פטיציה) העמיד מנחם בגין הצעיר אלטרנאטיווה, „גשר של ברזל" (כוח). בכינוס בית"ר העולמי בוורשה (1938) נאלץ ז'בוטינסקי להצהיר שאין גשר ואין קשר בין בית"ר לבין האצ"ל. ז'בוטינסקי תמך בהבלגה, הוא לא ראה טעם בפעולות האצ"ל, מה גבורה יש בידיה בגבו של פלח ערבי המביא ירקות לשוק, אמר פעם, ומה התועלת הציבורית בכך.

כשמנחם בגין עלה ארצה, הוא מצא את התנועה בראשות אריה אלטמן דוגלת בקו מתון וחסומה בפניו. בגין קיבל את הפיקוד על האצ"ל והדיח את התנועה. במשך כל השנים ידע בגין להגיע את התנועה על גלי האמוציה וההסתה, ותמיד לעצירה על הקו. הוא זוקף לזכותו מתינות והחירות כמפקד האצ"ל, מניעת מלחמת אחים ואת הנחלת הציוד הדמוקרטי הערטילאי והכוללני, בפתק הבוחר ורק בפתק הבוחר.

תנועת החירות היתה כאיל־דמוקראטית. בגין פישר את הלל קוק מראשות „הוועד לשחרור האומה" משום שתמך בתכנית החלוקה. לימים ערף את שמואל תמיר והדיח את עזר וייצמן, רק משום שאיימו עליו בגלוי, אישית וישירות. היתה בזה מריבאות די קטנה ואגואיזם די גדול.

בוועידת חירות הקודמת ב־79' תקף אחד הצעירים (רפי לב שמו) את בגין שנשבה כביכול בידי משה דיין ותבע להדיחו מראשות התנועה. רפי לב זהה כמעט שנקרע לגזרים. בגין, שסיפק את האווירה, סיפק גם הגנה לרפי לב, נעמד לידו והבטיח שיוכל להמשיך לדבר.

באותה ועידה ביקש בגין סליחה ומחילה מערבי חברון שהותקפו או בידי מתנחלים, הבטיח להם תגינות פיצוי כספי וכינה את המעשה, חוליגאניזם. הוא גם דיבר על הצורך הדוחף להגיע לשלום עם ירדן.

בוועידה ההיא – כשהאוטונומיה עומדת על הפרק – נאלץ עזר וייצמן להגן על פאטריוטיזמו. הצעירים תקפו את וייצמן, אבל בסוף נאומו הריעו לו וקפצו על רגליהם. מנהג שהיה שמור עד אז למנחם בגין ולו בלבד. גאולה כהן ומודדי השלום הציבו את שמואל כץ להתמודד מול בגין. דוד לוי, יו"ר הוועדה המתמדת, אותו איש בשיגור נפח, ערך הצבעה חפוזה וגלויה והסית הצידה את שמואל כץ.

דרך הדיבור, הנפת הלשון והידיים, שנראתה השבוע במרכז חירות נוסתה קודם על המערך. כלל הביטוי „מאפיה". כך כינה אז מנחם מרדכי ציפורי את ההסתדרות וחברת־העובדים. מרדכי, אמר אז בגין, מאפיה היא מלה סיציליאנית, מדוע לא תדבר עברית?

ערב הוועידה ההיא הציע בגין לצמצם את המרכז משבע מאות למאה והמישים בלבד. ככל הנראה הבין, באיחור ואגב הולשת־דעת, שהמרכז הולך ונעשה „עממי" מדי.

עם הסתלקותו הותיר בגין את דוד לוי עם הדמגוגיה, הפופוליזם וההסתה העדתית, ואת אריאל שרון עם התוקפנות הלאומנית. בגין היה תיאורטיקן. הללו, כל אחד בתחומו, ביצועיסט. למעט השילומים מגרמניה והעלייה על הכנסת, קיבל על עצמו בגין את כללי המישחק. דוד לוי כל־כולו אבר נפוח ותפוח שנשלף מהרי־צ'רץ' ואינו מסוגל עוד להצטמק ולהיכנס חזרה.

באולם הקונגרסים בגן אורנים או כפי שאמרו שם, בלאגן אורנים, היתה תרועת ותצפצפת. אלפי אנשים פוצים והוסים עד כדי עיסה דביקה. בשולי הרופן של קופסת־השימורים עמד רוכן למימכר ספרים. עולמו של ז'בוטינסקי מאת משה בלע. בבלי מערב (הדרך אל הציונות וממנה) של ארתור קסטלר. איש לא נגע בספרים. המוכרות הזיגניות, מאופרות בכבדות, לועסות מסטיק וקוראות „חדשות", אמרו שלא קונים כי לכולם כבר יש.

דור צעיר קם בחירות, והוא לא מבדיל בין סוכן לשרון, בין רוזן לחזון. דור המתקשה להתלהב ממנהיגותו הביישנית והמפרפרת של יצחק שמיר. שמיר, אחרי ככלות הכל, הוא משרת־ציבור נטול יצרים. דוד לוי הוא יצרים נטול שרות־ציבור. עד השבוע חשבתי שיצחק שמיר, מחליפו הכרונולוגי של בגין, איננו מנהיג בזכות עצמו, אבל לפחות דייר מוגן.

מישה ארנס („הפרופסור") כינס את תומכיו באחד החדרים. בדבריו שירבב כמה משפטים באנגלית. על זכייתו של משה קצב (מחנה שמיר־ארנס) אמר הישג במקום לומר נצחון. וזה בתנועה המדברת היום במונחים של בית"ר ירושלים נגד הפועל תל־אביב. אגב, בוועידה ב־79' ברך בגין את בית"ר ירושלים על זכייתה בגביע המדינה. השבוע, במקביל לוועידה, עוקלו נכסי בית"ר ירושלים.

חירות היא היום המפלגה היחידה בארץ שמתקיים בה מתח עדתי. אמנם דוד לוי מוקף אשכנזים ובמחנה שמיר ישנם הרבה יוצאי צפון־אפריקה, אבל המתח הזה עומד באוויר. ואם נדמה כי הוא מתפוגג לרגע, דואג לוי, בהתנכרויות עקיפות, להחיותו. גם ההתקבצות וההתגבשות במחנות אינן אלא חיבורי תועלת. גדעון גדות לדוגמה (שדעתו על אריאל שרון ידועה לי זמן רב וממקור מוסמך) הגיע למחנה שרון מפני שירביב בר־גילו, רוני מילוא, דן מרידור, אהוד אולמרט נמצאים במחנה השני.

התנדפותו של מנחם בגין, צירוף צעירים מהפריפריה והתחברויות חסרות נאמנות ושורשים טרפו את המודל המסורתי של חירות. כשאריאל שרון, לפני ההתמודדות עם בני בגין, עמד וסיפר איך רוצים לחסום אותו עכשיו ואיך לא חסמו אותו במלחמות, סינן אהוד אולמרט: גם שמואל תמיר ב־1966 סיפר איך לא חסמו אותו מול קסטנר ומול הנהגת היישוב. ההצבעה, התנבא אולמרט, תסתיים כמו אז.

טרוף טורף בני

הצבת הד"ר בנימין (בני) בגין מול אריאל שרון היתה מעשה לא פוליטי. לו אני חבר מרכז, הייתי מתקשה לתמוך בבני בגין נגד שרון. אחרי ככלות הכל, מדובר הרי בצעיר שזה מקרוב בא מול אדם החורש את התנועה זו השנה השמינית. איך יעבוד, אמר מישהו לפני ההצבעה, בכמה בר־מצוות הוא היה, בכמה חתונות, כמה ג'ובים הוא סידר.

בני בגין הוא בן־טובים שבא לקחת את הקופה בתנועה המזוהה עם כאלה שאצלם בשביל כבוד צריך לעבוד. שרון, נרדף ומסכן, שה גזוז, אמר שהפסדו הערב יהיה המשך מעשי המערך באמצעים אחרים. אפשר שבהצבעה הזו ביצבצה גם הטינה הכבושה של ותיקים לאבא בגין שבסוף־הכל דיכא אותם כל השנים, בעיקר ותיקי לע"מ, ואולי של צעירים יותר על שנטש את המערכה.

שרון חשף, סלקטיווית מאוד, את עברו. נדמה לי שלא שמעתי אותו מספר איך לא חסמו אותו כשהרס ושחט עד רק את חבל ימית. חברי תנועה רבים יודעים על עברו כפי שידעו בזמנו על עברו של בגין – יודעים בערך.

מי שקיווה ויחל שבגין עוד ייצא יום אחד עם הודעה לאומה בדבר הסכנה הלאומית שבשרון, נכזבה תוחלתו סופית. אחרי שיהוי של שנים ולאחר הפסד הבן, זה יידאה אישי לחלוטין. שוכב לו מנחם בגין, מר ותשוש, ומביט בכותנת בנו המוכתמת. טרוף טורף בני. המלתעות – מלתעות שרון.

אריאל שרון נוצץ, מבריק באושר באולם הקונגרסים, חמש דקות מקריית־שאול, התחבק עם דוד לוי והתנשק עימו לחי נגד לחי כשוק אסר את חוסיין. ברית כזו חברות כזו, אמר שרון, לא היתה בפוליטיקה מעולם.

נדמה לי שמאז ניצח באשיר ג'מאייל בפרלמנט בביירות, לא ידע שרון שמחת דמוקראטיה שכזו.

דוד לוי: ב.כ.ת.

ספק אם קיים בפוליטיקה הישראלית, ובדמוקראטיות פארלמנטריות בכלל, עוד מקרה כמו של דוד לוי: אדם שהגיע כה רחוק עם ביאוגרפיה כה חלולה. ערב פתיחת הוועידה ועל רקע מכתבו של האיש המתקרא בגין והמצדד ביצחק שמיר, ברך לוי את בגין הפורש בעיתו, והתנפל על הירושה.

בהתעלם מההומור המקאברי של לוי האנטי־דמוקראטי (בדמוקראטיה, דומני, יבחרו אחרים ולא פיך) – ייאמר למען הדיוק ההיסטורי, שבגין ירש את ז'בוטינסקי בערך באותה צורה. בגין הוא היורש של ז'בוטינסקי כמו שלוי היורש של בגין כמו שיוקו אונו היורשת של ג'ון לנון. ההבדל נעוץ בכך שבגין, אומרים, עדיין בחיים. וכאן מאפיל לוי אפילו על יורשיו המתכחשים של הבבא סאלי.

אין שום ראיה וראשית ראיה שז'בוטינסקי ראה בבגין יורש וממשיך דרך. בכינוס בית"ר העולמי בווארשה (1938) עלה בגין הצעיר לבמה ואמר, שהעולם מבין רק כוח. אם אתה כליבך פסימי, אמר לו ז'בוטינסקי, קפוץ לנהר. ז'בוטינסקי הציע נוסחה האומרת: אבין זרועי להגנת עמי. בגין הצעיר העלה הצעת־נגד: אבין זרועי להגנת עמי ולכיבוש מולדתי. בשינויי נסיבות ונוסח חזר על זה בגין המבוגר במלחמת לבנון: מלחמת ברירה מול מלחמת אין־ברירה.

במעמד ההוא בווארשה הישווה ז'בוטינסקי את קולו של בגין לקול חריקת הדלת על הציר. בקיצור, אם לוי יורש את בגין, פירוש הדבר שכבר שני דורות לא היתה שם ירושה סבירה.

פוליטיקאי מורכב מקודד, שיקולים ממלכתיים ואגו. דוד לוי כל־כולו אגו. הוא התעופף בוועידה נפוח ואוורירי כמו בלון הליום, מסטול, מדבר על עצמו בגוף שלישי. האיש הזה נטול עודלה והשכלה אלמנטארית, שצריך היה לקום בוקר בוקר ולברך על הזמן והמקום, משוכנע שהוא נועד לעמוד בראש ממשלת המדינה. באולם הוועידה נדמה היה לעתים שהמקום צר מלהכילו. לא קשה היה לראות את הקשר הסיבתי בין זינוקו אל הבמה והמוניו לבין התפרעות של ההמון בסמוך מלכה. אם לוי מפסיד כאן, אבד לי מיהוו, הם יקרעו את המעורר.

דוד לוי נושא את האיום העדתי כאיום הבוי־לבהצה. הוא מחזיק את פתיל התבערה בקצות אצבעותיו ובמו מאיים להבליכו כל רגע. הם רוצים להחזיר אותי לבית־שאן, אמר.

רגע אחד, מה רע בבית־שאן? לוי אינו יכול להחזיר לבית־שאן גם משום שבעוד הוא שר שיכון נבנתה בבית־שאן שכונה חדשה (שכונה כ) עם בתים של 54 מ"ר בלבד, כאשר ביהודה ושומרון נבנות דירות־יפואר.

מנחם בגין ידע להפעיל את הסתת המאיין בקביל להזוכת הבלם. לבגין בין אמוציה לשכל. לוי הוא רק אמוציה המפעילה אוסף של זעבי־עפעפיים נגד האלגנט האינטליגנט. אתגול ד"ר (בני בגין) מול פרופסור (ארנס). הקנאה כלפי כל מי שסיים שמונה שנות לימוד ומעלה לא תתואר.

את הברית עם כהן (הסכם ריבנברוף־בקובק בולוכוב) הוא עוד יאכל. כהן עד יטב ויטלן את הצבאי של לוי, פרופיל 24. לפני שנים לא הרבה היה מושג בחור כ.ב.ת. (בלתי כשיר תמידית). לוי הוא כ.ב.ת. ושרון עוד ישופטו ראש ועקב גם יחד.

הוא אינו מבין שעדיף לו להתמודד בעתיד נגד פרופ' ארנס מאשר נגד שרון. מול ארנס יהיו זעומי־העפעפיים בכיס שלו. בין שרון ללוי הם יעדיפו תמיד את שרון.

כפי שכבר הוכח בהצבעות קודמות, דווקא יוצאי עדות המזרח מתחמקים מלראות בלוי נציג. מי שסיים בית־ספר תיכון אינו יכול שלא לסלוד מהייצוג הנכפה עליו על־ידי דוד לוי. אין פלא אפוא שאשכנזים בני אשכנזים, מיכאל קליינר ומיכה רייסר, דודו מור ואיציק רגב, הם הצמודים לזנב המנפח אותו.

על המר והמתוק

השתלטות לוי ושרון על תנועת החירות, ובעיקר הדרך בה נעשתה, מעוררת הרהור נוגה מאחר שזהו אחרי ככלות הכל אירוע מידגם תרבותי מייצג. מה גם שהפוליטיקה, כפי שהשתקפה השבוע, משניאה ומבחילה עצמה עד לזרא, ואלו אינן חדשות טובות מבחינת הדמוקראטיה.

אבל אין רע בלי טוב:

ראשית כל, לוי רמז השבוע שאין רוטאציה. ובאשר לעתיד: לוי ושרון שניהם יוצאי מפא"י, חסרי כל מחוייבות לארץ־ישראל השלמה. ולמעשה מחוייבות לשום דבר למעט הקאריירה. בניגוד לנסיכים, גם תומכיהם מהפריפריה אינם מחויבים לכלום זולת קצת כבוד וקצת הטבות אישיות.

התפוררות חירות היא בשורה טובה להתחיה, למפלגת העבודה ולמרכז הליברלי. אריאל שרון בראש חירות יביא עליה השג דומה לזה שהביא בארי גולדווטר על המפלגה הרפובליקנית בארצות־הברית. נגדו יתייצבו ותיקי חירות ודור הבנים, המרכז, השמאל, דתיים מתונים והורים שכולים. הוא יעשה מחירות שלומציון.

דוד לוי יהיה אבוחצירא משופר. הוא יקבץ שוליים עדתיים וקצת אשכנזים מוכי רגשי־אשם. הוא יעשה מחירות תמ"י 2.

כל אחד מהשניים מפוגג את היתרון ההיסטורי שהשיג מנחם בגין בהקמת גח"ל והעמדתו כמפלגה אזרחית, מרכזית, שקיצוניותה מוטמעת בסגנון, בנימוסים והליכות.

אנשים השבוע / מרק סגל

מטה־הקסם

בגלל שני אירועים ייזכר השבוע הזה בתולדות הפוליטיקה שלנו: קבלת הפנים הלבבית שבה זכה ראש הממשלה שמעון פרס בפתיחה החגיגית של ועידת חירות, והיותו של ד"ר בנימין זאב בגין, בנו של מנחם בגין, בידי רוב צירי המפלגה שכנן אבא־בגין.

אם הצליח מטה־הקסם של ראשות הממשלה להסיר ממנהיג מפלגת העבודה את גלימת־אשמאי שהעטה עליו הליכוד, דומה כי קסמו של השם „בגין" לא דבק בדמות המרכזית של בני „המשפחה הלוחמת", הנקראים בפי החירותניקים „הנסיכים". מעניין איזו מסקנה הסיקו „הנסיכים" האחרים, דוגמת חברי הכנסת עוזי לנדאו, דן מרידור וגדעון גרות.

תרועות־הידד

מי שהיה מודד את העוצמה ואת התדירות של התשואות בפתיחת הוועידה בבנייני האומה בירושלים, היה מגלה כי הנשיא חיים הרצוג זכה בשלוש תרועות־הידד – פי שלוש יותר ממה שנכו לו אחדים ממנהיגיה הנבחרים של המפלגה. אולי ביקשו הצירים לקבוע את הערכתם לכוח־העמידה של הרצוג, שנשאר עד הסוף וסבל את כל תריסר הנואמים.

הנשיא, נוסף על קריאתו לאחדות לאומית לא רק בשם, הפציר בחירותניקים לדבוק בתורתו של מייסד תנועתם, זאב ז'בוטינסקי, לא רק במינוי סגן ראש ממשלה ערבי, אלא גם בשמירה על ההדר הז'בוטינסקאי. אם לשפוט על פי התעלולים שבאו לאחר מכן, נפלה עצתו על אוזניים ערלות.

רגע־תהילה

לפחות לגמטון מלכה מפתח־תקווה היה רגע קצר של תהילה.

הוא זכה בתואר „חוליגן השבוע", בזירת ההיאבקות החופשית של החירותניקים, שלא היתה מביישת את זו של קווין ואן אריק.

הירושה

בני בגין הראה שהוא ירש לא רק את מראהו של אביו, אלא גם את ושיהשמור שלו, כאשר הסביר שהוא שומר על קשר עם דעת הקהל בכך שהוא נוסע באוטובוסים.

לשר התחבורה חיים קורפו הסביר בגין־הבן מהי ההגדרה שלו להולך רגל: „בעל מכונית שלאשתו יש רישיון נהיגה".

הקתדרלה

אני עדיין תמה למה התכוון סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון דוד לוי, שתקף את הערתו של השר בלי תיק משה (רון קורליאונה) ארנס בעניין ה„מאפיה" בשאלה הנזעמת: „באיזו קתדרלה למד האינטליגנט הזה, הפרופסור הזה, דברים כאלה?"

יכול להיות שהוא התכוון לומר קתדרה?

דייר־משנה

אך סיים לוי את הבליצות גובה החירות היא „תנועתי, ביתי, בשרי", ובעל־בריתו לסירוגין, שר הבטחון ההקשה אריאל שרון, אפוף הילת מנצחים לאחר שהביס את בני בגין, דיבר על „פלושה מתנות" בחירות.

אחרים באגפיו של לוי שואלים את עצמם, כמה זמן יחלוף עד שאריק ינסה להוריד את הבוס שלהם למעמד של דייר־משנה בטחון־שלו.

„קללת־אריק"

ידוע שאריק הוא המדינאי הפופולארי ביותר בין היהודים באמריקה. אבל החדש הוא שהם מייחסים לו כוחות על־טבעיים.

בגיליון האחרון של „ישראל שלנו", העתון הנפוץ ביותר בין הישראלים לשעבר באמריקה, ניתן מקום בעמוד הראשון לכתבה שכותרתה „קללת אריק שרון". שם הוסבר, כי „עתונאים ישראלים בכירים סבלו באחרונה בעיות וטרגדיות אישיות – וכולם היו מבקרים חריפים של האופן שבו ניהל שרון את מלחמת לבנון".

הדוגמאות: כתב „ידיעות אחרונות" איתן הבר, היום יועצו לעניני תקשורת של שר הבטחון יצחק רבין, איבד נפש קרובה. זאב שיף איש „הארץ" עבר ניתוח לב פתוח. אשר לאהוד יערי, אשתו של איש הטלוויזיה, חוה, עושה באחרונה כותרות כשלה.

(בהסכם עם „ג'רוזלם פוסט")

„נכנסתי ולבשתי"

המשפחה יושבת שבעה: „אנחנו משחקים את החזקים" (צילום: יוסי זמיר)

„נכנסתי לחדר ולבשתי שחורים"

מאת מיכל קפרא

ביום ראשון בבוקר יצאה שולמית נפתא־סרן לקנות דברים טובים לבן החייל, ישראל, שהודיע שהוא בא לחופשה □ אחר כך דפקו חיילים בשקט על הדלת □ „איך שראיתי אותם, הבנתי" □ האב שלמה: „כשהגעתי הביתה ראיתי את שולה יושבת בשקט בפינה, אמרתי, אם היא כל כך חזקה, גם אני אהיה"

ששה אנשים יושבים על מדרון: אבא, אמא, שלושה אחים ואחות. בבית משפחת נפתא־סרן אין דמעות פומביות. אומרים כי כשבולעים את הדמעות, הלסת כואבת נורא. המנחמים מגיעים, מתיישבים בשקט, ומסתכלים. בעצות אבל מרבים להסתכל. מה אפשר לומר?

במוצאי שבת, כשעם ישראל היה שקוע במבט ספורט, צילצל הטלפון. ישראל הודיע לאמא שהוא בא לחופשה. את הזעקות אללה אכברה אללה אכבר של מחבלים בגלימות שחורות ארוכות, לא שומעים בירושלים. גם לא בתל־אביב. חיילי צה"ל שסיירו ברצועת הבטחון ניתקלו במחבלים עם ציוד הרמטי של גלימות בוסה בחגורות, רימונים ונשק. ישראל סרן נהרג.

בטלויזיה הסבירו על החיזבאללה. על קבוצת דתית. על האזור, הסטטיסטיקה של היתקלויות. למחרת תהיה כתבה על ועידת חרות, וכולם שם ימחאו כפיים כשתוזכר מלחמת לבנון.

ביום ראשון בבוקר יצאה אמא שולמית לקנות דברים טובים לחייל שלה, שבא לחופשה. קצת עוגות. שיהיה. אחר־כך דפקו בשקט על הדלת. חיילים. „איך שראיתי אותם, הבנתי. הם אמרו לי, בואי תשבי. אמרתי להם, אני רוצה להתלבש. אמרו לי, לא צריך, תשבי. נכנסתי לחדר ולבשתי שחורים. שלמה נפתא, האב, מורה לפקידות, נקרא למנהל. „כשהגעתי הביתה ראיתי את שולה יושבת בשקט בפינה. אמרתי, אם היא כל־כך חזקה, גם אני אהיה. לא רציתי להבין אותה".

על הקיר, מעל המזרון, תלויים באלכסון שני סכינים גדולים. מצבת זיכרון קטנה לשני האחים של האם שנהרגו במלחמת השחרור. מעל התרבות, תמונות הנופלים. זמן לא רב לפני נפילתו של ישראל, הוא תלה בתווך גם את הסכין שלו. עכשיו תלו גם את התמונה.

ביום ראשון בערב ישבה המשפחה בסלון, ופתאום התפוצצה כוס. „היא אפילו לא היתה רטובה. סתם", מספר האב. גם האם תחזור על הסיפור פעמים מספר. זה לא חשוב באמת. רק משונה. „מה פתאום התפוצצה הכוס?"

אל הבית נכנס חיים נפתא, הסבא, בן תשעים ושש. אף אחד לא סיפר לו. פוחדים. בבוקר הלך לספרייה להמשיך בעבודת הכתיבה שלו, פרשנות לחמישה חומשי תורה. על השולחן היה עיתון. הציץ, וראה את תמונת הנכד שלו ישראל. עכשיו הוא עומד באמצע הסלון ובוכה. כולם אומרים לכולם: תהיו חזקים. הסבא לבדו בוכה.

אביו של סבא חיים, הרב יהודה קובלסקי, היה סנטור בפולין. לחמו קנאי בבגוד, הסיף לעליה ארצה. הוא עצמו הגיע ארצה, אך חזר לפולין, כדי לארגן את עליית משפחתו. לבנו, חיים קובלסקי, לא היתה סבלנות. בגיל חמש עשרה הפליג ארצה. השם קובלסקי עוברת לנפתא בעצתו של דוד ילין. אחיו של חיים היה המזכיר של טרוצקי. בשנת 1922 הקים חיים את בית הספר למסחר בירושלים, שפעל עד 1978. בן אחותו של חיים היה בין כ"ג יורדי הסירה.

תפילת מנחה בדירה הירושלמית. שולמית האם, מתיישבת בחדר סמוך. „אמי ממשפחת ריבלין ואבי ממשפחת לבנון, נולדו בארץ", היא מספרת. „אבי היה מורה בחברון בשנים 1933־1936. הוא היה מזכירו של יצחק בן צבי. עם הקמת המדינה עבר למשרד הדתות. היינו בבית ארבעה בנים ושתי בנות. במלחמת השיחרור נהרגו שני אחי. משה היה בן שבע עשרה ויעקב בן תשע עשרה. משה נהרג בהאדרערה. הוא היה בגניסט. ערבים תפסו אותו והתעללו בו עד שה'כלניות' הוציאו אותו מידיהם. הוא נקבר באופן ארעי בגבעת־זיים, בגלל המצור על ירושלים. לאחר המלחמה הוא נקבר בהר הרצל. שני האחים שלי יעקב ואברהם ירדו לעיר העתיקה. יעקב נפגע בכבד ונהרג. אברהם היה צריך לעטוף אותו בשמיכה ולהחזיר אותו למרתף".

שולמית ובעלה שלמה היו בלח"י. „לאחר רצח ברנאדוט עצרו את בעלי ולקחו אותו. אריה, הבן הבכור, היה בן שנה וחצי. הייתי אז בהריון. כששמה נולד, עדיין היה אביו בכלא. גם בברית של בנו הוא לא היה. אני זוכרת שהוא ביקש ממני שאשלח לו תמונה. שלחתי".

אריה היום בן ארבעים. משה בן שלושים ושמונה. שניהם מנגנים בתזמורת המשטרה. הבת נחמה בת שלושים ושלוש, ארז בן עשרים ושבע. ישראל ז"ל בן עשרים ואחת. „את ישראל ילדתי בגיל ארבעים", היא אומרת, „כל־כך הרבה אסונות היו, שרציתי עוד בן". ישראל, בן הזקונים, נקרא על שמו של יעקב דודו. עכשיו התמונה שלו מונחת ליד תמונת הדוד. „בשער פלתי באמי", מספרת שולמית, „לפעמים הייתי הולכת למשרד הביטחון. אני זוכרת שאמרתי לעצמי, הלוואי שאף פעם לא אגיע לשם שוב. רעדתי מפחד".

בניה הצעירים של משפחת נפתא, שהעדיפו את השם סרן על נפתא – פירוש עברי שונה לשם הפולני קובלסקי – שרתו כולם ביחידות קרביות. עניין של חינוך. חינוך של כמה דורות. עכשיו מדברים על גורל. ארז, בן עשרים ושבע, חובש קרבי, חזר בתשובה לפני שמונה חודשים. כאילו שום פרק במציאות הישראלית לא פוסח על משפחת נפתא. בצד עומד הדר, החבר הכי טוב של ישראל. הם נפגשו במגן דוד אדום. מתנדבים צעירים. בחופשה האחרונה הלכו לסרט. איזה סרט? מפגשים מהסוג השלישי.

ארז: „בחודש האחרון היה לו שיגעון להצטלם. הוא מכר ספרים ובכסף הזה קנה מצלמה. היינו יושבים בחדר, ופתאום הוא היה אומר, תצלם אותי".

אלבום תמונות. ישראל מצולם כמו רמבו. גוף חשוף, הנשק ביד. פעם משמאל, פעם מימין. גוף חסון, תווים נאים. ישראל רצה תמונות עם הרבה כוח. בסלון הקטן מדברים על החיוך שלו. קשה לתאר איך מצולם. בחדר שלו מסודרים חפצי הצבא בסדר מופתי. על מסמר קטן תלה קן ציפור. על המדף תרמילי כדורים מצוחצחים. בפינה עומד שעון עץ עתיק. של סבא. על הוילונות מדבקות: „אחרי לגולני". חדר של ילד בן עשרים ואחת.

באוניברסיטה העברית בירושלים מונחים טפסי ההרשמה שלו. רצה ללימוד רפואה. בעצם, יכול היה להשתחרר מהיחידה הקרבית, לאחר שנפגע ממטען צד. אבל ישראל התעקש להישאר.

חיילת מאהבת עומדת בצד, רוצה לדבר על ישראל בנת־אחת עם כולם. האמא עושה שהשה, רוצה לשמוע עוד פרט. ילדים קטנים רצים בבית. האח ארז מבקש לציין לטובה את העזרה של קצין העיר, את הרבנים שעזרו בקבורת ישראל ליד דודו. האם מוסיפה, גם השכנים עוזרים מאוד. זקנה נכנסת ופורצת בבכי. „אנחנו משחקים את החזקים", אומרת האם.

אחרי הפסקה ארוכה ארוכה תאמר: „הבוקר הבנתי שהוא לא יבוא יותר. עד אז, הייתי בבחוח".

ישראל (למטה משמאל) וחבריו ליחידה: התעקש להישאר

„במונית אני לבד, עם הגב לסכין"

מאת אהרון דולב

כשפקח עיניים, אחרי שתפרו את השסע שפילח את חלל הבטן והחזה ועצר „סנטימטר מהלב" והחזירו לו כמויות דם גדולות, גם הרופאים שאלו: נו, מרגיש, והברכה הגומל כבר אמרת? את הברכה אמר בקושי, בגלל החולשה, ביחד עם האשה, הילדים וכל המשפחה. נהג המונית, משה אמסלם, אמר: „נהג מונית יהודי הוא טרף הכי קל. נכנסים, יושבים מאחור, תוקעים סכין בגב או כדור בעורף".

כף רגלו לא תדרוך עוד במונית, אמר.

מאז גל התקיפות הרצחניות על נהגים יהודים בראשית השנה – תחילה באיזור רמלה־לוד, אח"כ ירושלים, עכשיו באיזור הרצועה ובאר־שבע – הוא וכל החברים שלו מרגישים כמו יעדים נוחים לחיסול. זה כמו להימצא בקו החזית הראשון, הם אומרים, בלי שום הגנה. כי במונית אתה לבד, עם הרוצח הכי שפל. כשהם אומרים „לתקוע סכין בגב", הם מתכוונים לכך. פשוטו כמשמעו. „אז המרצחים השפלים האלה, שיש להם משימה להרוג יהודי, מחפשים אותנו על הצירים, כי הגב שלנו פונה לסכין".

את משה אמסלם קודם תקפו מאחור ואחר כך „פתחו" מלפנים. משה אמסלם, יליד מרוקו, בן 31, הצטרף כבר באפריל אשתקד לציבור הגדול של מובטלי העיירה אופקים. הוא, אשתו ושני ילדיהם הקטנים התקיימו איכשהו על דמי אבטלה. לפני פחות מחודשיים המליצה עליו מכרה־חיילת לפני אביה, תושב אופקים אפרים גואטה, בעל מונית ותיק בתחנת „החלוץ" בבאר־שבע.

גואטה חיפש נהג שכיר, לחלק אתו משמרות בקבלנות, על בסיס פיפטי־פיפטי, כמקובל. אמסלם המובטל עלה על המרצדס 058־699 מדגם 75' של אפרים גואטה והתחיל לעשות נאגלות בעיר ובסביבה.

ביום ה' בשבוע שעבר עבד משמרת אחר הצהרים, שמתחילה בשתיים ונגמרת כשהרחובות מתרוקנים. הערב נראה מבטיח. שגעון הטוטו הגדול תפס את המדינה, גם את באר־שבע. אפילו משה אמסלם התחיל למלא, בתחנה, יחד עם הפקידה. הספיק למלא את הטור הראשון, כשבאה קליינטית. רצתה לכיוון מרכז (קניות) אורן ברחבת־קרש. כשירדה הנוסעת מהמונית, היתה השעה שבע ורבע.

אמסלם הזיל לנוע חזרה אל התחנה, כשראה שתי דמויות ויד מורמת. מאז ההתנקשויות בחיי נהגי מוניות יהודים, „נוסעים ערבים, ביחוד בלילה – לא בשבילנו", אומרים נהגי מוניות רבים, גם משה אמסלם. אבל „אפילו ביום, לא תמיד יודעים מי יהודי, מי ערבי. עצרתי. היו לבושים רגיל. אחד דיבר עברית כמו־ביכמון, שאל כמה בשביל להגיע לתחנת הדלק עומרים, לפני הגשר לתל־שבע. אמרתי לו שלושה שקל".

הבעל־בית של משה אמסלם, גואטה: „להרוג יהודי בשלושה שקל! מחיר־מציאה בשביל הפת"חים האלה".

כשהגיעו לגשר, פלט ההוא שמאחורי הגב „יאללה־אימשי" (קדימה־זוז) ולפת בשתי ידיו בחוזקה את צווארו של אמסלם. חברו נעץ להב אולר בבטנו ושיסע את החזה. זעקותיו הבריחו את התוקפים לכיוון הגבעות הסמוכות. „היית צריך לראות את המונית כשקיבלתי אותה. היתה מלאה דם", אומר גואטה.

אמסלם ירד. ניצב דקות ארוכות שותת דם וזועק לעזרה בלב הצומת הסואן עומר־ערד־חברון־ירושלים, נאלץ לבסוף לחזור אל המונית. יד האחת חוסמת את דמו הניגר, האחרת לופתת בהגה, דהר אמסלם לחדר המיון בבית החולים סורוקה.

עכשיו, כשיצא מזה וקרא בעתונים, לא מוצא חן בעיניו שהתקבל הרושם כאילו „בהיינו סדום ועמורה", בגלל שנהגים עברו על פניו ואף אחד לא עצר להגיש עזרה. לא מאשים אותם. בגלל החושך לא ראו. חשבו טרמפיסט. בלילה לא לוקחים, מסוכן. „אם היו יודעים, בטח היו עוצרים".

עכשיו „גמרתי עם מוניות". לתמיד. בין כה רק עבד זמנית. עוד לפני שהתחיל, הגיש בקשה להתקבל כסוהר. עבר את שלבי המיברק, התקבל, וביום א' שעבר, שלושה ימים בלבד אחרי ההתנקשות, אמור היה להתחיל בעבודתו כסוהר בכלא באר־שבע. העבודה מחכה לו, כשיחלים. המשטרה עצרה שלושה חשודים.

אפרים גואטה למשה אמסלם: „תגיד לי, בחייך, דבר אחד. תחלים, בעזרת השם, תתחזק, תגיד שאתה מתחיל לעבוד בתור סוהר. פתאום, מאחורי הסורגים, מופיעים לך המרצחים של שני הרוצחים האלה, שכמעט גמרו לך את החיים. מה אתה עושה אתם?"

משה אמסלם, אחרי שתיקה ארוכה: „בחייך, גואטה, עזוב אותי מזה. לא רוצה לענות".

אפרים גואטה, יליד בגדד, בן 52, שעלה עם קום המדינה, אומר „אני מבין אותו". אך אינו מותיר ספק ביחס למה שהוא ועמיתיו נהגי המוניות, חושבים שצריך לעשות עם „הנבלות השפלות האלה".

בתחנת „החלוץ", רח' החלוץ פינת קק"ל בבאר־שבע הישנה, שופכים הרבה זעם ומרירות ולא מעלימים פחדים. החלטה שקיבלו, „לא מסיעים ערבים", נוגדת את לשון החוק ואת תנאי הרישוי. אך „הקיום, לא קודם לחוק, שלא נותן לנו שום הסיגות מסכינים בגב וכדורים בראש?"

גואטה: „גם אני חושב על ירידה מהכביש ביחד עם המונית. לא רק אני. שמעת כבר, שמקבל ידקור נהג מונית ערבי? שמעת כבר, שנוסע יהודי ידקור נהג מונית ערבי?"

יצחק צ'צ'שווילי, בן 40, עולה מגרוזיה, שש שנים בארץ: „אני מוכר את המונית והולך לעבוד במוסך. יש לי אשה וילדים. אני רוצה להישאר בחיים. בארץ נהיה מצב כזה, שהמקצוע שלנו הכי מסוכן. במונית אני לבד, אף אחד לא יכול לעזור לי. לא המשטרה, לא הצבא".

בינואר, כשמחבלים רצחו את נהג המונית בן עדתו, יעקב פאפאילשווילי, תושב רמלה, רכש יצחק צ'צ'שווילי אקדח: „אני לא זז בלי האקדח במונית". את אפרים גואטה זה מצחיק. גואטה אומר בביטול: „תחזיק במונית בזוקה, תותח. זה יעזור נגד רוצח, שמכניס לך סכין בגב, או כדור בעורף?"

באר־שבע, ככל הדרום, מוצפת מוניות „ואפ" מעזה ומלחמת קיום מרה נטושה ביניהם לבין נהגי המוניות היהודים המאורגנים. עד כה, בלי גילויי אלימות. אבל די בניצוץ, שכמעט ניצת, השבוע. בפי נהגי המוניות היהודים טענות מרות כלפי המשטרה, שאינה אוכפת את החוק בעניין זה.

הצירוף של קיפוח הפרנסה ופיגועי מחבלים מצמיח שנאת־ערבים. ההתנקשויות בחיי נהגים יהודים באיזורי אוכלוסיות מעורבות, הולידו סברה כי מטרת המחבלים היא אכן להרבות שנאת־עמים. זה עובד.

יצחק צ'צ'שווילי אומר: „הערבים לוקחים לי את הפרנסה, רוצים להרוג אותי ואני עוד צריך לאהוב אותם". אפרים גואטה אומר: „אני תמיד הייתי נגד קיצוניות בכלל. אבל, צריך להודות, שמשהו התעקם במדינה שלנו. בוא אני אקח אותך למגרש על־יד השוק. תראה שם תמונה, לא תאמין".

המגרש, ליד השוק, באמת מוצף. עשרות מרצדסים ערביים מהרצועה, מדגלים 84', 85', 86'. יצחק צ'צ'שווילי: „מרצדס דיזל חדש למונית עולה איזה 23 אלף דולאר. מאיפה הם לוקחים את הכסף? מה השאלה. הכל מערפאת. בשביל להשתלט על שוק המוניות. אז ערפאת שולח כסף וגם רוצחים, בשביל להוריד אותנו ולהשתלט על הכבישים. זה מה שהולך".

אפרים: „הם משתלטים על השוק חזק והיהודים שלנו, שיכולים לנסוע בזול, ב־50 אחוז פחות, עולים על המוניות הערביות. זה שהכל בניגוד לחוק, שלא משלמים מס, שאין להם קופה־רושמת למע"מ, שאפילו מונה אין במוניות הערביות – זה לא מעניין את הנוסע היהודי". אפילו לא איכפת לו, שבמונית הערבית הוא בכלל לא מבוטח. גם לוקחים את הפרנסה שלנו וגם אותם אף אחד לא רוצה להרוג. אבל מדינת ישראל היא מדינת חוק. אז למה לא מורידים אותם מהכביש ומסלקים אותם מבאר־שבע, כשבאותו זמן שמים לנו, הנהגים היהודים, מחסומי דרכים ובודקים לנו את הקופות הרושמות וחוקרים את הנוסעים ויורדים לחיים שלנו?"

יצחק: „לנו עושים מוות על כל פעימת מונה ווינקר מקולקל. אנחנו מפחדים לצאת לעבודה בכביש. ואפילו שיש לי אקדח באוטו, אם אספיק להגיע לפני שאקבל כדור בראש, אסור לי לירות. כי אם לא אצליח להוכיח שהנוסע שלי באמת רצה להרוג אותי, אלך לבית־סוהר. אז אני שואל, של מי המדינה הזאת?"

משה אמסלם

אפרים גואטה

יצחק צ'צ'שווילי

„נהג מונית יהודי הוא טרף הכי קל", אומר משה אמסלם, שחייו ניצלו בנס, „נכנסים, יושבים מאחור, תוקעים סכין בגב, או כדור בעורף" □ „במונית אף אחד לא יכול לעזור לי, לא המשטרה, לא הצבא", אומר יצחק צ'צ'שווילי, חבר לעבודה בתחנת המוניות בבאר־שבע □ אפרים גואטה: „המשטרה שומרת את החוק רק נגדנו, הנהגים היהודים"

כך הם מדברים. לא רק צ'צ'שווילי, לא רק גואטה. מסביב עומדים נהגים, מהנהנים ומוסיפים כהנה וכהנה.

גואטה גידל ארבעה ילדים מהעבודה במונית. יש לו נחת מאבנתם, ביחוד מאחד הבנים, יוסי גואטה, ראש מדור הבילוש במשטרת מחוז תל־אביב.

„תשמע", אומר עוד אפרים גואטה, „אני אוהב את המדינה הזאת. זו המדינה היחידה שיש לנו. רק שהסתובב לה איזה בורג בראש. תתאר לך את המצב שלנו מול הערבים, אם אני, אבא של יוסי גואטה, אומר לך, שמשטרה שומרת את החוק רק נגדנו, היהודים, לא נגד הערבים. לנו אסור, לערבים מותר, כי המשטרה עושה עצמה לא רואה, לא שומעת, לא יודעת. במקום להעמיד שוטרים על כל ווינקר לא דלוק, שיעמידו על הצירים, שהפת"חים מסתובבים בהם ומחפשים אותנו. שיסלקו את העבריינים והאפרים".

במגרש, ליד השוק, בעל מרצדס ערבי מהעיירה מגבצאת ליד עזה. להצטלם הוא מוכן. להזדהות בשמו, לא. „תכתוב אחמד. לא רוצה בעיות". על תקיפת נהגי מוניות יהודים: „זה דבר רע. לא טוב לעבודה. מתי זה קורה, היהודים לא באים, לא נוסעים לעזה, אין מקום אחר".

אפרים גואטה מתמלא חימה. „שמעת? מפריע לביזנס שלו, שהורגים אותנו. אף מלה נגד ההתקפות והרוצחים השפלים". יצחק צ'צ'שווילי: „אז מה, לא להתפוצץ מזה? אז יגידו שאני שונא ערבים? יהודי, איך שלא ישנא ערבי, ישנא ולא יהרוג. ערבי שונא יהודי – הורג אותו".

גואטה: „תשמע, עד עכשיו אני לא הייתי קיצוני בכלל. לא עשיתי שום הבדלה. יהודי, ערבי, כולם שווים, בריאים. בזמן האחרון נהייתי קיצוני. היום אני מסתכל על אמסלם המסכן ולא יכול לראות ערבי בעיניים שלי".

חברת העובדים: אימפריה שוקעת בחובות

לחלק גדול מהחברות שבבעלותה יש נטל חובות המאיים לגרור אותן להסתבכויות, אם לא יופעלו הסדרים כספיים מתאימים ☐ בהעדר הון עצמי מספיק, נטלו הקונצרנים של חברת העובדים הלוואות ענקיות מבנקים בארץ ☐ היכול המשק ההסתדרותי למכור נכסים כדי לפרוע את החובות של סולל־בונה?

מאת דוד ליפקין ועודד שורר

חברת העובדים, האימפריה הכלכלית הגדולה ביותר בישראל, משולה לענק, הניצב על רגלי חרס. היא חולשת על מאות חברות ומפעלים, נותנת את הטון בענפי משק רבים, במיוחד בתעשייה, בבנקאות ובבנייה. תפוקתה מהווה כ־22 אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי. אך התחייבויותיה לבנקים בארץ ובחו"ל הגיעו לסכומים אדירים, הנאמדים ב־3.5—4 מיליארדים דולר. היקף זה מאיים למוטט את הזרוע הפיננסית של חברת העובדים, בנק הפועלים. אפילו קרן ההשקעות של חברת העובדים ובה כ־25 מיליון דולר, שנועדה לסייע לצמיחה, נוצלה לתשלום משכורות בחודשים שחלפו, בעיקר לעובדי "סולל־בונה".

המשק ההסתדרותי הצליח להיחלץ מהמיתון הקודם מחוזק יותר ובעל בסיס רחב יותר לזינוק. אפילו את שנות השלטון של ממשלות הליכוד עבר ללא זעזועים. להיפך, הוא הצליח לרכוש מפעלים וחברות נוספים והגדיל את חלקו במשק. עתה נקלעה חברת העובדים לאחד המשברים הקשים בתולדותיה. לחלק גדול מהחברות שבבעלותה יש נטל חובות גדול, המאיים לגרור אותן להסתבכויות, אם לא יצליחו להפעיל הסדרים כספיים מתאימים.

לחברת העובדים נכסים חשובים במשק, אולם בהעדר הון עצמי מספיק, נטלו הקונצרנים הגדולים של חברת העובדים הלוואות ענקיות הן מהבנקים בארץ (בעיקר בנק הפועלים) והן מבנקים בחו"ל.

היכול המשק ההסתדרותי למכור נכסים כדי לפרוע את החובות של "סולל־בונה"?

בדיקה של הקונצרנים והמפעלים המובילים הנמצאים בבעלות ישירה של חברת העובדים מגלה את התמונה הבאה:

אמפל

חברה זו התמחתה בגיוס הון בארה"ב ומזרימה הלוואות למפעלי המשק ההסתדרותי. לפני כמה חודשים הביע איש העסקים הירושלמי, דוד סופר, התעניינות ברכישת השליטה בחברה מידי בנק הפועלים. בינתיים, הצליחה קבוצה בראשות סופר ולו ברנס לרכז בידיה חבילת מניות לא קטנה ולקבל מעמד של בעל עניין בחברה. השווי של "אמפל" הוא כמה עשרות מיליוני דולר, ורכישתה יכולה להיות אטרקטיבית לגורמים הרוצים לעסוק בגיוס הון בשוק ההון האמריקני.

ארקיע

בנק הפועלים מחזיק בעקיפין ב־56 אחוז מן השליטה בחברת התעופה "ארקיע". בנק זה הוא הנושה הגדול ביותר של "ארקיע" וסייע לה בתהליך ההתחדשות למן שנת 1980. חובותיה של החברה לבנק עולים על 70 מיליון דולר. הבנק שולט כנראה על "ארקיע" באמצעות חברת־קש שווייצית, הרשומה למעשה בליבריה ומחזיקה (משנת 1984) ב־75 אחוז ממניות חברת "כנפיים" השולטת ב"ארקיע". יו"ר מועצת המנהלים של "ארקיע" מונה בתכתיב של בנק הפועלים. הפסדיה הגדולים של חברת התעופה מצמצמים את כח המשיכה שלה לגבי משקיעים בכוח.

בנק הפועלים

קשה להניח, שיימצא קונה לבנק השני בגודלו בארץ במצבו הנוכחי. חלק גדול מענקי המשק, שנקלעו לקשיים, החל ב"סולל־בונה", דרך "צים" וכלה בקיבוצים ובמושבים, חייבים סכומים גדולים לבנק, הרבה מעבר להונו העצמי. הבנק, שהיווה תקוה לחברת העובדים כזרוע הפיננסית, שתסייע בימי מצוקה, נגרר לביצת ההפסדים על־ידי מפעליה של חברת העובדים. גם "כור" חייבת לבנק סכומים לא קטנים. יש המעריכים, שהיקף החובות של הגופים האלה לבנק מגיע לכ־2.5 מיליארד דולר. יו"ר הנהלת הבנק הצליח בשנים האחרונות לשכנע את הגופים ההסתדרותיים לפעול גם עם בנקים אחרים וללוות מהם, כך שלא כל המעמסה תיפול על הבנק שלו. עם זאת, שווי הבנק לפי נתוני הבורסה היה בסוף פברואר 1.72 מיליארד דולר. אין להניח, שהמשק ההסתדרותי יהיה מוכן לוותר על מכשיר כספי כזה.

גרניט

חברת העובדים מחזיקה ב־35 אחוז ממניות חברה זו, בעלת השליטה בחברת הדלק "סונול". יחד עם יו"ר מועצת המנהלים של "סונול", יולי עופר, מחזיק המשק ההסתדרותי בכ־63 אחוז ממניות השליטה ב"גרניט". ההחזקה היא באמצעות חברת "אמפל" וקונצרן "כור", וייתכן גם, שבנק הפועלים מחזיק בחבילת מניות. מכירת המניות בגרניט יכולה להכניס כ־20 מיליון דולר.

דלק

המשק ההסתדרותי מחזיק במחצית מן השליטה בחברה זו, בעוד המחצית השנייה של השליטה בידי קונצרן דיסקונט. אולם יש פיזור של החזקת מניות "דלק" בין כמה גופים, השייכים למשק ההסתדרותי, כמו "המשביר המרכזי". נוסף לכך מחזיקה "צים", שחברת העובדים היא מבעליה, במניות בחברת "דלק". חבילת המניות הגדולה ביותר היא בידי בנק הפועלים (כ־30 אחוז). אין ספק, שממכירת חלק מהשליטה ב"דלק" ניתן להשיג כמה עשרות מיליוני דולרים. זאת, כאשר תתבהר המגמה לגבי תוכניותיו של שר־האנרגיה, משה שחל, לפתוח את שוק הדלק לתחרות חופשית ולקבוע רמת רווח שונה לחברות. שווייה של חברת "דלק" בבורסה הוא כ־42 מיליון דולר, אבל גורמים במשק הדלק מעריכים, שהשווי גבוה יותר בהתאם לחלקה בשיווק הדלק במדינה.

הסנה

המשק ההסתדרותי נחלץ לפני יותר משנה לעזרת חברת הביטוח הגדולה ביותר במדינה והזרים לה כ־8 מיליון דולר. סכום זה איפשר לה לפתור את מצוקת ההון העצמי שלה. החברה הצליחה אשתקד לעבור מהפסד לרווח ועדיין עושה מאמצים לשפר את ריווחיותה. היא גוררת הפסדים של 31 מיליון דולר משנים קודמות. קשה להניח, שיימצא גורם שיהיה מוכן לרכוש חברת ביטוח כה גדולה. השווי של "הסנה" בבורסה היה בסוף פברואר כ־16 מיליון דולר.

יכין־חקל

חברת העובדים מחזיקה במחצית מהשותפות בחברה זו, כאשר המחצית השנייה של הבעלות היא בידי הסוכנות היהודית. החברה עוסקת בגידול פרי־הדר ושיווקו ובתחום התעשייתי בייצור שימורי פירות וירקות, מוצרים כימיים, הקשורים לתעשיית המזון. בעבר התכוונה חברת העובדים לרכוש את חלקה של הסוכנות במגמה למזג את מפעלי השימורים של "יכין" עם חטיבת המזון של "כור". בשל התנאים שנוצרו במשק קשה להניח, שניתן למצוא קונה לחלקה של חברת העובדים. לכל היותר, יושגו כמה מיליוני דולר תמורת מחצית מהשותפות.

כור

הקונצרן התעשייתי הגדול ביותר במדינה חולש על כ־150 מפעלים בענפים שונים. בעבר היו לקונצרן כמה מפעלים מובילים, שהבטיחו רווחים יפים, כ"סולתם", "תדיראן" ומפעלי המלט "נשר". אך חלקם הגדול מפסידים או הקטינו את הרווחים. "כור", כך צופים מומחים, יפרסם השנה מאזן מאכזב מאוד, שישקף את ההפסדים של מפעלים רבים בקונצרן, אף מחטיבת המזון. "כור" גייסה אשראי בסכומים ניכרים. לפי הערכות של חוגים פיננסיים, מגיע היקף האשראי, שלקחה "כור" בארץ ובחו"ל, לכ־1.3 מיליארד דולר. אף מבחינה משפטית קשה למכור חלק מהבעלות על "כור", קל יותר למכור חלקים בבעלויות על מפעלים. דבר זה נעשה בעבר. במשך השנים האחרונות גויסו שותפים זרים ומכרו את חלקם במפעלים של "כור", כמו במפעלי הצמיגים "אליאנס" וב"תדיראן". הדרך הפחות־מסובכת בפני המשק ההסתדרותי היא למכור חלקים מהבעלויות על מפעלים מצליחים כדי לגייס כספים. כך, למשל, יכולה "כור" למכור חלק מהבעלות על חברת התרופות "טבע", שבה היא מחזיקה כ־46 אחוז מהמניות.

כלל

השותפות בקונצרן "כלל" נחשבת לאחד הנכסים הגדולים של המשק ההסתדרותי. בנק הפועלים וקרן ההשקעות של חברת העובדים מחזיקים בכ־46 אחוז מהבעלות על הקונצרן, השולט על פעילות ענפה במיגזרי המשק השונים באמצעות עשרות חברות־בנות. אמנם, ברווחיות של "כלל" חלה שחיקה בשנת 1985, אך קונצרן זה נחשב כאחד הנכסים החשובים. קשה להעריך את השווי של "כלל", אבל הוא מגיע לכמה מאות מיליוני דולר. על־פי נתוני הבורסה לסוף פברואר השווי היה כ־150 מיליון דולר. לא יימצא גורם בארץ, שיוכל לגייס סכומים ניכרים לקניית חלק זה של המשק ההסתדרותי. רק משקיעי חוץ באים בחשבון.

נשר

המונופול על ייצור המלט בארץ נמצא בבעלות משותפת של "כור" ו"כלל". אמנם, בשנה החולפת היו הפסדים ל"נשר", אך בשנים קודמות זו היתה אחת מן החברות הריווחיות בתעשייה. הבעלים נהנים באורח ישיר ועקיף מ"נשר". דווקא למחצית מהבעלות יימצאו גורמים, שיהיו מעוניינים ברכישתה. ממכירה זו יושג רווח יפה של עשרות מיליוני דולר.

סולל־בונה

חברת הבנייה הגדולה ביותר במדינה נקלעה למשבר כספי קשה ביותר. בדיקה מגלה, כי בידי "סולל־בונה" כמה חברות־בנות ונכסים, שאפשר למוכרם. מכירת "אבן־וסיד" או חלק ממפעלי המתכת והנגרות יכניסו מיליוני דולרים. לחברה יש גם מגרשים במקומות מרכזיים ומבוקשים, נוסף לבנייני משרדים. אולם מכירה זו תכניס סכומים קטנים יחסית בהשוואה להיקף החובות הגדולים.

פז

מניותיו של הקבלן גד זאבי בחברת הדלק "פז" משועבדות לבנק הפועלים. זאבי מחזיק כמעט ב־26 אחוז ממניות החברה, שרכש במימון של בנק הפועלים. המדינה מציעה למכור עתה את "פז" בכמאה מיליון דולר.

שיכון עובדים

חברה זו, שנחלצה מהמשבר שפקד אותה לפני שמונה־תשע שנים, נחשבת לאחת החברות הריווחיות של המשק ההסתדרותי. החברה השקיעה עשרות מיליוני דולרים בקרקעות ובנכסים פיננסיים, כגון מניות של בנק הפועלים. "שיכון עובדים" יכולה לרכוש שתים מהחברות של "סולל־בונה", כמו "דיור" ו"סולל־בונה־השקעות", ובדרך זו להקטין את נטל החובות של "סולל־בונה". אבל מכירת "שיכון עובדים" עצמה אינה כדאית בתנאי המשק הנוכחיים.

תדיראן

במשך שנים נחשבה "תדיראן" לאחת החברות הרווחיות של קונצרן "כור". היא ומפעל הנשק "סולתם" היוו את מוקדי הרווח העיקריים של "כור". בשנה החולפת חלה ירידה ברווחים והחברה לא עמדה בתחזיות בשל קשיי מכירה בחו"ל והשינוי במדיניות הכלכלית. "כור" מחזיקה כיום ב־70 אחוז ממניות החברה לאחר שקנתה את רוב מניותיו של השותף השני, החברה האמריקנית הידועה ג'י־טי־אי. זו מחזיקה היום ב־19 אחוז מתוך המניות וכן במניית בכורה. האמריקנים מבקשים לצאת מן השותפות, אך נשארו בינתיים מחשש למוטט את השותפות. ב"כור" ניסו למצוא שותף אמריקני אחר ל"תדיראן", אך לא התאמצו במיוחד. "כור" דרש מחיר גבוה תמורת חלק ממניות "תדיראן", והקונים הפוטנציאליים לא היו מוכנים לשלמו. על השליטה ב"תדיראן" לא יהיה "כור" מוכן לוותר. גם מומחים מהססים להעריך כמה מוכנים משקיעים לשלם כיום תמורת שליש ממניות "תדיראן". זאת, בייחוד לנוכח הציפיות לפרסום מאזן גרוע ובהתחשב בתוצאות העסקיות של החברה לשנים הבאות. על־פי נתונים בחברת העובדים נפגעה "תדיראן" קשה מן התמורות בתחום הצבאי וצבר ההזמנות שבידיה לשנים 1987/88 הוא קטן מאוד.

תיעוש

קבוצת מפעלים זו עוסקת בעיקר בתחומי הטקסטיל, מוצרי רפואה והפלסטיקה (למשל, מפעלי "הגור", "חולה טקסטיל", "איתול" ו"דימופלסט"). בשנים האחרונות הרחיבה קבוצה זו את פעילותה לעיסקי התיירות באמצעות "היסתור", חברה שהפכה לאחת המובילות בענף זה. "היסתור" היא אחד הנכסים של "תיעוש", אך במצב השוק היום קשה להאמין, שמישהו יהיה מוכן לשלם סכום משמעותי עבורה.

ישראל קיסר
דרוש „פילפל" למערכת

דני רוזוליו
יו"ר בעמדה מבודדת

ח"כ רפי אדרי
דרוש מינוי מקצועי

גיורא גזית
שומרים על הגב

מאבקי־כוח בצמרת

המשבר, שאליו נקלעה חברת העובדים, חשף מערכת יחסים עכורה בין הבכירים בה. בעבר התנהלו מאבקים על רקע מקצועי, בעיקר כמו המאבק בין "סולל־בונה" ל"שיכון עובדים" ובין ראשי הקואופ' ל"תנובה" ואילו היום מתנהל המאבק על עמדות כוח ומוקדי שליטה בזרוע הכלכלית של ההסתדרות. המאבקים יצרו קואליציות, שחצו קווים מפלגתיים והתבססו על תועלת אישית.

כיום מוצא עצמו מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, בעמדה מבודדת, נתון לחיצי ביקורת על תיפקודו ועל אחריותו האישית למחדלים ואי־ההחלטות בחברות השונות, הכפופות לחברת העובדים. רוזוליו טועם עתה את פריה המר של השיטה, שעל־פיה התנהלו עסקי חברת העובדים – מועצות מנהלים אנמיות, חסרות יכולת לפקח על מנהלי החברות הכפופים להם ומחלקה כלכלית חלשה. זאת, בניגוד למיבנה הפיקוח הצמוד שהקים בשעתו יעקב לוינסון המנוח, בהיותו ראש המחלקה הכלכלית של חברת העובדים.

התבטאותו הפומבית של ח"כ רפי אדרי, לשעבר מנכ"ל שיכון עובדים והיום יו"ר מועצת המנהלים שלה, כי אין הוא רוצה בהמשך כהונתו של דני רוזוליו כיו"ר מועצת המנהלים של "סולל־בונה" כיוון שיש צורך במינוי מקצועי ולא פוליטי, משקפת את הכרסום במעמדו של מזכיר חברת העובדים.

עד לשכת מפלגת העבודה הגיעה הביקורת. הביקורת והתמיהה בעובדה, שדני רוזוליו, יו"ר "סולל־בונה", ובן רבינוביץ, מנהל פעולות חברת העובדים, שאף הוא חבר מועצת המנהלים של "סולל־בונה", הציבו עתה את עצמם בראש הוועדה להצלת "סולל־בונה". זאת, כאילו לא היו שותפים להחלטות, שהורידו את הקונצרן הענקי על הברכיים.

ועוד הובעה בלשכת מפלגת העבודה הדיעה, שאין עוד לראות בתפקיד מזכיר חברת העובדים "נחלה" של הקיבוץ המאוחד. נשבר המיתוס של הצורך בקיבוצניק בעמדות כלכליות בכירות בהסתדרות, אמרו חברים בלשכה למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

הם מנו בפניו את חוסר הפרופורציה בין משקלה של התנועה הקיבוצית לבין מספר המישרות, שנציגיה מאיישים – מזכיר חברת העובדים, מנכ"ל משותף ועוד שלושה בכירים בהנהלת הבנק בארץ ובחו"ל (למשל, מנהל פעולות בנק הפועלים בארה"ב), מנכ"ל "תנובה", מנכ"ל "מדסטר", יו"ר "הסנה", יו"ר "סולל־בונה" ועוד.

המשבר בחברת העובדים חשף מערכת יחסים עכורה בין הבכירים ☐ בצד אחד של המאבק, „קואליציה של דפוקים" המתרכזת סביב דני רוזוליו והרואה עצמה נפגעת שלא בצדק מן הסערה בפרשת לוינסון המנוח ☐ מולה מתייצבת קבוצה המתרכזת סביב המזכ"ל ישראל קיסר, שמקורביו מבקשים לנצל את המשבר, כדי להיפרע מאלה שהחזיקו עד כה כוח רב בידיהם

מאחורי הקלעים בולטות שתי קבוצות. האחת, המכונה בהסתדרות, "קואליציה של דפוקים" – הרואים עצמם נפגעים שלא בצדק מן הסערה בפרשת לוינסון המנוח – מתרכזת סביב דני רוזוליו. עמה נמנים יו"ר הנהלת בנק הפועלים, גיורא גזית, מנכ"ל "תנובה", יצחק לנדסמן, המנכ"ל לשעבר של "סולל־בונה", שרגא רוטמן, ומנכ"ל "כור", ישעיהו גביש. המנכ"ל החדש של "סולל־בונה", אהוד שילו, תומך אף הוא, אף שלא במופגן, בקבוצת רוזוליו. חברי הקבוצה משתפים פעולה שלא על בסיס סדיר, אך שומרים זה על גבו של זה.

גביש אינו שייך במלוא מובן המלה לקבוצה זו, אך קשר עמה ברית על רקע מאבקו נגד מינויו מחדש של נפתלי בלומנטל ליו"ר מועצת המנהלים של "כור". גביש מנהל קרב־השהיה ארוך נגד בלומנטל, שהיה מנכ"ל "כור" עד היבחרו לכנסת. הוא אינו מעוניין בקדנציה נוספת של בלומנטל, שמשרדו בקומה ה־15 בבית "כור" נהפך למרכז לעליה לרגל לוותיקים ובכירים בקונצרן, שהיו "חייבים" לו.

בשלב זה נראה, שהוא הצליח בכך תודות להנחיות של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, שלא לחדש מינוי של דירקטורים מעבר לשש שנות כהונה בחברות, הכפופות לחברת העובדים.

קבוצה זו החזיקה במשך שנים מספר כוח רב בידיה, שהתמסמס בד בבד עם הגידול בקשיי הקונצרנים הגדולים של חברת העובדים והתגברות חיצי הביקורת. הזדמנות זו מבקשים מקורביו של המזכ"ל, ישראל קיסר, לנצל.

הקבוצה השנייה מתרכזת סביב המזכ"ל, ישראל קיסר. עמה נמנים נפתלי בלומנטל, ח"כ רפי אדרי, מנכ"ל רשת הקואופ', בני גאון, וברקע קבוצת יועצים ובה בנימין יסעור מן הקיבוץ הארצי, פרופ' דב פקלמן מבית־הספר למינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב ופרופ' שלמה בדעמי מן האוניברסיטה העברית בירושלים. ברקע נראה מזכ"ל מפלגת העבודה.

עמירם סיוון, מנכ"ל קבוצת "תיעוש", מנסה לרקוד על שתי החתונות ולא הכריז בפירוש על השתייכותו למחנה זה או אחר. הוא רוצה לשמור על יחסים טובים עם שני הצדדים. הוא רואה את עצמו מועמד למישרת מנכ"ל בנק הפועלים, אם היא תתפנה בעקבות מסקנות הוועדה לחקר "פשר" הבנקים במפולת המניות הבנקאיות. גם נחום פסח, ממקורבי קיסר, העומד בראש היחידה לתכנון כלכלי, רואה את עצמו מועמד לתפקיד זה.

כלפי חוץ אומרים הכל, כי קיסר ורוזוליו רואים עין בעין אף שקיסר דוחף לרפורמות ולהכנסת "פלפל" למערכת ורוזוליו עוצר. דוגמה נוספת ל"באר" בפינה היא בידודם של נציגי קיסר במועצת המנהלים של בנק הפועלים, בני גאון ועמירם סיוון, מן הוועדות החשובות במועצה כמו ועדת האשראי.

"מהלך" אחד היה בפרשת מינויו של השכן ליו"ר מועצת המנהלים של בנק המשכנתאות של בנק הפועלים, שאושר באחת הוועדות של מועצת המנהלים והובא למליאה כדיווח ולא כנושא לדיון. קיסר מנסה לטרפד אותו.

בלומנטל הוא ה"קורבן" הטרי ביותר של המאבק הסמוי בין שתי הקבוצות. אי־חידוש מינויו ב"כור" משתלב עם השמועות על כך, שדני רוזוליו מבקש לו תפקיד זה, אולי במקום מזכיר חברת העובדים. עתה מתמקד המאבק על השליטה במינהלת חברת העובדים. גוף זה מונה 50 איש וחבריו ממונים על־ידי ועדה מסדרת, שבה יישבו כנראה קיסר, רוזוליו ועוד כמה. הוועדה המנהלת מנוהלת היום על־ידי רוזוליו עם שני אופוזיציונרים – רפי אדרי ונפתלי בלומנטל. שניהם לא יהיו בוועדה המנהלת הבאה, שכן הם נבחרו בשעתם בתוקף תפקידם כמנכ"לים של קונצרנים.

המנהלים הכלליים של הקונצרנים, כמו "כור", בנק הפועלים, "הסנה", "סולל־בונה", "תע"ש", "תנובה", "המשביר לצרכן" ו"שיכון עובדים", ממונים אוטומטית למינהלת חברת העובדים וכך גם ראשי הקואופרטיבים הגדולים. ישראל קיסר מבקש לקצץ את המינהלה ל־30 חברים, כך שהמאבק יתמקד על 15 כסאות.

מאבק זה משתקף עתה במלחמה על מינוי חברים במועצת המנהלים של "סולל־בונה" ו"כור". הציפיות לרפורמות הגדולות, שהבטיח קיסר לערוך בחברת העובדים, היו לאכזבה, כשנתיים לאחר בחירתו לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות. גם תומכיו מודים, כי האיש אינו יודע לתרגם עוצמה לתפקידי־מפתח במקומות חשובים. הפעם, הם מבטיחים, יהיה מאבק הדוק. המאבק על השליטה במינהלת חברת העובדים ומינוי אנשים לעמדות־כוח יקבע אם קיסר יפעל כמזכ"ל ההסתדרות, או ישאר כמזכיר־על של האיגוד המקצועי.

יהודים ואוקראינים: סוף שביתת־הנשק

מאת סול ליטמן,
מיוחד ל„מעריב"

הסגרתו של ג'ון דמיאניוק לישראל מאיימת להרחיב את הקרע שנפער בין הקהילה האוקראינית לקהילה היהודית בקנדה. קרע זה נוצר בעקבות הקמתה של ועדה להתחקות אחר פושעים נאצים החיים בקנדה, בשנה שעברה.

הוועדה שבראשה עומד נשיא בית המשפט העליון בקנדה, ז'ול דשם, אמורה לרכז מידע על מספרם המדויק של הפושעים הנאצים שמצאו מקלט בקנדה, על דרך כניסתם לקנדה, על סיוע של פקידים קנדים לכניסתם. עליה להמליץ על שינויים בחוק שיידרשו כדי להתמודד עם הבעיה.

מן העדויות שהציג לפני הוועדה צייד הנאצים שמעון ויזנטאל עולה כי כ־3,000 פושעים נאצים ומשתפי פעולה מצאו מקלט בקנדה. 90 אחוז מהם באו מארצות מזרח־אירופיות.

למן ההתחלה, התפתחה בדיוני הוועדה התמודדות בין השדולה היהודית לשדולה האוקראינית. הארגונים היהודים מבקשים להוכיח שקנדה היתה גן־עדן לנאצים ולמשתפי פעולה. השדולה האוקראינית־באלטית, כלומר הברית בין ארגון יוצאי אוקראינה לארגון יוצאי המדינות הבאלטיות, ליטא, לאטביה ואסטוניה, מנסה להסיט את תשומת הלב של הוועדה מנקודה זו.

השבועונים הגדולים של הקהילה האוקראינית מגדירים את ועדת דשם „האיום הגדול ביותר על הפזורה האוקראינית למן מלחמת העולם השניה". הם קוראים לקהילה האוקראינית להרים תרומה בסך שני מיליונים דולר, למען המאמצים לטרפד את עבודת הוועדה.

ברומנית, קיימו הקבוצות האוקראיניות והבאלטיות הפגנות גדולות לפני בנין הפרלמנט של קנדה באוטאווה, ובערים בעלות אוכלוסיה של יוצאי אוקראינה והארצות הבאלטיות כמו וי־נדזור וויניפג.

העיתונות האוקראינית התבצרה מאחורי שלושה קווי הגנה. ראשית, הושמעה הטענה כי פירסום שמותיהם של פושעי מלחמה אוקראינים מהווה הכתמת הקהילה כולה. על כך הגיב עורך הדין של ארגון בני ברית, דייוויד מאטאס, שהופיע תכופות לפני הוועדה, כי הוא יהיה מופתע להיווכח שהדיונים יתמקדו בסוגיה האתנית. „מפני שהמסורת שלי – אמר – היתה תמיד חשיפת אשמתו של יחיד, לא כלל".

קו ההגנה השני היה הנסיון לשכנע את הוועדה כי החיפוש אחר פושעי מלחמה נאצים מהווה „אקט של אפליה" נגד הקהילה האוקראינית־באלטית. הטיעון: לא נערך נסיון מקביל לאתר פושעי מלחמה מקאמבודיה, ארמניה וויטנאם המתגוררים בקנדה. ומדוע שלא לחקור את הפשעים שביצעו הסובייטים נגד העם האוקראיני בשנות הרעב הגדול (שנות ה־20 וה־30 בבריה"מ) – היקשו כלי התקשורת האוקראיניים.

קו ההגנה השלישי היה הנסיון לאסור על הוועדה להשתמש בחומר עדויות שהגיע מבריה"מ. „מפני שהעדויות אינן אלא מלאכת זיוף של הק.ג.ב. שנועדה לפגוע בקהילה האוקראינית הלאומית או שהן נטולות ערך, במקרה הטוב".

דוברים אוקראינים גם האשימו את הקהילה היהודית בנקיטת „מדיניות דו־פרצופית" כלפי בריה"מ: מצד אחד היהודים מגנים את חומר העדויות הסובייטי נגד פעילים יהודים כמו שצ'רנסקי, ומצד שני הם מוכנים לקבלו כשהדבר נוגע לאוקראינים.

ארווין קוטלר, פרופסור למשפטים מאוניברסיטת מקגיל, ששימש גם כפרקליטו של שצ'רנסקי, מדגיש כי בעוד שצ'רנסקי נשפט בפני בית־דין סובייטי, יועמדו פושעי המלחמה הנאצים לדין בקנדה. וזכויותיהם יובטחו.

לאחר שהשופט דשם פירסם חוות דעת ארוכה ובה דחה את טענותיהם של האוקראינים אחת לאחת, הודיע כי הוא וחבריו ייסעו לבריה"מ ולפולין כדי לאסוף עדויות מפי ניצולי מלחמה ומסמכים מרשיעים, פרצה זעקת אכזבה מגרונה של הקהילה האוקראינית והקהילה הבאלטית.

העיתון „סטודנט", בטאונם של הסטודנטים האוקראינים בקנדה, הגיב על הודעת דשם בביטויים אנטישמיים כמעט גלויים. „צריך רק להשוות את המשאבים של הקהילה היהודית, לעומת אלו של הקהילה האוקראינית בקנדה", כתב העיתון. „הקהילה היהודית, במהלך כל ההיסטוריה שלה, היתה תמיד עירונית, אמידה, רבת השפעה, והשתדלה להיות קרובה אל תהליך קבלת ההחלטות וליהנות ממנו. לעומתה, הקהילה האוקראינית, הצטיירה ככפרית ופשוטה באופיה ובמנטליות שלה, חסרת־יכולת להשתלב היטב בחיים העירוניים של החברה הצפון־אמריקנית, ולהשתמש בכלים של החברה המודרנית לתועלתה המקסימלית".

העימות הגלוי בין הקהילה היהודית ובין הקהילה האוקראינית בקנדה הוא דבר חדש, חרף מסורת יחסי השכנות הגרועים, בלשון המעטה, במזרח־אירופה.

במשך יותר מ־75 שנה, מאז החלו היהודים והאוקראינים להגר למדינה זו במספרים גדולים, שררה שביתת־נשק בלתי מוצהרת בין שתי הקהילות. שני הצדדים לא היו מעוניינים בהמשכת המריבה הישנה במולדת החדשה והיו עסוקים במאבק נגד האפליה נגדם מצד הרוב האנגלי או הצרפתי בקנדה.

לשתי הקהילות היה אף הרבה מן המשותף. שתיהן נאלצו לעמול קשה כדי לכבוש להן מקום בחברה הקנדית. שתיהן ניצבו בחזית העימות עם בריה"מ – האוקראינים בשל רדיפת אסירי המצפון, היהודים בשל רדיפת אסירי ציון. לעיתים נדמה היה כי שתי הקהילות, בעלות ההיסטוריה המשותפת במזרח־אירופה, קרובות זו לזו יותר משתי הקהילות המייסדות – האנגלית והצרפתית.

אולם כמה מיפגשים בין יהודים לאוקראינים שאירגנו בעלי רצון טוב, לא הצליחו להשיג פריצת־דרך. הבישלון נבע בעיקרו מן התביעה האוקראינית כי היהודים „ישכחו" את הפוגרומים באוקראינה, ובתמורה, האוקראינים „ישכחו את הנזק שהיהודים גרמו להם".

כאשר נשאל מהו בדיוק הנזק שהיהודים גרמו לאוקראינים, השיב מירון סטאסיב, איש הכנסיה האוקראינית בטורונטו, כי „היהודים גנבו את מפתחות הכנסיות באוקראינה כדי למנוע מן הנוצרים את עבודת האל". סטאסיב, ששירת ביחידות הוואפן־אס.אס. הידועה לשימצה „הליכינה", גם תיאר את היהודים כבעלי בתי־מרזח שנהגו להשקות את האיכרים לשכרה, כדי לגזול את רכושם.

אוקראינים קשישים עודם משוכנעים כי הבולשביזם היה המצאה יהודית, וכי קומיסארים וסוכני נ.ק.ו.ד. יהודים הם האחראים לשנות הרעב ברפובליקה האוקראינית, אחרי מלחמת האזרחים בבריה"מ. אוקראיני זקן גילה את אזני לא מכבר כי „ללנין היתה אמא יהודיה, לסטאלין היתה אשה יהודיה, בריה היה יהודי".

אולם שביתת הנשק בין שתי הקהילות הוסיפה להתקיים, עד אשר צף ועלה נושא פושעי המלחמה הנאצים המתגוררים בקנדה. בנושא זה כרוך גם שיתוף הפעולה האוקראיני־נאצי בשנות המלחמה.

הדיווחים על הצלחותיה של הסוכנות הפדראלית המיוחדת בארה"ב לאיתור פושעי מלחמה, הם שהביאו את הקהילה היהודית בקנדה לתבוע לנהוג באופן דומה גם בקנדה. התוצאה היתה הקמת ועדת דשם.

תגובתם הקנאית של אנשי הקהילה האוקראינית ויוצאי הארצות הבאלטיות בקנדה הפתיעה את הקהילה היהודית. פעילים יהודים לא העלו על דעתם שמישהו ינסה להציג את טריפה, דמיאניוק או ארטוקוביץ' כקדושים מעונים. הם לא ידעו הרבה על המסע האדיר והקולני של הארגונים האוקראיניים־באלטיים בארה"ב נגד הוועדה הפדראלית. עתה הם לומדים על כך ממקור ראשון בקנדה עצמה.

בקהילה היהודית גם לא העריכו נכונה את עוצמתו של „הגל השלישי" של המהגרים מאוקראינה. הגל הראשון החל בהגירתם של איכרים מרוששים מקארפאטיה בסוף המאה ה־19. הגל השני היה מאוקראינה הפולנית אחרי מלחמת העולם הראשונה. הגל השלישי, שלא כקודמיו, נבע מסיבות פוליטיות ולא כלכליות: אחרי מלחמת העולם השניה נעקרו אוקראינים רבים מבתיהם, שהיו כבר בשליטה סובייטית. רבים מהאוקראינים הללו שירתו ביחידות־עזר שונות של אס.אס., והשתתפו בחיסול גיטאות יהודים ושל כפרים שלמים, או בשמירה על מחנות ריכוז והשמדה.

הודות לפרצות בחוק או ל„עצימת עין" של פקידים קנדים, הורשו אוקראינים אלה להיכנס לקנדה. רובם ככולם אנשים קשוחים, חסרי מעצורים, הם הצליחו בתוך חמש שנים להשתלט על כל הארגונים של הקהילה האוקראינית: הכנסיות, מוסדות העזרה ההדדית, ארגוני ותיקי המלחמות. עם הנהגה כזו צריכה הקהילה היהודית לשאת ולתת.

עתה, עם הסגרתו של איוואן דמיאניוק לישראל, צפויה הקהילה היהודית בקנדה למסע השמצה של אנשי הגל השלישי של ההגירה האוקראינית. דומה כי הקהילה היהודית איננה מוכנה לקדם את פני הרעה. היא הורגלה במאמצים דיפלומטיים שקטים לפתרון בעיות. האוקראינים כבר הציפו את הפרלמנט הקנדי באלפי טונות מכתבים ועלוני תעמולה. הקהילה היהודית תיאלץ להגיב בדרך דומה.

מישל סרא: בצל רציחתו הולכים לקלפי (צילום: אי.פי.)

צרפת: הפעם „בחירות גורליות" באמת

מאת תמר גולן,
סופרת „מעריב" בפאריס

נוכח בני־הערובה הצרפתים שבידי השיעים בלבנון, כשצופים אבדן הרוב הסוציאליסטי ועליית הימין הקיצוני, יהיו הבחירות מחרתיים שונות מקודמותיהן

מחרתיים, ביום ראשון, תערכנה בחירות לאסיפה הלאומית בצרפת. בדרך כלל, בחירות אלה, המתקיימות אחת לחמש שנים, הן סיפור שיגרתי. הפוליטיקאים מתרוצצים ממקום למקום. העתונים מלאים ראיונות. הטלוויזיה עורכת עימותים. מכוני הסקרים לדעת הקהל גורפים מיליונים. האופוזיציה טוענת כי הממשלה שגתה בכל. הממשלה טוענת כי צדקה בכל. המועמדים זועקים: „בחירות גורליות". הציבור מפהק משיעמום.

וביום הבחירות מתייצבים רובם בקלפי, גם האדישים. בצרפת קיימת מסורת ארוכה של שיעור מצביעים גבוה. קוראים לכך „המשמעת הרפובליקנית".

הפעם, אין משום הגזמה בתואר „בחירות גורליות".

קודם כל, משום שהן נערכות בצל מותו של מישל סרא, בן הערובה הצרפתי בלבנון.

צילם של הקיצונים השיעים מרחף על הבחירות בצרפת. דומה כאילו אומה שלמה חשה את עצמה היום כבת ערובה. ההרגשה קשה – זעם, תיסכול, וחוסר־אונים.

אם אכן התכוונו אנשי „הג'יהאד האיסלאמי" – ומאחוריהם איראן או גם סוריה – להשפיע על מערכת הבחירות בצרפת, כי אז עלה הדבר בידם.

השאלה היא, אם התערבות זו בפוליטיקה הפנימית של צרפת תשיג מבחינתם את היעד: להביא את המימשל להיכנע לתביעותיהם. תביעות אלה רבות. החל בשיחרור חמישה טרוריסטים וכלה בשינוי מדיניותה של צרפת במזרח התיכון.

המצב הקשה הזה מוכר: בני המשפחות קוראים להיענות לתביעות החוטפים כדי להציל את יקיריהם. הם מותחים ביקורת נוקבת על מחדלי הרשויות. עורכי העיתונים מתלבטים אם לפרסם, או לא, את התצלומים של בני הערובה ואת ההודעות הציניות של החוטפים. המימשל מהסס אם להשתמש או לא להשתמש במתווכים בלתי רשמיים – היסוסים העולים לא אחת ביוקר.

הנסיונות לנהל מו"מ תחת איומים מתסכלים כאשר יש לשקול חיי אדם מול האינטרס של המדינה. הנסיונות הנואשים לבדוק אופציה צבאית. וגם הפיתוי להכניס שיקולים של מדיניות פנים בתהליך קבלת ההחלטות.

הנשיא פרנסואה מיטראן אינו יכול שלא לחשוב בימים אלה על עמיתו לשעבר הנשיא ג'ימי קרטר ששילם בנשיאותו על פרשת בני הערובה האמריקנים בטהראן.

הדרך שבה בחר המימשל הצרפתי לטפל בנושא בני הערובה בלבנון רצופה אולי כוונות טובות, אך גם משגים חמורים. זו היתה דרך ההתחכמות. מצד אחד, סירוב למו"מ ישיר עם „הג'יהאד האיסלאמי". מצד שני, שיחרור שני טרוריסטים שפוטים מאנשי אבו־נידאל. תמיכה צבאית מאסיבית בעיראק – אך גם הספקה חשאית של כמויות נשק גדולות לאיראן. הצהרה על אי־תמיכה ועל המסורת המקלט הצרפתית – וגירוש מביש של שני שיעים, אוהדי עיראק, ממתנגדי המימשל שם, דווקא לבגדאד.

מול הסתכנות של הקיצונים השיעים בלבנון התלכדו כל המפלגות לימין הממשלה. הן הודיעו כי לא ישתמשו בנושא רגיש, כאוב ועדין זה במערכת הבחירות. מבחינה זו נכשלו החוטפים. אך מה חושב לו הצרפתי בעמקי לבו?

בהגיון, יודע הצרפתי כי שום מימשל מערבי – אפילו זה של ישראל – לא הצליח במאבקו נגד הקנאות השיעית. אך קיימת גם התחושה, הלא־מודעת אולי, כי הסוציאליסטים פשוט אינם מסוגלים לטפל כהלכה במשברים בינלאומיים. הכל זוכרים את הבזיון של הפיגוע בספינת האירגון „גרינפיס" בניו־זילנד, למשל. בשמאל נדבקה תדמית של שלומיאליות.

הנשיא פרנסואה מיטראן הוא הנשיא הסוציאליסטי הראשון שהיה לה לצרפת מעודה. עברו חמש שנים מאז „המהפכה" של מאי 1981, אשר העלתה, בגל סוחף של התלהבות אמיתית, את השמאל לשלטון. אולם חמש שנים אלה לא הצליחו לחולל מהפך פסיכולוגי בעם שחלקים גדולים בו נטו תמיד לשמרנות וחשבונות קטנוניים.

הסוציאליסטים מרגישים תיסכול עמוק נוכח מצב זה. הם יכולים להצביע על הישגים מרשימים. בעוד עשר, עשרים, חמישים שנה, יתארו אולי היסטוריונים את תקופת שלטון השמאל כזו של הישגים גדולים – חברתיים וכלכליים. במיוחד בכניסת המשק לעידן המחשב ועידוד המודרניזציה של התעשיה. גם טיפחו ערכי התרבות.

אך היום, ערב פתיחת הקלפיות, בטוחים הכל כי הסוציאליסטים יאבדו את הרוב המוחלט שיש להם באסיפה הלאומית. השאלה היא רק מה יהיה שיעור ההפסד וכמה תקבל כל אחת ממפלגות המרכז והימין.

לאמיתו של דבר, הסוציאליסטים כרו לעצמם את הבור. הם עשו זאת בחוקקם, בעזרת הרוב המוחלט שיש להם היום באסיפה הלאומית, את החוק לשינוי שיטת הבחירות.

עד אז, היתה לצרפת שיטת בחירות שהיתה מורכבת משני סיבובי הצבעה. בראשון עמדו לבחירה כל המועמדים ובשני, שבועיים לאחר מכן, התמודדו רק השנים שזכו למספר הקולות הרב ביותר. זו היתה שיטת בחירות „מעורבת" – יחסית ואיזורית כאחת. השיטה הקודמת, שהיא פרי החוקה של הגנרל דה־גול, נועדה למנוע ריבוי מפלגות וחיזוק הקטנות.

אולם לפי החוק החדש, חוזרת צרפת לשיטת הבחירות היחסיות, כמו זו הנהוגה בישראל. לפיכך לא נראה עתה כלל מצב שבו מפלגה אחת תזכה ברוב מוחלט של המושבים לפרלמנט.

בפעם הראשונה מאז 1958, ייווצר בצרפת מצב שבו הנשיא הוא איש מפלגה אחת, בעוד הרוב בפרלמנט שייך למפלגות אחרות. לפי החוקה, על הנשיא למנות את ראש הממשלה מן הרוב. זהו מצב המוכר היטב בארצות־הברית. שם יש מסורת של נשיא דמוקראטי עם בית נבחרים רפובליקני, או להיפך. הגוליסטים, בהנהגת ראש עיריית פאריס ז'אק שיראק, כבר הודיעו כי הם יכבדו את החוקה והם מוכנים ל„קיום־בצוותא", בתנאי שהנשיא יתן לראש הממשלה לנהל את ענייני המדינה, משום שהוא הבחור האמיתי של העם...

מנהיג אחר של האופוזיציה, ראש הממשלה לשעבר ריימונד באר, הודיע כי לדעתו על הנשיא להתפטר משום שרוב העם אינו רוצה במדיניותו.

שינוי שיטת הבחירות יביא לעליית כוחן של המפלגות הקטנות, ובראשן „החזית הלאומית", התנועה הימנית הקיצונית והגיזענית־פאשיסטית. היום אין למפלגתו של לה־פן אף נציג באסיפה הלאומית. אך בהסתמך על תוצאות הבחירות לפרלמנט האירופי ועל סקרי דעת־הקהל, עלולה מפלגתו לזכות בשמונה עד עשרה אחוזים מן הקולות.

פירוש הדבר הוא כי צרפת תהיה המדינה האירופית בעלת הייצוג הגדול ביותר של הימין הקיצוני. כך, דווקא תחת שלטונו של מיטראן, הנשיא הליברלי ביותר שידעה צרפת, עומד הימין הקיצוני לזכות בייצוג, אולי נכבד, בבית הנבחרים.

בשבוע האחרון שלפני הבחירות רצח סמל בצבא הקבע שהוא חבר „החזית הלאומית" מדביק כרוזים סוציאליסטי. לה־פן הודיע כי הוא אינו אחראי לכל חברי מפלגתו, כמו ששר ההגנה אינו אחראי לכל החיילים המשרתים תחתיו. יומיים לאחר מכן, שוב נתפסה קבוצת בריונים של „החזית הלאומית" כשהיא נושאת נשק קר.

נראה שימים חמים צפויים לצרפת בעתיד הקרוב. הביטוי „בחירות גורליות" אינו, הפעם, סתם סיסמה שחוקה.

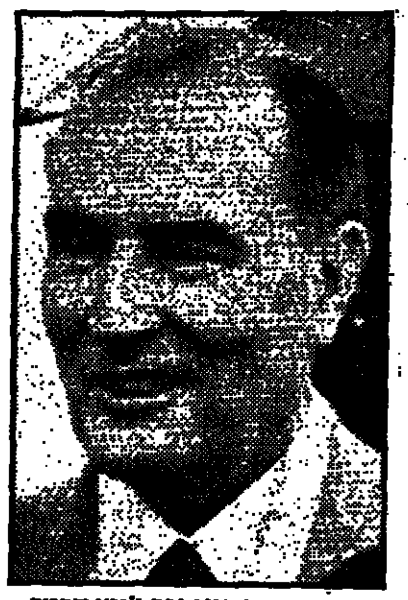
פרנסואה מיטראן: זכור ג'ימי קרטר

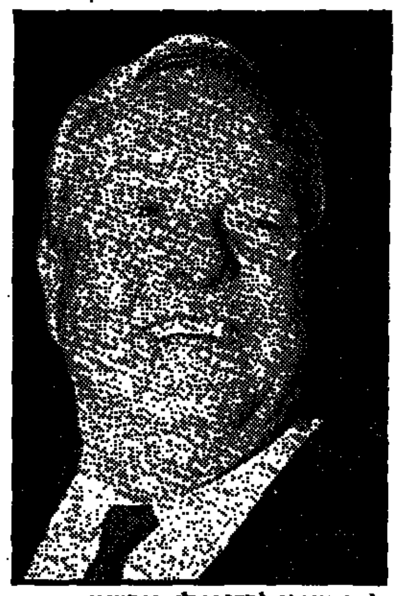
ז'אן־מארי לה־פן: לא אחראי...

אוניברסיטת תל־אביב
מרכז דיין לחקר המזרח התיכון ואפריקה
ההרצאה החמישית בסדרת ההרצאות השנתית על שם
ג'ורג' א' קלר
את ההרצאה ישא:
הווארד טיישר
על הנושא:
East-West Relations and US Policy in the Middle East
ההרצאה תתקיים בשפה האנגלית ביום שני, 17 במרץ, בשעה 19.00, באולם כנס המשפט ע"ש מלבה ברנדר, בנין טרובוביץ' למשפטים, קרית האוניברסיטה ברמת אביב.
— הציבור מוזמן —

יד יצחק בן־צבי
רציפות היישוב היהודי בגליל
שלושה ימי עיון וסיור
במלאת 100 שנה
להולדת רחל ינאית בן־צבי
בית הבראה מעלות, ו'–ח' בניסן תשמ"ו
(15–17 באפריל 1986)
תולדות היישוב בגליל בתקופה הישראלית עד לתקופת החשמונאים בימי הביניים, בתקופה העות'מאנית ובעת החדשה.
בין המרצים: ד"ר י. בראוור, ד"ר י. ברנאי, ד"ר י. גולדשטיין, מר פ. ווטהיימר, פרופ' י.ל. לוין, פרופ' א. שפר, פרופ' ב. עודד, ד"ר מ. גבאי, מר מ. צור, פרופ' א. רפפורט.
דמי השתתפות: להרצאות, סיורים, לינה ופנסיון מלא – 130 ש"ח.
פרטים והרשמה: יד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660 ירושלים 91076 טל. 02-639203, 02-639170, 02-667675.
מורים שישתתפו בכנס יזכו בגמול השתלמות.

מדכא המרד אוהב מערבונים

מאת שפי גבאי,
סופר "מעריב" לענינים ערביים

אבו־גזאלה: "אין לי זמן למשפחה, אם כי אשתי נפלאה"...

שר ההגנה של מצרים, אבו־גזאלה, ביסס את מעמדו כמס' 2 בצמרת □ הוא הוכיח שגייסותיו נאמנים לו, כאשר דיכאו את התקוממות כוחות בטחון הפנים

שר ההגנה של מצרים אל־מושיר (המצביא) עבד אל־חלים אבו־גזאלה, עשה בשנת 1983 "שיעורי־בית" יסודיים במלחמת שלום הגליל. הוא הגיע למסקנה כי נשיא סוריה חאפז אסד סובל מתסביך של "רתיעה נפשית" מעוצמתה הצבאית של ישראל.

הוא סיפר בשעתו בראיון שהתפרסם ביומון "אל־ראיה" של קטאר כי בעת המלחמה החזיקה סוריה בלבנון 30 אלף חיילים, 400 טנקים, 600 קני־תותחים ומשגרי טילים, 900 נגמ"שים ו־23 בסיסי טילים נגד מטוסים. אולם בעקבות הפלתם של 80 מטוסים סוריים כמו ב"ציד ציפורים" ובעקבות השמדת בסיסי הטילים, מיהר אסד לקפל את כל חילותיו מלבנון. אבו־גזאלה ציטט את נשיא סוריה כמי שאמר לערבים: "מה אתם רוצים ממני? עם ישראל אני לא מסוגל להילחם לבד".

אל־מושיר, כך נוהגים לכנות את אבו־גזאלה מתוך יראת כבוד, הוא בן 56, נשוי, אב לשלושה בנים ולשלוש בנות. הוא ידוע כאיש צבא קשוח. הוא למד ביסודיות לא רק את מלחמת לבנון. כמצביא, ניתח, לדבריו, מלחמות אין־ספור בהיסטוריה האנושית ובמיוחד בעת החדשה וגיבש את התשובה לשאלה הגדולה – כיצד לא להיכשל בשדה המערכה.

הוא מעיד על עצמו כי כל עולמו נתון לתחומי האחריות שלו. הוא עובד בלא לאות 18 שעות ביממה. "אני ישן רק ארבע שעות ביממה ושתי השעות הנותרות מוקדשות לקריאה, בעיקר לספרי היסטוריה צבאית", סיפר בראיונות נדירים לאמצעי התקשורת העולמיים.

עם זאת, הוא מוצא לו זמן לשקוע בתחביבו הגדול – צפיה במערבון אמריקאי או בסרט ערבי טוב. "לא, לא... באמת אין לי זמן למשפחה, אף כי יש לי אשה נפלאה, צנועה ושומרת מסורת". כל שלוש הבנות נשואות – אחת רופאה, שניה מהנדסת ושלישית בוגרת הפקולטה למסחר. הבנים, כולם בוגרי מכללות.

האיש הקשוח של מצרים הוכיח החודש כי גייסותיו נאמנים לו כאשר יצאו מבסיסיהם לדכא את המרידה של כוחות בטחון הפנים. בתמורה, זכה אל־מושיר בשבת שעברה, בפעם הראשונה, בתשואות של כל חברי הפרלמנט המצרי, גם בספסלי האופוזיציה.

עד לפני זמן קצר תבעה האופוזיציה להדיחו בגלל "כשלונותיו": פריצת הנפל של אנשי הקומנדו למטוס המצרי החטוף במלטה ויירוט המטוס המצרי שהטיס לתוניס את חוטפי האניה האיטלקית "אקילה לאורו".

אל־מושיר חיזק עתה את מעמדו כאיש מספר 2 בצמרת המצרית. על פי התבטאויותיו נראה כי הוא איש האגף הסאדאתי: דבק במדיניות החוץ הפרו־אמריקנית של הנשיא המנוח אנואר אל־סאדאת ובמדיניות יד הברזל כלפי פנים.

על רקע זה ניסו בשנה האחרונה מפלגות האופוזיציה מהימין ומהשמאל לנגח אותו. אולם הצמרת ראתה בו איש שבנה בלא הרף צבא חזק ומודרני באוריינטאציה מערבית. גם הצבא אהב אותו כאב טוב נוכח דאגתו המתמדת לשיפור תנאיהם האישיים של הקצינים והחיילים בשדה ובבית.

אבו־גזאלה נולד למשפחת פלאחים במחוז אל־בחירה שבדלתא המערבית של הנילוס. בתום לימודיו התיכוניים ביקש ללמוד בכללה וסיים את הפקולטה למסחר באוניברסיטת קהיר בציונים גבוהים מאוד. במהלך שירותו הצבאי שינה כיוון והחליט להישאר בשורות אנשי הקבע כאיש־שדה. במסגרת זו סיים את המכללה הצבאית.

דומה כי הוא הקצין היחיד שנותר בשלטון מקבוצת "הקצינים החופשיים" שהדיחה את בית המלוכה. זמן קצר היה מזכיר מועצת ההפיכה של גמאל עבד אל־נאצר. אחר כך למד במכללות צבאיות בצרפת, בארה"ב ובברית־המועצות. בשנת 1973 היה סגן מפקד חיל התותחנים בדרגת עמיד (תת־אלוף). שלוש שנים אחר כך מונה נספח צבאי בארה"ב וב־1980 היה לרמטכ"ל צבא מצרים. שנה לאחר מכן מונה לשר ההגנה וב־1982 הוטל עליו תפקיד נוסף – סגן ראש הממשלה וממלא מקומו.

מאז 1973, כאשר נפתחו מקורות הנשק במערב ובארה"ב, הקדיש את כל זמנו להעברה הדרגתית של צבאו מהשימוש בנשק הסובייטי לאימתים באמצעי־הלחימה המערביים. הוא אומר כי קשה לבנות צבא להרתעה ולשלום בלי לתת לקצינים ולחיילים תנאי חיים משופרים. לדברי המומחים במערב, עדיין פועל אבו־גזאלה כדי להגשים דעה זו.

הוא נמנע מהצהרות פוליטיות ובמיוחד בעניין ישראל. אולם מלחמת לבנון הכעיסה אותו בשעתה מאוד, "משום שהאמנתי בעת חתימת חוזה השלום עם ישראל שהמלחמות באיזור כבר מאחורינו". בראיונות במהלך המלחמה ביטא בחריפות את כעסו על ישראל ואף החל לדבר על איזון צבאי אסטראטגי, ברוח דבריו של נשיא סוריה היום. הוא דיבר על ישראל והציגנה כסכנה לא פחותה מסכנת הקומוניזם המאיימת על חלקים של המזרח־התיכון ועל בטן אפריקה.

בשנתיים האחרונות שינה את טעמו וחזר בעקביות על סיסמה חדשה שלו כי "החתימה על הסכם השלום באה להרוס את צמיחתה ואת שיקומה של מצרים". הוא אף מאמין היום כי השלום הוא נכס למצרים אך, לדבריו, הבעיה הפלשתינית טעונה פתרון דחוף "משום שהיא פתיל דולק המחובר למטען נפץ".

הוא גורס כי בריה"מ מנסה עתה להכניע את העולם לתכתיביה וגם לא מהסס לומר כי "מצרים תהיה מוכנה לשלוח כוחות לכל מדינה ערבית או אפריקנית שתיפול בציפורני הקומוניזם". הוא מאמין כי ארה"ב היא מעצמה ההודפת את הסכנה הסובייטית. אבו־גזאלה חושש בעיקר מפני התפשטות הקומוניזם למדינות אפריקה אשר לדעתו הן הבטן הרכה של מצרים.

אל־מושיר הוא גם רמטכ"ל־על של מצרים. השמועות האחרונות מספרות כי בזכות הצלחותיו, עשוי הנשיא למנותו גם לסגנו, בלי ליטול ממנו את תפקידיו הנוכחיים.

אברהם טמיר: דגלון

דוד קמחי: רסן

אורי טלמור: נלהב

שלישיה ישראלית בקהיר

מיהו ראש המשלחת הישראלית בשיחות טאבה? □ לכאורה אין אחד – יש שלושה: טמיר, המייצג את פרס, קמחי, המייצג את שמיר וטלמור, המייצג את רבין □ בפועל, היו"ר הוא אברשה טמיר □ המצרים מכבדים אותו ושׂשים למלא את משאלותיו – "הגנרל צריך משהו?"

מאת עמוס גלבוע

המשלחת הישראלית התאכסנה במלון "א־סלאם", לא הרחק משדה התעופה, הרחק מלב קהיר, מאיזור המהומות ונתיב ההרס שליד הפירמידות. לכן לא שהתה הפעם המשלחת במלון "מינה האוס", כמו בפעמים הקודמות. האחראי לבטחון – גבוה, רזה, קצת קרח ותביד עם מכשיר קשר. מחמוד שמו, כך אמר. שם נפוץ. "איך הבטחון?" "אינשאללה, בסדר", השיב בהסתייגות.

אחרי יומיים נפתח וסיפר: "לרשותי פלוגת צבא עם נגמ"שים, לא הרחק מכאן, נוסף על עשרות אנשי בטחון. אני בקשר עם מפקדת הצבא ומפקדת שרותי הבטחון הכללי. יש לנו תוכנית מיוחדת להסיטה כל הדרכים המובילות למלון".

"תירגלתם?" "בוודאי" הוא משיב, בנעלב. "איפה הפלוגה?" הוא מתעלם מהשאלה בחיוך טוב לב. לא הרחק מהמלון, בתוך מחנה נמוך, ליד נערים המשחקים כדורגל, ראיתי באקראי נגמ"ש, קצת מוסתר בין העצים, חייל מנמנם לצדו. המשלחת בידיים אמונות, פחות או יותר.

המשלחת כללה 10 אנשים בתוספת שגריר ישראל בקהיר, משה ששון. מיהו יו"ר המשלחת? לכאורה אין. ישנם שלושה ראשי משלחות: אברהם (אברשה) טמיר, מנכ"ל משרד ראש הממשלה, המייצג את ראש הממשלה ומשרדו. דוד (דייוויד) קמחי, מנכ"ל משרד החוץ, המייצג את שר החוץ ומשרדו. ואורי טלמור, המייצג את שר הבטחון ומשרדו.

בפועל, היו"ר הוא אברשה. רוחו שורה בכל, ידו בחוקת בכל. המצרים מכבדים ומעריכים אותו. הם לרשותו בכל רגע. "הגנרל רוצה משהו, הגנרל צריך משהו?" היה שואל אותו האחראי לסידורים מטעם המצרים. בחדר הדיונים, על שולחן חברי המשלחת הישראלית, מוצב דגלון קטן – דגלה של ישראל. המנהג הוא שבדיונים רשמיים מסוג זה הדגלון מוצב ליד התווית הנושאת את שמו של ראש המשלחת. אבל היכן להציב את הדגלון שעה שישנם, רשמית, שלושה ראשי משלחת ישראליים? המצרים הציבו אותו ליד שמו של אברשה טמיר.

אם היו מצליחים להרקיד את הדגלון בין אברשה לדייויד, לסירוגין, אולי היו פותרים הרבה בעיות. לאברשה תפיסה ברורה על המו"מ ולמה צריך להגיע: לקו התחלה של מו"מ כלשהו, במערכת יחסינו עם המצרים. הוא ער לרגישויות המצריות ולסביבה הערבית שבה פועלת מצרים מול ישראל. הוא רוצה לרוץ מהר קדימה – אולי יותר מדי מהר.

קמחי שונה מאברשה. לא רק במראה – רזה וגבוה מול טמיר הנמוך והמוצק – אלא גם בדפוסי התנהגותו עם המצרים. יותר רשמי, יותר איש הפרטים הקטנים (החשובים, לפעמים), מהוקצע ומשופשף. טמיר רואה את היעד ומשם שואף לרדת לפרטים, למכשולים. קמחי צופה קודם כל על המכשולים שבדרך להשגת היעד. בסה"כ הם משלימים זה את זה – טמיר דוהר קדימה, קמחי אוחז מדי פעם בפעם ברסן.

אורי טלמור, איש חיל האוויר, תא"ל במילואים, גבוה, בריא גוף, ג'ינג'י משהו. אומנם טירון בניהול מו"מ, אך רכש בקיאות וידע בכל נושא טאבה. נאמן על שר הבטחון. אופטימיסט שנסחף בלהט ממשרתו כ"כור" לקלחת המו"מ המייגע. בן זוגו של אברשה בתפיסות ובהתרועעות שמעבר לשולחן הדיונים. חובר להם עוזרו של אברשה, אל"מ במילואים יעקב היכל. מותיקי ההתדיינויות עם המצרים.

עם קמחי חבורה נכבדה של אנשי משרד החוץ: שלושה משפטנים שבראשם רובי סייבל, היועץ המשפטי נעים ההליכות, האחראי למחלקת מצרים, מרדכי ארציאלי והסמנכ"ל צבי קידר. הרקע שלהם כל־כך שונה מהרקע של מחנה טמיר. בתווך – תא"ל דב שיאון, המייצג את ישראל בכל ימות השנה בוועדה הצבאית המשותפת עם מצרים. עיסוקו – נעדרים, הצוללת דקר, מצבות זכרון "המשטר" בגבול.

זה היה המפגש החמישי עם המצרים, בסבבים הנוכחיים של שיחות טאבה. מפגש שישי נערך בסוף שבוע זה במלון אכדיה בהרצליה. סך־הכל עד כה – 13 ימי דיונים נטו. לא הרבה. שתי הסוגיות המרכזיות העומדות על הפרק: שטר בוררות על טאבה וקידום הנורמליזציה. דנים בעשרות פרטים ופרטי פרטים. רק מי שמצוי בשיחות – מבין ויכול לעלוץ על כל "התקדמות" בניסוח מלה זו או זו. טמיר שם את הדגש בהתבטאויותיו ב"התקדמות", בחצי הכוס המלאה. קמחי באופק שם דגש בבעיות שעדיין נותרו, בחצי הכוס הריקה.

שיחות נערכות ליד שולחן. אך העיקר הוא הכשרת הקרקע, סיכומים עקרוניים מחוץ לשולחן הדיונים – שולחן חדר האוכל, שרפרף של בר, הסתודדות בפרוזדורות. לפעמים רחוק יותר. בערבו של יום השיחות הראשון יצא טמיר לפוש קמעה מחוץ לכותלי המלון. טיול של בין ערביים, זה הכל. אבל השמועה נלחשה במהירות: "לאן נעלם טמיר? האם ניגש לסכם עניינים עם חברו, הנשיא מובארק?" משרדו וביתו של מובארק מצויים במרחק של 10 דקות נסיעה בלבד מהמלון.

שעה שהמשלחת הגיעה למלון, בנסיעה מאובטחת של שיירת מכוניות מהבהבות, הוא היה כמעט ריק. מסימני השפעת ההתקוממות. בצאתה ממנו – המה המלון בתיירים, חלקם שחורי עור. נבחרת הכדורגל של סנגל, חוף השנהב ועוד נבחרות אפריקניות. הם לא שמעו על טאבה. אבל כמעט כל מצרי שפגשו הבחינו, שמע וידע על השיחות.

מסתובב סיפור על נהג מונית מצרי שהסיע איש או"ם לטאבה. משהגיעו לשם ביקש האו"מניק לרדת, אך הנהג התעקש להמשיך: "זאת לא טאבה. טאבה היא עיר גדולה מאוד". ההסברה המצרית הצליחה להפוך את המקום למשהו אדיר בדמיונו של המצרי הפשוט.

שם המלון סונסטה לא מוכר ברחוב, אך "סיאנה שמעה עליו. בלונדית, מקסימה, אחת משתי פקידות האירוח של מלון "א־סלאם". היא מקייב שבאוקראינה. 15 שנה במצרים. את בעלה המצרי הכירה בהיותו סטודנט בבריה"מ. "לא מתגעגעת?" היא לא משיבה ישירות: "מתרגלים לחיות כאן". "רוצה לבוא לישראל?" "ודאי" היא משיבה במבטא רוסי שלא נמחה ומוסיפה מה שאמרו מצרים רבים: "אבל זה עולה הרבה כסף וצריך לחכות שהתנאים ישתנו".

11 מועמדויות לפרס האוסקר
כולל:
הסרט הטוב ביותר
הבמאי הטוב ביותר – סידני פולק
השחקנית הטובה ביותר – מריל סטריפ
שחקן המשנה הטוב ביותר – קלאוס מריה ברנדאואר
התסריט הטוב ביותר – קורט לודטקה
המוסיקה המקורית הטובה ביותר – ג'ון בארי
הצילום הטוב ביותר
מבוסס על סיפור אמיתי.
רוברט רדפורד מריל סטריפ
סרטו של סידני פולק
זכרונות מאפריקה
OUT OF AFRICA

בכורה ארצית
"שחף" תל־אביב – ליל שישי: 10.00; מוצ"ש: 9.15, 6.00 9.15; חול: 9.00, 5.45
"אורה" חיפה – מוצ"ש וכל השבוע: 9.00, 6.00
"הדר" גבעתיים – מוצ"ש וכל השבוע: 9.00, 6.00
שימו לב לשעות ההצגה! בא לדייק!

"מדרגות האורז" בפיליפינים
הם אחד ה"להיטים" בטיול המקיף של 27 יום במזרח־הרחוק ★ היציאה: 19.3 ★ ביצוע: "אופיר טורס" ★ פרטים: "מועדון מטייל מעריב", מערכת "מעריב", טל. 03-439207
מועדון מטייל מעריב

הם באו לבית ספר לרפואה...
הן באו לבית ספר לאחיות...
הם עברו–
תרגיל לרופאים מתחילים
STITCHES

פרקר סטיבנסון, ג'ופרי לואיס, אדי אלברט
בכורה ארצית "אסתר" תל־אביב
שישי 10 בלילה; מוצ"ש 7.15, 9.30; ימי חול 4.30, 7.15, 9.30
פורום פילם

ארבע כנפות תבל

ארה"ב: אלחוט פרטי

מאת ביל מקלוסקי, סופר אי.פי. בוושינגטון

הצרכן האמריקני, המופגז בהצעות של אבזרים מתוחכמים לתקשורת פרטית, החל בטלפונים במכונית וכלה באיתוריות למיניהן, יקבל בעתיד הקרוב צעצוע נוסף: ווקי־טוקי חדש, שיאפשר קיום שיחות אלחוטיות פרטיות במרחקים קצרים.

פקידי תקשורת ממשלתיים מקווים, כי מכשירי האלחוט החדשים יוצעו למכירה בתוך שנתיים. הם יהיו זולים – כ־50 דולר למערכת.

שלא כמו מכשירי האלחוט הקיימים, המשתמשים במספר מוגבל של תדרים, שכל אחד יכול לעלות עליהם, מכשירי הווקי־טוקי החדשים יספקו את הפרטיות של הטלפון.

המשתמשים במכשירים החדשים לא יזדקקו לרשיון.

במכשירים הקיימים, המשתמש מוכרח להאזין כל הזמן לערוץ, כדי לא להחמיץ שיחה. לעומתו, המכשיר החדש מופעל רק כשנשלחת הודעה לאותו מכשיר.

למכשירי האלחוט החדשים יהיו "כתובות" פרטיות, כמו מספרי טלפון, שלפיהן הם יזוהו.

המכשיר שממנו יוצאת השיחה ישתמש בטכנולוגית מחשב כדי למצוא ערוץ פנוי, וישדר אותה למכשיר המקבל.

כעת שוקלת הוועדה איזה טווח צריך להיות למכשירים החדשים.

חבר הוועדה ריימונד קובלסקי מסביר, כי ככל שהטווח יהיה גדול יותר, כן יקטן מספר המכשירים שיוכלו לפעול באותו איזור.

למשל, אם הטווח יהיה 150 מטר, יוכלו להיות מיליוני משתמשים. לעומת זאת, בטווח של קילומטרים אחדים, הטכנולוגיה החדשה תהיה כנראה חסרת תועלת, כי יהיה קשה מאוד למצוא ערוץ פנוי.

יהיה צורך גם בשיחות קצרות. יתכן שיתכננו את המכשירים החדשים כך, שהמכשיר יכבה כעבור דקה או חצי דקה.

יוהנסבורג: חרם השחורים

מאת אריק בכר, סופר רויטר ביוהנסבורג

ההנהגה הלבנה ביוהנסבורג רוצה להציל את חגיגות היובל של העיר מן החרם של השחורים.

מיד לאחר שנבחר לראש עיריית העיר הראשונה של דרום אפריקה, הכריז הרולד רודולף באוזני השחורים: "מה שהיה היה. עתה, הבה נפסע יחד לקראת העתיד".

השלטונות תכננו חגיגות מפוארות לציון יום־ההולדת של העיר, בעקבות גילוי הזהב שם, ב־1886. אולם בשביל השחורים זה ציון 100 שנה לאפליה הגזעית. יוהנסבורג, בעיניהם, היא סמל למשטר הדיכוי של הלבנים.

רוב כוח־העבודה השחור, הדרוש לשם קידום מעמדה של יוהנסבורג כאחת הערים העשירות בעולם, נאלץ להתגורר בסווטו, פרבר ענקי של כשני מיליוני נפשות. לפי חוקי האפליה הגזעית, נאסר עליהם להתגורר בפרברי היוקרה, השמורים ללבנים בלבד.

דייוויד לואיס, יו"ר ועדת חגיגות היובל, אמר לכתבים כי אירגונים שחורים איימו לנתק קשר עם כל חברה הקשורה לחגיגות, לרבות החברות המפיצות את סמלי היובל, מסר לואיס.

אחד מצעדי הפיוס: הוועדה תמסור לידי נאמנים שחורים כספים שגוייסו בחגיגות היובל, להשקעה בפרוייקטים קהילתיים.

הפגנת שחורים בסווטו: 100 שנות אפליה גזעית (צילום: אי.פי.)

המליץ: "הייל היטלר" בבית הקברות

מאת טום וולף, סופר רויטר בהמלין

קבריהם של שלושים פושעי מלחמה נאצים, שניתלו לפני יותר מ־40 שנה, מעוררים מחלוקת בעיירה השלווה המלין שבצפון גרמניה – מקום הולדתה של אגדת החלילן.

מאז נודע שיוזף קרמר ומאקס פאולי, מפקדי מחנות הריכוז ברגן־בלזן ונויאנגאמה, קבורים שם, החלו חבורות של ניאו־פאשיסטים להשתמש באתר הקבורה כמקום התכנסות.

מועצת העיריה, בראשות הנוצרים־דמוקראטים, המודאגת מהשפעת התופעה על פסטיבל החלילן מהמלין, מבקשת להיפטר מהאטרקציה הבלתי־רצויה על־ידי הסרת המצבות.

אולם צעד זה נתקל בהתנגדות חריפה של קבוצה בראשות מאנפרד בוכמאייר, שלדברי פקידי העיריה נמנה עם המפלגה הנאציונל־דמוקראטית הימנית הקיצונית.

בוכמאייר סירב לדבר על נטייתה הפוליטית של הקבוצה שבראשותו, אך אמר: "ננקוט פעולה משפטית כדי למנוע את הסרת המצבות".

וילהלמס, שהגדיר את היוזמה "מפוקפקת מאוד מבחינה פוליטית", אמר כי החלטת המועצה עומדת בעינה. לאחר סילוק המצבות תכסה מדשאה את האיזור.

אוסקר הינצמן, בעליה של חברת בניה שפשטה את הרגל, אינו מסתיר את השתייכותו הפוליטית. הוא יסד את המפלגה הניאו־פאשיסטית של העיר, בה חברים 30־40 איש.

בנובמבר שעבר התאספו הינצמן ואנשיו, לבושים בחיקוי למדים נאציים, ליד קבריהם של פושעי המלחמה וערכו טקס אזכרה.

המשטרה אמרה, כי הם ניצבו שם בדומיה, מצדיעים במועל־יד. שוטרים ומפגינים אנטי־נאצים עמדו ושמעו את צעקת "הייל היטלר", שהידהדה בחלל בית הקברות.

"אז פרצו המפגינים לעבר הניאו־נאצים, ואנו ניסינו להפריד ביניהם, אבל לא יכולנו למנוע פציעות של אנשים אחדים", אמר דובר המשטרה.

פושעי המלחמה הוצאו להורג בידי התליין הבריטי המפורסם ג'ון אלברט פיירפוינט. חבר המועצה מטעם הנוצרים־דמוקראטים, הרמן קייזר, מצא את מסמכיו של פיירפוינט בחנות עתיקות מקומית. התליין רשם ברשימות את הגיל, הגובה והמשקל של הנדונים למוות.

המסמכים מראים, כי מפקד ברגן־בלזן קרמר מת ב־13 בדצמבר 1945, בגיל 39. גובהו היה 1.88 מ', משקלו היה 93 ק"ג. באותו יום הוציא פיירפוינט להורג 14 פושעים מברגן־בלזן, בהם נשים אחדות.

בעיירה העתיקה והשקטה המלין מתרחשת רק לעתים נדירות פעילות פוליטית נמרצת כזו. הופעתן הפתאומית של הקבוצות הניאו־נאציות הפתיעה והביכה רבים מתושביה.

לדברי מיכאל יורדנס, תושב המלין ודובר מפלגת הירוקים במדינת סקסוניה־התחתית, אחת הסיבות לעלייתן של קבוצות אלה היא המצב הכלכלי העגום. "האבטלה באיזור מקיפה 16 אחוז, הרבה מעבר לממוצע הארצי", ציין. "רוב חברי מפלגת הפועלים־החופשיים ואוהדיה הם מובטלים, או בעליהם של בתי־עסק קטנים הנאבקים על קיומם."

עולם יהודי

פניקס: זקנים וצעירים

מאת ישעיהו אביעם

מספר היהודים בעיר פניקס במדינת אריזונה, הוכפל בחמש השנים האחרונות, אומר לארי כהן, בן 42, מנכ"ל הפדרציה הציונית בעיר. כיום חיים בפניקס כ־55,000 יהודים. על אף מספרם המועט יחסית, חיי הקהילה תוססים והקשרים עם ישראל הדוקים.

העיר פניקס גדלה בקצב מהיר ב־25 השנים האחרונות. אף על פי כן, לא משכה יהודים רבים עד לתקופה האחרונה. לדברי כהן, אין בה תעשיה גדולה וגם אפילו המסחר שבה שונה מזה שהורגלו לו היהודים בערי המזרח הגדולות. פניקס מתרכזת בעיקר בתעשיה קלה ובמיוחד בתעשיית האלקטרוניקה (המטה הראשי של חברת המחשבים "דיגיטל" נמצא בעיר פניקס).

בשנים האחרונות השתנה המצב משתי סיבות עיקריות: בואם של יהודים שפרשו לגימלאות מצד אחד וצעירים, מצד שני.

הקשישים נהגו במשך שנים לעבור להתגורר בפלורידה החמה אחרי שחיו בצפון מזרח ארצות־הברית הקרה. בשנים האחרונות החלו להעתיק את מגוריהם לאריזונה או לניו־מקסיקו וקליפורניה, שם מזג האוויר נעים יותר מאשר בפלורידה בעלת האקלים הכמעט טרופי. מה עוד שמחירי המחיה בפלורידה גואים ורבים מקרב היהודים הקשישים אינם יכולים להרשות לעצמם לרכוש שם דירה או לשכרה.

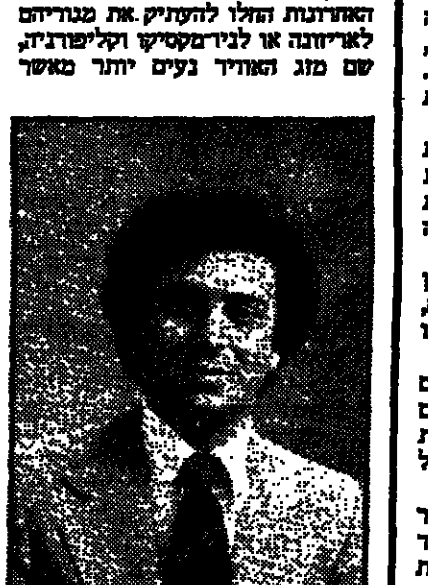

לארי כהן: גם האקן. בי. אי.

יוקר המחיה ומחיר הדירות באריזונה זול בהרבה מאשר במזרח או אף בקליפורניה. מסיבה זו החלו להגיע לשם גם צעירים וזוגות צעירים. לאלה יש גם אפשרויות למצוא מקומות עבודה בתחומי האלקטרוניקה והמסחר.

לארי כהן אומר כי רק שליש מכלל היהודים בפניקס רשומים בקהילה. היות שרבים מהיהודים שם באו מהמזרח, הם עדיין רשומים בקהילותיהם הקודמות. אולם הם חיים חיי קהילה ואף עוסקים בפעילויות למען ישראל והמגבית היהודית. הם גם הגישו עזרה כספית למען העלאתם של יהודי אתיופיה ופעלים למען יהודי ברית־המועצות.

כהן עצמו "חדש" בפניקס ומנהל את הפדרציה שם חמש שנים. הוא הגיע מהעיר יונגסטון באוהיו. גאוותו על הפעילות הציונית בקהילה ובעיקר על רשת בתי הספר העבריים. בעיר שני בתי ספר עבריים יומיים עם 300 ילדים, ביניהם כמה ילדים ישראלים שהוריהם ירדו לפניקס.

הוא אומר שהקהילה היהודית אינה מסתפקת בשני בתי הספר העבריים היומיים, ומקיימת קורסי ערב וסופי שבוע לתלמידים היהודים ולהורים המעוניינים. לומדים בהם עברית, היסטוריה יהודית וישראלית.

המרכז הקהילתי בפניקס, המשתרע על פני עשרות דונמים, מכיל לבד מבניין המשרדים, בית כנסת, בית־ספר, גם מתקני ספורט מן המשוכללים ביותר, החל במגרשי טניס וספורט אחרים, וכלה באולם מגור של כדור־סל. אולם זה משמש כאולם האימונים וההתחרויות של קבוצת הכדורסל המפורסמת של פניקס הנמצאת בשורה הראשונה של האן.בי.איי. ("סאנס"). גם על כך גאה הקהילה.

פראג: "הדת מהווה בסיס לציונות"

מאת פאולה ז'ובנאל, סופרת סי״צ בפראג

הקהילה היהודית של צ'כוסלובאקיה הוכתה בהלם. שלטונות המדינה לא התירו לנציגות מצ'כוסלובאקיה להגיע לחגיגות היובל של הקונגרס היהודי העולמי שנערכו לפני כחודשיים בירושלים.

כל שאר הקהילות של ארצות אירופה המזרחית, כולל גרמניה המזרחית, אך להוציא את ברית־המועצות, קיבלו היתר ובאו לבירת ישראל. רק הקהילה של צ'כוסלובאקיה לא היתה מיוצגת שם.

פרנסי הקהילה לא קיבלו כל הסבר רשמי לאיסור. לוועידה הקודמת של הקונגרס, שנערכה בשנת 1982 בוושינגטון, באה נציגות של כ־15 אלף יהודי המדינה. כך גם עשר שנים קודם לכן, בשנת 1972. גם אז באו לירושלים.

עתה מנסים ראשי הקהילה בפראג לשכנע את השלטונות, שיתירו לנציגיהם לצאת לפחות לכינוס האירופי של הקונגרס, שייערך בחודש הבא.

בטאון הקהילה היהודית בצ'כוסלובאקיה קבל בגליונו האחרון על שורה של התקפות אנטי־יהודיות חריפות שהופיעו בכלי התקשורת הרשמיים. הפקיד האחראי על בעיות דתיות, קארל הרווה, טען כי הדת היהודית מהווה "בסיס לתיאוריות ציוניות".

התקפה אחרת כוונה לעבר "השדולה היהודית בארה"ב הפועלת בתעשיה, בבנקאות, במסחר, בטלוויזיה ובעיתונות, באמצעות אנשים כמו ברוך, קון, לובל, גוגנהיים, רולווד־מאיר ואחרים"...

הרב הראשי דניאל מאייר שלח מכתב מחאה לשלטונות והצביע על פרסומים אלה, אך לא זכה למענה.

בדצמבר שעבר חלו חילופי גברי בראשות הקהילה היהודית. בלחץ השלטונות מונה בוהומיר לר, בן 73, במקומו של דויד באלסקי. לר ידוע כמי שמקבל את הוראות הממשלה בלא ערעור.

יש הסבורים שגילוי היד הנוקשה כלפי הקהילה היהודית נובע מן ההכנות לוועידת המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובאקית שתיפתח ב־24 בחודש זה ושצפוי בה מאבק בין יסודות שמרניים למתונים.

ארה"ב: נגד חזנות "זולה וראוותנית"

שירות מעריב

הנעימה היהודית הנשמעת בבתי־הכנסת של היום "שוקעת". יש לחזור ולתת את מעמד הבכורה לנעימה המסורתית. כך טוען מומחה למוסיקה וליטורגיה יהודית בארה"ב.

"נעימות הילוליות, מוסיקת־עם ישראלית וניגונים חסידיים, אינם שייכים לעבודת השם בבתי־הכנסת. מקומם הוא השמחה או ההתוועדות החסידית, או כל אירוע אחר", כותב מייסי נולמן, תושב פלורידה, שניהל בעבר את בית הספר למוסיקה יהודית ע"ש פיליפ ושרה בעלז בסמינר התיאולוגי "אלחנן" המסונף ל"ישיבה יוניברסיטי" בניו־יורק.

בסיפרו החדש, "תפיסות של מוסיקה ותפילה יהודית", יוצא נולמן נגד "הנטיות לאמץ נעימות סנטימנטליות, זולות וראוותניות בנוסח התפילה". הוא קורא לשמור את ה"נוסחאות" שנתקדשו במסורת היהודית. "על כולם ללמוד את הנעימות המסורתיות בצורתן הטהורה ביותר".

עוד הוא אומר: "קיימת שקיעה ברורה של ההיבט המוסיקלי בבית־הכנסת, כתוצאה מאי־ידיעה, ידיעות מוטעות ואדישות".

חרף גישתו השמרנית, אומר נולמן כי החזנים צריכים למלא תפקיד של "פריצת דרך לסגנונות חדשניים ויצירתיים יותר בתפילה. חובתו של החזן היא להתוודע תחילה אל התבניות והסגנונות המסורתיים, ולאחר מכן לנסות להתאימם לסגנונות מודרניים".

נולמן, ששימש מורה ומנהל בבית־הספר "בעלז" במשך 33 שנים, עד לפני שנתיים, הוא מומחה בעל שם במוסיקה ליטורגית יהודית. הוא חיבר את הערך "מוסיקה יהודית" ב"אנציקלופדיה הבינלאומית של מוסיקה ומוסיקאים", ופרסם את "האנציקלופדיה למוסיקה יהודית" בהוצאת מקגרו־היל ב־1975.

מ. גרילק

פרשה ופשרה

פקודי

חשדנות במדבר

בפרשתנו מסתיים ספר "שמות". "פקודי" היא עוד פרשה במחרוזת הפרשיות העוסקות במשכן. בטרם פרידה מספר "שמות" ולפני המעבר לספר "ויקרא" – נעיף מבט אחרון על כמה נושאים שוליים, לכאורה, הקשורים למשכן העדות.

הפרשה אינה מתארת או מצווה דברים שלא ידענום עד כה, וזו הנקודה המעניינת בה. היא והפרשה הקודמת פרשת "ויקהל", הינן חזרה של סיפור המשכן, שעליו דווח בהרחבה בפרשיות "תרומה" ו"תצווה".

אכן, תמוה הדבר. חמש פעמים מספרת התורה בספר "שמות" על המשכן. היא מקדישה לנושא ארבע פרשיות שלמות, שבהן יותר מארבע מאות פסוקים. המעניין הוא שחלק הארי של פסוקי המשכן אינם מחדשים מאומה, לא בתוכן ולא בצורה. נכון, שתי הפרשיות האחרונות הן בסך הכל דיווח על ביצוע העבודה עצמה. אולם זו היא בעצם השאלה: מדוע לא די בפסוק מסכם אחד שיאמר, כי משה ובני ישראל בנו את המשכן, כפי שצוו לעשותו? הלא בכל נושא אחר מקמצת התורה בדיבוריה ומביעה את רעיונותיה, תביעה וסיפוריה במלים אחדות!

כך אמנם שואלים הפרשנים, כל אחד בסגנונו. אין תשובה אחת לשאלה זו. יותר נכון, כל התשובות – אחת הן. התשובה הינה, כמשכן עצמו, רבדים של מהות. בכל רובד התבוננות בפנימיות המשכן מתגלה מענה עמוק יותר לשאלה שבשאלה.

הנה, מוצא הרמב"ן, הפרשן הדגול, טעם פשוט לחזרה המונוטונית. לדעתו, זהו סיפור אהבה, שאינו משעמם את האוהבים עצמם, כי סיפור המשכן הוא "דרך חיבה הדרך מעלה לומר, כי חפץ ה' במלאכה ומזכיר אותה בתורתו פעמים רבות".

אפשר לחדור אל רובד עמוק יותר. לזכור, כי המבנה הפנימי של היקום משתקף במבנה המשכן. ועל כן יש ערך לבנייתו רק כאשר הביצוע הוא מושלם. בהתאם מלא ומדויק עם צו האלוקים, בשלמות המעשה, הדעת והרגש ובידיעת כל הכוונות העמוקות והנסתרות שבו. באמצעות החזרה המילולית של הסיפור מדגישה התורה את העובדה החשובה, שהכל נעשה כראוי (ר' ש.ר. הירש).

עם זאת, למרות כל התשובות, מתנשאת פרשה זו בייחוד שלה מעל לשאר פרשיות התורה. הלומד אותה יודע, כי התשובות כולן אינן אלא המעטה החיצוני של הפרשה. אך היא בעצמה, כמשכן עצמו והיקום עצמו משופעת סודות עמוקים ומשמעויות אין ספור. כל רז הנחשף בתבל, במשכן ובפרשה אינו אלא שער לרזים עמוקים יותר.

האמנם פרובוקציה?

ההכנות לבניית המשכן כללו גם אירגון צוות הקמה. מיד עם המינוי הבכיר הראשון הורמו גבות העיניים ונשמעו ההסתייגויות המסורתיות: "דווקא הוא? בדיוק אותו?"

כך מתאר המדרש את מה שהתחולל מאחורי הקלעים:

"ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור... וימלא אותו רוח אלוקים, בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה".

מה היתה תגובת העם, הוא "ועד העובדים" הגדול, למינוי הבכיר?

"כשירד משה אמר להם לישראל: כך אמר לי הקב"ה לעשות לו משכן, קרשים, מזבח ושולחן, אמרו לו: ומי יעשה כל זאת? אמר להם: בצלאל".

התחילו ישראל מרננים על משה ואמרו: "לא אמר הקב"ה למשה לעשות את המשכן על ידי בצלאל, אלא משה מעצמו ממנה אותו על שהוא קרובו. משה – מלך; אהרן אחיו – כהן גדול, בניו – סגני כהונה, אלעזר – נשיא הלוי, בני קהת, נושאי המשכן וזה (בצלאל) – שליט על מלאכת המשכן? כל הגדולה הזאת מבקש משה לכון. אמר להם משה: "אני לא עשיתי כלום מדעתי, אלא הקב"ה אמר: ראה" (מדרש תנחומא).

הנה דוגמה קלאסית לקנאת אדם, לטרוניותיו בנושא המינויים ולהאשמות על העדפה שלא לגופו של נושא. מדרש זה מגלה לנו, שהוויטמין "פ" היה מוכר גם לבני קדם. מסקנה: הטבע האנושי השתנה אך מעט אם בכלל.

מינויים לא כפויים

קיים גם פן אחר למינויו של איש האשכולות בצלאל. עיון נוסף בפרשת המינוי יחשוף הנחיות חשובות לימים יבואו:

"אמר רבי יצחק: אין מעמידים פרנס על הציבור אלא אם כן נמלכין בציבור, שנאמר: ויאמר משה... ראו קרא ה' בשם בצלאל".

אמר לו הקב"ה למשה: "משה הגון עליך בצלאל?" אמר לו: רבונו של עולם, אם לפניך הגון – לפני לא כל שכן". אמר לו: אף על פי כן, לך אמור להם לישראל". הלך ואמר להם לישראל: "הגון עליכם בצלאל?" אמרו לו: "משה רבנו, אם לפני הקב"ה ולפניך הגון, לפנינו לא כל שכן".

כשנדמו הקולות הרגנים, הרואים רק שלילה בכל מעשי ההנהגה – העניק להם האלוקים שיעור חשוב. תמציתו – אין הנחתות כפויות לתפקידי ההנהגה.

האלוקים עצמו, היודע שרק בצלאל מסוגל לבצע מלאכה זו כראוי, מבקש, כביכול את הסכמת העם. ללמדך, שכך יונהג גם הוא בבואו להקים חיי חברה תקינים בארץ־ישראל. לזכור: "אין מעמידים פרנס על הציבור אלא אם כן נמלכין בציבור".

הנעלה והנחות – יחדיו

עוד פרט בפרשת המינויים. בצלאל לא עמד לבדו בראש צוות ההקמה. יחד עמו הוצב "אהליאב בן אחיסמך למטה דן" (שם). ושוב הורגש בפני העם, המפולג לשבטים ולעדות, עקרון חשוב:

"אהליאב משבט דן מן הירודים שבשבטים, מבני השפחות, והשווהו המקום (האלוקים) לבצלאל למלאכת המשכן והוא מגדולי השבטים, לקיים מה שנאמר (איוב ל"ד) "ולא ניכר שוע (עשיר) לפני דל" (דברי רש"י על פסוק זה).

למרות הפילוגים והפערים, האמיתיים והמלאכותיים, שבין השבטים, כופה עליהם האלוקים את האחדות. על בניית משכנו יפקוד יחד בתפקיד שווה לעיני כל העם נציגו של שבט יהודה – השבט שנבחר להנהגה ולמלכות, בצד נציגו של שבט דן, הנחות שבשבטים. להורות וללמד, על שוויון של כל עדות ישראל בעיני האלוקים. אולי ישכיל גם העם ללמוד מכך, כי צר להתייחס איש לרעהו, עדה לחברתה ושבט לשבט. אולי?

משה מוסר דו"ח

התרומות להקמת המשכן זרמו בזרם אדיר. זהב, כסף, נחושת, אבנים יקרות ושאר פריטים, הנחוצים לביצוע המלאכה, נקבצו שם בכמויות גדולות כי "מרבים העם להביא".

ושוב שלחו עיניים חשדניות מבטים לא הוגנים במשה. "אמצעי התקשורת" של דורו – זו הרכילות העוברת במהירות שיא מפה לאוזן. "צלבו" אותו. כך מתואר במדרש:

"והיה כבאת משה... והביטו אחרי משה". ומה היו אומרים? היו מסתכלין מאחוריו ואומר אחד לרעהו: "ראה צווארו! ראה שוקיו! אכל משלנו, שתה משלנו!" וחברו משיבו: "ריקא! אדם, שנתמנה על מלאכת המשכן, על כברי כסף ועל כברי זהב שאין לו חקר ולא משקל ולא מנין, מה אתה רוצה, שלא יהיה עשיר" (מדרש שם).

משמע, אין חדש תחת השמש. מה שהיה הוא שיהיה. גורלו של משה כגורל כל מנהיג, שהחשד הוא בן לוויתו הקבוע. אולם מה היתה תגובת משה?

"כששמע כך", ממשיך המדרש, "אמר: חייכם, משנגמרה מלאכת המשכן, אני נותן לכם חשבון. כיון שנגמרה, אמר להם: אלה פקודי המשכן" (שם ל"ח, כ"א).

הנחיה לדורות יבואו, לכל מנהיג ולכל גזבר להבין את החשדנות ולהציג ברבים את נקיון הכפיים.

בגין־בגין, הה!

הפרט הקטן
חנוך ברטוב

ערב הפתיחה נעץ עדיין הפלכסיס לתמונותיו של האיש, שתנועת החרות היתה הוא, מנחם בגין, והגרוי המוכר עורר את תגובת־היחוד הקצובה, המהפנטת:
„בגין־בגין!"

וגם בתום יומה הריק הראשון של הוועידה, כשהסתיים הסיבוב הכוחני הראשון בנצחון־בנקודות של הגוף המזוהה עם ראש התנועה וממלא־מקומו, נדמה היה, שהקריאות „בגין־בגין" הן לא רק לשעבר, אלא מרמזות על כך, שגם בהיותו כלוא מרצון בביתו, בחינת רואה ואינו נראה, הוא מצליח לעשות מה שהצליח בו להפליא כל השנים – לא להניח לשום זד ומתפרץ להשליט את עצמו על תנועת החרות. הנצחון היה אמנם דחוק וחשודים שאלו מה עושה „בער בגין" מבחק כאליהו בן־אלישר כמועמד האחים שרון ולוי, אבל המאמינים בעוצמתו המאגית של השם בגין על בעלי זכות־ההצבעה בוועידה לא שאלו את עצמם כנראה שאלות קשות.

הם לא שאלו את עצמם איך יכול היה ציר נבחר מפתח־תקוה, גאסטון מלכה, לעשות לבימת הוועידה מה שבבחירות של 1981 נעשה למנהיגי המפלגה היריבה בגן סאקר בירושלים, בחוצות פתח־תקוה, בקרית־שמונה ועוד. הם כעסו מאוד על מי שדיבר על „מגנון הכיכרות" ועל שילהב יצרים נגד יריבים. באותם ימים נעלבו מאוד כאשר נשמעו אזהרות מפני השתלטותה של תרבות פוליטית מפחידה – יצרית, אלימה – על הדימוקראטיה הרופפת שלנו. את הדיון הזה הורישו הקריאות הקצובות „בגין־בגין". אולי האמינו גם השבוע, שברכת־תמיכתו של בגין האב והופעתו הסמלית של בגין הבן, כמועמדו של מתנה שמיר, יחדשו את האחוה של המנהיג הרואה־ואינו־נראה על התנועה שייסד ובראשה עמד מבחורותו ועד הנה.

ואז בא הרגע, שעד שלא יקרה משהו חמור מזה, יירשם כשיאה החדש של הטראגדיה האישית של מנחם בגין. וכיוון ששוב איננו דנים במפלגת־שוליים, כי אם בכוח העיקרי של „הליכוד", המחלק היום עם מפלגת העבודה ו„המערך" את הנהגת־המדינה, אולי יירשם מאבק חשוף זה על עמדות־כוח, ורק עליהן, גם כציון־דרך טראגי למדינה כולה. זה בכלל לא בחזקת בלתי־נמנע, אולי להיפך, אלא שלא זה עניינו כאן.

עניינו כאן הוא גורלו הטראגי של מנהיג, שבו היה פתאום המעשה בגולם שקם על יוצרו.

ולא גולם אחד, אם לדייק. ברית של גלמים.

בנו, ד"ר זאב בנימין בגין, השיב לשואלו, כבר אחרי שהוכה „שוק על ירך" בידי האחים שרון ולוי, כי שהוא על כך עם אביו. איננו מצפים מן הבן, שבכל הופעותיו הציבוריות התנהגותו היא למופת (וזה כנראה ה„גוף" שלו בתרבות הכסאח שנתגלתה בוועידה זו בכל מערומיה), שיגלה הוא לנו מה אומר האב על שני הגלמים, שקמו עליו ומאיימים לקום על כולנו.

אבל מר מנחם בגין, ראש־ממשלת ישראל לשעבר ועד לשעה זו יושב־ראש תנועת החרות, חייב במה הסברים לא רק לתנועתו, כי אם לכולנו.

הסבר לפרישת־מרצון לאחר מלחמת לבנון היה ועודו בגין – שחייב את שרון להעביר מידיו את משרד הבטחון וגילה, שהיתה מידה מדאיגה של אי־שליטה מצד ראש־הממשלה – חייב מר בגין למן פרישתו. אלא אם כן שתיקתו הנמשכת והולכת צועקת משהו שאיננו מפענחים, משהו שכבר הזמין את כל הניחושים האפשריים שבעולם.

ניחוש סביר ביותר הוא, שלסיום עגום כל־כך של קאריירה ארוכה, ששיאיה היו השלום עם מצרים וקבלת פרס נובל (עגנון לספרות, בגין לשלום), אחראי בראש וראשונה שרון. דברים בוטים כתב וחזר וכתב מזכיר הממשלה לשעבר, אריה נאור. דברים קשים השמיע לפני זמן לא רב ח"כ רוני מילוא. קטלניות מכל היו הערותיו המאופקות של בגין הבן במשדר „מוקד".

כל אלה לא היה בהם כדי „לעצור את שרון". היה רק אדם אחד שיכול היה לעשות זאת, מנחם בגין. שתיקתו של בגין איפשרה את החזון המפחיד, שצפינו בו כולנו השבוע. שרון קם שוב מן האפר, הפעם – כמעט – כמייסד תנועת החרות. נאמן לשיטתו, לא חיכה למחמאות, אלא חזר ומנה את כל גבורותיו, רק על פרק אחד עבר בשתיקה: איך גרר את מדינת ישראל למלחמת־הדמים בלבנון.

ומנחם בגין שתק, אולי אמר משהו לבנו. לא לתנועתו. לא לעם ישראל.

רק כך נתאפשרה הברית בין דוד לוי, שבשעתו לא נלאה מלשוב ולהזכיר לנו את עמדותיו במלחמת לבנון. והנה, לפתע פתאום, איזו חבורות: דמעות־שליש ולגו מעיני לשמע דבריו של לוי: "...הם חשבו שהם ניצחו אותנו... זה חיזק בי... את התחושות להתייצב ראשית כל היום להגנת חבר, שהוא אריק שרון, ולהעמיד את כל חברי במערכה הזאת, כדי שייבחר..."

עם חברים כאלה, לא צריך להוסיף, אין לשום אדם צורך באויבים.

שהרי להגנתו של חבר יקר זה יצא דוד לוי, שאמנם הרבה נסיון צבאי לא היתה לו הזדמנות לרכוש, אבל בתנועת החרות הוא „גנראל סיני", מפני מי?

מפני בגין הבן, בגין האב, יצחק שמיר...

בשעת כתיבת הדברים האלה לא ברור עדיין אם תתקיים כל שבועת המחנה המלוכד של האחים שרון ולוי, „קודם דוקטור ואחר־כך פרופסור", אבל הרבה זה כבר לא ישנה. מי שאוזנו מחודדת יכול היה לשמוע בשעת לילה מאוחרת, אור ליום־רביעי, קול נהי, כאילו אותן מלים עצמן, אבל בנעימה של קינה מרה: "בגין־בגין, הה!"

מנחם בגין ובנו, זאב בנימין בגין – בימים ההם. ומה בזמן הזה?

הרמזים של „מינראלני סקרטאר"

דוד מארקיש

תם הכינוס ה־27 של המפלגה הקומוניסטית של ברית־המועצות. הצירים, שחזותיהם עמוסים עיטורים ומדליות, הגיחו אל קרבם כמות נכבדה של כריכי איקרא ורכשו מיני מזכרות בחנויות הקרמלין, הסגורות בפני הולכי־רגל סתם – ונפוצו לבתיהם.

תהא זו נאיוויות להניח, כי המזכיר הכללי, מיכאל גורבאצ'וב, נשא את נאומו המעייף, רב־השעות, אך ורק כדי להביע ברמה, מעל הבמה הנישאת, מלים נשגבות בעודו מרטיב את גרונו מעת לעת במים מינרליים (דרך אגב, לאור המסע המוצהר נגד האלכוהול, שמנהל עתה גורבאצ'וב, זכה בקרב העם להחלפת תואר מ„גנראלני סקרטאר" – „המזכיר הכללי" – ל„מינראלני סקרטאר" – „המזכיר המינראלי").

בהחיותו את מסורת „נאומי הקילומטראז'" מסך המזכ"ל לא מעט תוכן ומהות בנאומו. ואין הענין כאן רק בהתקפות גלויות למדי על ברז'נייב ותקופתו, דבר שגרם התעוררות ניכרת בקרב המשקיפים. לגולל את כל אי־ההצלחות על ראש קודמך – הרי זה תואם מאוד את הפרקטיקה הפוליטית של המנהיגים הסובייטיים. ואילו במה שנוגע לברז'נייב עצמו – הלה, כמו שאומרים, „מגיע לו": בימיו נשתקעה המדינה בשחיתות ובבעיות כלכליות ומדיניות חמורות. ואכן, הדעת נותנת, שגורבאצ'וב אכן שואף באמת ובתמים להיפטר מירושה כובלת ידיים ורגליים זו. אבל, עצם השאלה אחר לגמרי: באילו אמצעים בדעתו לממש זאת?

מעניין לציין, כי חרף ממדיו המגודלים בהצרה, אין בנאומו של גורבאצ'וב עודף „מים". כמעט כל פיסקה טומנת בחובה גרגר, אשר – להוותה של האנושות – עתיד לצמוח. כל פיסקה כזאת שרבצה בנאום לא סתם כך, לתפארת המליצה, ויש לקחת זאת בחשבון: כל פיסקה כזאת הריהי הנחיה לפעולה, הוראה ישירה המכוונת למנגנון האדירים האדמיניסטראטיווי־מפלגתי (היינו, גם הממלכתי) של ברית־המועצות.

הנה, למשל, משפט שהוצא מן הנאום באורח שרירותי, משפט הטובע בשפע מילים שמסביבו: „המהפכה המדעית־טכנית יש לה השפעה שלילית על מצבם החומרי ועל תודעתם של העמלים במדינות הלא־סוציאליסטיות". לו היה גורבאצ'וב מביע משפט זה שלא בהקשר לנאומו, כי אז היתה מתעוררת שערוריה בלתי־מבוטלת „במדינות הלא־סוציאליסטיות". המחשבה, שממנה נובע משפט זה, משקפת שינוי בגישתה התעמולתית של בריה"מ כלפי העולם הקאפיטאליסטי (וכן כלפי „העולם השלישי").

אין ספק, שמטרתה של תעמולה זאת נותרה כשהיתה מאז ומעולם: לעורר סימפטיה כלפי ברית־המועצות ומורת־רוח כלפי המישטרים במערב. מורת־רוח, התורמת משהו לערעורם. במה, אם כן, מהות ה„שינוי"? – בכך שהמהפכה המדעית־טכנית, שמארכס לא צפה בחזונו, מובילה לשיפור מצבם החומרי של המונים ו„מסיטה" אותם ממלחמת המעמדות הפרו־סובייטית. „אנשי הצווארון הלבן" מתרבים והולכים, גייסות־גייסות, ואילו מספר אנשי עמל הכפיים, שעליהם נהגה התעמולה הסובייטית להטיל את יהבה, מתמעט והולך מיום ליום... אפשר להיות סמוכים ובטוחים, שראשי התעמולה הסובייטית – שאין חזקה ממנה, ואשר סמכויות ראשיה אין להן גבול, למעשה – כבר קיבלו צו להירתם לעיבוד עקרונות חדשים לשיטות השפעה על האדם המערבי. אם יחמיץ המערב „שינוי" גמיש זה, לא יאחרו התוצאות להגיע. תוצאות אלה – בכך אפשר להיות בטוחים – לא יהיו לטובתנו כלל ועיקר.

קונגרס המפלגה ננעל, ורוב האבק, שהתרומם במהלכו, שב ושוקע בעולמנו גדוש המידע במהירות בל תיאמן. והנה משפט נוסף מנאומו של גורבאצ'וב, מקטע שעוסק ב„מטרות היסוד ומגמות אסטרטגיית מדיניות החוץ של המפלגה": „פיתרון הומני ופוזיטיבי של שאלת איחוד המשפחות ומימוש הנישואים"... – במשפט זה טמון ענין מיוחד לגבינו, היהודים, שכן הוא מכוון בראש ובראשונה כלפינו. הרי אין להעלות על הדעת כלל, שלפתע פתאום תקום מוסקווה ותתיר לרבבות הליטאים או האוקראינים להתאחד עם שארי־בשרם, המתגוררים מתום מלחמת העולם השניה באוסטרליה או בקנדה. ובאותה מידה הן לא תיאות מוסקווה להתיר את איחודם של יהודי בריה"מ עם הנושרים שהשתקעו בארה"ב: שהרי תהא זו דוגמה משחיתה לסובייטים הלא־יהודים, שלהם שארי־בשר (אמיתיים או מדומים) מעברו האחר של האוקיאנוס. מדובר, אם כן, בנו, בישראלים, הנאבקים על זכות העלייה של קרובינו שברוסיה הסובייטית.

ראוי לנו שנקדים להתנער מן האופוריה והדפרסיה, השורות בנו ביחס לעלייה מבריה"מ. משפט אחר מפי גורבאצ'וב, ששובץ בחלק אחר של נאומו (ומחר ככל שיהיה הדבר, דווקא זהו המקנה לאותו משפט חשיבות מיוחדת), אומר, שבשום פנים ואופן לא נסתם הגולל על יציאת יהודים מבריה"מ לישראל. היציאה – ואף יציאה המונית – תלויה במהלך המשא־ומתן, שאליו עלינו לשאוף בשיא האנרגיות.

לפי רמזים מסויימים מסתבר, שהסובייטים מעדיפים הידברות „מאחורי הקלעים", בנוסח קיסינג'ר. וגם אנו, השואפים למימוש מוצלח של ה„עיסקה", ראוי לנו שנתמוך בהערכה כזאת. נראה כי גל העליה הגדול ביותר של העליה האחרונה מבריה"מ – כפי שמוכיח העבר הלא־רחוק – בא דווקא בעת הידברותנו עם מוסקווה, שלא זכתה לפירסום.

האבק, שהתרומם בעקבות כינוס המפלגה המוסקוואי, שוקע והולך. הגל, שעורר אותו כינוס, אך החל במרוצתו.

עד מתי?

ביום הראשון נהרג חייל ברצועת־לבנון, ביום השני נרצח ראש עיריית שכם, ביום השלישי נדקר יהודי אמריקני בירושלים, ביום הרביעי התפוצץ מטען ברמת־גן, ביום החמישי... ביום השישי... חזור חלילה. סמל המדינה הזה"ש הוא התיק הנשי, המוטל על המדרכה לפני תוכנית „מבט" ועליו כתוב: „חפץ חשוד". דומה, כי אין לדבר סוף ואנחנו שואלים: כמה זמן זה עוד יכול להימשך ככה, עד מתי?

והתשובה היא: עוד מאה שנה. זה נמשך כבר מאה שנה ויכול להימשך עוד מאה שנה. וחיים, ברוך השם. למרות הקשיים והקיטורים, המדינה גדלה ומתעצמת. כל הפעולות של כל ארגוני החבלה גם יחד אינן אלא עקיצות יתוש על גופה של אומה. לא שהן לא מכאיבות לפעמים, למשפחות השכולות ודאי שאין ניחומים ולנכים קשה להביא נחמות. אבל מבחינה בטחונית, מדינית והיסטורית, אין זה רציני, אין זה מסוכן ואין זה מוביל לשום דבר.

השאלה היא – מדוע אין הערבים מבינים זאת? מדוע אין הם לומדים את הלקחים של מאבקי הנפל שניהלו נגדנו למן העליה הראשונה ומנהלים, באותה שיטה, מכשלון לכשלון, עד היום? האם ייתכן, שהפעולה המצ'ואיסטית, של דקירת סכין והנחת פצצה ורצח מזדמן, נהפכה למטרה בפני עצמה?

יושבים להם פלשתינים צעירים מודרים אפלים בבתי־מלון בפינות שונות בעולם ומתכננים רציחות. הם עושים כך כבר עשרות בשנים ושום דבר לא צמח להם מזה. גם לא יצמח. באיזה שהוא רובד של מודעותם השכובה הם חייבים לדעת זאת. אבל הם ממשיכים במלחמתם העקרה, בריצת־האמוק שלהם אל השום־מקום.

בינתיים חלפו חצי תריסר רכבות של ההיסטוריה והערבים החמיצו את כולן. האחרונה עברה לא מזמן, כאשר האמריקנים הציעו לאש"ף להשתתף בוועידת שלום בינלאומית, תמורת הכרתם בהחלטות או"ם והפסקת פעולות הטרור. אבל אש"ף מעדיף להמשיך בפעולות הטרור, כי הטרור הוא זכות הקיום של הארגון, שעל דגלו חרט את הסיסמה: „אני רוצח, לכן אני קיים".

וכך הם מרפים את ידי „מחנה השלום" בישראל ומחזקים את ידי אויביהם ומבטיחים את שלטונה של ישראל ביהודה, בשומרון ובחבל עזה. חטאי הערבים נושאים בחובם את עונשם. עלינו להשלים עם החיים בצל הפיגועים, אבל הם המפסידים את כל הקופה.

גסטון על הבמה

פתחון פה
ארז ביטון

ועידת חרות נהפכה עד מהרה לטרף קל, לצחוק ולקלס בפי יריבים, בעזרתם הארוכה של צירי חרות עצמם. ואף־על־פי־כן, קשה שלא להתיחס לסך כל הוועידה כאל התרחשות דמוקרטית מן המובהקות שבמערכת הפוליטית שלנו. ההיתקלות בין גסטון מלכה לבין רוני מילוא היא סימפטומטית ואם תרצו, היא מסמלת עימות משמעותי יותר בין דור הנסיכים ובני האצולה הותיקים שבחרות לבין הדור של שכונות ועיירות פיתוח, הדור של אלה, שמנסים להרים ראש ובכל מאודם לקחת חלק בהוויה הפוליטית בארץ. אלה, שתנועת החרות נהפכה עבורם לבית יחיד ואביתי אלה, שתנועת החרות נתנה להם את הסיכוי להגיד לעצמם: „אנחנו קיימים בארץ הזאת, והנה סוף־סוף ניתנת לנו ההזדמנות לקחת חלק במשחק הפוליטי", שלעיתים קרובות הוא הסיכוי היחיד לקבלת מקום עבודה ולהטבת תנאי דיור ושאר צרכים קיומיים".

גסטון מלכה הוא אולי חבוב־מות, כולו מתלהם, קצר־רוח ומהיר בתגובותיו, אבל נודה על האמת, כמה אורך־רוח וכמה איפוק נדרשים כדי לעמוד אל מול אלימות מילולית ומגבן בוטה ומתגרה דוגמת סגנונו של רוני מילוא?

גסטון מלכה עדיין מתוסכס ומגושם בתגובותיו וגם פרק בדקדוקיה לא למד במכללות, אבל כאן, בתנועת החרות, יש לו הזדמנות לעבור טרנספורמציה ובליעור בעלי ליהפך לאורח מן השורה הראשונה.

הנה בחרות, לבדית הקלקלים, עד כדי העורך אמות הכיסא, בכל זאת היינו עדים לנסיון הזוגי בין המדינה הראשונה לעבור סיבנים של עדתיות. וגם אם בהנות הצדדים מאוכלסים ביוצאי עדות שונות, הנה מתנה שמיר בבא לנכון להציע לנשיאות הוועידה את משה קצב, ובמקביל בחר לו דוד לוי באנשי אמונו את אלי בן־אליעזר וביבה היים.

אם יהיו בקיעים בתנועת החרות, הם יהיו על רקע של קייבות עדתית. ומי שמבקש להתעלם בכך רק טומן ראשו בחול.

חבל שאיש כדוד לוי, שכל הכבוד אותו יודע לעבר עליו, שהוא איש נעים־הליכות ומכוונן בתגובותיו, נעשה באחרונה קצר־רוח ורגז, לפחים עד כדי איבוד שליטה. מאבד מחזותו הקודמת, חזות של מי שבטוח בעצמו, ובזה פוגם, בלי ספק, בדיוקנו כמי שמבקש להוביל תנועה שלמה. לעומתו, נשקי אלינו פרופ' משה ארנס, למשל, חוסכן במילים, כמעט כמי שזוכה בכל הקופה בלי להתאמץ. דוד לוי חש כנראה, שנשמטים סיכוייו לרשת את ראשות התנועה. התקרית עם אנשי „לעם" יכולה להוות, כמובן, סימן תמרור ואות אזהרה למה שצפוי ללוי לכשיצטרפו הליברלים לליכוד.

מה שחורה לו, כנראה, הוא העובדה, שהאוכלוסיה שבתשתית הליכוד היא מן השכונות ועיירות הפיתוח, וכמי שרואה את עצמו מנהיג של אלה הוא סבור, שתפקיד מנהיג התנועה הוא עבורו רק שאלה של זמן ושתפקיד זה מגיע לו בצדק. לכן, הוא מתיחס אל ראשי המחנה המתנגד כאל מי שמבקשים לזכות בשלל חינם באמצעים מלאכותיים, ללא התבססות אותנטית־ממשית על אוכלוסית הבוחרים.

בין כך ובין כך נראה בעליל, שההתכתשויות יעסקו בעיקר במאבקים כוחניים ולאו דווקא בשאלות מהות, כי מה שמעניין את גסטון מלכה זה קצת מקום במערכת, קצת נוכחות על הבמה, הנתפסת שוב ושוב בידי רוני זה ודומיו. האם לגסטון מלכה יש די פנאי נפשי לחשוב „בן ארץ־ישראל השלמה או לא ארץ־ישראל השלמה"? „בן פשרה או בלי פשרה"? למלכה ולבני־גילו בוער יותר להימלט מאכסלה בקרית־שמונה, בדימונה ובאופקים. להחליף סוף־סוף מן הדימוי שנדבק כמו ריח רע. דימוי של המזרחי התמהר, והנה שוב הוא נופל בפח והוא שוב המזרחי התמהר. ושוב הדימוי משתרך אחריו כמו ריח רע.

לדוד לוי נאחל אורך־רוח בדרך הארוכה בחירות לראשות הממשלה ושילמד מפרופ' ארנס את אמנות השתיקה וברירת המילים.

ולחבורת הנסיכים בחרות נאחל קצת רוחב־לב שבתבונה לפנות מעט מקום על הבמה. אחרת, מי יערוב למקומם על הבמה בעת ההיא לא תעמוד להם לא זכות אבות ולא כתבי הסכמה של הדיבור.

1300 תלמידים אינם יכולים לטעות!
עובדה: 95% הצלחה לבוגרי הקורסים המזורזים שלנו
בגרות בכל המקצועות ב־3 חודשים!
מתאים גם לחלשים ביותר!
הלימודים למועד קיץ (יוני) 86'
מתחילים ביום א' הקרוב!

אורה שינרמן
מתמטיקה ומנהלת המכון
מכון שחר, אורה שינרמן, בית "בני ברית", קפלן 10 ת"א טל: 252637

את המחיר – כולנו עוד נשלם

שמואל שניצר

זה היה שבוע של חג ליריביה של תנועת החרות. כל מה שטענו תמיד, כל מה שהאמינו, התאשר והתגשם לעיניהם: הזירה הפוליטית הישראלית – בך גרסו – מורכבת משני מחנות: המחנה „היפה", התרבותי, השפוי, המרוסן והממושמע – והמחנה הפרוע, המוסת ומשולח הרסן, שאפילו הידברות פנימית מסודרת אינו יכול לקיים.

מי שהאמין בחלוקה הזאת ליקט בשקידה את כל ביטויי הבעס והגידוף, את העלבונות ההדדיים, את ההאשמות שהוחלפו בין נציגי המחנות בתנועת החרות – ונתן להם את כל הפירושים ההולמים את החלוקה המקובלת עליו זה כבר. הנה הם מכנים אלה את אלה „מאפיה" ו„פושעים", הנה הם מאשימים איש את רעהו בנסיון להשתלט על התנועה, הנה הם מביעים אי־אימון איש ברעהו, הנה הם מכנים את עצמם ואת ועידתם „קרקס", הנה הם מרימים יד איש על רעהו, הנה הם מפגינים את חוסר יכולתם לקיים ועידה בצורה מסודרת, על־פי בחירות וחוקה וכללים של דמוקרטיה פנימית.

איך ניתן להפקיד בידי אנשים כאלה את גורלה של המדינה? איך אפשר למסור עתה את ראשות הממשלה בידי אדם, שחבריו אומרים, שאין להם אימון בו? איך יכולה החבורה המסוכסכת הזאת, איך יכול ההמון הפרוע הזה, להיות מפלגת שלטון אמינה? איך אפשר לתת בידיהם את השלטון, ולוא לזמן־מה, לתקופה של שנתיים?

מי שטען בלאו הכי, שאין לקיים את הסכם הרוטאציה, מי שאמר, שממשלת האחדות הלאומית מיצתה את עצמה, מי שביקש לחזור־בו מן ההתחייבות, ששנתיים יהיה שמעון פרס ראש־ממשלה ויצחק שמיר, ממלא־מקומו ושר־החוץ, ואחר־כך יתחלפו בתפקידיהם, עכשיו יש בידיו נימוק מכריע לביסוס טענתו, שאין לקיים את ההסכם.

יצחק שמיר ראש־ממשלה? האיש, שאין לו מעמד ותמיכה בתוך מפלגתו, שדוד לוי הסתייג ממנו בלשון חד־משמעית, שאריאל שרון ניצח אותו בהתמודדות פנימית בתוך תנועת החרות, שהכל היו עדים לחוסר שליטתו במפלגתו – איך ייתכן הדבר? אם חברי־למפלגה אומרים עליו דברים כה קשים, מה צריכים יריביו לומר? איך יכולים הם לקבל את מרותו של אדם, שחבריו אינם נשמעים לו ואינם מכבדים אותו?

מי שטען, שצריך לפזר את הכנסת וללכת לבחירות מוקדמות, בלי להתחשב במצב הכלכלי; מי שהאמין בסקרים אשר הראו עדיפות של מפלגת העבודה, עכשיו יכול כוחו השבוע שלו עשרת מונים. וכי יש מועד נוח יותר להתמודדות אלקטורלית מן הימים, שבהם היריב העיקרי מובס בידי עצמו, מוכפש בפי אישי הצמרת שלו, מוצג בידי אנשי־שלו כגוף פוליטי חולה, שסכנת פילוג והתפוררות מרחפת על ראשו?

אם המנצחים בהתמודדות הפנימית בתנועת החרות מאמינים, שיש ערך ומשמעות לנצחונם, הם אנשים נאיביים מאוד. הם הצליחו לפגוע במעמדו הציבורי של יצחק שמיר, אבל הם לא הצליחו לבנות את עצמם כיורשיו או כממלאי מקומו. אם הם אומרים, שעכשיו יכולה התנועה להתלכד על יסוד יחסי־הכוחות החדשים שנתגבשו בה, אם הם מאמינים, שעכשיו ילכו מחיל אל חיל בעזרת הסניפים, שהיו מקור כוחם, הם משלים את עצמם בצורה מסוכנת. הם כבשו את תנועת החרות בסערה, ואולם תוך כדי מלחמת הכיבוש פרצו את חומות תנועתם, הציתו את מבניה, ערערו את אמינותה ושיבשו את דימויה. הם שולטים עכשיו בתנועה, שאינה אלא תל חרבות.

מה שנפל לידיהם אינו גורם של כוח, היכול להתמודד עם מפלגת העבודה. אם ייערכו בחירות בעתיד הקרוב, כל דבר־קטרוג שאמרו בשבוע זה, כל האשמה שטפלו על יריביהם, יחזרו אליהם כבומראנג. עדותם על חבריהם ועל תנועתם תצוטט במלואה על־ידי מפלגת העבודה. היא לא תצטרך לשכור מומחים, שיחברו סיסמאות־בחירות למענה. כל סיסמאותיהם חוברו בידי המחנות היריבים של תנועת החרות.

אם תהיה מלחמת בחירות בקרוב, היא לא תתנהל על רעיונות, על תוכניות מדיניות וחברתיות ועל השקפות־עולם. היא תתמקד בועידה של תנועת החרות, שלא הצליחה להמריא, שהיתה מלווה שערוריות פוליטיות חסרות־תקדים ושנסתיימה בפיצוץ מביש.

תנועת החרות הצביעה אימון באריאל שרון, ברוב מרשים. אבל ברוב הרבה יותר משכנע הצביעה אי־אימון בעצמה.

מה שעושה מפלגת שלטון בביתה אינו ענין פנימי שלה. הוא ענינה של המדינה ושל האומה כולה. כאשר היא מחליטה להחריב את עצמה במלחמת־אחים, היא פוגעת אגב כך בזירה הפוליטית כולה. כאשר היא עושה כן בימים של משבר קשה, ובנסיבות המיוחדות של שוויון פוליטי בזירה, שהוא אשר הוליד את הסכם הרוטאציה ואת ממשלת האחדות הלאומית, היא מקעקעת איזון עדין הנחוץ עכשיו למדינה, ולאו דווקא למפלגות השותפות לשלטון.

המדינה אינה צריכה בחירות בעת הזאת, המשבר בתנועת החרות עשה את הבחירות המוקדמות לענין שהוא כמעט בלתי־נמנע. המדינה זקוקה ליציבות ולשותפות. היא מתמודדת עם מצבים, שלחומרתם אין תקדים. היא הוכיחה יכולת של שיתוף־פעולה, שגם לו אין אח ורע בהיסטוריה הפוליטית הישראלית. כמה דברים חשובים מאוד הושגו; כמה אחרים עוד טעונים השלמה ועשיה. היו הרבה חיכוכים ומרנים בין המפלגות השותפות לאחדות. אבל איכשהו פעלה השיטה הקשה של ריסון הדדי וביקורת הדדית ומנעה מעידות המורות מרי.

עכשיו הופר האיזון העדין. ולא מפני שתמה הכוונה ההדדית לשתף פעולה, אלא מפני שאחד משני גורמי הכוח הפוליטיים נתקף בולמוס של הרס עצמי, וקצרי־הרוח שבו הוליכו, כי זה הזמן שיש לקיים את מאבקי הכוח המכריעים מבית, ולא חשוב מה יהיו התוצאות מחוץ ומה יהיה פירוש הדבר לגבי השותפות הדחוקה עם מפלגת העבודה ולגבי הבעיות הבוערות של החברה הישראלית.

מי שניצח במאבק הזה הפסיד עם זאת במאבק אחר, חשוב יותר וגורלי יותר: המאבק על עתידה הכלכלי ועל דמותה החברתית של מדינת ישראל.

לאחר מה שקרה השבוע בועידתה של תנועת החרות, קשה להעלות על הדעת, שבזירה הפוליטית יתנהגו כאילו שום דבר לא קרה ואפשר להמשיך במה שעשו ב־18 החודשים האחרונים. קשה להעלות על הדעת שתהיה רוטאציה, ויצחק שמיר יבוא במקומו של שמעון פרס, ויחד יחפשו פתרונות לחידוש הצמיחה, להצלת קופת־חולים ו„סולל בונה" ולביסוס היציבה של המדיניות הכלכלית. אחרי הועידה הבלתי־רגילה הזאת קשה יהיה לקיים „עסקים כרגיל". משהו השתבש בזירה הפוליטית, והכל יודעים זאת. פעילי תנועת החרות ואוהדיה – וגם יריביהם במפלגת העבודה ובמפלגות האופוזיציה.

גם מי שדוחה בכל התוקף את חלוקת הציבור בישראל לאנשים פוליטיים יפים ובריונים פוליטיים פרועים, גם מי שסבור כי זו ברוחה, שכבר עלתה למפלגת העבודה במחיר יקר מאוד, ועוד תעלה אם ינסו לקיימה גם להבא, אינו יכול להעמיד פנים כאילו שום דבר לא קרה. יש בלי ספק אנשים יפים ותרבותיים בכל המחנות הפוליטיים בישראל, וגם מתפרעים אינם חסרים בשום מחנה, אבל תבונה פוליטית ומשמעת דמוקרטית יש כנראה רק בצד האחד של המיתרס. האיזון הפוליטי בין מפלגה, שתוסה וסמכויותיה אינם מוטלים בספק, ובין עדר שכוונותיו אולי טובות, אבל יצריו גוברים על תבונתו, ספק אם יכול הוא להתקיים.

השבוע הופר האיזון העדין בחייה הפוליטיים של ישראל. השבוע הועמדה הרוטאציה בסימן־שאלה. השבוע העניקה תנועת החרות תוספת־כוח ותוספת נימוקים לכל הגורמים במפלגת העבודה ובשוליה, הגורסים שצריך לפזר את הכנסת ולקיים בחירות מוקדמות.

מי שמאמין, שנצחון אלקטורלי חשוב מפתרון בעיותיה החמורות של החברה הישראלית, מי שמאמין שזו ההזדמנות הגדולה לצאת מן התיקו הפוליטי ולחזור לשלטון של מפלגה אחת, יכול לעשות לו חג ולשמוח בו.

אך מי שמאמין, שההתאוששות הכלכלית היא עכשיו בהישג־יד ובחירות מוקדמות ישבשו תהליך, שבו כבר הושג הרבה, יראה בהידרדרות הזאת של תנועת החרות סיבה לדאגה עמוקה.

כי את מחיר ה„קרקס" הזה – כך חושש אני – כולנו עוד נשלם.

עצוב, מביש, מפחיד

שלום רוזנפלד

יש אולי מי שמשפשפים ידיהם מנחת ושמחים לאידה של „חרות".

אין חלקי עמהם.

את מיטב שנות נעורי עשיתי בבית"ר ובאצ"ל ורבים שהלכו בימים האחרונים נבוכים ומבויישים באולם הועידה ומסדרונותיה היו פעם חברי לפעילות זו. עם אחדים מהם שרתתי בפלוגות־הגיוס של בית"ר, עם אחרים חילקתי פתי בבתי־סוהר. ידענו יחד מעמדי שמחה ואבל.

אי־אפשר – גם איני רוצה – למחוק דפים אלה מספר־החיים.

אפילו אינני חבר בתנועת החרות ובמשך שנים לא חסכתי שבט־ביקורתי ממנה וממנהיגיה כאשר לא היה לבי שלם עם דרכה – עצוב לי היום.

עצוב, שככה עלתה לה לתנועתו של זאב ז'בוטינסקי, תנועה שחרתה על דגלה את רעיון הממלכתיות, את עקרונות השירות־ללא־תנאי למען המדינה ואת אחדות העדה.

אותם בודדים, חברי אצ"ל לשעבר, שהוסיפו לקיים קשרי־חברות אתי על אף „בגידתי" – בתנועות מסוג זה „אם אין אתה אתנו אתה נגדנו" – יעידו כי כבר לפני כמה שנים חזיתי בשיחות עמהם התפתחות זו. היא היתה בלתי־נמנעת.

לא רק בגלל כמה מן הנפשות הפועלות, ששאפתנותן האישית אינה יודעת גבולות, אופורטוניסטים וחסרי־מעצורים, שרקעם הרעיוני רחוק מאוד מן השורשים האמיתיים של התנועה ושידעו לעלות על העגלה בזמן הנכון, אלא בגלל הסגנון הפרוע, שמנהיגיה הנהיגו בה בוויכוח עם יריבים מבית ומחוץ.

סגנון כזה, תרבות־ויכוח כזו, פועלים בסופו של דבר כבומרנג. הקנאות גובה את המחיר גם בבית פנימה.

אין זו הועידה הראשונה של תנועת החרות, שמתחוללות בה סערות, ואין זו הפעם הראשונה, שגרזן הפילוג מונף על תנועה זו. עוד בימיו של ז'בוטינסקי היה הקרע המכאיב עם מאיר גרוסמן. גרוסמן – הג'נטלמן המושלם, איש־התרבות ויפה־הנפש – הסעיר את הרוחות כאשר כתב את מאמרו המעליב „סמרטוטים", שבו פגע קשות בחבורו הקרוב לז'בוטינסקי ובתלמידיו. ושנים לאחר־מכן, הכי לא הרימו ידיים אנשי אצ"ל ולח"י איש על אחיו בתקופה של הפילוג הטראגי? כאשר נשלחתי פעם על־ידי מפקד האצ"ל, דוד רזיאל, לאחד ממושבי הדרום, לנסות להגיע לידי הסדר על חלוקת מחסן הנשק, כלום לא שלף מולי בן־עירי חניכי א.פ. אקדח ואילץ אותי להסתלק מן המקום? הכרתיו היטב. מן המסורים והטובים ביותר היה. קנאי לרעיון – עד הסוף. ידעתי, כי לא היה זה איום־סרק, כאשר הזהיר שיורה בי, אם אעמוד על דרישתי להיפגש עם חברי הפלוגה ולשוחח אתם על חלוקת מעט האקדחים והרימונים.

ואפילו המלה „קרקס", שהשתמש בה מול המיקרופון ממלא־מקום ראש־הממשלה, יצחק שמיר, כבר נשמעה בוועידה רוויזיוניסטית. הדבר היה בקראקוב, בשנות השלושים המאוחרות, כאשר באמצע נאומו של ז'בוטינסקי, על בעיות מיבנה התנועה וההנהגה, צעק אחד הצירים לעומתו (בפולנית): „זה קרקס ולא ארגון" וז'בוטינסקי השיב לו אף הוא בפולנית רהוטה – המלים עדיין מהדהדות באוזני: „קרקס – זה ארגון מופלא, אדוני".

וכמו לרבים מאתנו הויכוח המר שהיה בין ז'בוטינסקי לבין מנחם בגין הצעיר (היום הוא קרוי „בגין האב") בכינוס בית"ר בוארשה בשנת 1938.

כן, היו דברים מעולם. בתנועה זו, וברוב התנועות הפוליטיות.

אך תמיד היו אלה מלחמות על דרך, על רעיון, על טאקטיקה להשגת מטרה פוליטית. לא על עמדות־כוח, שיש עמהן טובות־הנאה. לא על משרות, על תיקים, על חברות בדירקטוריונים, שסכרה בצידה וביוצא־באלה סינקורות. הרי כל השנים היתה זו תנועה של אביונים, שלא היה לה מה להציע לראשיה ולחבריה.

לכל המאבקים הפנימיים והפילוגים קדמו ויכוחים רעיוניים נוקבים, כשלנגד עיני „המחנות" רק מטרה אחת: כיצד ובאיזו דרך להגיע מהר יותר וביעילות רבה יותר להגשמת החזון.

לא כזה היה הפעם הוויכוח בתנועת־החרות.

כל ההתבזות העצמית, כל ההתערטלות קבל־עם ממחלצות הנימוס והדרך־ארץ, כל החיזיון המביש של גידופים הדדיים והרמות־הידיים רק על ענין אחד סובבו: עמדות־שליטה. כוח. יוקרה. מי יהיה „היורש". לא כדי להעניק לתנועה זו איזה מסר רעיוני חדש, או דרך חדשה לפתור את המצוקות הקיומיות של העם והמדינה.

מצפון מאיימת סוריה במלחמה, במזרח, עם חוסיין ועם הפלשתינים אין תוחלת לקראת פתרון, בדרום השלום קפוא, הבעיות החמורות של המשק מאיימות בשבר חברתי מסוכן – כמעט מלה אחת לא „בוזבזה" בועידה זו על אף לא אחד מן הנושאים האלה, פרט לכמה מליצות, לצאת ידי חובה.

וזה היה מביש ומדכא פי כמה אף מהחזיונות המכוערים של הפיכת שולחנות ועקירת מיקרופונים.

שהרי אפילו חולקים על דרכה, איש לא יכחיש כי מדובר בתנועה אידיאולוגית, שרבבות ומאות אלפים נהרו ונוהרים אחריה: תנועה, שבעיקר בגלל דבקותה ברעיון ישבה שנים כה רבות במדבר של האופוזיציה; שבעבר מאות ואלפים הקריבו בה קורבנות כבדים ביותר למען רעיון.

השר משה ארנס עשה לעניות־דעתי טעות קשה – אישית ופוליטית – כאשר הוציא מפיו את המלה „פאשיזם", וכלל לא חשוב אם ההקשר צוטט נכון או לא. טעות דומה ואולי אף חמורה ממנה עשה ממלא־מקום ראש־הממשלה, כאשר הפריח את ההגדרה „פושעים".

אבל בדיעבד, כאשר חזית במתרחש באולם הועידה, כאשר שמעת על המתרחש בחדרים הצדדיים, כאשר ראית את העיניים מזרות־השנאה ואת נפנוף־האגרופים, לא יכולת להשתחרר מן ההרגשה, ששוב אין זו ועידה של תנועה פוליטית ורעיונית, כי אם התכנסות המונית של איזו חבורה של תאווי שררה, שמתקוטטים ביניהם על חלוקת שלל ואינם בוחלים באמצעים למען השג את הנתח הגדול ביותר.

בזיון כזה טרם חוותה תנועה כלשהי בישראל.

זה – גם המפחיד.

אני רוצה בכל לבי להאמין לדבריהם של אחדים מראשי התנועה, המנחמים עתה, לאחר מעשה, את עצמם ואת כולנו, שרק מיעוט קטן של בעלי־אגרוף ומטורפי־מוח, שחלק מהם מנגן על הנימה העדתית, הוא שהשליט את אווירת ההפקרות והאלימות בועידה ואילו הרוב, הרוב הדומם, מכל המחנות, סלד מכך ולא ידע נפשו מבושה.

אם אומנם מיעוט – מיעוט זה לא פעל בחלל ריק ולא הונע בכוחה של אידיאה כלשהי ולא למען רעיון או דרך. אלה היו חיילים בשירותם של „בוסים", של ראשי־„מיליציות", שהלהיבו והלהיטו אותם ונתנו להם את ההשראה. איש־איש על־פי סגנונו הדמגוגי, זה במפורש וזה במרומז.

בועידה זו ראינו את הלבנטיניזציה של חיינו הפוליטיים שלנו.

תחילתה בתנועת החרות והמשכה – מי ישורנה?

דבר חמור מאוד נפל השבוע בישראל. דבר שחייב להדאיג את כולנו, כי לא רק גורלה של תנועת־החרות הנה על הכף.

עסקות כרגיל

משה זק

ירושלים שיגרה קרני גישוש לוושינגטון, כדי לבחון את סיכויי ההצעה, שארה"ב תמיר חלק ממיליארד הדולר, שישראל משלמת כ־ריבית שנתית לאוצר האמריקני – בשקלים, שיושקעו בקרן הצמיחה של המשק הישראלי.

בשלב מוקדם ניסתה ישראל לקצץ בשעור הריבית המשולם לארה"ב על הסיוע שניתן לה כאשראי. ידידי ישראל הגישו הצעה בנידון לקונגרס, המימשל התנגד. וכאשר ישראל הסתבכה ביידוע המסוס הלוני הדעת הקהל מתוה ביקורת על ישראל, מצאו הידידים בוושינגטון, שאין השעה כשרה לעימות מדיני עם המימשל וההצעה הוקפאה.

אחת מטענות המימשל נגד הפחתת שעורי הריבית היתה, שאם ארה"ב תעניק הנחה זו לישראל, לא תוכל שלא לתתה גם למצרים ובסופו של דבר, עלולים הסכומים לתפוח מעבר למשוער.

הזעזועים השלטוניים, שאירעו באחרונה בכמה מדינות פרו־מערביות, הניעו את המימשל האמריקני לגלות רגישות רבה יותר למהומות במצרים. עוזר שר־החוץ האמריקני אף לקאהיר כדי להביע את נכונות וושינגטון לסייע כלכלית למצרים. נכונות זו יוצרת הזדמנויות גם לישראל. אך לא בצינור שיחייב תיקון בחוק התקציב – שכן הקונגרס החליט על קיצוץ בתקציב – אלא בדרכים אחרות, שאחת מהן היא המרה במטבע מקומי של חלק מהריבית, שישראל ומצרים משלמות לארה"ב. צעד זה יהיה מקל על ישראל ועל מצרים כאחת, יותר מן ההבטחות לעידוד משקיעים אמריקניים פרטיים.

גרמה, שהשעה כשרה לדיון כזה בין ממשלות ישראל וארה"ב.

★ ראשית: ירושלים ו־וושינגטון השתחררו מהוויכוח העקר על הרכב המשלחת הפלשתינית המשותפת לוועידה בינלאומית, שהמוזמנים והמוזמנים הפוטנציאליים יתקשו להסכים על מהותה.

★ שנית: המימשל האמריקני רוצה להוכיח לקונגרס, שעמו הוא מתמודד בענין עיסקת הטילים לסעודיה, כי הוא דואג לאינטרסים של ישראל.

אין ישראל צריכה להתנצל על מעמדה המיוחד בגבעת הקאפיטול. אף הנשיא רייגן מבין ומעריך, שתמיכה בישראל עשויה לסייע לו גם בנושאים שאינם קשורים במישרין לישראל. והראיה: בפגישה עם מנהיגים יהודים הסתייע רייגן בתמיכתו בישראל כדי לשכנע את הנוכחים, שישפיעו על ידידיהם בקונגרס לא לשבש את תוכניתו לסייע ל„קונטראס" בניקאראגואה.

לפני חמש שנים, כשמימשל רייגן ביקש את אישור הקונגרס לאספקת מטוסי „איוואקס" לסעודיה, הביע המימשל נכונות לספק לישראל טייסת של מטוסי אף־16 לשם איזון ופיצוי כאחד. ישראל וידידיה בקונגרס לא היו מוכנים להתפשר ונוצר עימות חריף בין רייגן לבין תומכי ישראל, עד כדי כך, שאחד מאנשי הבית הלבן הציג את הוויכוח כ„ברירה בין רייגן לבגין".

גם לאחר שרייגן ניצח על חודו של קול, לא התעלם המימשל ממשקל ההתנגדות הנמרצת לעיסקה הסעודית, והסכים לפצות את ישראל. הפיצוי התבטא בסך 600 מיליון דולר, שניתן כסיוע צבאי נוסף בשני שיעורים שנתיים.

המימשל פיצה את ישראל מבחינה צבאית, אך יחד עם זאת גבהה קומתה של השדולה הסעודית בוושינגטון. שדולה זו ביקשה להוכיח, שאם המימשל נחוש בדעתו, הוא יכול לגבור על ההתנגדות הישראלית. על סמך זאת דחפה השדולה הסעודית לפתרון אמריקני כפוי לסכסוך הישראלי־ערבי. „תוכנית רייגן" מספטמבר 1982 היתה אמורה להיות היענות לאתגר הסעודי, בייחוד לאחר שסעודיה מילאה תפקיד בפינוי אש"ף מביירות. ברם, סעודיה לא יכלה למלא את הציפיות האמריקניות להכפפת אש"ף לחוסיין. התוכנית נכשלה. מאז חתמה סעודיה על עיסקת־נשק גדולה עם בריטניה, שכן הקונגרס האמריקני לא נענה ללחץ הסעודי ולא מיהר לאשר את העיסקה עם סעודיה, בלא שזו תמלא אחר תנאים מדיניים מינימאליים.

גם עכשיו יכולה סעודיה לרכוש את הטילים במקומות אחרים, אך היא מעדיפה עיסקה, שיש בה עימות מדיני עם ישראל. סעודיה רוצה בטילים האמריקניים המשופרים כדי להוכיח, שאף בסכום של 350 מיליון דולר, שהוא כל־היקף העיסקה, היא יכולה לגבור על השדולה הישראלית בוושינגטון. אלא שהשדולה הישראלית אינה אצה לעימות זה.

ראש השדולה הישראלית בוושינגטון, טום דיין, אינו פקיד של ישראל. הוא הפגין את עצמאותו בעת שהביע תמיכה בתוכנית רייגן מ־1982, חרף העובדה, שהכנסת בישראל דחתה אותה. הוא נפגש באחרונה עם שר־החוץ, ג'ורג' שולץ והציע כמה הצעות־פשרה בענין עיסקת הטילים.

ראשית, הוא ביקש, שבתמורה המוסכמת לא ישבח המימשל את סעודיה על תרומתה לתהליך השלום, שכן למעשה היא פועלת נגדו. בענין זה, שגם שר־החוץ הישראלי העלה בפני משרד־החוץ האמריקני, נטה שולץ לוותר. לא כן בתביעה המעשית: ראש השדולה ביקש להשמיט מעיסקת הטילים את טילי־הכתף מדגם „סטינגר", מתוך החשש שאלה עלולים ליפול לידי מחבלים פלשתיניים. לבקשה זו לא נענה שולץ.

טילי הכתף מדגם „סטינגר" הובטחו בשנת 1983 לירדן. ממשלת ישראל, בהתנגדותה הנמרצת לעיסקה זו, טענה שהטילים מיועדים למעשה למחבלים. כדי להרגיע את ישראל הגיעה ממשלת ארה"ב להסכם עם חוסיין על תנאי האבטחה והפיקוח האמריקני המתמיד על טילי „סטינגר", שיסופקו לו. אף־על־פי־כן, לא יצאה העיסקה אל הפועל משום שקרשנת אילץ את חוסיין לדחות את „תוכנית רייגן". בעיסקה המוצעת עם סעודיה אין ערובות כאלה.

ההצהרה האמריקנית בדבר אי־שימוש בנשק, שיסופק לסעודיה, למלחמה בישראל, היא בבחינת הצהרת כוונות ולא ערובה מעשית. אין בה כדי להבטיח, שסעודיה לא תעביר לידי אש"ף את תרומתה השנתית בצורת טילי „סטינגר".

אומנם, טילי הכתף הם הטילים הפחות מתוחכמים הכלולים בעיסקה, אבל הם ניידים ונוחים למחבלים. ולכן, אין ישראל וידידיה יכולים להשלים עם העובדה, שארה"ב תביא אותם לאיזור.

ממשלת ישראל אינה מעוניינת בעימות עם הנשיא רייגן, אף כי היא מביעה את התנגדותה העקרונית לאספקת נשק לכל מדינה ערבית, שאינה מקיימת יחסי שלום עם ישראל.

השדולה הישראלית בוושינגטון אינה דוחפת לעימות בקונגרס עם רייגן בענין עיסקת הטילים עם סעודיה.

מי שמעוניין בעימות זה הם הסעודים. הם המבקשים להוכיח, שחרף הנפילה הגדולה בשוק הנפט נותר בידיהם כוח השפעה פוליטי. לא מזמן הסבירו את העדפת בריטניה על צרפת בעיסקת נשק גדולה, בכך שבריטניה מקיימת אמברגו נשק על ישראל (שאין לו שום משמעות מעשית) בעוד צרפת הודיעה, שהיא מנהלת מו"מ עם ישראל על אספקת שני כורים גרעיניים.

אין הסעודים יכולים לנהוג לפי אותה אמת־מידה כלפי ארה"ב, שהיא ספקית־הנשק העיקרית של ישראל, אך הם מבקשים להפגין, שיש בידיהם להשפיע גם על ארה"ב בענין הנשק. לכן, הם מנסים לדחוף את ישראל לעימות עם רייגן בעיסקה מצומצמת יחסית של טילים.

אין ישראל יכולה לקבל על עצמה אחריות באשר להצבעת צירי הקונגרס בדבר אספקת נשק אמריקני, לא לסעודיה ולא לניקאראגואה. אין ישראל יכולה להתערב בשיקול־דעתם של צירי הקונגרס האמריקני.

ברם, אין ספק, שאם הסינאטורים וצירי הקונגרס יוכחו, שהמימשל משתדל לפצות את ישראל על עיסקת טילים זו בצעדים, שיש בהם כדי לחזק את כוח עמידתה, ואם יתברר להם, שאכן מגביל המימשל את אספקת הטילים לסוגים, שאינם יכולים לשמש את המחבלים, אולי ישתכנעו גם הנוחים לשלומה של ישראל לרכך התנגדותם לעיסקה.

סימני דרך

אייל ארליך, יואב שנצר, עריכה גרפית: יורם נאמן

במושב ביצית פותחה תרנגולת בעלת ארבע רגליים

כתבנו שיצא לסיור במושב המתמוטט ביצית, הופתע לגלות כי על פניו חולפות כל הזמן תרנגולות במהירות־הבזק. מכיוון שמעולם לא נתקל בתופעה כזו, פנה הכתב למזכיר המושב ושאל אותו לפשר התעלומה.

"זה פשוט מאד", ענה המזכיר, "מכיוון שהישראלים מעדיפים לאכול את הפולקע, הולטנו לפתח תרנגולות עם ארבע פולקעס. אנחנו מקווים כי הודות להמצאה תתעכב ההתמוטטות של המושב לפחות בחצי שנה."

המזכיר נשאל אודות הטעם של התרנגולת החדישה והשיב: "את זה אנחנו עוד לא יודעים. בגלל שיש להן ארבע רגליים – אף אחד לא הצליח לתפוס אותן.

המינהל האזרחי מינה מטרת־דמות כראש עיריית שכם

גורמים במינהל האזרחי הביעו סיפוק מהעובדה שלראשונה מונתה מטרת קרטון צה"לית כראש עיר ביו"ש. לדבריהם מדובר במטרה המקובלת על רוב התושבים בעיר ושתפעל בתיאום מלא עם המינהל האזרחי.

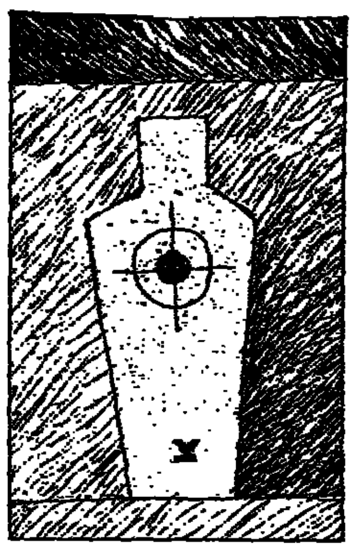

פועלים מעזה נדרשו לשלם את החובות של חברת העובדים

בעיריית עזה נדהמו אתמול כשהתקבלה שם הודעה על עיקול כל כספי ונכסי העיר. לגזבר העירייה הובהר כי פועלי עזה חייבים כמיליארד דולאר בשל הלוואות שניתנו לסולל בונה ולקופת חולים.

לאחר בירורים ממושכים התבררה הטעות, והעיקול הוטל על חברת העובדים של ההסתדרות הנמצאת בתל־אביב. גזבר העירייה חייך בהקלה, ואמר שאין זו הפעם הראשונה שאנשים מבלבלים בין אלו שפעם עבדו לבין אלו שעובדים היום.

במסגרת תכנית ההבראה של קופת חולים יפוטרו 2500 חולים

לילדים

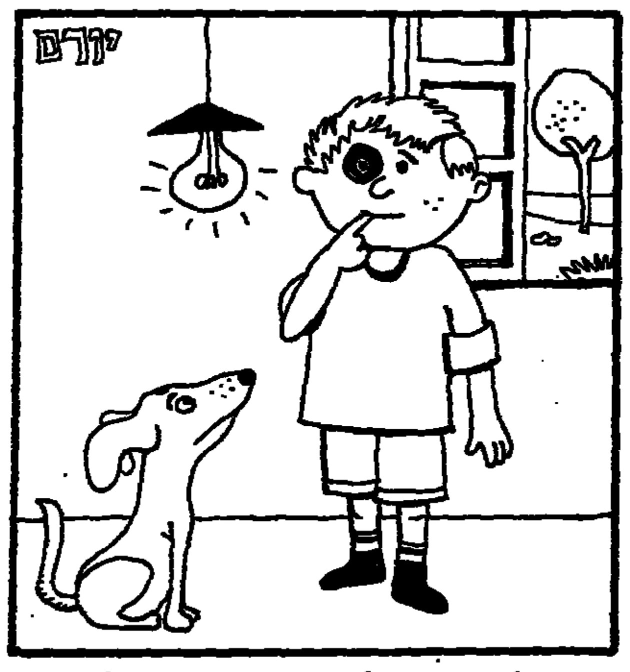

דני הלך עם אבא לועידת חרות, והביא לשם את הפנס שלו. לפתע פרצה במקום קטטה המונית ודני מצא את עצמו בידיים ריקות.

אולי אתם ילדים תוכלו לעזור לדני למצוא את הפנס?

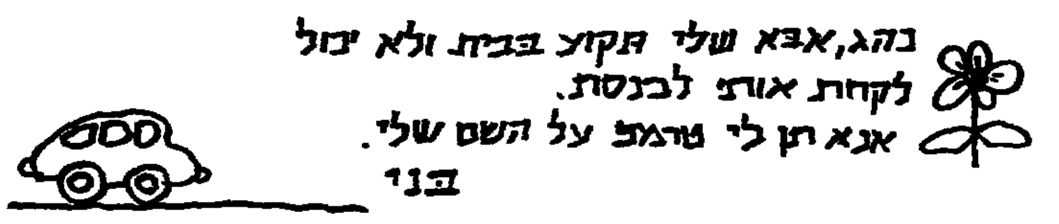

פרס מציע ייעול במערכת הגבייה: ההסתדרות תגבה ישירות מסים מהאזרחים

במקום שהממשלה תגבה מסים ותעביר את הכסף מאחורי הגב למפעלים ההסתדרותיים, תגבה מעתה ההסתדרות את המסים באופן עצמאי.

(המשך יבוא)

לגסטון מלכה

כל הכבוד יצאת גבר!

החבר'ה מהסניף

ה„מאפיה": חברים מתחילים לזמר

מאת רונלד אוסטראו, סופר „לוס אנג'לס טיימס"

עד 1990 ייהפכו „המשפחות" ל„להקות עכברושים", סבור לוחם בפשע המאורגן שהתגייס למשטרת ניו־יורק בעת שחבריו לשכונה התגייסו ל„מאפיה" □ „הם היו ילדים שלא התבגרו, בריונים שאהבו לעשות שרירים – לכן יש לנו עכשיו יותר מלשינים □ הם ימכרו כל אחד בשביל לא לשבת בכלא"

ניק צ'יארקס נזכר לפני שבעות אחדים בתמונות מילדותו, כאשר קפץ לטעום משהו במסעדה של וינסנט בלואר איסט סייד של ניו־יורק. זוג ברנשים שנראו כחברי „מאפיה" שיגרו אליו קערה מהבילה של פאסטה ובקבוק בירה. זה היה לכבוד „הבחור מהשכונה", שבחר במסלול שונה לחלוטין – הוא הצטרף למשטרת ניו־יורק.

צ'יארקס, בן 42, העביר מיד את המזון והמשקה למישהו שישב בשולחן סמוך, בהסבירו לאיש המופתע שזה „על חשבון הבית". מיטיביו, שמחווה שלהם נרתעה, צעקו אליו מעברו השני של החדר: „עד נעקם בך, ניקי".

שורשיו של צ'יארקס נעוצים ב„איטליה הקטנה" שבניו־יורק. הם עזרו לו לראות במלחמתו באנשי ה„מאפיה". הם גם משמשים לו למטרה הרבה יותר חשובה: צ'יארקס הוא מנהל מחקר וסגן יועץ ראשי בוועדה הנשיאותית לענייני הפשע המאורגן. הוא סבור שהרקע שלו קידם את הקאריירה שלו ונתן לו הבנה מיוחדת, שאינה מצויה אצל שוטרים אחרים.

הוועדה עוסקת כעת בהכנת הדו"ח הסופי שלה, שצריך להיות מוגש לנשיא רייגן באחד באפריל.

צ'יארקס משוכנע, כי המיתקפה שמנהלים השלטונות נגד ה„מאפיה", לצד משבר אמון בשורות הפשע המאורגן, מצביעים שמשפחות העולם התחתון מאבדות את אחיזתן ברחבי ארצות־הברית. הוא סבור שעד שנת 1990 ייהפכו „המשפחות" לקולקטיווים קטנים – „להקות עכברושים", כפי שהוא מכנה אותן.

אם עד תחילת העשור הבא עדיין יהיה ארגון אחד גדול של פשע מאורגן, זה יהיה, לדעת צ'יארקס, אחד הארגונים האסיאניים, שאת פעילותיהם סקרה הוועדה באחד מדיווחיה הראשונים. לדבריו, הקבוצות האסיאניות, שלא כ„מאפיה", עדיין מסוגלות לכפות על חבריהן נאמנות בלי סייג.

הצעירים שגויסו לשורות ה„מאפיה" בתקופה שצ'יארקס עזב את „איטליה הקטנה" והצטרף למשטרה הם, לדעתו, המפתח להידרדרותו של הארגון.

„בסך הכל, הם היו ילדים שאף פעם לא התבגרו, בריונים שאהבו לעשות שרירים", אמר צ'יארקס. „הם עשו הרבה רוח, ונכנסו למאפיה בשביל הראווה. לכן יש לנו עכשיו יותר מודיעים ומלשינים, והם מחסלים את כחו של הפשע המאורגן. הם ימכרו כל אחד, העיקר שהם לא יישבו בכלא. פשוט אין להם תחושה של נאמנות למערכת".

צ'יארקס הביא לדוגמה את המקרה של מרטין לייט, עורך דין של מאפיונרים מפורסמים. הוא העיד בינואר לפני ועדה פתוחה, כי עורכי־דין של המאפיה שותפים לעתים קרובות לעדויות שקר, הפחדת עדים, מתן שוחד לעובדי ציבור ולקיחת תשלום במזומן, כדי להתחמק מתשלום מס.

לפני שנים היו דיונים פתוחים בענייני המאפיה אירועים נדירים מאוד. אבל לייט, שנבראה לא שש לרצות עונש כאסר של 15 שנה במוסד שיקומי בטקסארקנה, טקסאס, באשמת החזקת הירואין, החליט לפתוח את פיו. תקוותו היתה שיזכה בהעברה לכלא פדראלי קרוב יותר לניו־יורק.

צ'יארקס אמר, כי הפחד השורר בקרב המאפיונרים מפני מלשינים ומודיעים מזכיר לו את הרגשתם של שוטרי ניו־יורק בסוף שנות השישים, במהלך חקירות ועדת נאפ (Knapp) בשחיתות במשטרה. „השוטרים נהגו לומר, שכל פעם שישבו בחדר אחד יותר משלושה שוטרים באותו זמן, על אחד מהם היה ציוד ציתות אלקטרוני", סיפר צ'יארקס.

„היתה תחושה שאי־אפשר לבטוח בחברים לעבודה, באנשים שפעם היית יכול לסמוך עליהם בעיניים עצומות. אני חושב שאותו דבר קורה בפשע המאורגן. כשאנשים בצבורת נהפכים למודיעים משטרתיים, הפשע המאורגן מגלה שהוא אינו יכול לסמוך על החברים שלו".

לאחר שנשבר „נדר השתיקה", אומר צ'יארקס, „יפחדו בעתיד שופטים, פוליטיקאים ומנהיגי איגודים להתעסק עם המאפיה".

הוועדה הנשיאותית הביאה דוגמאות, כמו קשריהם הפוליטיים הקרובים של אנשים במימשל של רייגן עם נשיא איגוד נהגי המשאיות, ג'קי פרסר. הוועדה מתחה ביקורת על פקידי ציבור שהתרועעו עם אנשים הקשורים לפשע המאורגן. קשרים כאלה עלולים לגרום שחיקה באמון הציבור – קבעה הוועדה בדו"ח על השחיתות בקרב האיגודים המקצועיים.

צ'יארקס, שהעלה זכרונות מילדותו, אמר כי קשרים כאלה עלולים להיות מזיקים במיוחד לצעירים. „כשהייתי ילד, ראיתי שוטר יושב ואוכל בחברתם של סייסים פליליים בשכונה וקורא להם 'סר כריזקר'. הייתי חושב לעצמי, 'המאפיונר הזה הוא בטח ברנש עם המון כוח השפעה'".

עם אווירה כזו סביבו, מה מנע מצ'יארקס מלבחור בקאריירה של פשע? הוא מייחס את העובדה שהדיר רגליו בעולם הפשע בחלקה לסלידתו האישית מ„בריונים, בחורים שנהנים להפחיד את החלשים". מעבר לזאת, הוא אומר, אביו שירת במשטרת ניו־יורק, וגם שניים מדודיו.

מימצאיה של הוועדה וניסיונו האישי של צ'יארקס שכנעו אותו, שעדיין רווח בציבור מיתוס לגבי תדמיתה של ה„מאפיה".

„לעתים קרובות מדי, הציבור מניח שלחברי 'המאפיה' ישנה אותה מערכת ערכים כמו שלנו", הוא אומר. כשחברי מאפיה מדברים על „כבוד" או עשיית „הדבר הנכון", הם מתכוונים, לדבריו, „למשהו ששונה ב־180 מעלות ממה שאנחנו מתכוונים".

הוא מביא כדוגמה את נכונותם של אנשי ה„מאפיה" „לתקוע אקדח בפיו של מישהו ולסחוט את ההדק לאט תוך התבוננות בעיניו. אם המעשה הזה מקדם את האינטרסים של 'המשפחה', זה מכובד, ואתה עושה את הדבר הנכון. זו מערכת ערכים שונה לחלוטין".

מועדון מטיילי מעריב — הבטח כבר היום מקומך בתכנית המיוחדת בחופשת פסח:

שבוע של תיאטרון בלונדון

9 ימים (8 לילות) של הנאה ותרבותית. הכוללת 5 הצגות מעולות ★ בביצוע „אפיר כורס" ★ המלווה: ד"ר אליקים ירון (מבקר התיאטרון של „מעריב" ומרצה בחוג לתיאטרון באוניברסיטת ת"א) ★ היציאה: 20.4; 15.4 ★ פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת „מעריב", קרליבך 2, תל־אביב (טל. 03־439207).

להיות שָׁם

ענת לויט

דוד גרוסמן: עיין ערך: 'אהבה', "הספריה", 1986, 399 עמ'

לדוד גרוסמן היה קלף פתיחה מצויין: נושא בעל חשיבות, כמעט, אני מתפתה לומר, ראשונה במעלה. מומיק, יליד הארץ, בן יחיד להורים ניצולי מחנות ההשמדה, נמצא רדוף מילדותו, באובססיה של לנסות ולהבין מה ארע שם: לנסות ולפרק את איבריה של החיה הנאצית, כדי להבין את מניעי פעולתה; להתחקות אחר מקורות הכח, שאיפשרו לניצולים להמשיך לחיות, בלי לקרוס תחת נטל הזכרונות שאין קשים מהם.

בשנים האחרונות מרבים לדבר על כך, שבמהלך הדורות הבאים יטושטש הזכרון של הארוע הנורא הזה, וייטמע בין פרקי ספרי ההיסטוריה. מדובר על הסכנה שבהמרת סימני הקריאה אחרי הזעקה לזכור ולא לשכוח, בסימני שאלה. מתריעים מפני אובדנו של תמרור האזהרה, שהציב פרק זה בתולדות האנושות, ועל גופותיהם של מיליונים מבניה.

לפני שנים מעטות, בעת שהות קצרה במינכן, נסעתי לדכאו הסמוכה. מחנה השמדה שהפך לאתר תיירות מטופח. עמדתי במרכז הרחבה עצומת המימדים. משמאלי נמצאו ביתני השינה שבו שוכנו אסירים. מימיני ביתן מוארך שהפך למוזיאון. ומולי, במרחק – הקרמטוריום אשר בעת ביקורי סויד מחדש, בפעם המי יודע כמה. עצמתי את עיני. לשווא ניסיתי להיות בתוכי כל אותם צילומים ותיאורי תעוד ופרוזה, מהם "ינקתי" במשך שנים את מורשת השואה.

אין ספק, כי סכנת הטשטשותה של טראומת השואה בקרב הדורות שיבואו, טמונה במהות הכל-כך חריגה של הטראומה הזו: בהיותה כל-כך קשה להבנה ולפיצוח בכלים רגשיים של מי שלא היה שם.

חורבן עולם ערכים

אולי משום כך, מעיקרה, גדולה חשיבותו של הנסיון שערך גרוסמן בכתיבת 399 עמודי ספרו "עיין ערך: אהבה". מהלך שלושה פרקים מציב דוד גרוסמן את גיבורו מומיק ("צריך לספר גם שהשם המלא שלו היה שלמה אפרים נוימן. על שם ועל שם") מול הקושי הזה של לנסות ולפרוץ את תיבת פנדורה העמוסה ביותר שנמצאה עד כה לאנושות. שלושת הפרקים מבין ארבעת פרקי הרומן – "ברונו", "וסרמן" ו"האנציקלופדיה המלאה של חיי קאזיק", הם שלושה נסיונות לספר את סיפור חורבנו של עולם ערכים שלם: סיפור על מלחמת קיום שאין קשה ממנה; סיפור על כוחה האפשרי של הספרות בבניית עולם ערכים חדש על תלי התרבות של העולם שנהרס.

פעמים רבות מתוודה מומיק באזני קוראיו על תחושת אין-אונותו, כסופר המסוגל להתמודד עם הנושא שנטל על עצמו. פעמים רבות מדי הוא מודה כי אין הוא מצליח לחדור באמת אל בין סבכיה של המטאפוריה, שהמטאפוריה צריכים לשמש לו לבנים לעלילה. משום הקושי להיכנס, ולו דרך שערי הדמיון היוצר שלו אל ליבה של התופת הנאצית, ממציא עבור גרוסמן דרכי גישה אלטרנטיביות. ממציא עבור מומיק המספר הבדוי? או עבור עצמו?

למצער, ככל שנמשכת הקריאה ברומן "עיין ערך: אהבה", הרל בשלונו של המספר מומיק "לחפות" ולהסות על כשלונו של הסופר גרוסמן. קוי ההפרדה בין הסופר הבודה למספר הנבדה מטשטשים והולכים. מומיק הגיבור, כגרוסמן יוצרו, נמצאים נכשלים יותר ויותר במילוי המשימה שנטלו על עצמם. דרכי הגישה האלטרנטיביות נמצאות בלתי ראויות, כדי להעניק לקורא את התחושה, כי הוא אמנם מובל אל תוך התרחשותה של הקטסטרופה.

חוטים רופפים

הדרכים האלטרנטיביות שגרוסמן בוחר עבור מומיק שלו הן בעיקרן דרכי תאור פנטסטיות. יש משהו מאוד נכון ביסודה של הבחירה הזו. לתאר בכלים ריאליסטיים ארוע, שמהלכיו שברו וניתצו את מירב חוקי הפעולה הקיימים בעולם ריאלי מתוקן, נראה פחות "יעיל" להבנת מניעיהם של המהלכים החריגים הללו.

אלא שמסגרות הסיפור הפנטסטיות, כפי שגרוסמן יוצר אותן, מתקשרות בחוטים רופפים בלבד אל היסוד המשלי המונח ביסודן, ושהיה חייב להנחות אותן בסופו של דבר.

כך למשל בפרק "ברונו", הנכתב סביב ציר הכמיהה העזה שחש מומיק "להכנס" מכח דמיונו אל "בעליו" של הסופר הנערץ עליו – ברונו שולץ. "ברונו שולץ. יהודי. אולי הסופר הפולני החשוב ביותר בין שתי המלחמות הגדולות. וכן – "בתשעה עשר בנובמבר אלף תשע מאות ארבעים ושתיים, בפינת הרחובות צ'אצקי ומיצקביץ', ירה קול גיטנר בברונו, ואחר כך – על פי השמועה – הלך אל לנדאו ואמר לו כך: "הרגתי את היהודי שלך". ולנדאו ענה: "אם כך, אהרוג כעת אני את היהודי שלך". אלמלא שני קטעים אלה, היה הקורא מתקשה להבין מדוע נבחר המפגש ההזוי הזה בין מומיק לבין מחבר "חנויות הקינמון: בית המרפא בסימן שעון החול", להוות ציר מרכזי בנסיון הראשון של מומיק להעביר את נפשו את שערי הגיהנום של ההויה האנושית.

"הגלייתר" של ברונו שולץ אל חיים בין עדת דגי הסלמונים, "שאין להם מגן בפני עצם קיומם... רק מסע מלובש בשר הם", נועדה לאפשר למומיק (לגרוסמן בעצם) ליצור סביב ההגלייה הזו מערכת של סמלים פשטנית, רדודה, בנאלית ובומבסטית.

גרוסמן עוקף בבודה אלגנטית לכאורה את אי-יכולתו של מומיק שלו להתערב באמת בנפשו של שולץ הנערץ. בעת שזה האחרון שוהה בין מתחמיו של מחנה ההשמדה, הוא מרחיק את עצמו, את שולץ ובעיקר את הקורא, ממתחמיו של המחנה הזה. השאלה היא, מה מלמד מאבק הקיום המתמיד של דגי הסלמון, על מאבק הקיום היהודי והחד-פעמי שהתרחש על סף הכבשנים? האם מה שגרוסמן ביקש ללמד הוא, שאפשר ואין שום ייחוד במלחמת ההישרדות שקבעו הנאצים לקרבנותיהם? האפשרות כי הוא פשוט נכשל בהבנת הייחודיות נראית סבירה יותר.

על כשלונו של פרק זה כמו גם של שני הפרקים שיבואו אחריו, מחפה סגנון כתיבתו החי והסטגוני והפיוטי מאוד של גרוסמן. מחפה לשווא. "אני מבקש את סליחתכם על שהלאיתי אתכם כך. לא יכולתי להימנע מן הפיתוי להפגיש אתכם עם שפע המלל המטופש והדרור שהייתי חשוף לו בבארביה. ההגיגים הלעוסים האלה: השוטה הערמומית האהוב" – כך מכנה מומיק את המאורונה-הים, עמה הוא מנהל לכל אורך הפרק משא-ומתן שבסיומו, כך הוא מקווה, היא תשחרר מתוכה את כתב-היד האבוד של יצירת שולץ – "המשיח". לחזור אל מלים כמו – שפע המלל המטופש והדרור; אז הקורא באמת מודה על ההתנצלות, אבל הימצאותו של שפע כזה בשלושת הפרקים שהיו אמורים להיות לוז הרומן, איננה מאפשרת, למרות הכל, לקשור לפרקים הללו כתרים של ספרות בעלת איכות.

דוד גרוסמן

אם להתמקד מעט בשני הפרקים – "וסרמן" ו"האנציקלופדיה המלאה של חיי קאזיק", אזי לשבחו של גרוסמן ייאמר, כי הם משופעים בהמצאות מבריקות של מבנים סיפוריים. בשני הפרקים הללו יוצר גרוסמן מערכת סיפורית בעלת ארבעה מימדים: גרוסמן כותב את מומיק, שכותב את סיפורו של סבא אנשל וסרמן, שממציא ביחד עם נייגל, מפקד מחנה ההשמדה, את הסיפור על "ילדי הלב". גרוסמן מיטיב לשזור, ובה בעת להפריד, בין ארבעת המימדים הללו, כך שהקורא מוצא את עצמו מנווט בבטחון בין ארבעה סיפורים הנכתבים בעצם בו-זמנית.

המצאות האלה יש בכוחן להלהיב את הקורא, לסמא מעט את עיניו, אבל לא לגמרי. שוב, התחושה כי גרוסמן אינו מצליח להבין או להרגיש באמת אף לא אחת מן הדמויות שהוא בודה, כפי שהוו בפועל את אימי השואה, מותירה את הקורא, בסופו של דבר, קר, אדיש, ומנוכר לסיטואציות המתוארות, שהיו צריכות, כך נדמה, קצת לזעזע אותו.

יש משהו מעט פאתטי בהקפדתו של גרוסמן להלביש גיבור כמו נייגל, בתחפושת של מפקד מחנה השמדה, ואת הגיבור שכנגד, אנשל וסרמן, בתחפושת של נידון. שניהם אינם משכנעים בתפקיד שהם נועדו למלא באמצעות התחפושות הללו.

בחירתו של גרוסמן להקים במה סיפורית, שעליה יוצב התליין הנאצי מול קרבנו היהודי, היא בהחלט ראויה, אם כי לא מקורית. אותנטי יותר הוא הרעיון של גרוסמן לנסות לחבר בין נייגל לבין וסרמן בקשר של מוזה. "בפועל", מומיק הוא שכותב (בודה מדמיונו) את סיפור תלאותיהם של "ילדי הלב", כפי שהוא הולך ונרקם על-ידי נייגל וסרמן.

אילו לא היה הטקסט המושם בפיהם של שני גיבורים אלה רווי בכל-כך הרבה קלישאות, ומצופה בארומה סנטימנטלית על סף השמאלציות, היה הפרק הזה עשוי להוות הוכחת נגד ראויה לכל אלה הטוענים כי לא ניתן לגעת באזמל של אמנות בתוך ליבה של הלבה האנושית הרותחת הזו.

ועוד, אילו היה הסיפור, המומצא על-ידי וסרמן ונייגל, "מוצלח" מכפי שהינו, היה גרוסמן מצליח לשכנע במה שנדמה כי התכוון אליו – באפשרות קיומה של יצירה אפילו בתוך הלבה עצמה.

גם בפרק זה ניתן אמנם להתפעל מהמבנה הסיפורי שלתוכו יוצק גרוסמן את התכנים. הוא מפרק את עלילת סיפור ההרפתקאות לנושאים; מגדיר את הנושאים כערכי אנציקלופדיה; ושב ופורש את העלילה לא על-פי סדרה הכרונולוגי, כי אם לפי סדר האלף-בית. ובכל זאת, העלילה שבה ונשלמה, מבלי שהקורא יבחין בהדבקות ובתפרים.

אלא שהסיפור על תלאותיהם של בני החבורה הקשישים, המתגוררים בין מתחמיו של גן-חיות, ומתעסקים רוב הזמן בנסיונות להעניק משמעות לחייו הקצרים (עשרים ואחת שעות ועשרים ושבע דקות) של קאזיק, שטוף ברעיונות הגות נדושים. מערכת הסמלים הגודשת את הפרק "האנציקלופדיה המלאה של חיי קאזיק" שקופה ושדופה.

מרכיב סגנוני מרכזי ברומאן הזה הוא ההומור, הנוצר בעיקר מכוח חיקוי סגנון דיבורן של דמויות כמו וסרמן או נייגל. גרוסמן "מתרגם" את שפתם מגרמנית לעברית-גרמנית, על כל הניואנסים, כפי שנקלטו באוזני ילידי הארץ.

חידה נוראה

הזכרתי את ראשית הרומן, התכוונתי לפרק "מומיק", שהוא האיכותי והשלם ביותר ברומן כולו. בפרק הזה גרוסמן הוא המספר הסמוי, המשחזר את ימי ילדותו של מומיק על-פי שנה אחת, 1959, כשהתפאורה היא של בית-מומיק, שכונה ירושלמית בה מתגורר מומיק עם הוריו, עם סבא אנשל וסרמן, ועם עוד כמה רוחות רפאים – כולם ניצולים מן השם.

נסיונו של מומיק הילד, לפענח את החידה הנוראה, אותה מתאמצת כל חבורת המבוגרים מהשם, להסתיר ממנו – חידת קיומה של החיה הנאצית – מתואר על-ידי המספר באותנטיות רבה. הפרק הזה נוגע בקורא, אולי בעיקר בזכות העימות הכן שיוצר כאן גרוסמן, בין הנאיביות של מומיק, רגישותו ועירנותו הרבה, לבין עוצמתו של אי-הידע, השולל מיסודו כל אפשרות לקיום רגש נאיבי. אין ספק כי בפרק זה, הצליח גרוסמן "להכנס אל תוך נעליו" של מומיק שלו. איכות החיים של הניצולים, באותם ימים של סוף שנות החמישים (כפי שהיא מתוארת מתוך עיניו של מומיק, ובלשונו הילדותית), אותה מיטיב גרוסמן לשחזר, תתקבל על-ידי הקורא, כתמונה חברתית-היסטורית, חיה ונוגעת ללב, בעוצמה הטראגית השורה על כל פינה המשוחזרת בה.

בפרק זה, בהחלט נוגע כשרון המספר של גרוסמן, בכשרון המספר של הסופר הנערץ על מומיק – ברונו שולץ: כשרון אותו מגדיר מומיק הבוגר כזיווג ריוזני של יאוש וכשרון עם השפה האנושית. בפרק זה לא מתיימר גרוסמן להכניס את מומיק שלו אל תוך "ליבת הכור ממש". הוא לא מתיימר לפתור את מה שבסופו של דבר, אולי "יישאר לא מובן לעולם ולא פתור לעולם" (כפי שטוענת איילה, אהובתו של מומיק המבוגר. מומיק נשוי ואב לבן).

אולי צריך היה גרוסמן, להותיר את מומיק מול הכלובים במרתף שבבנין מגוריו, ניצב מול השאלה – מתי וכיצד מתפרצת החיה הנאצית, מבלי לנסות להשיב עליה.

לגבי התרחשותה של השואה, אולי בסופו של דבר ניסוח מדוייק של שאלות ללא מענה חשוב ממתן תשובות כאלה המפורדות, מפרקות ומפוזרות מערכן של השאלות עצמן.

מה קורא

יוחנן בדר

ממייסדי תנועת החרות שועידתה התקיימה השבוע

"כל יום אני משתדל לקרוא, לפעמים ספר שלם ביום. ובכל יום שבו אינני קורא אני אומר לעצמי: הפסדת יום, אתה מזדקן.

אני קורא ספרות יפה, לפעמים, כשקשה להירדם, גם ספרי בלשים – תענוג אותו למדתי מז'בוטינסקי שאהב ספרי בלשים אנגליים. אני שמרני בקריאה. שוב ושוב אני חוזר אל שירת ייטס, אל "יוליסס" של ג'ויס, אל ספריו של פרוסט. גם ספרות היסטורית: לאחרונה קראתי בלטינית את ספרו של אמיאנו מרצליני על רומא במאה הרביעית, ועכשיו אני מתבונן לספרו של מילטון פרידמן על ההיסטוריה המוניטרית של ארצות הברית 1867 – 1940. אני קורא אפילו דו"חות כספיים. מבקר המדינה נבנצאל נהג לומר: אני מוציא דו"ח כדי שלבאדר יהיה משהו לקרוא. גם כשאני קורא קש – אני מייחל למנגינה, ותמיד מוצא אותה.

הספר האחרון אותו קראתי הוא: "רג השפוי" של גינטר גראס. שנים רבות החרמתי את הספרות בשפה הגרמנית – הרי גרמנית היתה שפתי השניה. אפילו את תומס מאן גירשתי מספריתי. רק את היינה קראתי. הסיבות מובנות. והנה נתקלתי בספרות גרמנית מודרנית אנטי-נאצית, ואני משלים את מה שהחמצתי שנים. גראס, וגם הנריך בל, מצטיינים בריאליזם משולב בפאנטזיה. הם מלאי המצאות. איזה פאר של הדמויות וגם השפה, זו שלימות אמנות גדולה.

פעם הייתי מסוגל לקרוא מאתיים עמודי רומן פולני בשעה. זה עבר עם הנעורים. היום יש פעמים שאני קורא בקושי חמישים עמודים בשעה. עכשיו, בזמן הועידה, אפסו ימים שלמים של ספר."

מעת לעת

שלטון החושך

צעד אחר צעד, עקב בצד אגודל, מרחיבים חרדים-מטעם הרב יצחק פרץ את רשתו. הנסיון האחרון להרחיב את שליטת השחורים על חיי התרבות והאמנות בארץ נעשה בעצם הימים האלה, לנגד עינינו, בהרכב החדש של המועצה לביקורת סרטים ומחזות, קרי "הצנזורה".

החוק המסמיך את שר-הפנים למנות את חברי המועצה הזאת אמנם משמש בו – "מסנן" בעלי השקפות ליבראליות החוצה ומכניס במקומם את אלה שיסייעו לו להצר את גבולות חירות הביטוי האמנותי על במותינו.

הויכוח על צדקת קיומה של "המועצה" ייתכן, מן הסתם, גם להבא, אך הפעם שאין ויכוח על מגבלותיו של נציג ש"ס בממשלה. האפלה מתפשטת. שלטון החושך – לא מחזהו של טולסטוי, אלא המציאות של חיינו – מתחזק. ימי-הביניים קרבים ובאים.

ארץ ישראל

בראיון שנעשה אתו לרגל הופעתו הקרובה של ספר-שיריו החדש ("העיר", 7.3.86) דיבר יעקב בסר גם על השחתת השפה. בין הדוגמאות שהביא היה השימוש ב"ארץ-ישראל" במקום מדינת ישראל.

והנה, תהליכים של השחתת השפה אומנם מתחוללים אצלנו – כל מי שמקשיב לעסקן המצוי, בתחומי-עיסוקו השונים, יודה בכך. אבל כדי להורות על תופעות שליליות המשתקפות בשפה, אין הכרח להדביק עד "1984". "ארץ-ישראל" הוא מונח מפורש: זהו שם מולדתנו ההיסטורית, ארץ אבותינו ואבותינו, שבה אנו יושבים בגבר בגירותינו העדיבה, השם העברי העתיק, הנבוע בהשתיות הזמן-והשפה, יסוד מיסודות תרבותנו, עשיר לאין קץ באסוציאציות רוח ועבר.

מדינת ישראל היא השמה בארץ-ישראל שריבונותנו התקינה הושמים חלים עליה. היא איננה יכולה לרשת את ארץ-ישראל ואיננה צריכה לעשות כן, ממש כשם שארץ-ישראל איננה יורשת את דגלי מדינת ישראל.

בלי ארץ-ישראל אין לשון עברית ואין ספרות עברית. דבר זה חייב להיות ברור גם למשוררים כיעקב בסר בלי שיתפרש, חלילה, כלאומנות המקלקלת את השורה. אפשר להסכים לחלוקת ארץ-ישראל בין שתי אומותיה ואפשר לסרב לה, אך בשום פנים ואופן אין לראות במונח "ארץ-ישראל" ובשימושו "השחתת השפה". הפיכה כזאת כפרונת היא מעיקרה השחתת שפה אין בה, בלבול מחשבה בוודאי ובוודאי יש בה.

מ.ד.

אורי ברנשטיין

נדמה

נִדְמֶה הָיָה הַתֹּרֶף שֶׁעָבַר,
זָכוּר לָדַעַ, זָכוּר כְּמַאֲמָץ
שֶׁל גּוּף וְלֹא יָדוּעַ לְשֵׁם מָה.
וּמַה בֵּין שְׂגָשׂוּם הַפָּנִים,
דוֹמְמֵי בַּיִת, דוֹמְמֵי בְּעָלִים
לְמַשְׁוּבוֹת שֶׁנִּפְרְטוּ בֹּקֶר, הָעֲוִיּוֹת
צוֹמַח הָעוֹשֶׂה מַה שֶּׁעוֹשֶׂה מִטַּעְמוֹ,
זֵכֶר הַתֹּרֶף אָז, הֲלֹא בָּרִי,
כְּזֵכֶר תַּאֲוָה שֶׁנִּמְלְאָה מַהֵר מִדַּי,
אֵלָיו יוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ בְּפִתְאֹם,
הוּא הַדָּבָר. כְּאִלּוּ שָׁם,
בַּתֹּרֶף שֶׁעָבַר, הָיָה אוֹ לֹא הָיָה,
בֵּין הַפְּרִידוֹת, צָרָה אַחַת וְקָבְעָה
שֶׁעַד עַתָּה עוֹד לֹא יָרַדְנוּ לְסוֹפָהּ.

בחינה

(מתוך הסידרה "אין זו עובדה אלא מעשה שהיה")

יצחק אורן

עוד באותו יום חייב הייתי לטוס לארצות-הברית בשליחות דחופה, והפגישה שקבעתי עם משה תמרי בבית קפה בתל-אביב היתה ממש סמוכה לשעה שבה אמור הייתי להגיע לשדה התעופה בן-גוריון, ולא נועדה אלא לבירור כמה פרטים חיוניים הקשורים קשר אמיץ לשליחותי. אין תימה איפוא שהייתי מתוח מאוד משנוכחתי לדעת שתמרי איננו מקפיד על הזמן אף כהוא זה. בעצבנות שאינה אופיינית לי כלל וכלל הדלקתי סיגריות בזו אחר זו, מעכתין במאפרה לאחר שאיפת עשן ראשונה, ולא המשכתי מבטי ממחוג השניות של השעון. סוף סוף, לאחר איחור של עשרים דקה, הגיע תמרי. מתנשף ומתנשם. צנח על הכיסא מולי, ותוך שקינח את הזיעה ממצחו ומצווארו, לא ראה צורך להתנצל על האיחור, אלא פלט בניחות יסודית:

"נכשלתי".

"במה?"

"בבחינה".

"באיזו בחינה?"

"בנהיגה".

ופתאום, בין רגע, השתנתה הבעת פניו: ארשת הסבל התחלפה כהרף עין בבת צחוק שובבה.

"באמת, היה מצחיק מאוד", אמר, "כשהתנעתי את המכונית ונסעתי כארבע מאות מטר, הרגשתי בדריכותו ובעצבנותו של הבוחן. כמעט בהיסטריה היה דוחק על המצמד הנוסף שליד מושבו, תופס את ההגה בשתי ידיו ומכוונו לכאן ולכאן, ומדי פעם היה מפעיל את הבלם, ותוך כדי כך דורך באכזריות על אצבעות כף רגלי".

"כמה ילדים יש לך?" שאלתי.

"שלושה", השיב לי בכובד ראש וסבר פנים חמור.

"בני כמה?"

"שנה אחת, ארבע ושש".

"אנו חוזרים למשרד הרישוי", הכרזתי חגיגית. "הריני האיש האחרון בעולם שמעוניין להרבות יתומים בישראל".

עכשיו פרץ תמרי בצחוק מסתלסל וצלצלני.

הייתי דחוק בזמן. רגע ההמראה קרב במהירות אסטרונומית. אף על פי כן, מתוך שידעתי בקירוב מה הוא גילו המכובד של תמרי, לא התאפקתי להעיר במירב הטאקט הראוי:

"האם אינך סבור שהתחלת בנהיגה מאוחר מדי במקצת?"

"אין מוקדם ומאוחר בחיים" פסק בדעתנות מפתיעה. "אחד מידידי, אסטרולוג מעולה, אשר בעצת הרמב"ם ז"ל סירב לעשות תורתו קרדום לחפור בו, והוא מתפרנס מעיסוק שאין לו כל קשר למקצועו האמיתי, ערך לפני כארבעים שנה את ההורוסקופ של עצמו, ויצא לו שהוא יגיע לשבעים שלמים שבוע אחד לפני עריכת ההורוסקופ".

"ומתי נפטר באמת?" שאלתי.

"עד היום הזה הוא לא נפטר, ועדיין הוא חוקר הזודיאק באותו הורוסקופ ואינו נלאה מלחפש את השגיאה שבו".

הפעם צחקתי גם אני.

"אם רשאי אני להניח שאתה תמשיך להיבחן בנהיגה?"

"בהחלט. עשר, עשרים פעם...עד שאעמוד בה".

תמרי לא קיים את החלטתו הנחושה. עוד באותו יום נהרג בתאונת דרכים בדרך לירושלים. באחד המורדות התלולים איבד נהג האוטובוס את השליטה על ההגה והידרדר התהומה.

לי נודע הדבר רק כעבור ארבעה שבועות. מיד לאחר שובי משליחותי נתקלתי במודעה גדולה על אזכרה למשה תמרי, שתתקיים באחד מאולמות הבירה במלאות שלושים לפטירתו.

האולם היה מלא מפה לפה. ארבעה אישים נשואי פנים נשאו דברים על תמרי. כולם ציינו את מידותיו התרומיות, והעלו סברות והערכות על תרומתו המשוערת לעם ולארץ, לחברה ולמדינה בעתיד לולא ניתק פתיל חייו ללא עת. אחד, אֶרֶךְ צוואר כציוריו של מודיליאני, דל בשר וזקוף קומה, שגולגלתו קרחת ללא שריד שערה וזקנו עבות ויורד על פי מידותיו, הרבה לצטט על גזירה קדומה, על האדם האסור בחבלי הגורל העיוור. את משאו חתם בפסוק מפרקי אבות לאמור: אין לך אדם שאין לו שעה.

כשפתח הלה את פיו היה לי ברור שלנגד עיני עומד האסטרולוג שעליו סיפר לי תמרי ביום מותו. כשסיים את דבריו נתחזקתי בהרגשה זו. ארבתי לו ברחוב לאחר טקס האזכרה. הוא יצא מן האולם בין האחרונים. ניגשתי אליו ובלי שהצגתי את עצמי העירותי לו שהמובאה שלו מפרקי אבות לא היתה במקומה. לא רק משום שבאותו פסוק נאמר גם שאין לך דבר שאין לו מקום, אלא משום שהכוונה שם היא לשעתו היפה של האדם ולא לפטירתו, וביאליק בספר האגדה מפרש ברורות: שעה של גדולה.

הוא נתן בי מבט, שקשה היה להבחין במשמעותו בשעת לילה לאור פנסים מעומעמים למדי, והפטיר בקור רוח כמי שקובע עובדה שאינה נוגעת בו אף כהוא זה:

"אתה שבא אתי".

"נכון", השיבותי.

"האמן לי", הוסיף עדיין בלי שמץ של התרגשות, "שזו שגיאת חייך".

"אמת. חיים אין כמוך".

מאז כל אימת שאנו נפגשים ברחוב, כל אחד מאתנו מסב ראשו לכיוון הפוך. מה שמוזר בכל העניין הוא שאנו נתקלים זה בזה לעתים קרובות, ואילו לבי סמוך ובטוח שלא ראיתי בדנש זה לפני כן מימי.

עורך: משה דור ● עריכה: צביה גרנות

ספרות·אמנות·ביקורת

תמונה קבוצתית עם אוקטובר

חנוך ברטוב

זה סיפור על צירוף, שמצד אחד אפשר בהחלט לסכמו במלה אחת: מקרה. המקרה זימן לביתו של משורר אמריקאי באיווה סיטי, בין שאר המסובים לסעודה, מספר סיני, משוררת מכסיקנית וכמובן, אורח הכבוד, משורר סובייטי. את הצלום, שדברי אלה באים לאייר, מותר לראות גם כך. גם אפשר היה לספר כמה אנקדוטות מעניינות, יותר ופחות, על שאר הסופרים שבתצלום, המשורר־הפרופיסור היהודי־האמריקני, המספרת השוודית מפינלאנד, הטאנאי, הטורקי, הבראזילאי, הפיליפיני.

אלא שכל זה הוא הצד האחר. בתצלום מסתתר צד אחר, אלא שלראותו אי־אפשר. הוא קיים בלבם של הארועים שראשיתם ב„עשרה ימים שזיעזעו את העולם" (מלמי שאינו זוכר את ספרו של ג'ון ריד על מהפיכת אוקטובר, נזכיר את הסרט „אדומים" עם וארן ביטי), המשכם רשום בקורות המאה הזאת כולה. צד אחר זה של התצלום הקבוצתי הוא ענייני כאן.

אתחיל במשוררת הצעירה ממכסיקו סיטי, ורוניקה וולקוב. קראתי, בתרגום מספרדית לאנגלית, צרור שירי־אהבה טעוני חושניות קסומה, מרוכזת מאוד. בימי שבתנו באיווה היתה רעידת־האדמה הגדולה במכסיקו סיטי והרושם היה שדאגתה העמיסה משא כבד על אישיות, שגם לפניכן נראתה רגישה ופגיעה. שמה הרוסי, וולקוב, נשמע לי משום־מה יהודי (לי נשמע הכל יהודי), אבל שאלות כאלה איני נוהג לשאול, ואם אין הנוגע־בדבר מנדב מידע – אני מוסיף ללכת בחושך. על הקשר המהפכני של השם לא חשבתי כלל.

רק ממש לפני המיפגש שמסופר בו, שמעתי שהיא נינתו של לב טרוצקי, מעמודי־התווך של המהפכה הרוסית הגדולה. אז כבר הבינותי מה למשוררת מכסיקנית ולשם רוסי. אבל גם התחוור לי, שעד לורוניקה עצמה הכל יהודי מאוד. אשתו הראשונה של טרוצקי, אלכסנדרה, נישאה לו, בהיותו בכלא הצארי, כדת משה וישראל. היא ילדה לו שתי בנות, ואחת מהן נישאה לוולקוב, סבה של ורוניקה. משנהפך טרוצקי בפיו של „שמש העמים" סטאלין ל„אנטיכריסטוס" של המהפיכה, רדפו סוכניו את משפחתו, ומי שלא מת – נרצח. למכסיקו לקח אתו את הנכד ששרד. בנסיון ההתנקשות בחייו, במאי 1940, נפצע בתת־מקלעים של המתנקשים רק הנכד, שהיה אז בן עשר. לימים נשא לאשה בת אחד מראשי הרפובליקנים הספרדיים, שגלה אף הוא למכסיקו. ורוניקה היא הבכירה בבנותיהם.

מכאן לאורח הסובייטי, אחד מהנודעים במשוררי הדור, אנדריי וזנסנסקי. לאמריקה הוזמן לקרוא משיריו במקומות שונים, ולאיווה בא, ולא פעם ראשונה, כאורח „התכנית הבינלאומית". כולנו קראנו על קהל הרבבות, שמילא איצטדיונים בשנות „ההפשרה" שלאחר מות סטאלין, הכל כדי להאזין לוזנסנסקי, ייבטושנקו ומשוררים צעירים אחרים.

ביום חמישי בערב, העשרים ואחד בנובמבר, היה קור־אימים. האולם האוניברסיטאי הבינוני לא היה מלא. המשורר האורח, גובה ממוצע, רחב ורך, מקדים באנגלית מעין מבוא לשיר הבא, שקוראים תחילה בתרגום אנגלי המשורר ואבי „התכנית", פול אנגל בן השבעים־ושבע, המדהים אותו ערב בחיוניותו והמשורר היהודי־אנגלי, איש האוניברסיטה, דניאל וייסבורט. בשעת קריאת התרגום, מתרוצץ וזנסנסקי בלי־הרף על הבמה. הוא עצמו קורא יפה מאוד ברוסית מוסיקאלית, תהומה.

בחצי הערב פתח פתאום, כהקדמה לשיר הבא, בסיפור על פגרת־דיינג, שהוא וחברו המשורר ביקשו לבלות ליד סטאניסלאבוב (עיר ואם בגליציה המזרחית, והיום בתחומי בריה"מ). בשוטם באגם שבקרבת העיר, סיפר וזנסנסקי, שמעו מפי בעל־הסירה את קורות מקום־חומים הזה. לכאן הוציאו הגרמנים את יהודי העיר, סיפר להם, אילצו אותם לכרות לעצמם קברים ורצחו את כולם. כדי לכסות על המעשה, יצרו את האגם. והוסיף וזנסנסקי: התמלאנו זוועה, שברנו את החכות ונמלטנו. זה הרקע לשיר שאקרא עכשיו, על „אחותי רבקה".

כשהגיע לאותו מקום, הרהרתי במשפחות אביה ואמה של רעייתי, שעלו מאותו אזור של פולין לשעבר, תוהה מי מהם טמון בקרקעית האגם. כשנפגשנו למחרת, אמרתי לו זאת, אבל ראיתי צורך להוסיף, שעל זוועה מלפני השואה, כשביהודים עשו רק פוגרומים, יש סיפור של גדול המספרים העבריים בזמננו, ש"י עגנון, ובתכלית הקיצור סיפרתי לו את „במצולות" מתוך „סיפורי פולין" (ובראשו הביא עגנון מספר חבקוק: „ותעשה אדם כדגי הים"). עלי לומר, שהסיפור הרעיש את וזנסנסקי עד דמעות וכשישבנו ונפגשנו לסעודה זו, המתועדת בתמונה, חזר אליו שוב ושוב.

כן, אנחנו בסעודה, ולא בסיפור „במצולות" ובשיר „לאחותי רבקה". אנחנו צופים במיפגש בלתי־אפשרי, הנוגע בחלומות הגבוהים ביותר המנופצים ביותר של המאה העשרים.

בסעודה משתתף גם ז'אנג קסיאנליאנג, שעל שיחה ארוכה ראשונה אתו כבר סיפרתי כאן, ואחרי ששלחתי את הדברים היו לנו עוד כמה שיחות ארוכות וגיליתי את רקעו המורכב והמופלא של האיש. בכמה מלים: הוא בן לאחת המשפחות העשירות והמיוחסות של סין הקיסרית. סבו קיבל תואר דוקטור למשפטים באוניברסיטה של שיקגו בראשית המאה. אביו מוסמך בית־הספר לעסקים של הארוואד בשנות השלושים. ז'אנג עצמו לא היה מסוגל לומר משפט אנגלי אחד בהגיעו לאיווה וכל שיחותינו התנהלו באמצעות מתורגמן.

הכיצד? כשפרצה המהפיכה, הזדהה אתה הילד הקטן בלב ונפש. והוא היה למשורר ולמארקסיסט. הוא נשלח למחנה־עבודה בהיותו בן עשרים־ואחת, ושב להיות בן־חורין רק כעבור יותר מעשרים ושתיים שנה, לפני פחות משבע שנים. אלה הם חייו, זה נושא סיפוריו – הדיי־פוּתה הנוראה של המהפכה. צריך רק לקוות, שזה סוף סיבלו של הסופר המעולה האיש הנפלא הזה.

מכל מקום: זה אותו משהו בלתי־נראה שבתצלום, תמונה קבוצתית עם „אוקטובר", כמעט שבעים שנה אחרי אותם „עשרה ימים". חברים אוכלים ושותים ושרים, ובסוד הצרות, המקושט במטבות סיניות (בעלת־הבית, הסופרת הואלין ני אנגל, התייתמה כשרצחה אביה בידי אנשי מאו, היתה קשורה לפורמוזה של צ'אנג קאי־שק ועכשיו חולקת לה כבוד סין של דנג), המוסק היטב, נשקף אל הנהר המתחיל להתכסות קרח. מדברים על ספרות. על בקיאותו העצומה של טרוצקי בספרות. שואלים איך מתייחסים אליו עכשיו בסין. עוברים לנושאים אחרים. מגלים, שבכנס משוררים במכסיקו לפני כמה שנים כבר היתה פגישה ראשונה בין הנינה לבין וזנסנסקי, אליל הנוער הסובייטי, ולבקשתו לקחה אותו לסיור בבית מצולק הכדורים, שבו נפצע אביה, נכדו של טרוצקי.

אבל העיקר הוא מה שלא אומרים. בלילה הקר הזה אפשר לחוש בריח הזריכה, במשבו הצורב של אוקטובר, המסתמל במשולש הזה, המשוררת המכסיקנית, המספר הספרדי, המשורר הסובייטי.

תמונה קבוצתית זו הגיעה בדואר לפני ימים אחדים. וזה עתה הגיע מסמך אחד, שלא אציינו, כדי שלא להסתבך בפגיעה בשולח, המייצב בגלגול נוסף, שונה של אותו אוקטובר, תצלום של השניים לבדם. סיפור זה ייאלץ לחכות לימים טובים יותר.

יושבים, שורה תחתונה: ז'אנג קסיאנלינג (ראשון משמאל), וואלין ני אנגל (רביעית משמאל).
עומדים, שורה אמצעית: ורוניקה וולקוב (ראשונה משמאל) פול אנגל (שלישי משמאל).
עומדים, שורה עליונה: אנדריי וזנסנסקי (שלישי משמאל).

זרזירים

לראשונה לגוש הקומוניסטי

פרס ק. צטניק, המוענק מדי שנתיים, בא להקים יד לשם האלמונים שהובלו למשרפות הגרמנים תחת בשם האלמוני הכוללני ק. צטניק. זכאי לקבלו כל אדם ללא הבדל דת ולאום בעד יצירה ספרותית מובחרת ומקורית בנושאי השואה ותקומת ישראל.

ב־30 במארס השנה יקבלו את הפרס המשוררים יז'י פיצובסקי מפולין ואבו־אש באהאי מהונגריה. זו הפעם הראשונה שפרס ק. צטניק מוענק לסופרים מארצות הגוש הקומוניסטי. שני היוצרים יבואו ארצה לחלוקת הפרס, שעם שופטיו נמנו ישעיהו אברך, איתמר יעוז־קסט ופרופ' אפרים שמואלי. הטקס ייערך במישכן נשיאי ישראל ושווי הפרס מגיע ל־1000 דולאר לכל אחד מהזוכים.

ברטוב ב„קומנטרי"

הסיפור „בן, אב, שופט" מאת חנוך ברטוב הופיע בחוברת מארס של הירחון היהודי־אמריקני החשוב „קומנטרי". הסיפור, שגיבורו הוא השופט יפתח הגלעדי, תורגם לאנגלית בידי ויוויאן עדן.

ספרי ברטוב שראו, עד כה, אור בתרגום לאנגלית הם „פצעי בגרות", „ישראלי בחצר כ"ט ג'יימס", „של מי אתה, ילד" ו„הדרך".

ידיעה משמחת נוספת הקשורה במשפחת ברטוב. ד"ר עומר ברטוב, בנו של הסופר, המשמש מרצה להיסטוריה בת־זמננו באוניברסיטת תל־אביב, עומד לפרסם בחודש הבא, בהוצאת „מקמילן" הבריטית, את מחקרו „חזית המזרח, 1941־5, חיילים גרמניים והברבאריזאציה של המלחמה".

תחיית המתים

בראיון עם המשורר העברי הניו־יורקי גבריאל פרייל, במלאות לו 75 שנה, שפורסם בשבועון „ישראל שלנו" (28 בפברואר־כ"ח), מוכיח המראיין זיו קופר, לשעבר הכתב לענייני תרבות של שבועון „הליכוד" ז"ל, את בקיאותו הרבה בנושאים שבהם הוא עוסק.

„משוררים וסופרים שכתבו עברית בארה"ב ומתגוררים כיום בישראל", כותב קופר, "הם אברהם רגלסון, ישראל אפרת, ב. כרמי ויוחנן טברסקי".

תחיית המתים עדיין לא הגיעה. מבין הארבעה הנזכרים כאן שלושה – רגלסון, טברסקי ואפרת – הם כבר שוכני עפר. ב. כרמי יבל"א עלה בנעוריו ארצה, השתתף במלחמת השחרור, חי וכותב בישראל.

„ערבסקות" באנגלית

הוצאת־ספרים אמריקנית גדולה מעוניינת ברומאן החדש של אנטון שמאס, „ערבסקות". לשמאס, משורר ישראלי־ערבי, זה הרומאן הראשון, והוא עומד לראות אור בקרוב בהוצאת „עם עובד, הספריה לעם". בימים אלה מנסים למצוא לו מתרגם לאנגלית.

אחרי „נוצות" – רומאן חדש

הרומאן החדש של חיים באר – מתכנן. באר, שהפסיק את עבודתו ב„דבר השבוע" כדי להשלים את כתיבתו, עמד לשוב בימים אלה למקום עבודתו הראשון, הוצאת „עם עובד". ביוון שלא השלים את המטלה, ביקש וקיבל חופשה נוספת [illegible]. לרומאן עדיין אין שם, [illegible] על פי ספרו הראשון [illegible] עלילת הספר [illegible]

הצדעה ל„דורל"

[illegible] „דורל" [illegible] האמריקנית [illegible] קיבלה המנות לעשרות אלפים [illegible] יצא בארה"ב בפעל ממש.

תנאים מיוחדים לאופירה

[illegible] לכתוב ספר על חוש שנותיה כאשת נשיא המדינה. היא [illegible] על הוצאתו עם [illegible], אבל [illegible] לא נראו מספיקים בעיניה.

באלדווין „המספר"

הסופר האמריקני השחור ג'יימס באלדווין, המתגורר זה שנים רבות בצרפת, [illegible] „מספר" בלנדון [illegible]

[illegible] שם בהמאבק [illegible] שלו, שהציגו טראגדיה בפולה [illegible]

הגרעין והשם

עזריאל קאופמן

משה בן־שאול, ספר קטלוגים פרטיים, 96 עמ', הוצ' ספריית פועלים, 1985

פרקי־הספר קשורים זה בזה בתהליך שמעצים ב„קטלוגים פרטיים", והשירים בולטים בתחבירם הפתוח ובדרכי־עיצוב עשירי־צבע ותנועה.

בשני שירי־הפתיחה מתנער בן־שאול מהסטיגמה ה„חקלאית" שאי־אלו מבקרים תלו בשירתו. הקול הזה נשמע היטב בפנייה לאיש־שועל, הנשלח לאכול שבולת:

„ואתה, לך ואכול שבולת/ למען הירוק הצהבהב/ וחבוי התנובה" (11).

בהמשך מתברר ש„פני־שועל" הוא בן־שאול: „היא שאלה לשמי ואמרתי פני־שועל" (89). ואם בשיר הראשון האמירה היא מעט אלגורית, הרי בשיר „תנובה" הדיבור הוא גלוי: „המלה תנובה היא אפר ממלא את שולחני...תנובה: ראשים מתרוקנים" (11).

ההיבט התימאטי המרכזי מתמקד בכמיהה לאיכות קיומית אחרת, לשמירה על האותנטי שבחיינו מפני שיכוזה וסילוף. תוך כך נבחנת גם זהותו של המשורר בעימותים עם כפיליו, „אדם פולר", „מן התתל", „פני־שועל", „טריסטראם" ועוד. הנגיעה במחוזות הכמיהה קשה היא למשורר, לכן הוא מרכך אותה בפראסטיקה כמו מחידות ילדים:

רעיון בתוך קופסה קופסות/ בתוך ארון/ אל תפתח עד הרגע ההכרחי.

אך מעבר לכך בולטת בשיריו התביעה מעצמה: „אל נמשך לך והתנור /סמן פראי" (47).

שתים אלגיים נרקמים בשירים הבואבים את קיום המוות, שעליו מכסה דיבור הפלא – אמנות השיר:

שוכבים ישנים בגעגועים למה שאין/ ומדברים פלאים, פלא נפלא כמו לא/ עם אנחות מאוויים (49).

יתירה מזו, בשער „אדם פולר" מתמעטת האמונה גם בכוח השיר: „הימים האלה מתקשים בי / בבוהרי גומי בוקות / אכלתי את עיני המוגנות / באמבר ההוויה" (58). התתירה למהות אחרת, ללא משענת דתית, אך מוחלט אחר, קושרת דרך־אישית לבדידות (להיות לבד) אפשרות, (עמ' 12). מכאן קצרה הדרך לתחושת קיום מכאביסטית, ובהקשר זה יבואו שירים בהם יבלטו הנכסים הפיסיים: „המרפק נקודת משען..." (51). ההתאוששות מכך תופיעה עם המודעות השקטה לכליות, שתגשר על הגסות שבקיום (65־64) ותנודד ביותר שאת את התביעה מעצמה:

עליך להמציא/ את עיקר הגרעין והשם/ שבתוך השמות שאתה שומע/ באופל המחר/ בריק שבריק (70־71).

תביעה זו תחול גם על השירה להיות נאבקת ונוגעת במהות, אחרת תשאר ממנה רק עיסה:

הולכות מלים מתרחרות/ כמות בא הכמות נוגר/ למוד דף/ סופר של דבר: עיסת־עץ (74).

עניין זה מאושש בשאלה רטורית הרומזת לשורה של זך, האם באמת התכוון ל„כל החלב הדבש"? (76).

יש שירים הפותחים תחושות קשות. כוח הכמיהה הולך ומתפוגג ורגשות הנחשבים „יפים" מעוצבים באור אירוני:

סנוניות קטנות/ פורחות מליבה/ לא תחזורנה אלא בחלום/ שצורתו 0 (84).

חרף כל אלה, ההכרח הקיומי בורא את האופטימיות: „לחתור היא מלת־הכמיהה" (14).

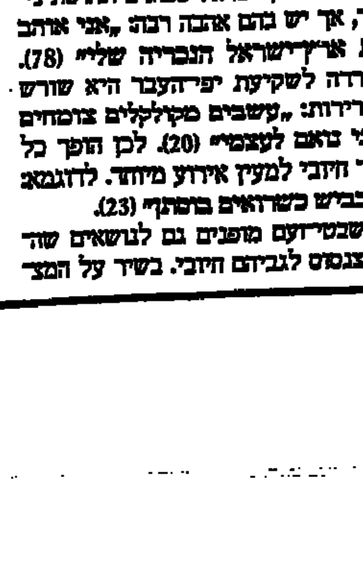

משה בן־שאול

שירי ארץ־ישראל ספוגים תחושת־ניכור, אך יש בהם אהבה רבה: „אני אוהב את ארץ־ישראל הנבריה שלי" (78). החרדה לשקיעת יפי־העבר היא שורש המרירות: „עשבים מקולקלים צומחים ואני כואב לעצמי" (20). לכן הופך כל דבר הזיבי למעין אירוע מיוחד. לדוגמא: „בבגיש כשראשים בתפוזי" (23).

שבטי־עם מופנים גם לנושאים שהקונצנטס לגביהם הזיבי. בשיר על המצפים „האנשים אינם מצפים להתגלות הנוף" (25). כנגד זה, בשדרה תל־אביבית אומר איש קשיש: „אני בניתי בית בתל־אביב. אתה שומע/ אני אבנה פעמים הגדול" (28). מצבים עכשוויים מרגיזים וזכים לתגובה ישירה ודרמאטית: „אני קורא לך המלך דוד/ לשמוע את היופי והחרד/ השאול..." (81־82). רק בהרף עין מאושר אחד נסגר הפער על עבר והווה, „יפו בצל המיסגד": „צל היד על שמש האבן מעל הגמלים מתחת לאדמה/.. לכאן מגיע קול פסיעותיהם של העזתים..." (31). ההתעוררות מתרוחשת כבר כאילו במקום אחר: „יתרי־צי הגוף מתמלאים קנקני פלסטיק דק/ בלי לבן או זבדה..." (31). לצד שירי הארץ נחלשת ה„פראנקופיליות" של בן־שאול ונסוגה לאופק אחורי. שירי הארץ כוחם בישירותם, בציוריותם ובאירוניה העצמית של הדובר: „הנשמה נופלת לספל הקפה" (66). „בארץ היתה לי חמדה/ צעקות נבלעות בצעקות/ וקולי לא נשמעי" (67). אפילו שורה הנראית קפקאית אין בה עוגם: נשען עליך הקיר/ כבורק גדול (68).

ההיבט המיתי־היסטורי מעניק להווה קשר־עומק. בשיר על טריסטראם אנו קוראים: „למה לא בבית אברהם שואל טריסטראם החוקר / מה שיישאר לעד הוא רעד הבטיתה" (73). האיש בלבוש המיושן ברחוב תל־אביבי גם הוא אחד החוליות בקשר הזה: „יתרון האיש בחד ליפה שנראה חולף הוא היומים/ שנבעט כאן בעין ועוד עין ההצל שהיה/ מתחת לעצו/ עכשיו אני מגדל אותו בלב/ בדקרנוביות מרומה" (82).

לא חסרות בספר התבוננויות מינוריות, כאותנתות בצבעים הסוערים, ואילו ארבע הוואריאציות „יפו בצל המיסגד" ראויות לתשומת־לב מיוחדת בשל עיצובן האמנותי. יש בהן מיסוד האפיפאניה, וכן מימד אנאליטי המתרפב בה: על האבן המוארת מכסה צל היד/ על הגמלים הוא מכסה/ על העולם (32).

אכן, לפנינו ספר שירים, בעל מסר ברור, הנאבק במתיקות ובהתייפיפות הניאורומנטית.

הפינה שלי

אהוד בן עזר

חגיגה של טפשות

בקרבנו יושב סופר היידיש אלי שכטמן, שעלה [illegible] מגדולי הסופרים היהודיים החיים כיום. בשנת 1975 הופיע בהוצאת [illegible] המאוחד ואגודת הסופרים העברים החלק הראשון של ספרו „בטרם", בתרגומו המעולה של צבי ארד: אפוס זה על חיי היהודים באוקראינה בשלושת הדורות האחרונים, שניתן להשוותו ליצירות ענק כגון „מלחמה ושלום" או „הלך עם הרוח". הופיע בינתיים כולו ביידיש, אך טרם נמצאה האפשרות להוציא לאור את חלקו האחרון בעברית. ברוסיה לא היה יכול שכטמן [illegible] „בטרם", למעט פרקים שנדפסו בשעתם ב„סאוועטיש היימלאנד" [illegible] נושאו של הספר אומר. בין השאר, מה שסולז'ניצין [illegible] ברוסיה תחת שלטון הצאר, קשים כפי שהיו, פחות נוראים [illegible] סטאלין. בישראל אין צנזורה על ספרו זה של שכטמן. [illegible] והאסימילציה. פסטיבלים נגד רוסיה הסיעות עסקנים לשם [illegible] אך להוציא בעברית ספר של גדול הסופרים שהגיעו אלינו משם [illegible] מעניין? הוצאת הקיבוץ המאוחד, שמפעלים ספרותיים [illegible] ומוציאה סכומים באים במירוץ אחר סופרים אופנתיים [illegible] אגודת הסופרים העברים (שקופתה ריק וכל מפעליה [illegible]) להוציא לאור את המשך היצירתו של אחד הסופרים החשובים ביותר [illegible] אי־פעם במסגרתה.

פנים חדשות לבית ישן

בכיכר בת־מחסה ברובע היהודי המשוחזר בעיר העתיקה בירושלים [illegible] סומם רוב שעות היום והשבוע. זהו בית הסופר על שם חיים חזן ז"ל. לפעילותו של הבית יכולים להגיע רק בעלי מכוניות פרטיות, וגם הם מתקשים למצוא חנייה מאחר שאינם תושבי הרובע. איש מתושבי הרובע היהודי [illegible] בבית הזה בשנים האחרונות: ספרות עברית אינה מעניינת אותם [illegible] דתיים. הבית עומד אפוא מנותק מכל סביבה טבעית שיכול היה להשתרש בה [illegible] קהילתי לסדנאות כתיבה, לערבי ספרות ולהרצאות, והוא מתנוון [illegible] וכמה שנים. עתה עולה הצעה חדשה והגיונית מאוד – להפוך בית זה [illegible] לבית סופר. יהוסט בו שתיים־שלוש דירות קטנות לסופרים עבריים [illegible] רושלים, שיוכלו לגור בהן פרקי זמן ולהתמסר בשקט ובאווירה מיוחדת לכתי[illegible] תם, בדומה ל„משכנות שאננים" שמהווה בעיר לסופרים ולאמנים [illegible] העולם הגדול, אין בו כמעט מקום לסופרים עבריים. ואילו לפעילותו של בית הסופר הירושלמי, במתכונת של מרכז ספרותי־תרבותי תוסס, עם מסעדה, אולמות ודוכנים – יימצא מיבנה מתאים בלב העיר, באיזורים שאליהם יבואו [illegible] צעירים וקשישים שאין להם מכוניות, וכן תלמידים [illegible] ירושלמים שמתעניינים בספרות העברית ובסובב אותה.

שיח מישרים
כתב־עת על
חיי שעה וחיי עולם
בעריכת זאב פלק
10 חוברות לשנה 10 ש"ח
רח' ברלין 10, ירושלים 92503

ספרות·אמנות·ביקורת

עיון ראשון

המאיה העירומה

מג'יל

סיפורת

ליון פויכטוונגר/ גויא / מגרמנית: צבי ארד/ עטיפה: דני קרמן/ זמורה ביתן/ 1985/ 452עמ'

גויא צייר את מוראותיה של המלחמה בספרד, אך גם צייר את דונה קאיטנה, היא הדוכסית לבית אלבא, בלבוש ובעירום. הרומאן מתאר חמש שנים בחייו של הצייר, השנים שבהן התפתח כאמן. חצר המלוכה הספרדי הוא הפארנורמה שעל רקעה מלבלבת פרשת האהבים בין גויא ודונה קאיטנה, המאיה שלו. כדמויות צדדיות מככבים קרלוס הרביעי, מלך ספרד, המלכה הנואפת, מאהבה, ואחרים. ברומאן מוצב גויא כסמל היושר האמנותי לנוכח הלחצים הפוליטיים והדתיים המאיימים תדיר על האמן.

ליון פויכטוונגר נולד ב־1884 בגרמניה. לאחר עליית הנאצים לשלטון נע ונד הבלא במחנה ריכוז בצרפת. הנאצים גם ניצלו את ספרו „היהודי זיס" בתסריט לסרט אנטישמי. לאחר המלחמה היגר פויכטוונגר לארה"ב ומת בה בשנת 1958. מספריו הידועים: בני אפרים (הוצג אצלנו בטלוויזיה), מלחמת היהודים, גלות, ברזן.

ביוגרפיה

שלום לך אפריקה

איסק דינסן / זכרונות מאפריקה / מאנגלית: לאורה הרציג / עיצוב: דני קרמן / הוצאת „זמורה ביתן" / 1986 / 261 עמ'

איסק דינסן (שמה הספרותי של קארן קריסטנס בליקסן) נולדה ב־1885 בדנמרק. ב־1914 נישאה לבן־דודה, הברון בליקסן־פינקה, ונסעה עמו לקניה כדי לנהל שם מטע קפה. מקץ שבע שנים, לאחר גירושיהם, המשיכה איסק דינסן לנהל את המטע לבדה. „זכרונות מאפריקה" הוא סיפור חייה בשנים ההן, על היכרותה את בני שבט הקיקויו, מסעיה עם אהובה, האציל דניס פינץ' האטון, מותו בתאונת מטוס, מכירת המטע ושובה מאפריקה. מאלפים במיוחד הם סיפוריה על חיי הקיקויו, על רקע מולדתה הנדפורדות חיי נישואיה, מנקודת מבט של מהגרה אהדה שבאה מעולם אחר. נוגעות ללב מילות הפרידה שכתבה אחרי מותו של האטון, שחק גם אנדרטה לרוחה של אפריקה: „מה הולם וראה שיפקדו אריות את קברו של דניס ויציבו לו מצבה אפריקנית, דקבריך יוציא שמך". אפילו אריותיו של הלורד נלסון בכיכר טרפלגר, אמרתי בליבי, אינם אלא עשויים מאבן".

לגיהנום וחזרה

ליבזה ואן דוהאמפר / לגיהנום וחזרה / הפיתוח בחמות בוקר / מאנגלית: אלה כהן / עטיפה: צבי פמלסון / ספריית מעריב / 1986 / 304 עמ'

„התחלתי לכתוב ספר זה כדרך של ריפוי עצמי בתחילת 1979. בדרך בלשהי, קיוויתי לסלק את ויטנאם מהראש ומהלב. מה שלמדתי בשנות הכתיבה שחלפו, כאשר הורתי וחוויתי את המלחמה כבאב, היה שהרגשותי אודות המלחמה לעולם לא יחלפו". מלחמה איננה רק אסונם של ההורגים והנפצעים, היא גם משבר קיומי בחייהם של השבים שלמים. ליבזה ואן דוהאמפר היתה אחות בחדרי ניתוח קרביים בקרמת החזית האמריקנית בוייטנאם, וסיפורה האוטוביוגרפי הוא סיפורה של המלחמה הנורית הסטפ ושל מחלתם הנפשית של בוגרי המלחמה. בלשון פשוטה, בישור של מי שראה מוות פנים אל פנים, מגוללת ואן דוהאמפר את תולדות חייה ואת קורותיה בוייטנאם ואחריה. מן הסיפור הזה היא מנסה לדלות את שפיותה.

ומחברת התורכה היא מנסה למצות את טעם חייה, כי הניצול מן הגיהנום חייב לספר את מוסר ההשכל. לנו, לנולדים במלחמות לבנון, יש לתיראפיה הזאת משמעות כלשהי.

הקיסר, הגלות והקוברעת

בן ויידר ודיוויד הפגוד / רצח נאפוליון / עברית: שמשון ענבל / הקדמה: מרדכי ביחון / ידיעות אחרונות / 1986 / 262 עמ'

מימנו הרפואי של אנטומארקי, בתאריך 5.5.1821: „העיניים מתגלגלות מתחת לעפעפיים התחתונים, הדופק נעלם. השעה אחת־עשרה לשש. נאפוליון אינו עוד". כך מסתיימת פרשת חייו של הרפתקן הקורסיקאי הגאוני, ששינה את פני אירופה בראשית המאה ה־19. אותי לימדו, שנאפוליון מת בגלותו מסרטן הקיבה. הספר הזה מנסה לבסס תיאוריה אחרת על מותו של הגולה המפורסם. באמצעות בדיקה והגות של העדויות, ספרי זכרונות ומסמכים רשמיים, מוצגת גירסה אחרת לשאלת מחלתו ומותו של נאפוליון. אבל גולת הכותרת של הגילויים היא הבאת תוצאות מחקרן של פורשים על התבולה הכימית של שערה משיער ראשו של נאפוליון. הבדיקה העלתה שהשערה מכילה 10.38 מיקרוגרם של ארסן, הוי אומר, ששערותיו של נאפוליון הכילו בעת מותו פי 13 ארסן מן הכמות הרגילה.

התיאוריה המעניינת על הרצחו של נאפוליון בידי הרפתקן מנותלון, באמצעות הרעלה איטית בארסן (ארסניק), אינה צריכה לשנות את משגינו על האיש ועל מקומו בהיסטוריה. האיש היה מופלא ומרתק גם אם מת ממחלה שיגרתית כסרטן קיבה. פרשת חייו הזדונה ימשיכו לגרות גם בעתיד את דמיונם של סופרים והיסטוריונים, גם ללא קמבצי הרנים.

שירה

בנין בנין

אהרון שבתאי/ בנין/ עטיפה: יורם הדימון/ הוצאת „ביטרי"/ 1986/ 191 עמ'

נביא דוגמאות אחדות מתוך הפואמה כסימפטומים מובהקים של המחלה: „איזה פרץ/ טרטון/ (ביטס מאיזו הרצאה)/ 'בזכות הנורמליזם', ועוד 'הייד תופסת בנשק'/ אלא שהדוש/ רבי ישראל סלנטר/ 'אם' יהיה נשק'/ אומר הוא/ 'תהיה תורה', ולבסוף, „שאוהבה/ להעלות/ על כפות רגלי/ תגרבים של בניך". מכ־

אן ועד השקפת העולם שהביע שבתאי במאמר כתב העת „תרדים" הדרך איננה ארוכה. „אני אומר – אם רוצים להיות קיימים מבחינה נפשית, לא רק אני מסולק 'ילד טוב', צריך לגלות את האגואיסט שבנו ולהשתמש בו כמו אוצר". מבגין עד כאן אנו יודעים מאין בא שבתאי ולאן הוא הולך.

אינני יודע מה אומר החוק לגבי אנשים המשתמשים באגואיסט שבהם כמו באוצר. בגד אה העשרים כבר היה תקדים למנהג שנהגים בפייטנים כאלה.

אורות הנייה

שולמית ספירנבר / אורות הנייה / ציורים ועטיפה : גיורגי יונס / ספריית מעריב / 1986 / 55 עמ'

זהו סיפורה הראשון של שולמית ספירנבר. המחברת נולדה בתל־אביב בשנת 1951. שיריה התפרסמו ב„מעריב", „עתון 77", „על המשמר", „דבר" ו„אריאל". בספר שירים על מים, צער האשה, עיני השועלים ופרי הרוחב: „רחובים שלא בעיתם / נוגעת בגוארם / עוברת אדום אדום / מכתים את עיני / לא שואלת מאיה שרה / קטף אותם / „לא משאירה לםתר".

נגיעות של כוכבים

אורנה רביהון / נגיעות של כוכבים / ציורים ועטיפה: אמי רוביגבר / ספריית מעריב / 1986 / 55 עמ'

ספרה הראשון של אורנה רביהון, „כעוף החול", ראה אור ב־1981. המחברת היא ילידת פתח־תקוה, בצר למיסורים, והיא בוגרת אוניברסיטת תל־אביב בספרות ובפילוסופיה. רוב השירים שבספר הופיעו בבמות ספרותיות שונות, ובין נושאיהם התוהיה על השירה, חיי האדם כבבודה, בתי קפה, עונות השנה והאהבה: „התגנבת לתוכי כולה המאורית / הרש / עד אותך ורדי". / כשפרקי אצבעותי נמתחים / אפשר לשמוע אותך נונה, / וכשמישהו נוגע בי אתה / עונה לי מתוכי / בדיסי מנוחים".

אמנות

מסע ארוך אל תוך הייאוש

ייפים לדזינסקי / אזרחי־מוסקבה־ירושלים – אלבום מעזבונו של האמן / עריכה ויקטוריה לדזינסקה / קרן הזכרון ע"ש לדזינסקי / 1985 / 80 עמ'

„הוא עורך מסע ארוך מן הנשייה אל הייאוש, במוצאו את עצמו כבסע זר במערכת הסובייטית וגם במערב", כך כתב על לדזינסקי דוד שיפלר ב„ניו־יורק טיימס" (6.6.83). ייפים לדזינסקי נולד באודסה ב־1911 ואיבד את עצמו לדעת בירושלים ב־1982.

תולדות חייו וציוריו של אמן גדול זה ממחישים את הטרגדיה הגדולה של הקיום היהודי. אמן הציור, שלא היה יכול לזכות באהדתו של המשטר הסובייטי, לא מצא את הכרה אצל הקהל הישראלי לאחר עלייתו של האמן ארצה. הוריעות הנושאות הנבעטות, כהיגר בעל משמעות היסטורית ותרבותית, מעמידה במרכז את היהודי הנצוד, הנצלב בשל היותו יהודי, והיא מחייבת אותנו להתבונן אל נפשותינו כדי לדעת מניין באנו ולאן אנו הולכים. לדזינסקי, בבצלאל הצייר את עצמו, אמנם הגיע לירושלים באחרית ימיו אך לא היכה בה שורש. הימצא אצלנו הסודיאן שיעשה לאמנותו חסד של אמת?

עדות הקר עיון

ספרות מהאה עתיקה

נתן שפיגל / מלחמה ושלום – בספרות היוונית העתיקה / עטיפה: ביש יהושע / הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית ירושלים / תשמ"ו / 329 עמ'

„הרי קיפשים אתם אשר שואפים לתהילה במלחמה, / אשר עמלים בלהב הציה והערה / ליישב את ריבות / בבריתמותה ועד כסילות", אומרת המקהלה במחזה היווני „הלנה", שהוא מאמידה נגד המלחמה. על היחס למלחמה ושלום עומד ספרו של שפיגל. זה מחקר ספרותי ביקורתי על התגלמותן של אידיאות הברורות האתיות בספרות. המחבר בודד באידיאות המלחמה והשלום בשל מרכיונן בחדי הפרס והמבדה, ונשל ביטויין הבולד בספרות הקלאסית היוונית. חוף מריעתו של המחקר הספרותי הזה, נושא שפיגל את עיניו אל לקח אקטואלי למקומנו ולזמננו. הוא מאמין, שהספר ייתן לקורא „חומר למחשבה ולהפקת מסקנות אשר לעמדתו הוא בעניין מלחמה ושלום, ענין החשוב בידו לעתיד קיומנו".

ועם שאנו למדים מן הספר על אמונותיהם ודיעותיהם של סופרי יוון בענייני מלחמה ושלום, אנו מתרשמים משליטתו של המחבר בכלל הגיתות המדעיים ומבקיאותו בעובדות.

מאבו ושיברו בתבאי

אדיפוס המלך ומהולכים – מבחר מאמרים / עריכה: דבורה גילולה / תרגום מאנגלית ומיוונית: זיוה בספי, מצרפתית: מנחם ברינקר / „בתורי", פירות „יצירה ויוצרים" / 1985 / 260 עמ'

כאשר כותב פרויד, כי „רבים כבר שכבו עם אמותיהם בחלום", אין הוא שוכח להוסיף כי חלומים אלה ודאי גם הזן, בנים ובוקיך, את מות אביהם. על היסודות האלה עומדת התורה הפרוידיאנית בדבר התסביך האדיפאלי. אין זה מפתיע שחוקר בשם ג'ונאן כותב ב־1967 מאמר בשם „אדיפוס בלי תסביך", כדי להפריך מכל וכל את פירושו של המורה הגדול בתורת הנפש. ממש כך, על פי הדגם של ריעה הפרכתית, מתנהלת מקומה דגא הוקירה הראשה ביצירתו הגדולה של סופוקלס מן המאה החמישית לפנה"ס. דבורה גילולה קיבצה כאן מן המיטב שבביקורת „אדיפוס המלך" על־פי ההיבטים השונים של התיאטרון המחזאות, חקר המיתוס הסמנטיקה ושמור התעניינות אחרים.

נתקבל במערכת

ידיעת הארץ: עזרא יבין / צלקות – המעפיל שעלה מן המדבר / רישומים: א. יבין / הוצאת „אור" / 1986 / 200 עמ'

פוליטיקה: אליקים העצני / הלם הנסיגה בארץ־ישראל / עטיפה יעקב קמחי / אלישע / 1986 / 40 עמ'

ביוגרפיה: משה הלוי סגל / דוד ודוד / הוצאת משרד הביטחון / תשמ"ו / 248 עמ'

מקרא: בן / חוויות תנ"כיים (52 רישומים) / הוצאת „סיני" / 1985 / ברוך באובך

שירה: אורי בריש / יופים בתוך השקט / עטיפה: זהבה ספר / הוצאת בר / 1986 / 47 עמ'

צבי כסיף (ויינבאום) /חיי בתרומים/ ציורים: רני בבר/ הוצאת טרקלין/ תשמ"ו/ 76 עמ'

ספרי ילדים ונוער: תקוה סויג / ילדי בר / עטיפה: איתן קרמר / ציורים: יפתח אלון / הוצאת כתר / 1986 / 115 עמ'

עיונות חקר ועיון: ג. רגב, י. ליברמן, ש. הנה, ג. פיילוק / סמנטיקה / הוצאת מעלות / תשמ"ה / 271 עמ'

שירה: תמר שובל / אני ועצמי ואתה / עטיפה: נתן טל / הוצאת בר / 1985 / 46 עמ'

בעבר עינ כיוונים – בתנועת ליהדות ולציונות / חוב' 30 / פבר' 1986 / עורך: יורם בק / ההסתדרות הציונית העולמית / 156 עמ'

ביוגרפיה: שלום בני משה / דוד לדוד יספר / עטיפה: עמנואל ויתרי / הוצאת המחבר / 1985 / 304 עמ'

ליקוטים מספרות העולם

רות שפירא

משולש רומנטי־פוליטי

כמו בספריו הקודמים משלב קן פולט גם ברומאן האחרון שלו Lie Down With Lions, מתח עם אקטואליה פוליטית בינלאומית. הפעם מדובר במעורבות המעצמות באפגניסטן אחרי הפלישה הסובייטית. במרכז העלילה יפהפיה בריטית החיה בפאריס ומאוהבת במורה אמריקני, עד שמסתבר לה שהוא בעצם סוכן של הסי.איי.איי. מרוב בלבול היא נותרת בזרועותיו של רופא צרפתי, נישאת לו ונוסעת עמו לכפר נידח באפגניסטן, שם הוא מספק סיוע רפואי לאנשי הגרילה האנטי־סובייטית. אלא שהגיבורה מוצאת עצמה חיש מהר במצב חדש של בילבול, כשהיא מגלה שבעלה איננו אלא מרגל לטובת הק.ג.ב. ושהוא מספק לסובייטים מידע העולה למורדים בחייהם. אז מופיע בחייה מחדש האמריקני שהתאהבה בו בפאריס.

סנדקים שופעי חסד

אחד הספרים המסעירים בימים אלה את האמריקנים הוא Wiseguy, מאת העיתונאי הוותיק ניקולאס פילג'י, ובו גילויים מדהימים על המאפיה של ניו־יורק ועל המהלכים והמאניפולציות שלה במשטרה, במערכת המשפט ובבתי הסוהר. פילג'י מספר בדברי הקדמתו שלא התלהב במיוחד כשפנה אליו עורך דין מסויים על מנת שיכתוב את סיפורו של עד המדינה הנרי היל; לדבריו מאס באגדרמאניה של גנגסטרים אלימים המתופשים לסנדקים שופעי חסד, אך שינה את דעתו אחרי שנפגש עם היל ושמע מפיו את סיפורו. הוא מאזן את סיפורו של היל בחומר דוקומנטארי רב, ובעדויות שגבה מפי בני משפחתו ודמויות אחרות מעולם הפשע האמריקני.

אין נביא בעירו

ארתור לונדקוויסט

הסופר והמשורר השוודי הידוע ארתור לונדקוויסט חוגג בקרוב את יום הולדתו ה־80. לונדקוויסט, שפירסם למעלה משבעים רומאנים, נובלות, ספרי שירה, מסעות ומסות, וערך אנתולוגיות רבות– אף נימנה עם עמודי התווך של הממסד הספרותי בארצו, כחבר האקדמיה השוודית הבוחרת מדי שנה את חתני פרס נובל. בעולם נודעת חשיבותו של לונדקוויסט לא מעט בזכות תרגומיו ופועלו למען ספרויות זרות. הוא תירגם לשוודית בין היתר את ד.ה. לורנס, ג'ון דוס פאסוס, גרסיה לורקה, פבלו נרודה ואוקטביו פס. השוודים יציינו בוודאי את יום הולדתו של לונדקוויסט בצורה זו או אחרת, אך המעניין הוא שדווקא ארצות אחרות, ביניהן ספרד, צרפת, איטליה וארצות אמריקה הלאטינית, נתנו פומבי בעיתונות לחגיגות שהם מתכננות לרגל יום הולדתו.

משורר חצר ללא חצר

הבינתנים הבריטיים קוסמים כידוע לאמריקנים. לבריטים יש מאז המאה ה־17 „פואט לוריאט", הוא משורר החצר הרשמי הנבחר לתקופת כהונה של שנים אחדות. האמריקנים החליטו אשתקד שגם הם זקוקים לבעל תפקיד מקביל. לפני ימים אחדים נבחר למשרה הרמה הסופר והמשורר הקשיש רוברט פן וארן. וארן, שיכנס לתפקיד בספטמבר, הגיב על המינוי בשמחה, אך הוסיף שלא היה מסכים לכך אילו נתבקש לחבר אודה לרגל מותו של תולו של מישהו. אחת המטלות של משורר החצר הבריטי היא כתיבת שירה טקסית לרגל ארועים מריגיים חשובים.

מלך שחור־לבן

רפי פרסיץ

שאול הון: „קספרוב המלך", הוצאת שת, 96 עמודים

ארבעים יום בלבד לאחר שגבר היהודי־ארמני (שילוב נדיר) גארי קאספרוב (שנולד ויינשטיין) על הרוסי יליד אוראל אנאטולי קארפוב בתוצאה 11:13, והוא בן עשרים ושתיים וחצי, הזכור לאלוף העולם הצעיר ביותר בתולדות השחמט, העשיר שאול הון, חובב שחמט ותיק ונלהב, את ספרות השחמט בעברית (הדלה למדי) בספרו השביעי: „קאספרוב המלך". בספרו זה הוא סוקר את ההתמודדות בין שני היריבים הגדולים, על עליותיה ומורדותיה ועל שני גיבוריה, כולל המתח שהיה נסך על המאבק, ואף התמוצות.

ב־96 עמודי הספר נכלל הטכסט המלא של כל 24 משחקי הדוקרב, בצירוף הערות והארות עינייניות, המבוססות בחלקן הגדול על ניתוחיהם של בעלי סמכא, בהם אחרים שנכחו במוסקווה במהלך הדוקרב. פנינת הדוקרב, אולי גם המשחק שהכריע את תוצאתו הסופית, היא ניצחונו של קאספרוב בקרב ה־16. גם הקרב ה־14, הקצר יחסית, שהסתיים בתיקו, הוא דוגמה מאלפת למקוריות מחשבתו של אלוף העולם החדש.

זריזותו של המחבר בהוצאת ספרו לאור היתה כרוכה בויתור על התעמקות־יתר בהתבטאויות הנלוות לכל מסע, התלכסות שהיא להם חוקם של שחמטאים. לכך הראוי יתפנה קאספרוב עצמו לאחר דוקרב הגומלין (השלישי ביניהם).

בצד הקרבות הניתוחים, המשובצים דיאגרמות מאירות עיניים, כולל הספר עיטורים וצילומים לרוב, בהם אחד שבו מופיע קאספרוב ככדורגלן, וכן המרדקע עסיסי על מה שהתרחש מאחורי הקלעים של המאבק עצמו. המחבר מתעכב גם על חייהם של שני השחמטאים המעולים בעולם, מציין את יחסיהם המורכבים עם הממסד בארצם, ואת תמרוני הממסד שביחד בילד־טיפוחיו קארפוב לאורך כל הדרך. כן מובאת בספר גם פרשת המתח של 48 משחקי הדוקרב הראשון ב־1984, שבמהלכו נעשה קאספרוב מנער לגבר. דוקרב מתיש זה נקטע באורח שרירותי על ידי נשיא פיד"א (איגוד השחמט הבינלאומי), הפיליפיני פלורנציו קמפומנס, שפעל בהשראת השלטונות הקומוניסטיים בברה"מ.

לפנינו „היסטוריה של מנצחים", המצודדת לעתים באלוף החדש גארי

קאספרוב. אולם שותפים ל„חטא" זה גם רוב חובבי השחמט בעולם, לרבות אלה בברית המועצות, אם לשפוט על פי התשואות הנלהבות שליוו את נצחונותיו של האלוף החדש. נראה כי מכאן ואילך ייאלץ גם המשטר הסובייטי להשלים בעל כורחו עם מפלת יקירה, משום שאם יוסיף להתנכל לקאספרוב כפי שעשה עד כה, עשוי אלוף־העולם המרדן לטרוק את הדלת ולהגר למערב, כדרך שעשו לפניו אלוף העולם לשעבר בוריס ספסקי וקורצ'נוי.

[illegible]

ג. קיסל

באמנות

הצורות המופשטות

בביתנה של אגודת הציירים ברחוב אלחריזי (ת"א) מבוא לפני הקהל מיבחר קטן של עבודות הרשות, מעשה ידיו של אליהו גת, תמונות שיצר בשנתיים האחרונות, לאחר גם הלמתו.

ציוריו החדשים נגלית כאן כלאחר מטאמורפוזה. גם המימדים נשתנו, והמבט ראשון נראים לך מלבבי הבדים כמו נצמצמו, נצטמקו. אך בעיקר חל השינוי בצבעים, בצורות. הם מרוכזים יותר וצפופים, אבל גם ישירים יותר וחד־משמעיים. חריפים.

שלושה נושאים: נופים, דמויות, דוממים. ואולם כמו בעבר, נודע לציור הנוף המקום העיקרי. יש כאן ציור „נוף זיכרון יעקב" (מס' 3) בעל צבעים עזים, מורכבים כמעט־גאוותיים – אדום־ירוק־צהוב עכני צמר רכים, עגלגלים, לבנים שטים על פני שמים כחולים.

ביזר מס' 9 מתכסים העננים הלבנים בשכבה של סגול; סגול הוא גם צבעם של השדות, של רכס הגבעות.

בין הדמויות (דמויות נשים) מעוררת עניין דמותה של „מיכל", המכונה גם „אשה מול מרפסת". היא יושבה בכורסה, בבגד כחול ובשיער כחול, זרועותיה החשופות וכן גם פניה צבועים בכתום וכור דוד. שבע הזמם בהיר, יפה כצד הקוסקום הדקורטיבי מתוארים פלפלים ארוכים וזרוקים גליון צבע בהיר.

דמויות מאגיות

מירסה א. מציגה בגלריה [illegible]

[illegible]

לא תמיד ברור [illegible] כללית, מופגנת.

הנה למשל [illegible]

תן, אותם תוי פנים לזם הרישומים בקוים צהובים [illegible] אותו הטוד־מבע של פניהם.

מירטה א. בגלריה „הקיבוץ"

זכרון מידבר

אהרון מסג מציג בגלריה נוחון [illegible]

[illegible]

הודעה חשובה למורים העוסקים בנושא השואה
הופיע
עמנו בשואה
מקראה לכיתות ד'־ו'
ערכה יעל רוזיק
הספר מופיע בעידוד האגף לתכניות לימודים במשרד החינוך והתרבות.
צ'ריקובר מוציאים לאור בע"מ
רחוב השרון 12, תל־אביב 66185, טל. 370621
הפצה ראשית:
א. ערמוני, רח' בלפור 4 ת"א, טל. 292026

סימאק גבר מן המגרש

אלופת איטליה הכניעה את סימאק... הנצחון הרוסי במדריד, שהעלה א...

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • לימודים רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

יובל ה-35

אולפן עקיבא נתניה

מרכז ללימודי השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

כתיב נכון ושיפור הלשון העברית

24 יום בתנאי נופש

בפנימית אולפן עקיבא במלון החוף הירוק, נתניה. מגרשי טניס, ספורט, חוף הים.
חווית לימוד משותפת לך, למשפחתך, לילדיך ולחבריך.

קורס מיוחד ליודעי עברית:
• לעובדי מדינה • למנהלי חברות • לאנשי מדע ולרופאים • לחברי קיבוצים ואנשי התיישבות • לוועדי עובדים ולציבור הרחב.

התכנית: כתיב נכון, קריאת עיתון, דקדוק, ניסוח, שיפור ההבעה בכתב ובעל־פה. עיון בפרקי ספרות עברית ותנ"ך, פעולות חברה ותרבות. (המקצועות השונים נלמדים בכיתה אחת או בקבוצות נפרדות. בשעת הצורך ניתנת עזרה אישית מיוחדת ע"י צוות ההוראה).

מועדי פתיחה קרובים:

24.3.86	21.7.86	3.11.86
12.5.86	8.9.86	1.12.86
23.6.86	(מחזור חגים) 6.10.86	29.12.86

• עובדי מדינה יכולים לקבל פרטים ישירות באולפן או אצל הממונים על ההדרכה במשרדים.
• מורים בשנת שבתון יכולים להרשם לתכנית השתלמות מיוחדת. (נא לבקש עלון מיוחד).
• הקורסים באולפן עקיבא מוכרים ע"י משרד החינוך ומזכים בגמול השתלמות.
• תושבי נתניה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים. • הנחות לקבוצות במקרים מיוחדים.

נוסד בשנת תשי"א - 1951
50 אלף בוגרים מ-122 ארצות

לקבלת פרטים נא להתקשר טלפונית או לשלוח אלינו את התלוש:
לכבוד אולפן עקיבא, ת.ד. 256, נתניה, מיקוד 42102 (טל. 053-52312/3).
נא לשלוח לי (חינם) חוברת מידע.
שמי ________ כתובתי ________

ל.פ.מ.

מכללת בית ברל

נמשכת ההרשמה לתשמ"ז

מסלולי הכשרת מורים
• מורים מקצועיים לכתות ז'-י"ב (כולל תואר B.Ed.)
• לגיל הרך (גננות וכתות א'-ב')**
• לביה"ס היסודי**
• לחינוך מיוחד**
• לימודי טבע, חקלאות ולימודי הסביבה
• הסבה להוראה בחטה"ב
• ל"מורים בכירים" — השלמת תואר B.Ed.

חינוך בלתי פורמלי
(לימודי תואר ראשון B.Ed.)
• מסלול לחינוך משלים (חינוך חברתי בביה"ס, מתנ"סים, פנימיות)
• מסלול לקידום נוער (עבודה בשכונות מצוקה עם נוער מנותק) – תכניות אישיות – בהתאם למסלול הלימודים**
• לימודי א"י – "מורה דרך מוסמך", רכז טיולים, מדריך של"ח וכו' הניתן לשלב עם לימודי ביולוגיה, תוך דגש על החי והצומח בא"י
• הרצוג – הכשרת מורים בכתב מוגבלות לעברית (הוראה)

אפשרות למגורים בפנימיה

* מרכזות העסוקה לבוגרי המסלול ז'-י' בהתמחויות הבאות – אנגלית, ביולוגיה, מתמטיקה ומחשבים.
** ניתן היותר ללמוד לקראת תואר B.Ed. אך עדיין לא להעניק תואר.

מעטפת רישום "מדריך לנרשמים" ניתן לרכוש תמורת 5 ש"ח. המעוניינים יפנו בכתב ליחידת הרישום, מכללת בית ברל, דואר בית ברל 44905 ויצרפו המחאה דואר בסכום הנ"ל.

לפרטים נוספים – טל. 052-454104, 052-448727, אוטובוס מס' 17 מכפר־סבא.

מישלב ערב להצלחתך

מישלב

מכון ישראלי להשכלה בפיקוח משרד החינוך והתרבות

ביה"ס למבוגרים ללימודי בגרות כיתות בוקר וערב

מודיע: בתחילת מרס 1986
ייפתחו קורסים מזורזים בתאריך 16 למרס

במקצועות: מתמטיקה ✲ אנגלית ✲ הבעה עברית ✲ אזרחות

מישלב - המוסד הלימודי שלך!

לבחינות הבגרות במועד יוני 1986

פרטים והרשמה: 08.00–14.00 לפנה"צ 16.30–20.30 אחה"צ
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל – מפעלי תרבות וחינוך בע"מ
מישלב, מכון ישראלי להשכלה, רח' ויצמן 53, תל־אביב, מיקוד 62091, ת.ד. 21373, טל. 03-263186-9

המכללה לחינוך ע"ש דוד ילין

בית הכרם ירושלים

תכניות מיוחדות במסגרת המסלול לחינוך מיוחד

מערכת החינוך ממשיכה בפיתוח מסגרות חינוך לילדים עם מוגבלויות חמורות. ילדים אלה זקוקים לעזרה מקצועית של אנשים מעורבים, רגישים, בעלי רמה גבוהה.
אנחנו מציעים הכשרה מקצועית אינטנסיבית לאנשים המתאימים, הנכונים לאתגר.

1. מסלול דו־שנתי להכשרת מורים לילדים עם מוגבלויות חמורות, (פיגור שכלי, שיתוק מוחין, אוטיסט) – לבעלי תעודת בגרות.
2. מכון לחינוך ריפויי ע"ש רחל שזר – תכנית דו־שנתית להסבת אקדמאים ומורים להוראה לעבודה עם ילדים שלהם ליקויי למידה ולילדים עם פיגור שכלי.
במכון הריפויי קיימת גם מגמה דו־שנתית למתנכים טיפוליים באמצעות אמנות.

מועמדים מתאימים יוזמנו לסדנאות ועדות קבלה. מלגות ינתנו למתקבלים למסלולים הנ"ל.
בירור פרטים נא לפנות לטל. 02-533111, בימי ב' או ה', בשעות 13.00–14.00.
מדריך וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 7 ש"ח.
המעוניינים יפנו בכתב למזכירות המכללה, ת"ד 3578 בית־הכרם, ירושלים, מיקוד 91035 ויצרפו המחאת דואר.
המזכירות פתוחה בימים א' – ה', בשעות 8.00–12.00.

אוניברסיטת תל־אביב

בית הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף

הנדסאי אלקטרוניקה
(בצה"ל, בתעשיה ובשרותים)

מועמדים ללימודי הנדסה
בתכנית המיוחדת של אוניברסיטת תל־אביב
(מחזור תשמ"ז)

לשיפור הישגים במקצועות האלקטרוניקה לרמת הקבלה הנדסית ללימודי הנדסת אלקטרוניקה באוניברסיטת תל־אביב, יתקיימו קורסים בבית הספר להנדסאים בתאום עם הפקולטה להנדסה ואיגוד תעשיות האלקטרוניקה.

משך הלימודים: סמסטר אחד בשעות הערב.
הקורסים ייפתחו החל מיום א' – 4.5.86.

פרטים והרשמה במזכירות בית הספר להנדסאים, רח' האוניברסיטה 30, רמת־אביב, טל. 420211, 420921, בימים א', ב', ד', ה' בין השעות 17.00 עד 19.00.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

היחידה הקדם־אקדמית

פתיחת ההרשמה לשנת תשמ"ז

ההרשמה למכינות תיפתח ב־1.4.86 ותמשך עד 30.6.86

הרישום נערך כל יום ג' בין השעות 9.00–11.00, במשרדי היחידה הקדם־אקדמית חדרים: 110, 111, בנין עין־גדי, רח' הלפמן 4, באר־שבע.

תיפתחנה המכינות הבאות:
1. מכינה למדעי הטכנולוגיה (השלמה והסבה) נובמבר 86 – יוני 87.
2. מכינת רוח־חברה, נובמבר 86 – יוני 87.
3. מכינת רענון לטכנולוגיה ולטבע, מרץ 87 – יוני 87 – (הרישום למכינה זו יתחיל בדצמבר 86).

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה
החוג לפסיכותרפיה

רישום לחוג לפסיכותרפיה
לשנת הלימודים תשמ"ז 1986/7

לשנה הראשונה של תכנית תלת־שנתית מתקבלים לרישום:
א. רופאים מומחים ומתמחים בפסיכיאטריה.
ב. פסיכולוגים קליניים בעלי תואר "מוסמך", העובדים במסגרת קלינית.
ג. עובדים סוציאליים בעלי תואר ב.א. לאחר נסיון של שלוש שנים לפחות, בעבודה פסיכיאטרית במסגרת קלינית או בעלי תואר "מוסמך" בעבודה סוציאלית העובדים במסגרת קלינית.

על המועמדים לעבור ראיון אישי ע"י ועדת קבלה.
טפסים לרישום אפשר לקבל במזכירות החוג, בנין הפקולטה לרפואה, חדר 219, טלפון 417175, בין השעות 8.30–12.30.
ההרשמה תמשך עד 15.4.86.

מבוקש!

רוכש/ת מודעות מעולה

בעל/ת נסיון מוכח

בענף תעשיות וטכנולוגיה

נא לפנות לליאת,
03-622704

– סודיות מובטחת –

דרושה פקידה

אחרי צבא, בוגרת תיכון

עדיפות תינתן לבעלת ידע בהפעלת מסוף מחשב והדפסה במכונת כתיבה

טלפון 03-338386

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

מהנדס הנדסאי טכנאי

נמשכת ההרשמה להשתלמויות הבאות:

★ מיקרופרוססורים
★ רובוטיקה ובקרה ממוחשבת
★ תוכניתן מחשבים – סוג 1

פרטים והרשמה:
כל יום משעה 8.00 עד 19.00, ביום ו' עד 13.00.

תל־אביב: שד' דוד המלך 39, מיקוד 64954, טל' 233231/293, 234507	**חיפה:** שמריהו לוין 30, מיקוד 33103, טל' 666182, 664671
ירושלים: רח' הורות ראשונים 8 (סמטה מהמרדהוב), טל' 221979, 223033	**נתניה:** ירושלים 1, מיקוד 42437, טל' 32727

אוניברסיטת חיפה

אורנים
בית הספר לחינוך
של התנועה הקיבוצית
החטיבה האוניברסיטאית

נמשכת ההרשמה לחטיבה האוניברסיטאית לשנת הלימודים תשמ"ז

למדעי הרוח — לתואר B.A
בחוגים: מקרא, ספרות עברית השוואתית, היסטוריה כללית, תולדות עם ישראל, היסטוריה של המזרח התיכון בן־זמננו, מחשבת ישראל, שפה וספרות אנגלית – חד חוגי.
ובתוכניות: לשון עברית, לשון ערבית (לא נדרשת ידיעה מוקדמת של הלשון הערבית), ספרות השוואתית, פילוסופיה, לימודי הקיבוץ.

למדעי הטבע — לתואר B.Sc
בחוגים: הוראת ביולוגיה, הוראת מתמטיקה־פיסיקה.

הלימודים כוללים לימודי חינוך והם נמשכים ארבע שנים.
לכל בוגרי החטיבה האוניברסיטאית מוענקת תעודת הוראה לביה"ס העל־יסודי.

פרטים – למדעי הרוח – טל' 04-930832; למדעי הטבע – טל' 04-930819 בימים א' – ה' בשעות הבוקר.

הסביבה.

סדנא לעיצוב • פנים • אדריכלות

הרשמה לשנת הלימודים תשמ"ז

מגמות הלימוד:

עיצוב כללי (גרפיקה, מוצר, סביבה, טכסטיל וסמנן)	– 4 שנים
אדריכלות ועיצוב פנים	– 4 שנים
אדריכלות ועיצוב אורבני	– 5 שנים

הבוגרים יקבלו דיפלומה של הסדנא, המוכרת במכללות לעיצוב ואדריכלות באירופה ובארה"ב לצורך לימודי המשך לתואר שני.
פרטים והרשמה: רח' מנורת המאור 8 (מול יצחק 36), תל־אביב, בימי א'–ה' 9.00–14.00. לרכישת קטלוג באמצעות הדואר יש לשלוח המחאה ע"ס 10 ש"ח לפקודת "הסביבה" – ת.ד. 21192, תל־אביב 61211.

הנוהג, עשה לך מנהג קבוע – קח עמך חייל לדרך

חב' גרין קארד גאה להציג:

מועדון חובבי הספורט

מדריך קניות עם הטבות בלעדיות לאוהדי הספורט בכל שבוע בימי חמישי במוסף שבוע ספורט

■ הגרלות ■ פרסים ■ צופרים ■ הנחות
■ תחרויות ספורט ■ מופעי ראווה ועוד.

חדש!! הפתיחה בקרוב

לפרטים טלפון:
03-292343; 203395

חשוב לבעלי עסקים ולסוחרים פרסום קבוע ושוטף

מעריב ספורט

ממן, מרילי, סלקטר ומכבי חיפה – לדין על הפרת תקנון התשלומים!

מאת א. טבק

שלושה מכדורגלני מכבי חיפה – ברוך ממן, ציון מרילי ומשה סלקטר – יועמדו לדין משמעתי, בעוון עבירה על תקנון התשלומים של התאחדות לכדורגל וקבלת תשלומים הגבוהים בהרבה מן המותר. לדין תועמד גם מכבי חיפה בגין הגשת חוזים לא אמיתיים להתאחדות. ההעמדה לדין באה בעיקבות חקירת „מודיעין אזורי" המועסק על ידי ההתאחדות.

למעשה הודו השחקנים בזמן החקירה כי עברו על התקנון ואף פירטו חלקית את ההסכמים שלהם. גם נציג האגודה, דני שיין, הודה בחלק מהעובדות. ציון מרילי הופיע לחקירה עם עורך דינו, חנוך קינן.

בהתאם לעדויות מתברר כי מרילי יקבל 80 אלף דולר עבור כרטיס הליגה שלו שניקנה ממנו הקיץ. יחד עם שאר מרכיבי השכר הוא יגיע ל־50 אלף דולר לעונה, בשלוש השנים שעליהן משתרע ההסכם. לגבי 80 אלף הדולר סוכם כי מכבי חיפה תשלם לשחקן רק 14 אלף דולר מס הכנסה. התשלום הנוסף יבוא מכיסו של השחקן.

ברוך ממן הודה כי קיבל חנות שערכה 60 אלף דולר, אותה הוא משכיר ב־700 דולר לחודש, זאת בנוסף לשכר 600 דולר לחודש ומענקים שונים. סלקטר מקבל מעט מעל התקנון אך הדבר לא סגור סופית.

3 השחקנים אמרו כי הם היו מודעים לחריגה של תשלומיהם מן התקנון – המתיר מקסימום של 20 אלף דולר בעונה – ולעובדה כי מועדונם הפקיד בהתאחדות חוזים שלא עלו בקנה אחד עם המציאות.

מנסדורף ברבע הגמר במילאנו!

עמוס מנסדורף, הטניסאי הישראלי בן ה־20, ממשיך בתנופתו ההודית בזירה הבינלאומית. לאחר שהשיג שלשום את אחד משיאיו האישיים כאשר גבר על הצ'כי תומאס שמיד בסיבוב הראשון של טורניר האולמות של מילאנו, העפיל אתמול מנסדורף לרבע הגמר של האליפות לאחר הופעה מצויינת וניצחון פנטסטי, 6–1, 6–1, על כריסטו סטיין מדרום־אפריקה, שקודם לכן הדיח את...גליקשטיין. מנסדורף, אליו מתייחסים במילאנו כהפתעת הטורניר, יפגוש ברבע הגמר את המדורג 3 באליפות, השוודי אנדרס יארידו. סך הפרסים בטורניר היוקרתי במילאנו הוא 385 אלף דולר.

„פיזנטי טימטם את כל הקבוצה"

טוען מאמנו בקלן, גיאורג קסלר, המכנה את שגיאות הישראלי „הוראקירי"

מאת זיגמונד שפיגלר, גרמניה

מצבו של רוד פיזנטי בפ.צ.קלן נראה עגום בימים אלו, אם לשפוט לפי ראיון שהתפרסם אתמול עם מאמנו, גיאורג קסלר, בשבועון הספורט „קיקר". מאמן קלן נשאל על ההזדמנות שהעניק בהגנה לאולה פיזנון ואומר: „הוא קיבל את הצ'אנס בגלל משחקו הכושל של פיזנטי בשאלקה (קלן נוצחה 0–3). אני לא יכול בשום פנים ואופן לתת לפיזנטי לשחק לאחר שגיאות שכאלו. המשחק של פיזנטי בהתחלה היה כל כך גרוע שהוא טימטם את כל הקבוצה. אני לא מסוגל להבין עד היום כיצד מקצוען מסוגל לבצע מסירות הוראקירי שכאלו בביתן השער שלו..."

הפועל חיפה: האולטימטום עבר

האולטימטום שהציבו אתמול כדורגלני הפועל חיפה להנהלת קבוצתם באשר לשביתה במידה ולא יקבלו תשלום שכרם לאלתר – עבר. הנהלת הקבוצה מיהרה אתמול לשלם לשחקנים חלק משכרם ואלו התחילו להתאמן. (יהונתן הללי)

נויברגר: נעזור לכם

נשיא התאחדות הכדורגל של מערב־גרמניה, הרמן נויברגר, הבטיח שלשום להמשיך ולפעול למען קבלת ישראל לאירופה. „בקונגרס אופ"א בפורטוגל באפריל ננסה להביא את העניין לשולחן הדיונים ולעזור לישראל ככל יכולתנו", אמר נויברגר לכתבנו, זיגמונד שפיגלר, במהלך המשחק גרמניה – ברזיל (2–0) בפרנקפורט שלשום.

סימאק גברה על מכבי – וירדה מן המגרש עצובה הרבה יותר

אלופת איטליה הכניעה את ברקוביץ' ושות' 82–70, אך הנצחון איבד משמעות עם הודע דבר הנצחון הרוסי במדריד, שהעלה את קובנה לגמר האירופי ב־3 באפריל בבודפשט מול ציבונה

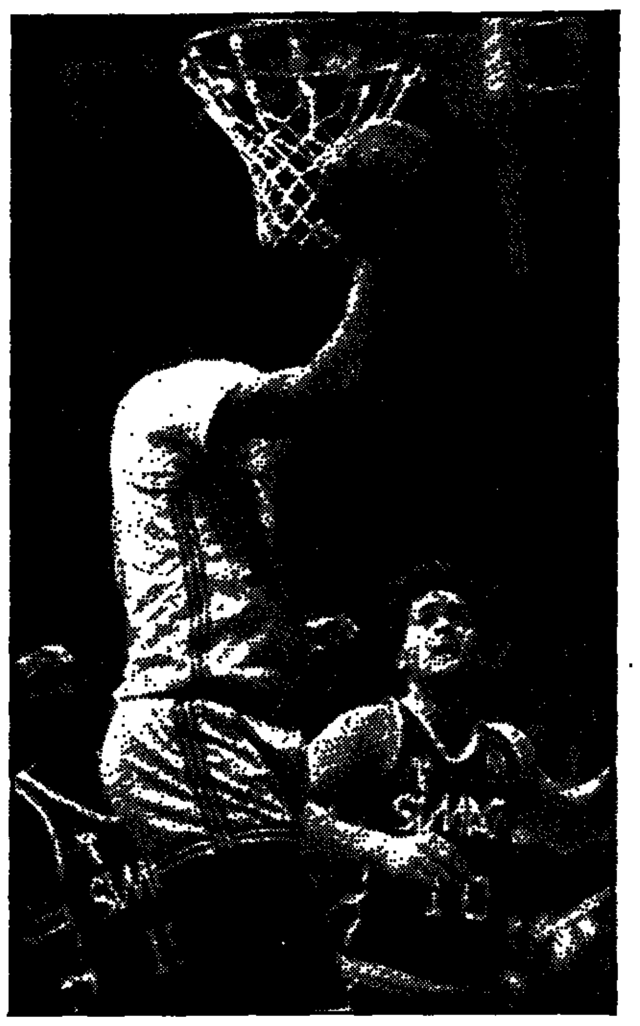

קווין מגי קולע לסל מילאנו, כשצופים בו שחקני סימאק, פרמייר (מימין) והנדרסון. בסיום: 82-70 לאיטלקים. ● צילום אי.פי.

מאת יוסי אקלר, שליח מעריב בפאביה, איטליה

כאשר נשמעה אמש ב„פלאצו אנבלה" שבפאביה השריקה לסיום המשחק האחרון בבית הגמר האירופי, ידע כל אחד מ־4000 הצופים שמילאו את יציעי ההיכל, כי למרות ניצחונה של אלופת איטליה, סימאק מילאנו, על האלופה הישראלית, מכבי ת"א, 82–70, תאלץ קבוצתו של דן פטרסון לוותר על החלום להופיע בגמר בבודאפשט. תוצאת המשחק ממדריד השתיקה את קולות הצהלה ושלחה את אוהדי סימאק אבלים וחפויי ראש לבתיהם.

מכבי ת"א הציגה אמש משחק כדורסל בינוני למדי, אך בהחלט ספורטיבי. מי שחשב כי האלופה הישראלית הרימה ידיים עוד בטרם נשמעה השריקה לפתיחה, טעה. 40 דקות ניהלו כדורסלני מכבי מאבק מרתק מול האיטלקים, כאשר בכמה דקות אף הצליחו להוליך בנקודה הפרש, כמו בדקה ה־17 (27–28) ודקה מאוחר יותר, 31–32.

ביציעי ההיכל חסרו הפעם מאות האוהדים של מכבי ת"א מהקהילה היהודית הגדולה של מילאנו ולמעט כמה עשרות שהגיעו למשחק, ניצבה מכבי די בודדה מול אלפי האיטלקים שעודדו ללא הרף את קבוצתם (עדיין בתקווה כי סימאק תעפיל לגמר). אך שלא כמו במשחקים קודמים, גם שחקני מכבי זכו לתשואות מצד הקהל המקומי. במיוחד קווין מגי ולי ג'נסון, שהופיעו בעבר בליגה האיטלקית.

מגי, כמעט כרגיל, היה הטוב במגרש. הוא קלע 24 נקודות, קטף 12 ריבאונדים ולחם כמו תמיד. אך מיקי ברקוביץ' הותיק העניק לחובבי הכדורסל חוויה מיוחדת. בדקה ה־30, כאשר סימאק הוליכה כבר 63–50, פרץ מיקי בשתי דקות רצופות אל הסל האיטלקי ובמבצעים מדהימים קלע 9 נקודות רצופות (63–59) ו...יצא בחמש עבירות (נדיר מאד אצל הקפטן המכבי). אגב, מיקי היה השחקן היחיד במגרש שיצא בחמש עבירות.

אחרי שמיקי עזב את המגרש, לא התקשו שחקני מילאנו להגדיל שוב את הפער ולנצח בסיום 82–70.

אחרי המשחק אמר מאמן מכבי צבי שרף: „לא נלחמנו במשחק הזה, אלא עלינו כדי לשחק כדורסל. מול המשחק הפיזי של האיטלקים, הצלחנו די טוב בהגנה. אך היינו חלשים בהתקפות המתפרצות".

סימאק מילאנו 82 (41)
מכבי ת"א 70 (32)

● קלעו למילאנו: שון 26, פרמייר 17, אנדרסון 15, בוזלי 14, ראגאטוני 7, מנגין 3.

● למכבי ת"א: מגי 24, ג'נסון 19, ברקוביץ' 19, נלסון 4, ליפין 2, לאסוף 2.

● שופטים: דוביס (יוון) וקלינגבהיל (מערב־גרמניה).

4000 צופים ב„פלאצו אנבלה" בפאביה.

קובנה הדהימה את ריאל במדריד: 98–95

ז'לגירים קובנה, האלופה הליטאית של בריה"מ, סללה אמש את דרכה לגמר גביע אירופה לאלופות, נגד ציבונה זאגרב ב־3 באפריל בבודפשט, בדרך הקשה ביותר: נצחון חוץ נפלא על ריאל מדריד, 98–95. הספרדים, שהיו זקוקים לנצחון ביותר מ־17 נקודות כדי לשמור על סיכוי להופיע בעצמם בגמר, הובילו בשלבים רבים של המשחק וזכו לעידוד מרעיש אוזניים של אוהדיהם הקנאים ב„פאביליון". אבל קובנה לא נשברה לרגע ולקראת הסיום ידעה להתעלות ולזכות בנצחון המכריע.

בית הגמר האירופי
(טבלה סופית)

1. ציבונה	10	933–977	17
2. קובנה	10	915–931	17
3. מילאנו	10	832–887	16
4. ריאל	10	906–944	15
5. מכ' ת"א	10	944–907	14
6. לימוז'	10	1013–908	11

הנצחון על האמריקנים

מאת מרדכי רוזנבלום

החיזוק האמריקני לכדורסל באירופה ספג אמש מהלומה קשה. בגמר גביע אירופה לאלופות תופענה שתי קבוצות „נקיות" משחקני חיזוק מ„מולדת הכדורסל" – ציבונה זאגרב, אלופת אירופה ויוגוסלאוויה, מול ז'אלגירים קובנה, אלופת בריה"מ.

אמש, כאשר הגיעה הידיעה על ניצחונה הגדול של ז'אלגירים במאדריד, על ריאל (98–95), ניזכרתי בדברים שאמר לי ארוידאס סבוניס, הכוכב הליטאי הענק של האלופה הסובייטית, בבריסל, אחרי ניצחונה של מכבי ת"א במשחק השני: „האמריקנים באירופה הם שחקנים מצויינים ובכמה קבוצות, כמו גם במכבי ת"א, הם מהווים יותר מ־50 אחוז מהיכולת הכללית של הקבוצה. אבל אני גאה בקבוצה שלי. אנו באים מאיזור של 3 מיליון תושבים ואין לנו אמריקנים בקבוצות..."

הגמר בבודאפשט מסמל את השליטה המזרח־אירופאית בכדורסל ביבשת.

כדורסלני הפועל ת"א איימו לא להופיע לדרבי – ונמלכו בדעתם

מאת ברוריה ביגמן

כדורסלני הפועל ת"א איימו אתמול בפני אברהם פלדה מנהל המחלקה כי לא יופיעו ביום ב' לדרבי השלישי עם מכבי ת"א אם לא יקבלו את משכורותיהם לפני המשחק. פלדה אמר לשחקנים שהוא אינו רואה עדיין את הפתרון למשבר הכספי בו שרויה הפועל ת"א ומבטיח להם כסף רק אם...ינצחו את מכבי. לאחר שיחת שיכנוע ושיחה בין השחקנים החליטו להופיע לדרבי. „אם נשבות מפעילות תשיג מועצת הפועלים את מה שהיא רוצה – חיסול הקבוצה" נימקו השחקנים.

● מרי מייר, כדורסלן אליצור נתניה, לא יוכל להופיע במדי הקבוצה במשחקי גביע אירופה בעונה הבאה במעמד של ישראלי מאחר שלא נרשם בפיב"א כישראלי, כפי שמחייב התקנון. הוא יוכל ליטול חלק במשחקים אלה רק כשחקן זר.

אליצור נתניה הוזמנה להשתתף בתחילת אפריל בטורניר בינלאומי במרוקו, אותו מארגן סוכן השחקנים לוציאנו קאפיקיוני. גיל גילמן, ה„בוס" של נתניה אמר אמש: „לא אסכים שהקבוצה תיסע למרוקו. אני רוצה לשמור על כבוד הקבוצה וכבוד השחקנים".

אליצור ת"א ומכבי דרום לגמר הנשים

כדורסלניות אליצור ת"א/קרית־אונו, האלופה ומחזיקת גביע המדינה ומכבי דרום/רמת־חן יתמודדו ב־7 באפריל בגמר גביע המדינה.

אמש לעיני כ־200 צופים בלבד בחולון הביסה אליצור ת"א את מכבי ת"א 55-81 (30-46) במשחק שמראש דובר בו כמשחק מבטיח רמה גבוהה מצד שתי הקבוצות, אך תוך דקות ספורות התברר שהמכביות לא מסוגלות כלל להוות יריב לאליצוריות שהיו תלכיד קבוצתי טוב. קלעו לאליצור: דריימר 26, ליטני 18, בריאלובסקי והודסמן 12 כ"א, משן 6, ברדה 5, כהן 2. למכבי: ימיצקי 16, קסטן 13, נוסטר 12, אדמון 5, איילון 4, שוף 3 ברגר 2.

במשחק מוקדם ניצחה רמת־חן את הפועל ת"א 56-67 (27-32). קלעו לרמת־חן: ביטון ומירון 17, אגמי 14, זילברמן 11, אקרייב 6 ומלמה 2. להפועל ת"א: גת 20, ברמיוך 11, וולף, מקובר וסגל 6 כ"א, קנציפולסקי 5 ולקס 2.

בתמונה: ברוריה ביגמן ● בתצלום של עדי אבישי: הנית שוף ממכבי ת"א (מימין) מנסה להפריע לענת דריימר מאליצור.

נ.ב.א: אטלנטה ניצחה עם 35 נק' של וילקינס

תוצאות משחקי ליגת הנ.ב.א במחזור שנערך אור לאתמול: פניקס – מילוואקי 127–126 (בהארכה), קינגס – דאלאס 127–120 (בהארכה), אטלנטה – ניו ג'רסי 113–97 (דומיניק ווילקינס 35 לאטלנטה), דטרויט – אינדיאנה 111–101 (למביר ואיידאה 26 כ"א), פילדלפיה – ניקס 105–95, וואשינגטון – קליוולנד 128–114, גולדן־סטייט – יוטה 118–111, קליפרס – סיאטל 100–96.

● בישלון הפועל גליל־עליון יביא לשינוי בצוות המנהל של מועדון הכדורסל. יו"ר מחלקת הכדורסל דב ("דוביק") יאור מסיים את תפקידו וכבר מונה לו מחליף, ישע כהן מקיבוץ כפר־בלום. גם מנהל הקבוצה חנן יניב יסיים בקרוב את תפקידו, כמו אדם נוסף מהצוות המוביל, חגי אלכסנדר, רכז הספורט במועצה המסיים קדנציה בתפקיד ונתקל בהתנגדות של אנשים רבים להארכת מינויו. (יוסי רוזנברג)

● אתמול בשלב רבע הגמר במבב מטאורי־טבבת במנים הנערך בספורטן בפ"ת: מנשה צור – תומר צימרמן 6–2, 6–3. רביב וינדנפלד – אילן סיני 6–0, 6–2, 6–4. יורם ברזון – ברעם פרנשטיין 6–4, 7–6 וחיים ציון – אמיר בן מרדכי 6–4, 6–4, 7–5. בחצי הגמר היום: צור – ציון וברזון – וינדנפלד. בשבת בבוקר יתקיימו משחקי הגמר.

אטקינסון לשרף: איך מתקשרים בקיץ עם רן?

מאת יונתן הללי

מנהל מנצ'סטר יונייטד, רון אטקינסון, הביע אתמול התענינות מסוימת בשוער מכבי חיפה ונבחרת ישראל. בתום אימון אותו ערך אתמול רן בצוותא עם כדורגלני היונייטד, המבראים היום בדרכם חזרה לאנגליה, שאל אטקינסון את מאמן חיפה, שלמה שרף, כיצד יהיה ניתן לפנות אל רן, במידת הצורך, בקיץ הקרוב. שרף, שנילווה לשוער באימון, אמר למנג'ר של היונייטד: „תפנה אלי ותקבל ממני את כל הפרטים".

על האימון במחיצת השדים האדומים אמר רן: „קשה לדעת איך התרשמו ממני כי האימון היה של 15 דקות בלבד. אבל אני חש שהפגנתי יכולת טובה".

אברטון מול צ'לסי במוקד באנגליה

מנצ'סטר יונייטד תעשה מחר, במחזור ה־32 בליגה האנגלית, „סוויץ'" מהיר מן השיזוף לחופי ישראל והרשא המעלה בקרית־אליעזר, לחורף האנגלי והמשטח המלאכותי של ק.פ.ר בלונדון. אך המשחק המרכזי של המחזור ייערך ביום א' בגודיסון־פארק, באשר מובילת הטבלה, אברטון, תארח טוענת אחרת לכתר השנה, צ'לסי הלונדונית, למשחק שבסיכום עשוי להיות בעל השלכה על האליפות, אם להביא בחשבון שלצ'לסי יש משחקי השלמה רבים.

סאותהמפטון תארח מחר את ליברפול במפגש שעשוי להיות חזרה גנרלית לחצי גמר גביע האנגלי (אם תחלוף ליברפול על־פני ווטפורד ברבע הגמר החוזר ביום ב'). שאר המשחקים מחר: ארסנל – ווסטהאם, בירמינגהאם – סוטהאמפטון, קובנטרי – שפילד ונסדיי, לוטון – אוקספורד, מנצ'סטר סיטי – ווטפורד, ניוקאסל – איפסוויץ', נוטינגהאם – אסטון־וילה, ווסט־ברומיץ' – לסטר.

ההנהלה הנוכחית בבית"ר י־ם תישאר עד לחיסול החובות

„כל עוד לא יכוסו החובות של בית"ר ירושלים עד לאגורה האחרונה – תשאר הנהלת הקבוצה הנוכחית בתפקידה", אמר אתמול ראובן ריבלין, המיועד לנהל את סניף תנועת החרות בירושלים, לאחר שבנק צפון־אמריקה הגיש תביעה נגד בית"ר י־ם בגין חוב של 200 אלף דולר.

גביע רונקטי לנשים – לנציגת בריה"מ

הראשון בגביעי אירופה בכדורסל לשנת 1986 – הוענק שלשום בברצלונה לקבוצה הסובייטית נובוסיבירסק, שנטלה את גביע הנשים ע"ש ליליאנה רונקטי. בגמר היא ניצחה את בודפשט 81–58 (45–30). כוכבת המשחק היתה קוז'וניקובה הסובייטית 23 נקודות. בקבוצה ההונגרית הצטיינה שחקנית הציר אנגס נמט 17 נקודות. שליטת נובוסיבירסק היתה מוחלטת בריבאונדים: 35–18.

ביום ג' בקורסה ייערך גמר גביע אירופה למחזיקות גביע, גברים, בין ברצלונה לפוארו בשיפוטו של הישראלי ראובן וירובניק. ביום ה', בקורסה, הראשון בשני הגמרים בגביע קוראץ' בין קאזארטה לבנקו־רומא (הגומלין ב־27 במארס) ובמילאנו גמר גביע האלופות לנשים, בין פרימיג'י האיטלקית ואגנן ריסלדורף.

באוצר דנים בהענקת הקלות מס על „פרמיות"

המצדדים בהקלות אלה מציינים, כי נסיון העבר מורה שהן תורמות לעלייה ניכרת בפריון העבודה ★ ב־1975–1965 ניתנו הקלות והפריון עלה ב־64%

מאת שרגא מקל

במשרדי האוצר דנים בהענקת הקלות מס על „פרמיות" – כלומר, עבודה מעל ל„נורמה" המבטאת גידול בפריון.

הכוונה היא לפטור ממס הכנסה – באופן חלקי או מלא – עובדים אשר יגדילו את התפוקה מעל לרמה שתקבע. מטרת ההקלות במס היא לעודד את פריון העבודה במשק ובמקביל, לשפר את רמת ההכנסה של העובדים כתוליף לתוספת שכר ברוטו, שייקשו על המפעלים.

ועדה ממשלתית שדנה בנושא זה הגישה המלצות ובקרוב ידרשו שרי האוצר והעבודה לקבל החלטות בנושא. בראש הועדה עמד סגן הממונה על הכנסות המדינה, יורם גבאי, והיא כללה גם את מנהל המכון לפריון העבודה, יוסף צוריאל, סגן הממונה על השכר באוצר, יורם שחל, ופקידים נוספים ממשרדי האוצר, העבודה ונציבות שרות המדינה.

המצדדים בהקלות מס אלה מציינים, כי נסיון העבר מורה שהן תורמות לעלייה ניכרת בפריון העבודה. בשנים 1965–1975 ניתנו הקלות מס על פרמיות ובתקופה זו עלה פריון העבודה במשק ב־64 אחוז.

„הממשלה תפעל להוריד מחיר המים ולהפנות חלק מהסובסידיות לחקלאות"

אמר ראש הממשלה, שמעון פרס, בישיבת מליאת המרכז החקלאי

מאת אהרן פריאל

„הממשלה הזו לא תישאר אם מהירה יהיה התמוטטות החקלאות", אמר אתמול ראש הממשלה, שמעון פרס, בישיבת מליאת המרכז החקלאי בתל־אביב.

פרס אמר, כי „מתוצרת מארמות ארץ ישראל מצויות כיום במצב של עזובה וקפאון בעוד כל תשומת הלב ניתנת להקמת ישובים ביהודה ושומרון". הוא הוסיף, כי הבעיה החמורה ביותר המעיקה על החקלאות היא הריבית הגבוהה.

ראש הממשלה הבטיח למשתתפי המליאה, כי הממשלה תפעל להורדת מחיר המים, להפנות חלק מהסובסידיות הניתנות כיום לצריכה פנימית ולהעבירה כתמיכה ליצוא החקלאי. הוא גילה, כי בממשלה נעשה נסיון לפרק את תנועת המושבים על־ידי דילוג המעורבות של המושב בקביעת מיכסות ייצור, וקרא לתנועת המושבים להקים במושבים יותר מפעלי תעשיה.

ייפתחו 4 בתי־מלון חדשים בירושלים

מאת אריה בנדר

ארבעה בתי־מלון חדשים, שיספקו 1500 מקומות עבודה, ייפתחו בשנה הקרובה בירושלים.

כך מסר ששון אפריאט, מנכ"ל התאחדות בתי־המלון בירושלים, בעת טקס בחירתו למזכיר הארגון של ההסתדרות.

המלונות החדשים הם: מלון הולידיי, מלון [illegible], מלון הר־ציון ומלון המצודה.

האוצר מתכוון להמשיך בהקפאת שער המטבע

הדבר יתאפשר באמצעות הוזלת הדלק לתעשיה

מאת שרגא מקל

למרות המלצות „קרן המטבע הבינלאומית" „לניידי" את שער המטבע – מתכוון משרד האוצר להמשיך בכל האפשר בהקפאת השער. לשם כך ינצל משרד האוצר את ירידת מחירי הנפט בעולם ויוזיל את הדלק. נודע, כי בדיונים שהתקיימו במשרדים הכלכליים התגבשה כוונה להוזיל פעם נוספת את הדלק בחודש אפריל. הוזלת הדלק לתעשיה תקזז את העליה בהוצאות הייצור ותאפשר להמשיך ולהקפיא את שער המטבע.

בדיונים התברר, כי יש עדיין מקום להוזלה של 15% לפחות במחירי הדלק בארץ עקב ירידת מחירי הנפט בעולם – והאוצר מתכוון לנצל הפרש זה, כדי לדחות את חידוש פיחות השקל למועד מאוחר ככל האפשר. הכוונה היא להוזיל את הדלק לתעשיה ובשלב זה אין מדובר בהוזלה נוספת של הבנזין למכוניות – כדי לא לפגוע יתר על המידה בתחבורה הציבורית, שתעריפיה הועלו לאחרונה ב־25%.

דחיית חידוש פיחותי השקל – אמורה למנוע עלייה בקצב האינפלציה. היום תפרסם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את שיעור עליית המדד בחודש פברואר. התחזית המוקדמת באוצר לגבי מדד זה היתה עליה בשיעור 1.2%.

ההערכה באוצר היא שגם בחודש מארס צפויה עליית מחירים בשיעור דומה – 1.4% התחזית לגבי אפריל – היא התייקרות של כ־2% – וזאת בתנאי שחידוש פיחות השקל אכן יידחה למועד מאוחר יותר.

גם לאומי והבינלאומי הפחיתו הריבית

מאת סופר „מעריב"

בנק לאומי והבנק הבינלאומי הפחיתו גם הם מאתמול את שיעורי ריבית החובה. הבנקים האלה קבעו את שיעורי הקטנת הריבית לאחר בירורים מקיפים והתלבטויות איך וכיצד להוריד את הריבית. אך למעשה, אין הבדלים גדולים בין הבנקים.

בנק לאומי הקטין את ריבית ה„פריים" במשיכות היתר מ־1.75 אחוז ל־1.25 אחוז, ואילו הריבית התריגה יורדת מ־1.75 אחוז ל־1 אחוז. ואילו עמלת ההקצאה פוחתת בשיעור של 0.1 אחוז לחודש ל־6.4 אחוז לשנה, במקום 7.6 אחוזים עד כה.

לגבי זכות משיכת היתר עד 1,500 ש"ח, בנק לאומי הוריד הריבית מ־2.75 אחוזים ל־2.25 אחוזים. ואילו ריבית החריגה תהיה 3.5 אחוזים לחודש, במקום 4.5 אחוזים.

הבנק הבינלאומי הפחית את הריבית הבסיסית לבעלי מסגרות אשראי בחודש מ־1.75 אחוז ל־1.25 אחוז. על חריגה ממסגרות האשראי הבנק גובה תוספת חריגה של 1.25 אחוז בחודש, במקום 2 אחוזים עד כה. אשר ללקוחות פרטיים, כולל שכירים, בעלי זכות למשיכת יתר עד 1,500 ש"ח, תפחת הריבית מ־2.75 אחוזים ל־2.25 אחוזים לחודש. על חריגה ישלמו הלקוחות האלה ריבית בשיעור של 3 אחוזים. אשר לעמלת הקצאת אשראי היא תופחת החל מ־1 באפריל מ־7.6 אחוזים ל־6.4 אחוזים לשנה.

מונה מפרק זמני לנורשיפקו

חברת הביטוח הוותיקה הינה מיופת הכוח בארץ של נוריץ' יוניון

מאת איה אורנשטיין

נשיאת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב חנה אבנור מינתה אתמול במעמד צד אחד את עו"ד דוד שמרון כמפרק זמני של חברת הביטוח הותיקה נורשיפקו בעיקבות בינלאומי של חברת ביטוח העתיקה נורשיפקו בעיקבות בקשת בנק דיסקונט ובנק ברקליס דיסקונט, שהם נושים של החברה במאות אלפי דולרים. שני הבנקים הגישו גם בקשת פרוק נגדה.

חברת נורשיפקו הינה מיופת הכוח בארץ של חברת נוריץ' יוניון.

לטענת פרקליט בנק דיסקונט, עו"ד דוד פלג, נדרשה נורשיפקו פעמים רבות לפרוע את חובה, ומנהלה זרובבל לליאור אף הציע הסדר תשלום. על־פי הסדר זה משנת 1984 העמידו דיסקונט וברקליס דיסקונט את החובות כלפיהם לשיעור של 2/3 מהחוב המקורי, ובסך הכל לסכום המתקרב ל־300 אלף דולר. נורשיפקו התחייבה לפרוע את החוב עד 1 ביוני 1985. ב־2 ביוני נמסרה להברה דרישה בכתב בתוקף ההסדר, אולם היא לא שילמה את חובה לבנקים עד היום.

מנהלה של החברה, זרובבל לליאור, הודיע לבנק דיסקונט, כי אינו יכול לשלם את חובו לבנק מאחר שירד מנכסיו ונקלע למצב כספי קשה.

פרוייקט גן העיר בשליטת שלמה אליהו

מאת סופר „מעריב"

פרוייקט מגדל הדירות גן העיר, ליד בנין עירית ת"א, נמצא מאתמול בשליטת איש הביטוח שלמה אליהו. הוא מחזיק עתה בשני שליש ממניות הפרוייקט ואילו הקבלן מרדכי שכטר, מבעלי שכטריה, מחזיק בשליש הנותר של המניות.

אתמול אישרה נשיאת בית־המשפט המחוזי בת"א, חנה אבנור, את הצעת כונס הנכסים של חברת אחוזת אריה למכור את חבילת המניות בפרוייקט גן העיר לשני השותפים האחרים בפרוייקט, שלמה אליהו ומרדכי שכטר. הם ישלמו תמורת מניות אלה כ־1.4 מיליון דולר. מכירה זו בוצעה על דעת הנושים, כולל תקים.

היזמים של הפרוייקט מתכוונים לנהל מסע מכירות נמרץ של דירות בפרוייקט זה. כבר הוכנו דירות לדוגמא ותוך זמן קצר ינוהל המסע לקידום מכירת דירות בגן העיר.

במסגרת שבוע Ada® בישראל עורכת דיגיטל 3 ימי עיון ב־18, 19 וב־20 במרץ 1986.

ביום העיון ישתתפו:
* פרופ. יהודאי ראש החוג למדעי המחשב באונ' ת"א.
* CHERYLL GERELLE מנהלת מוצר Ada בדיגיטל אירופה.
* PATRICK SCHERRER אחראי על תמיכת Ada בדיגיטל אירופה.

יום העיון יוגש בשפה האנגלית.

לצערנו, לא נותרו מקומות פנויים ליום העיון על Ada®

זה לא פלא ששפת ה־Ada החדשה מעוררת עניין שכזה. היא תוכננה לאמינות בתיכנות, לניידות ולצמצום זמן הפיתוח והאחזקה.
VAX Ada היא החדישה ביותר בשפות הפעלות על משפחת מחשבי VAX/VMS ואיכות הביצוע שלה טובה יותר מכל שאר שפות ה־Ada הקיימות בשוק.
VAX Ada היא יותר משפת מחשב, היא גם סביבה שלמה המאפשרת פיתוח תוכנה.
קו פתוח למעוניינים
ביום חמישי 20.3.86 בין השעות 14.00 – 17.00 נקיים „קו פתוח" בטלפון 052־548232 ובו נאפשר ייעוץ מהיר עם המומחים מחו"ל.

במחשבה שניה... דיגיטל!
digital
חברת המחשבים השניה בגודלה בעולם

אגד אוספת את כל הנוסעים בדרך מפתח־תקוה לתל־אביב

לנוחות הציבור, קוי אגד 551 (עד רכבת צפון), 561, 563, 571 ו־574 הנוסעים בין תל־אביב ופתח־תקוה, אוספים ומורידים נוסעים בתחנות השונות שבדרך בכל שעות היום.

בין פתח־תקוה לתל־אביב סע לך ב„אגד" ותגיע בנוחות.

שים לב:
קו 551 עד תחנת רכבת צפון
ושאר הקוים עד התחנה המרכזית.

ואלה התחנות מפתח־תקוה לתל־אביב:
פתח־תקוה – תחנה מרכזית, אורלוב 3, חניון דן, בי"ח בילינסון, ז'בוטינסקי – קופסאות פח, מרכבים, קרית־אריה, מחלף גהה, בני־ברק – ז'בוטינסקי 101, ז'בוטינסקי 61, ביח"ר ארגמן, משטרת רמת־גן, קולנוע רמה, ביח"ר עלית, דרך פ"ת – רכבת מרכז (ארלוזורוב), בי"ח הקריה, בית קלקא, המסגר 45, המסגר 7 בי"ס שבח, תחנה מרכזית תל־אביב.

פתח־תקוה
תל־אביב
אגד עוד שירות למענך
פרסום של ושות'!!!

נאטי גאן

הערב ב־10.00 הצגת טרום בכורה רב־חן ת"א

התוצר המומלץ 1986 | הצורת המומלץ 1986 | בית העסק המומלץ 1986

ביום ג' (18.3.86) תופיע חוברת מיוחדת
המומלצים
שתצורף לעתון מעריב
דרוש את החוברת ממוכר העתונים

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

היום, יום שישי, 14.3.86,
מוחלפים מספרי הטלפון במקומות הבאים:

תחנת החוף בחיפה לנתן שיחות לאניות בלב־ים

המספר החדש הוא: 04־643311

☆ תחנות השירות לטיפול בטלפונים בת"א, רמת־גן, נתניה ורעננה

המספרים החדשים הם:
__תל־אביב__
רח' אבן גבירול 108 — 225555
רח' יהודה הימית 26 יפו — 811555
__רמת־גן__
רח' ביאליק 81 (בית בכור) — 7515555
__נתניה__
רח' שמואל הנציב 30 — 053־45555
__רעננה__
בנין מרכזת הטלפונים, צומת השרון — 052־26555

בנק ישראל
הודעה על תוצאות מכרזים

ביום 13.3.1986 הוצעו לציבור אג"ח צמודות באמצעות מכרזים.

להלן פירוט הסדרות שהונפקו ותוצאות המכרז.

סדרה	צמודה	מחיר המכירה	שער ההקצאה בא"ו	סה"כ הכמות שנמכרה בהדרה במליוני ש"ח
"שגיא" – 4203 א'	מדד	85.0	37.93	10.0
"גליל" – 3755 א'	מדד	79.0	100.00	12.3

הזמנות במחירים הגבוהים ממחיר המכירה סופקו במלואן.

הזמנות במחיר המכירה סופקו בחלקן לפי שער ההקצאה הרשום לעיל.

הזמנות במחירים נמוכים ממחיר המכירה לא סופקו.

בעלי משתלות
ומטפחי צמחי נוי למסחר

המעוניינים לקדם את מכירותיהם ולהשתתף בגליון מס' 2 של
"בית וגן"
ירחון "מעריב" לתרבות הדיור

יתקשרו לקבלת פרטים לצבי קליימן
03־439280, 03־439206

בנק ברקליס דיסקונט בע"מ
Barclays Discount Bank Ltd.

הודעה לציבור לקוחותינו

הננו להודיעכם כי החל מיום ה' 13.3.86 הופחתה הרבית הבסיסית שאנו גובים מלקוחותינו על אשראי במט"י ב־0.5% לחודש (6% לשנה).

הרבית הבסיסית החדשה תעמוד איפוא על 1.25% לחודש, דהיינו רבית שנתית של 15% שהיא 16.3% מתואמת (אפקטיבית) שנתית.

כמו כן הופחתה הרבית שאנו גובים בגין חריגה מקו אשראי ב־0.75% לחודש (9% לשנה).

לצמחונים וטבעונים בלבד

למכירה יחידת משק בכפר אמירים הכוללת בית טובנותי ישן הנמצא על שטח כ־2 דונם, מטעים, זכויות קיט ונופש.

●

בדבר פרטים נא לפנות:
עו"ד יוסף הולנדר,
סמילנסקי 4, נתניה, טלפון 053־42069.

למכירה
משק במושב הזורעים
(דתי)

כולל לול 1000 מ"ר,
+ בית קירור + בית אריזה
+ בית חדש — 110 מ"ר

טל. 067־50606 או 067־93387. לא בשבת.

בעבור חוקן דולרים
מצחיק שגעון
הגשש החיוור
מעל גבי תקליטים וקסטות הד־ארצי

מעדן צרכנים

לקוראי **מעריב**
מוסף "סגנון"

כרטיס קולנוע
עם בלוגדף
ארוחה במסעדה
מחרוזת פנינים
מצלמת פולארויד

לאלה שאינם קונים:
חידון בן שמעי

ענה על השאלות:
1. למי שייך מספר הטלפון: 838614?
2. למי שייכת הכתובת: סמילנסקי 10 נתניה?
3. למי שייך מספר הטלפון: 827110?
4. למי שייכת הכתובת: פרץ 42 ת"א?

את התשובות נא לשלוח לתב' גריף־קארד
דיזנגוף סנטר 510 ת"א
מיקוד 64332 ע"ג גלויות בלבד.

הפרס הגדול **תדהר ההפתעה** באדיבות
"צרי" רהיטי איכות
אקסקלוסיביים
מען ומורעיר תיק
חיפה צ'ק פוסט
שלמה בן יוסף 13 04־728950
ת"א דיזנגוף סנטר שער 7
טל. 03־204306

אתרים בחוף ת"א
חברה לפיתוח אתרי תיירות בת"א–יפו בע"מ

מודיעה בזאת על מכרז
מס' 5/85

להקמת וניהול מועדון לגולשים בגלשני רוח בשטח מרינה ת"א

את מסמכי המכרז ניתן לקבל במשרדי החברה (תמורת 50 ש"ח אשר לא יוחזרו), רח' אידלסון 29 ת"א, מיום 16.3.86 ועד 20.3.86 בין השעות 9.00–14.00, טל: 658788, 03־654276.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

מציעים למכירה
דירה גדולה ומפוארת

המחולקת ביום ל־5 חדרי מגורים ובנוסף ליחידת מרפאה.
לדירה יש 2 כניסות והיא ברח' בארי 26 ת"א קומה ב' (ברכה).
הבנין מכיל 3 דירות בלבד, לדירה צמודה חניה ר"מ ברכוש המשותף, פינוי – מיידי.
ניתן לראות כל יום (חוץ משבת) בין 9.30–11.00.
אינפורמציה נוספת והצעות להעביר עם המחאה בנקאית של 10% מההצעה אל מי מהח"מ עד 21.3.86.
אין הח"מ מתחייבים לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.

אברהם הדר, עו"ד שפינוזה 4 ת"א טל. 230301, 03־246542	ד"ר ה.צ. ויגל, עו"ד נחלת בנימין 52 ת"א טל. 658123, 03־652945

כונסי נכסים

מועצה מקומית
– אבו־סנאן

מכרז
במסגרת פרוייקט הביוב הארצי
מכרז מס' 0473–03–86

מוזמנות בזה הצעות להנחת קו ביוב בקוטר של 8 צול לאורך של כ־1000 מ' בשטח מפות.
מסמכי המכרז ומפרטיו הכוללים גם את תנאי התשלום נמצאים לעיון ולרכישה תמורת סכום של 50 ש"ח שלא יוחזר ממשרדי המועצה טל. 04־962615.
סיור הקבלנים יערך ביום שלישי 18.3.86 בשעה 12.00 היציאה ממשרדי המועצה.
המועד האחרון להגשת הצעות – 25.3.86 שעה 12.00.

בכבוד רב
ד"ר חמד סעב
ראש המועצה המקומית
אבו־סנאן

ספרית **מעריב**

הביתה בטרם בוקר
ליזה ואן דוזאנסר
כריסטופר מורגאן

להשיג בחנויות הספרים בכל הארץ או ישירות בהוצאת ספרית מעריב, דרך פ"ת 72 ת"א, טל. 03־332211

חינם!
מקור "ומספרים"
של קריסטל
"קניה עם רעיון"
פרטים ב"מעריב ת"א" בכל יום ו'

מועדון מטיילי מעריב
טל 03־439207
שבוע של תיאטרון בלונדון
היציאה: 20.4; 25.4
המלווה: ד"ר אליקים ירון

להשכרה
ברמת החייל
2 קומות עליונות (1200 מ"ר)

לשעבר מפעל
"אלסקה–ספורטלייף"
מתאים למשרדים תעשייה
אלקטרונית ותעשיה קלה.

לפנות לטלפון: 03–252470 או 03–267334

למוסד ממלכתי
דרושה דירה בשכירות
בת 2–3 חדרים + טלפון
(רצוי בית פרטי)
בעפולה וסביבתיה
__ללא דמי תיווך__

בהצעות נא לפנות למספרי הטלפונים:
03־205504 – 03־205344

מכרז למכירת דירה

מוצעת בזאת דירה בת 2 חדרים, הול וכל הנוחיות, הנמצאת ברח' מלצ'ט 66 ת"א, ק"ג הפונה לצדדים מזרח ודרום.

בדבר פרטים והצעות נא לפנות לעו"ד צבי גוטצייט, רח' גור 8 ת"א, טלפון: 03־239297, 03־239280.

ההסכם כפוף לאישור בית המשפט המחוזי בת"א.

אין עו"ד גוטצייט מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.

צבי גוטצייט, עו"ד
מנהל עזבון אשר דוזן ז"ל
מנהל עזבון חנה דוזן ז"ל

ליהודית מלכה
לבנות אורית, רחל אורלי ומיכל
למשפחות מלכה וגורפיל
אתכם באבלכם הכבד בהילקח הבעל והאב

שלום מלכה ז"ל

ממושב נורדיה, שנהרג בתאונת דרכים

יעקב ארז וב"ב	ישראל פליישר וב"ב
אפרים בלנקיטני וב"ב	דוד קורנט וב"ב
עמנואל האוס וב"ב	אריה רימר וב"ב ארה"ב
נתן יגודניק וב"ב	נחום רוטהיימר וב"ב ארה"ב
נתן בלנקיטני וב"ב	יעקב שוימר וב"ב

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אשר שפיגל ז"ל

נעלה לקברו לגילוי מצבה ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ה' באדר ב' (16.3.86) בשעה 15.00 בבית העלמין סגולה פתח־תקוה.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

ליוסי הולושיצר

אתך באבלך הכבד
על מות

אמך ז"ל

אורדן תעשיות בע"מ

לדותי, יעל, נתן
ומשפחותיהם

אתכם בצערכם על מות
האם – הסבתא

רחל שומכר ז"ל

בית ניר־בנים

לאהרן שבתאי

משתתפים בצערך
במות

אביך ז"ל

סופרגז
ההנהלה והעובדים

לחברנו
יצחק רבינוביץ

אתך באבלך
במות עליך

אמך ז"ל

בית סרטי נח
ההנהלה והעובדים

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יעקב (קורט) ירון

שותרם את נפשתו למדע

אבלים ומאבים
אשתו חנה, ילדיו
והמשפחה בארץ ובחו"ל

ליוסי אברמוביץ וב"ב

תנחומים על מות

האב ז"ל

א. ארנסון בע"מ

לעטרה חברתנו היקרה

אתך באבלך במות בעלך

גדעון בן־דוד ז"ל

עובדי מרכז
בריאות הנפש

עם משפחת בן־דוד

אנו אבלים על פטירתו
ללא עת של יקירכם,
חברנו לעבודה

גדעון ז"ל

"רסקו"
ההנהלה והעובדים

תודתנו נתונה

לידידינו ומכרינו שהשתתפו באבלנו
במות עלינו יקירנו

עוזיאל ה. אלרן ז"ל

משפחות: אלרן, היימובסקי, גרוס,
מני, לבטל, איזק

ההנהלה ועובדי
משרד ראש הממשלה

משתתפים בצערו של
מר יחיאל קדישאי
במות עליו אחותו

חיה לאה סגל ז"ל

ומביעים תנחומים כנים לבני המשפחה

עם
מיור ומשפחתו
על מות

האב ז"ל

אבל
בית־רעים

לחברנו מוטקה מנור

אתך באבלך הכבד על מות

אחיך ז"ל

חברת טלרד

ליהודית
ולחברי אילת השחר

אתכם באבלכם
במות

דב אשכול

חברי קבוץ עמיעד

לרפי מנור

משתתפים בצערך על מות

האב ז"ל

מוצרי תכן בע"מ

משרד הבטחון / אגף השיקום
היחידה להנצחת החייל

טקס אזכרה לחללי מערכות ישראל שמקום קבורתם לא נודע

ייערך ביום שלישי – ז' באדר ב' תשמ"ו, ה־18.3.86 בשעה 11.00, בבית העלמין הצבאי הר־הרצל, ירושלים.

בהשתתפות: המשפחות השכולות, נשיא המדינה, יו"ר הכנסת, שר הבטחון, הרמטכ"ל, קציני צה"ל ואישי ציבור.

מוקירי זכרם מוזמנים.

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו וסבי היקר

מישאל (מוליר) מליר

הלויה תתקיים היום, יום ששי, ג' באדר ב' תשמ"ו (14.3.86) בשעה 12.30 בצהרים בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון בת־ים.
נפגשים ליד השער הראשי.

אבלים: בניו, כלתו, נכדו
וכל המשפחה בארץ ובחו"ל

במלאת 30 לפטירתה של
יקירתנו

יהודית גביגר
ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה
ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86) בשעה 15.00, בבית־העלמין בקרית־שאול.

אנו מודים לכל מנחמינו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אשתי היקרה והבלתי נשכחת

רות (רטה) בראונשטיין ז"ל
לבית בלום מפוקישט

תתקיים אזכרה והקמת מצבה ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו, 16.3.86, בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
נפגשים בשער הראשי.

בעלה חיים (קרול)
ויתר בני המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של

רחל־חנה דמביצר ז"ל
מריישה

נקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו, 16.3.86, בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין נחלת־יצחק.
אוטובוס ייצא בשעה 3.30, מביתה, שד' דוד המלך 9, תל־אביב.

בעלה: יצחק שמואל דמביצר
אחיה: רומק קשת

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

ד"ר הנס שלמה הרמוך ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו, 16.3.86, בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין הר המנוחות גבעת שאול, ירושלים.

נפגשים ברחבת הכניסה.

המשפחה

משתתפים בצערו של חברנו היקר
שלמה קהלאני
על פטירת אביו היקר

שלום ז"ל

סולל בונה בע"מ
הנהלת מחוז המרכז
וצוות העובדים

במלאת שנה למותו של
אבינו, אחינו וסבנו היקר

עמנואל ארצי
(יודלביץ) ז"ל

נקיים אזכרה לזכרו ביום שלישי, ז' באדר ב' תשמ"ו (18.3.86). נפגשים בשעה 4 אחה"צ, בשער בית־העלמין בכפר־סבא.

המשפחה

---

15 שנים חלפו מאז נלקחו יקירינו הבלתי נשכחים

אחיעזר (אחי)
ובתו
מיכל שרפסקי ז"ל

נתייחד עם זכרם ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86) בשעה 08.00 בבוקר בבית הקברות בהרצליה.
נפגשים ליד השער הישן.

בתו־אחותה: צפרירה שרפסקי
הוריו־סביה: לאה ומנשה שרפסקי
וכל בני המשפחה

במלאת שש שנים לפטירתו של
יקירנו הבלתי נשכח

ר' אברהם ברין ז"ל
בן הרב שלמה ברין ז"ל

נקיים אזכרה לעילוי נשמתו
ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86) בשעה 4.00 בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

מאיר פרידמן
ז"ל
(מאידיק)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית־העלמין במושב בני עטרות.

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה של יקירנו

לוי (ליוש) ברזילי
ז"ל

תתקיים ביום שלישי, ז' אדר ב' תשמ"ו, 18.3.86, בשעה 16.00, בבית העלמין בקרית־שאול.
תודה לכל מנחמינו.

רחל ברזילי
ובני המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של
אשתי, אמנו, אחותנו וסבתנו היקרה

שרה מלכה אולנדר ז"ל
(מלה)
בת מיכאל אהרן הכהן תורנהיים ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי, ז' אדר ב' תשמ"ו (18.3.86), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית־העלמין בקרית־שאול.
נפגשים ליד השער.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

במלאת אחד־עשר חודשים
לפטירתו של יקירנו

מאיר לוי ז"ל

תתקיים אזכרה בביתו, רח' הדר 4 רמת־גן, בשבת, ד' אדר ב' תשמ"ו (15.3.86) בשעה 11.00 לפנה"צ.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבי וסבנו היקר

יעקב (ינק) רוטנברג
מדומברוביצה – פולין

הלויה תצא ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו, 16.3.86, בשעה 1.45 אחה"צ, מבית הלוויות העירוני, רח' דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

האבלים:
אשתו: נינה
בתו וחתנו: אניטה וזאב גורביץ
נכדיו: דורי, ליאור ויעל
ומשפחת: גורביץ

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של אמנו וסבתנו

חמדה ישעיה
לבית הסן
אלמנתו של שמואל ב. ישעיה ז"ל

הלויה תצא היום, יום שישי, ג' באדר ב' תשמ"ו, 14.3.86, בשעה 11.00 לפנה"צ, מבית הלוויות בסנהדריה ירושלים להר הזיתים.
נא להימנע מביקורי תנחומים.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של
בעלי, אבינו, אחי וסבנו היקר באדם

עו"ד ישראל סימא ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה, ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
נפגשים ע"י השער הראשי.
אוטובוס ייצא בשעה 3.00 אחה"צ, מבית המנוח, רח' עמישב 44, תל־אביב.

אשתו: פנינה סימא לבית קורל
בנותיו: צפורת רביד וב"ב
שרה פרח וב"ב
אחותו: יפה שוהם וב"ב

במלאת שלושים לפטירתה של אשתי,
אמנו וסבתנו היקרה

סימה טנדלר ז"ל

נעלה לקברה לגילוי מצבה ולהתייחד עם זכרה ביום שלישי ז' באדר ב' תשמ"ו (18.3.86) בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים בשער בית העלמין בנחלת יצחק, אוטובוס 53, 63.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

שמעון אהרן ז"ל
בריאילה – כפר־סבא

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו לגילוי המצבה, ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86) בבית העלמין בכפר־סבא.
נפגשים בשעה 4 אחה"צ ליד השער.

אשתו: יפה
בניו: אבי, קובי וצחי
וכל המשפחה

במלאת שלושים למותו של

שי ריבק ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו, 16.3.86, בשעה 16.00.

משפ' ריבק
מושב אליעד

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

מיכאל (מישקה) גיפס ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי, ז' באדר ב' תשמ"ו, 18.3.86 בשעה 16.00 בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

בתיה שאער ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ה' אדר ב' תשמ"ו (16.3.86), בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
יוצאים מבית המנוחה, רח' יהודה המכבי 39, תל־אביב בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת
פאר המשפחה

ר' ארי' שולביץ
ב"ר חיים יעקב ז"ל
ממיסדי המזרחי בפולניה
שנפטר בשיבה טובה

הלויה תצא היום, יום שישי, ג' באדר ב' תשמ"ו (14.3.86), בשעה 12.30, מבית הלוויות העירוני ברחוב דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בקרית־שאול.
תחבורה תעמוד לרשות המלווים.

המתאבלים:
בניו: ישראל וחנה שולביץ וב"ב
שרגא שולביץ
יעקב וזהבה שולביץ וב"ב
בנותיו: לאה ומשה ליכטנשטיין וב"ב
שושנה ועקיבא מרכוס וב"ב
אחיו: בן ציון שולביץ וב"ב
צבי שולביץ וב"ב
נכדיו ונינו

יושבים שבעה ברח' אורנשטיין 3, תל־אביב.

על מות הנדבן החסיד

ר' ארי' שולביץ
מייסד קרן המלגות ע"ש אריה ורחל שולביץ ז"ל

משתתפים בצער המשפחה
בנחמת ציון וירושלים תנוחמו ולא תוסיפו לדאבה עוד

ישיבת אלכסנדר בני־ברק
הישיבה הגדולה שפת אמת ירושלים
ישיבת מרכז הרב ירושלים
ישיבת הכותל ירושלים
ישיבת אמשנוב ירושלים

למשפחת שולביץ
משתתפים באבלכם הכבד על מות ראש המשפחה

ר' ארי' שולביץ
תנחומינו הכנים

צוות עובדי חב' שולביץ האורדלטקס

ליעקב שולביץ
וכל בני המשפחה
השתתפותנו באבלכם הכבד על מות האב היקר באדם

אריה

בית כפר חיטים
ועובדי מפעל האריגה

בצער רב אנו מודיעים כי
אמנו וסבתנו היקרה

רחל שומכר ז"ל
לבית שטמפפר
איננה עוד אתנו

הלויה תצא היום, יום ששי, ג' באדר ב' תשמ"ו (14.3.86) בשעה 13.30 מביתה במושב ניר בנים אל בית העלמין במושב.

ילדיה: רותי ויוחנן מיינרט
יעל ויורם נאמן
נתן ודליה בן־ארי
הנכדים והנינים

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

יוסף גינצל ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה, ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו, 16.3.86, בשעה 15.30, בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים (ליד השער הדש).
תודתנו נתונה לכל המנחמים

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

עו"ד ברוך שבתאי
(קוגל) ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, אי"ה, ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86), בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הישן.

המשפחה

מעריב

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת יקירנו

בנימין (ניומה) שוכמן

הלויה תצא היום, יום שישי, ג' באדר ב' תשמ"ו 14.3.86 בשעה 11.30 לפנה"צ מבית הלוויות העירוני, רח' דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

שולמית קמינצקי
ז"ל

לאה קמינצקי והמשפחה

נינה קציר

נינה קציר

נינה קציר ז"ל

אפרים קציר
ובני ביתו

נינה קציר

אוניברסיטת תל־אביב
חבר הנאמנים
והנהלת האוניברסיטה

פרופ' אפרים קציר

נינה קציר

רוצחי דוד מנוס גילו סודם

(העברה מעמוד 1)
מנוס, אך ללא הצלחה. חודשיים לאחר העלמותו של מנוס העבירה החקירה למשטרת מחוז תל־אביב לאחר שהגיע מידע מודיעיני לפיו כאילו נראה מנוס בבארים בתל־אביב ובתחנת פרוצות בחוף תל ברוך.

מזה שנה נמצא תיק העדרותו של דוד מנוס אצל צוות חוקרים ביחידה הארצית לחקירת פשעים חמורים החוקר את הרצחם של מספר חיילים שעלו לטרמפים ונרצחו, כמו, למשל, הרס קימי ז"ל.

כעת מתברר ששנה וחצי היה דוד מנוס קבור בתוך מערה.

גופתו של מנוס אותרה בעקבות חשיפת התארגנות של מחבלים מאירגון אל־פתח בכפר דיר־בלוט שבנפת טול־כרם. במהלך חקירתם הובילו המחבלים את החוקרים למערה, בסמוך לכפר מגוריהם, המצוי לא הרחק מקלקיליה, שם, בתוך קבר ערבי, נמצאה גופתו של החייל שנרצח.

עכשיו נודע כי גופתו של החייל עקיבא שאלתיאל נמצאה לפני חודשים אחדים במקום סמוך לאותו בו נתגלתה עתה גופתו של דוד מנוס.

אמו של דוד מנוס, גרציה, מספרת: "לא היה רב, מגדת עתידות, פרה־פסיכולוג או "קורא" בקפה שלא היינו אצלו; אפילו היינו אצל כומר אחד בכפר ערבי כדי לראות אולי דוד עדיין בחיים. כל הזמן ידענו שהוא מת אבל המשכנו לקוות. מהרגע הראשון שנעלם ידענו שזה פיגוע חבלני. כל בוקר הייתי מסדרת לו את המיטה, אולי יחזור".

ומספר האב, יששכר: "כל הפירסומים שהיו מצד המשטרה כאילו ראו אותו אצל זונות, סוחרי סמים ובבארים בתל־אביב, זה היה הכל שטויות; שטויות שפגעו בנו ובשם של משפחת מנוס. נעשה לנו עוול גדול מאד".

"דוד היה ילד טוב, אף פעם לא הסתבך בפלילים, אף פעם לא איחר הביתה, הוא היה ילד טוב מאד וכל הפרסומים האלה על זונות והמוצאים פגעו בשם שלו" הוסיף האב.

גורמי הבטחון בשומרון חשפו השבוע חולייה נוספת של מחבלים מאיזור שכם ומחנה הפליטים בלטה שחשודים בזריקת בקבוקי תבערה על רכב ישראלי ורכב של חיילי צה"ל. במהלך סריקה לגילוי החברים בחוליה זו במחנה הפליטים למחרת היום בו נרצח ראש עיריית שכם, נורה בידי חיילי צה"ל ונהרג אחד החשודים בהשתייכות לקבוצה זו.

סו"ב התחיל למכור נכסים

(העברה מעמוד 1)
עיים: ישבות הרכב של הקונצרן בימי ששי ושבת פעמיים בחודש ויימכרו כ־200 כלי רכב לסוגיהם שאינם דרושים. יוכרו שעות נוספות רק אם אושרו מראש ובוצעו בפועל. תהיה הקפאה מוחלטת של קבלת עובדים חדשים בכל הקונצרן, אלא במקרים חריגים ובנסיבות מיוחדות.

לגבי קבלת עבודות קבלניות חדשות, נקבע כי הדבר ייעשה רק על בסיס של כדאיות כלכלית מלאה תוך הבטחת תזרים מזומנים חיובי. גם נקבע, שיחידות סו"ב יירכשו את השירותים, המוצרים ויימסרו עבודות ליחידות הקונצרן האחת במחירי השוק התואמים.

המצב הכספי החמור גרר אחריו החלטה להקפיא בארגון מוחלט השקעות חדשות. אף תבוטן מוחש חיוניות השלמת ביצוע השקעות עליהן הוחלט בעבר.

בינתיים התריעה ההסתדרות האמיתית בתוך קונצרן סו"ב.

מזכיר ארגון הפועלים היציבים בחברת "חרות", יגאל גרינשטיין, מסר כי ארגונו החליט לפעול לניתוק "חרות" מקונצרן סולל־בונה, זאת בשל היותה חברה מבוססת. ועד העובדים בחברה החליט לפעול להשגת ניתוק זה ותבע פגישות דחופות עם מזכ"ל ההסתדרות ומזכיר חברת העובדים. גרינשטיין הבהיר, כי הם לא ישתפו פעולה עם ועדת ההבראה בתנאים הנוכחיים ואף אחד אינו מייצג אותם.

אורי גינוסר מוסר:

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר מתבונן ליטול ממזכיר חברת העובדים דני רוזוליו כמה מסמכויותיו ולהעבירן לאדם אחר שיצורף להנהלת חברת העובדים.

קרעו ממני את

(העברה מעמוד 1)
אתמול לאיריס קפלן בשגרירות האמריקנית, יועלה חברה דניאל על מטוס "פאן אמריקן" בטיסה לניו־יורק ויחזור לארה"ב, כחשוד בעריקה מצבא ארה"ב.

"כל רצוני הוא שיתחשבו בו בארה"ב וכי לא יישב בכלא שנים רבות, אלא שייצא לחופשי ויוכל, כפי שהביע את רצונו, לחזור לישראל, להתגייר, להתחתן אתי ולחיות כאן", סיפרה אתמול איריס בהתרגשות, אחרי שניתן לה לראות את ידידה בבית המעצר באבו־כביר. "הוא נראה טוב, סיפר שנוהגים בו בסדר, אבל ברור לו שהוא יוסגר ביום ראשון לארה"ב".

מדוע המתין דניאל סמיוארדס שלוש שנים? האם סבור היה שצבא ארה"ב ישלח על עריקה כאנה של חצי השישי?

יש הסבר אחד בפיה של חברתו איריס: "מתחילת העריקה הוא פחד מהעונש ועל כן לא העז להסגיר את עצמו. ככל שחלף הזמן, גדל פחדו מפני העונש הצפוי לו. בינתיים חיינו יחד, הוא עבד בכל מיני מלאכות ועבודות שחורות. רחץ כלים, עבד בפאבים ובבארים, ניקה חדרי מדרגות. לא יכול היה לעבוד במקום מאורגן, מכיון שלא היו לו שום מסמכי זיהוי".

דניאל סמיוארס הוא תושב ספרינגפילד, מדינת מיזורי, שם יש לו משפחה.

השאלה המציקה לאיריס יותר מכל – כיצד זה נעצר חברה לפתע? מה קרה אחרי שלוש שנים? מי גילה אותו?

בבית משפט השלום הופיע השבוע דניאל סמיוארס ללא עורך־דין.

איריס: "החלטתי שאני אגנה להגן עליו. קמתי ואמרתי לכבוד השופטת רבקה ברלינר שהחבר שלי איננו פושע, שאנו מתכוונים להתחתן, ביקשתי שישחררוהו בערבות. אולם השופטת החליטה לעצרו ל־6 ימים עד מועד ההסגרה לארה"ב".

"כמעט שלוש שנים גרנו במקומות שונים בתל־אביב, והכל היה על מי מנוחות. עכשיו עברנו לבית הקטן הזה בפינה נידחת ברמת־גן, ופתאום מישהו גילה אותו והוא נעצר ומפרידים בינינו.

"במשך כל התקופה הארוכה הזו את דניאל לא התקרב לשגרירות האמריקנית, לא פגש חברים מהצי ה־6 המבקרים בנמלי ישראל דרך קבע. פעם אחת לפני שלוש שנים הוא עשה שטות ומאז הוא חי בפחד מתמיד. ביום ראשון הכל ייגמר. יקחו אותו ממני ויסגירו אותו לארה"ב".

המושב הבא של

(העברה מעמוד 1)
הבוקר המוקדמות את מחנה תומכיו ואמר לאנשים: "לא רצינו להגיב באלימות נגד אלימות. לא היה טעם להגיב בכוח נגד האלמנטים החוסגנים האלה. אין ספק, הפרעו בפשרנות וקומו זרמים שניסו להשתלט באלימות על התנועה.

"בתוך יש רבים שכבר מספידים אותנו. נתגבר גם על המשבר הנוכחי. התנועה תתכנס למסלול רגיל והמצגרה תמשיך להיות. אנו חברות אותה, חברות חירות האמיתית ויותר נראית את חירות מן המשברים".

ואילו פעילים במחנות שרון ולוי האשימו אתמול את יצחק שמיר שהוא ממשיך להתגלות כמנהיג של קבוצה במקום לגלות מנהיגות אמיתית ולעשות לליכוד השורות. "מחנה שמיר־ארנס איבד את הרוב בתנועת חרות והם נוהגים כפיראטים".

אתמול נודע כי עד לרגע האחרון התנהלו בחרות מגעים בין המחנות על הצעת הסדר כולל. לפי הצעה זו היתה מתקבלת הצעת מאיר שטרית להפוך את הועידה למרכז, להסכים בין כל השרים על תוספת למרכז הרחב, ולהחליט על חלוקת תפקידים זה: יצחק שמיר – יו"ר התנועה; דוד לוי – יו"ר ההנהלה (חוקת התנועה תשונה ושני התפקידים יופרדו) זה מהגז אריאל שרון – יו"ר המרכז.

מחנות לוי ושרון היו מוכנים להתגם על ההסדר הזה, אולם אנשי שמיר דחו מכל הכל את הרעיון ששמיר יוותר על התפקיד כיו"ר הנהלת התנועה. אמר אחד מראשי מחנה, מגן השר רוני מילוא: "זה השתגעה רק אם שמיר היה מוכן להפוך לברכה ולאפשר השתלטות מוחלטת של לוי על התנועה, רק אז הכל היה בסדר מבחינתם. הבהרתי להם שלא אסכים בשום פנים ואופן שהם ישפילו את יצחק שמיר".

אתמול אמרו במחנה לוי כי אם יצחק שמיר לא יסכים להפרדת המוסדות – צפוי פילוג בתנועת החרות. אחד הפעילים הבולטים אמר: "שמיר יהיה חייב לוותר על חלק מהתאוות הגדול שלו. אין ברירה, צריך לחלוק את השלל. היו בחירות בתנועה ולמרות לוי ושרון יש 56 אחוזים בועידה הזו. יש בחרות הנהגה קולקטיבית עם ראשון בין שווים ולא ייתכן שהוא יחזיק בידיו שניים מן התפקידים המרכזיים בתנועה".

אתמול לא היו מגעים בתנועת החרות. היום יוחלו מגעים ראשונים בין הקבוצות. ח"כ יורם אריזור, שבמהלך הועידה הודיע על הצטרפותו למחנה שמיר־ארנס, קיבל על עצמו לנהל שיחות ראשוניות עם הצדדים השונים. אבל נראה שאיחוי הקרע בתנועת החרות ידרוש סבלנות רבה ויגזול זמן רב.

יהודית זילברשטיין מוסרת:

"מה שקרה בועידת חירות הביא אותנו לידי מחשבות בהקשר לאיחוד. עדיין לא היה לנו זמן לעכל את אשר אירע שם. לא אגזים אם אומר כי לרבים מחברי ולי יש טעם רע מאד מהאירועים השליליים בועידת חרות" – כך אמר אתמול באילת, שר המדע והפתוח, גדעון פת, כאשר נשאל אם הליברלים עדיין רוצים להתאחד עם חרות לאחר הועידה.

פרס ישתתף מחר

(העברה מעמוד 1)
ראש הממשלה שמעון פרס ייפגש היום ומחר עם ראש ממשלתה החדש של שוודיה, עם מלך שוודיה, וכן עם נשיא צרפת פרנסואה מיטראן, רה"מ האיטלקי בטינו קרקסי והקאנצלר המערב־גרמני, הלמוט קוהל. יתכן שפרס ייפגש עם אישים נוספים שיגיעו להלויתו של אולף פלמה, וביניהם מנהיגים מן העולם השלישי ומדינות שאינן מקיימות יחסים דיפלומטים עם ישראל.

ייצוגן של מדינות ערב במשלחת המלווים יהיה מועט: עיראק ואיראן, שאולאף פאלמה המנוח עשה מאמצים לתווך ביניהן, שלחו את סגן הנשיא (עיראק) וסגן ראש הממשלה (איראן). מלבנון יגיע ואליד ג'ונבלאט, חבר האקסקוטיבה של האינטרנציונל הסוציאליסטי ומירדן – בדודו של המלך חוסיין, הנסיך ראעד בן־זייד (הנשוי, אגב, לאזרחית שוודית).

ראש אש"ף יאסר ערפאת, שהיה מעוניין מאד לבוא להלווייתו של פאלמה, לא קיבל, למרות מאמציו, הזמנה ללוויה הממלכתית. שר החוץ הישראלי לשעבר אבא אבן, השוהה בימים אלה בסטוקהולם, אמר אתמול ל"מעריב", כי הוא רואה בכך משום רמז משמעותי לירידת חינו של ערפאת בשוודיה, שבה נתקבל לפני שלוש שנים בלבד בכבוד רב על־ידי ראש הממשלה המנוח פאלמה.

הטלוויזיה השוודית שידרה אמש במהדורת החדשות המרכזית שלה ראיון עם ראש הממשלה שמעון פרס, שבואו הצפוי היום זוכה כאן לתשומת לב מרובה. פרס הביע הערכה למנוח והדגיש כי, למרות ניגודי ההשקפות בנושא הסכסוך הישראלי־ערבי, היתה ביניהם ידידות של אמת.

ראש הממשלה הדגיש, כי בשוודיה, כמו במדינות אירופאיות שלוות אחרות, היה הטרור עד כה נושא "תיאורטי בלבד", מה שהקל אולי את ההבנה שגילו כלפיו. עתה יצטרכו השוודים להתמודד עם הטרור גם במישור המעשי. מר פרס הדגיש את העובדה, שרק חברות פתוחות ודמוקרטיות סובלות בדרך כלל ממעשי טרור. "בדיקטטורות אין מעשי חבלה", אמר ראש הממשלה.

הערב יופיע פרס לפני נכבדי הקהילה היהודית בסטוקהולם, ואח"כ ימשיך משם – ברגל מפני קדושת השבת – למיפגש ראשי האינטרנציונל הסוציאליסטי המתכנס בהזדמנות זו בסטוקהולם.

כ־1500 עתונאים מכל העולם נתכנסו בסטוקהולם לרגל האירוע. הלווייתו של אולאף פאלמה, שנרצח לפני שבועיים ברחובה של סטוקהולם בדרך לקולנוע, תיערך מחר אחר־הצהריים. הטקס הרשמי ייערך בבניין העירייה של סטוקהולם, ומשם ינוע מצעד ההלוויה ברחובות

פלאטו־שרון יוסגר לצרפת

מילאנו (ע"צ). בית המשפט לערעורים במילאנו הורה להסגיר לצרפת את איש העסקים הישראלי שמואל פלאטו־שרון. פרקליטיו של פלאטו־שרון הודיעו מיד, כי יערערו.

פלאטו שרון נידון שלא בפניו בצרפת ל־10 שנות מאסר על הונאת שירותי המיסים, מעילה ומעילה באמון. הוא נעצר בנמל התעופה של מילאנו בסוף אוקטובר אשתקד, לאחר שהוצאה נגדו פקודת מעצר בינלאומית על־פי בקשת שלטונות המשפט הצרפתיים.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 11/86 שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים: בסך 150,000 ש"ח זכה המספר 522263.

כדור המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 90,000 ש"ח עובר לשבוע הבא.

מבסיסים פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 330,000 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 7,500 ש"ח זכה המספר: 780425.

בסך 4,000 ש"ח זכו המספרים: 881984 524548.

בסך 200 ש"ח זכו המספרים:
018407; 029745; 093720;
095690; 120715; 151807; 184041;
236551; 280497; 293522; 321249;
407569; 411110; 418085; 428869;
438286; 516471; 653296; 630572;
656213; 661544; 670151; 681017;
682592; 701221; 708221; 719028;
726991; 776741; 776926; 780054.

בסך 100 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0112; 1491.

בסך 18 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 395; 583.

בסך 12 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 436; 493; 787.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 9 זכו בסך 1.80 ש"ח.

בסך 3.60 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
002; 006; 038; 067; 075; 151;
211; 246; 394; 462; 480; 488;
526; 540; 571; 580; 652; 686;
754; 777; 797; 818; 862; 877;
908; 961.

בסך 1.80 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
03; 09; 16; 17; 18; 22; 24; 27;
28; 34; 35; 37; 42; 45; 50; 62; 63;
64; 72; 74; 84; 89; 99.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

התנצלות

במדורו "ידיעות" פרסם אמנון אברמוביץ בשבוע שעבר קטע שבו נאמר, כי משלחת שבה 40 חברים בראשות ראש עיריית נתניה יואל אלרואי נסעה לצרפת בשאת הוצאות הטיסה מימון "משלם המסים העירוני". אנו מתנצלים על הטעות: רוב חברי המשלחות נימנו עם שתי להקות מחול ייצוגיות והם מימנו את הוצאות הטיסה מכיסם. רק ראש העירייה, רעייתו ואחד מחברי המועצה טסו על חשבון משלם המסים.

החידוש הבלעדי של "מעריב לנוער"
2 פוסטרים בגליון 1
את המבצע הזה
אסור להחמיץ!

מזג האויר בארץ

טמפרטורות חזויות: ירושלים 9–15; תל־אביב 12–20; חיפה 12–20; באר־שבע 10–22; רמת־הגולן 8–16; צפת 10–15; טבריה 11–21; עפולה 8–21; שומרון 11–18; לוד 10–21; יריחו 14–22; עזה 14–20; אילת 14–27.

בחוץ־לארץ

מזג אויר בערים הגדולות בעולם: אוסלו 2– עד 1 מעונן; אמסטרדם 1 עד 5 מעונן; אתונה 9 עד 13 מעונן; בריסל 0 עד 10 מעונן; בואנוס־איירס 17 עד 26 בהיר; וינה 2 עד 7 מעונן; ז'נבה 0 עד 3 מעונן; יוהנסבורג 14 עד 26 בהיר; לונדון 1 עד 7 מעונן; לוס־אנג'לס 12 עד 19 מעונן; ליסבון 6 עד 15 גשם; מדריד 1– עד 16 גשם; ניו־יורק 2 עד 9 גשם; פריס 3 עד 9 מעונן; קהיר 14 עד 24 מעונן; קופנהאגן 0 עד 1 מעונן; רומא 9 עד 17 גשם.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו
בנימין (ניומה) שוכמן
מפינסק
הלוויה תצא היום, יום שישי, ג' באדר ב' תשמ"ו 14.3.86 בשעה 11.30 לפנה"צ מבית הלוויות העירוני, רח' דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המשפחה המתאבלת

עם נעמי, עמוס, רחלה, אורי, רעיה וכל המשפחה
על מות חברנו
ארתור בן־ישראל
ממייסדי הקבוץ
אבל
קבוץ בית אלפא
הלוויה היום, יום שישי, ג' באדר ב' תשמ"ו, 14.3.86, בשעה 14.00.

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
שולמית קמינצקי ז"ל
נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ולגילוי מצבה, ביום שני, ו' באדר ב' תשמ"ו (17.3.86), בשעה 3.00, בבית העלמין הר המנוחות בגבעת שאול, ירושלים.
נפגשים ברחבה ליד השער.
לאה קמינצקי והמשפחה

איגוד מגדלי פרחים וצמחי־נוי
מודיעים בצער רב על פטירתו של
ארתור בן־ישראל
ממייסדי ענף הפרחים, איש החזון, השיטה והמעשה
משתתפים באבלם של
נעמי, המשפחה וקבוץ בית־אלפא

אבלים על מותה של
נינה קציר
הרעיה, האם והמחנכת
בית אפרים קציר
משפחת רחל גוטסמן
משפחת אהרן קציר
הלוויה תצא היום, יום שישי, ג' באדר ב' תשמ"ו, 14.3.86, בשעה 11.00, מבית קציר, במכון ויצמן למדע ברחובות, אל בית העלמין החדש ברחובות.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו לאחר מחלה קשה של בעלי, אחי, גיסנו ודודנו היקר
ד"ר מרטין שפטלוביץ
הלוויה תצא היום, יום ששי, ג' באדר ב' תשמ"ו (14.3.86) בשעה 11.30 לפנה"צ מבית הלוויות העירוני, רח' דפנה 5, ת"א, לבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים.
תחבורה תעמוד לרשות המלווים.
המתאבלים: אשתו: לוטה שפטלוביץ
אחיו: ד"ר אלחנן ורות שפטלוביץ
וכל בני המשפחה
השבעה בירושלים, רח' רסקין 13, דירה 9.

נשיא המדינה והגברת הרצוג
אבלים על מות
נינה קציר ז"ל
רעיית הנשיא הרביעי למדינת ישראל
ומשתתפים בצער המשפחה

אנו מודיעים בצער על פטירת בעלי, אבינו ואחי היקר
קלמן כהן ז"ל
מלודז' – פולין
הלוויה תצא היום, יום ששי, ג' אדר ב' תשמ"ו (14.3.86) בשעה 11.00 לפנה"צ מבית המנוח, רח' הרצוג 21, עפ, לבית העלמין הסקטי.
אשתו: חיה כהן
בנותיו: חנה גולדרינג וב"ב
דבורה עבדי וב"ב
אחיו: אברהם כהן וב"ב

המנהל הכללי ועובדי לשכת נשיא המדינה
משתתפים בצערו של
פרופ' אפרים קציר
על מותה של רעייתו
נינה קציר ז"ל

בצער עמוק אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של יקירנו
יוסף רייס
הלוויה תצא ביום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86), בשעה 3.00 אחה"צ, מבית המנוח, רח' תלפסון 14, ראשון־לציון, לבית העלמין בשכון גורדון.
תחבורה תעמוד לרשות המלווים.
אבלים:
אחיו וגיסתו: פרנק ולוטי רייס, ניו־יורק
משפחת: רונן־רוזנר, ראשון־לציון

עיריית תל־אביב–יפו
משתתפים בצערם העמוק של
אפרים קציר
אזרח הכבוד של תל־אביב–יפו
ובני ביתו
על מות
נינה קציר
אשה אמיצה, גלויית לב ורגישה
שלמה להט
ראש העיר

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אבינו וסבנו היקר
ראובן מרקס
שנפטר ביום ב' באדר תשמ"ו, 13.3.86.
תרם גופתו למדע
אבלים:
בתו: נינה שחם ומשפ'
בנו: מאיר רותם ומשפ'

במלאת שלושים לפטירתה של אחותנו – חברתנו
דינה וול ז"ל
נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ולגילוי מצבה, ביום שלישי, ז' באדר ב' תשמ"ו, ה־18.3.86, בשעה 15.00, בבית העלמין בקבוצת לביא.
משפ' כפרי – שלוחות
משפ' בן־סירה – ניר עציון
משפ' בר־ישראל – יסעור
ובית קבוצת לביא

אוניברסיטת תל־אביב
חבר הנאמנים
והנהלת האוניברסיטה
משתתפים באבלו הכבד של
פרופ' אפרים קציר
על מותה של
נינה קציר

לבית משפחת אשכול ובית אילת השחר
משתתפים באבלכם במות
בבל'ה (דב) ז"ל
מ.א. גולן וישוביה
מ. מקומית

מעריב
עמוד 12 יום ו' ג' באדר ב' תשמ"ו – 14.3.86

• יהורם גאון • אורנה גאון

יהורם גאון תובע גט מאשתו
אורנה: „הבנאדם נמצא במשבר וזה עצוב"

מאת אירית רוזנם

„אני חושבת שהבנאדם נמצא במשבר וזה לא לכבודו לעשות לעצמו ולילדים דבר כזה. אני מאוד מקווה שזה יעבור לו והוא יחזור לאיתנו ולחיים הרגילים", כך הגיבה אתמול אורנה גאון על תביעת הגירושין שהגיש נגדה בעלה, הזמר והשחקן יהורם גאון.

בכתב התביעה שהגיש לבית הדין הרבני בתל־אביב, טוען גאון שאשתו בגדה בו. אורנה שסירבה להתייחס לתביעה המאוד מפורטת של בעלה, העדיפה לדבר על „השמועות". מאז נישואיה לפני תשע שנים לזמר המבוגר ממנה בעשרים שנה, לא מפסיקים, לדבריה, להפריח שמועות, „כמו למשל שהפיצו שאני צמח, או כשהדביקו ליהורם כל מיני רומנים".

היא גם אמרה, „אני לא אלכלך אותו, אני לא שונאת את האיש, זה לא לכבודי הדברים האלה בכלל. הוא בעל בסדר, אף פעם לא היו לי טענות אליו. יש לנו שני ילדים נהדרים, היה לי בסדר בחיי הנישואין שלי ולא חשבתי אף פעם על גט".

„אני הייתי מופתעת מכך בדיוק כמו כולם", אמרה אורנה, שהגיעה אתמול כהרגלה, לחנות הספרים ברחוב אבן גבירול בתל־אביב, השייכת לה ולשותפתה, עדית רזילי, לשעבר אשתו של הזמר אושיק לוי שנישאה ליורם לייבוביץ מי שהיה בעלה של רבקה מיכאלי.

אורנה השתדלה אתמול לשמור על מצב רוח מרומם. „זה מאוד עצוב", היא אמרה „אבל מה אני יכולה לעשות, לבכות?" לדבריה, עדיין לא שוחחה על הנושא עם בעלה. „זה נחת עלי במפתיע ואני רוצה לדבר על זה כשארגע".

בתביעת הגירושין שהגיש יהורם גאון לבית הדין הרבני הוא טוען כי הוכח לו מעל לכל ספק ש„אשתו שירכה דרכיה והלכה לרעות בשדות זרים".

הוא תובע שבנו בן 8 ובתו בת 4,5 יישארו ברשותו הבלעדית, משום שאורח חייה של אשתו ישפיע לרעה על הילדים. עם זאת הוא מוכן שבית הדין יקבע זמני ביקור שאורנה תוכל לראות את ילדיה.

הדיון בתביעה יערך בשבוע הבא, טרם הוגשה תגובת האשה לתביעה זו.

משאבת סיליקון תחזיר לארבעה פצועי־צה"ל אונותם המינית

ד"ר אירווינג פישמן מארה"ב ישתיל את המתקן בגוף הנכים במרכז השיקום שבתל השומר

מאת דליה מזורי

בשורה לנכי צה"ל המשותקים בפלג גופם התחתון ואשר כתוצאה משיתוקם זה סובלים מאין־זקפות (אימפוטנציה) פיזיולוגית. בגופם ניתן להשתיל מיתקן מתנפח ליצירת זיקפה מלאכותית. את ההמצאה האמריקנית הזו הציג אמש מומחה לביצוע השתלות אלו, ד"ר אירווינג פישמן מהמרכז הרפואי ביוסטון, ארה"ב.

ד"ר פישמן יבצע בשבוע הבא ניתוחים להשתלת תותבות כאלו בארבעה פצועי צה"ל במרכז השיקום בתל השומר, וידריך רופאים אורולוגים ישראליים כיצד לבצע את הניתוח.

המדובר בהשתלת מיתקן מסיליקון בתוך אבר המין. מיתקן זה קשור למשאבה המושתלת באשכים. לחיצה על המשאבה גורמת ליציאת נוזל ממאגר המושתל אף הוא בתוך הגוף, אל תוך המיתקן שבאבר המין. הנוזל הממלא את המיתקן גורם ליצירת זיקפה. שסתום שיחרור מחזיר את הנוזל למאגר ומביא לריפיון הזיקפה. המיתקן אינו מפריע למכביים הפיסיולוגי הקשור לאקט המיני. אם אין פגיעה במערכת העצבים קיימת תחושת הנאה, אורגזמה ופליטה. אם מערכת ההפריה לא נפגעה – האיש יהיה מסוגל להפרות את בת זוגו.

עד כה הושתלו במשותקים תותבות קשיחות באופן קבוע, שלמרות יתרונן – במרבית הזמן גרמו לאי נוחות והפריעו לבעל התותבת.

סגן הרופא הראשי באגף השיקום שבמשרד הבטחון, ד"ר דן רולפין, אמר כי עד כה הושתלו התותבות המתנפחות בארבעה פצועי צה"ל. הניתוחים בוצעו בארה"ב. כל הפצועים נהנים מהמתקן שהחזיר להם את האפשרות לקיים חיי מין נורמליים.

זכויות אסירי המחתרת: לימודים בחוץ – כן פרו ורבו – לא

מאת גיל יודילוביץ'

מחצית מאסירי „ארגון המחתרת היהודית", שעדיין כלואים בכלא תל־מונד ונותרה להם תקופת מאסר קצרה, קיבלו באחרונה היתר לנסוע מדי יום ללימודים באוניברסיטה, או לעבוד במקומות שונים.

דובר שרות בתי־הסוהר מסר אתמול כי 6 מבין 12 אסירי המחתרת נמצאים במסגרת האגף לשיקום, ואחת מזכויותיהם היא אפשרות עבודה ולימודים.

נציב שרות בתי הסוהר גונדר רפי סויסה דחה פניות רבות של אנשי משרד הממשלה להתיר לאסירים להתייחד עם רעיותיהם, כדי לקיים מצוות פרו ורבו.

• דוד ורבקה לבקובסקי – העירייה התחייבה (צילם מנחם רהט)

מלכוד בקרית האמנים של צפת
צייר תרם רכושו לעירייה ונאלץ לגור בבית מוזנח

★ העירייה שהתחייבה ב־82' לשפץ ולתחזק את הבית טרם עשתה זאת ראש העיר בפועל: השבוע יושלמו תכניות להתחלת השיפוצים

מאת מנחם רהט

הצייר הצפתי הישיש, דוד לבקובסקי, בן 80, ורעייתו רבקה בת 81, שיערו כי עשו את „עיסקת חייהם" כאשר החליטו להוריש את כל יצירותיו של הצייר, ואת ביתו שבלב קרית האמנים בצפת, לציבור הרחב באמצעות עיריית צפת. עתה, 3 וחצי שנים לאחר שמסרו את רכושם לעירייה, הם חיים במיבנה מוזנח ומתפורר, בדוחק ובמצוקה, מבלי שהעירייה נחלצה עד כה לשפר את תנאי המגורים שלהם, תוך התחייבותה לעזרת כן.

במיבנה זה יצר דוד לבקובסקי את יצירותיו הגדולות, שעיקרן ציורי שמן ענקיים המתארים את הווי העיירה היהודית המזרח־אירופית.

לבני הזוג, שעלו ארצה מבריה"מ ב־1958, אין צאצאים. בנובמבר 82' אישרה העירייה חוזה עם הזוג, לפיו המיבנה הגדול שלהם וכל יצירותיו הגדולות של לבקובסקי, יהיו לאחר הסתלקותם למוזיאון עירוני. תמורת זאת התחייבה העירייה לבצע שיפוצים בבנין ולדאוג לתחזוקתו השוטפת.

ואולם עד כה לא נעשה דבר מצידה של העירייה, תוך התעלמות מן החוזה. לבקובסקי בעצמו, לדבריו, תרם מכספו 9000 דולר, כדי לבנות חדר נוסף במיבנה שכבר היה לרכוש העירייה. עתה הוא מוצא עצמו במילכוד: מצד אחד הוא מסרב למכור מיצירותיו לציבור הרחב, כדי שלא להפר את החוזה עם העירייה, ולהבטיח שיצירות רבות ככל האפשר יימצאו בעתיד במוזיאון על שמו. ואולם דווקא משום שאינו מוכר מציוריו, אין לו כל אפשרות כספית, לממן בכוחות עצמו את הוצאות התחזוקה השוטפות של הבית.

לעיתים מגיעים חובבי אמנות לפתות את לבקובסקי בהצעות שקשה לסרב להן, כמו אותו אספן שרצה לשלם 2000 דולר תמורת אחת מיצירותיו, אך לבקובסקי מסרב בתוקף למכור. רק לפני ימים אחדים, לאחר שהגב' לבקובסקי נפלה למשכב ואושפזה בביה"ח, הבינו בעיריית צפת שטענות בני הזוג כי „הגיעו מים עד נפש", אכן מוצדקות, ונתקבלה החלטה להתחיל בביצוע החוזה עם הזוג לבקובסקי.

ראש עיריית צפת בפועל דוד ממן, אמר אתמול כי העירייה מכירה בהתחייבויותיה כלפי הזוג לבקובסקי. רק אתמול, לדבריו, השלימה המחלקה הטכנית את תכניות ביצוע הבניה והשיקום ובשבוע הבא יוגשו על שולחנו של מהנדס העיר על מנת להתחיל בביצוע העבודה מיד.

בית YAMAHA
כלי זמר
כלים חדשים במבצע הכרות
אספקה מיידית תשלומים נוחים

הגיעו אורגנים ביתיים דגמי 1986, פעמיים 3½ אוקטבות, עם פדל בס ותריס לסגירה מ־4 החברות המובחרות ביותר בעולם ובישראל החל מ־
VISCOUNT 980 ש'
GEM 1,094 ש'
FARFISA 1,250 ש'
YAMAHA 1,407 ש'

אורגן ביתי דיגיטלי VISCOUNT CX-1 פעמיים 3½ אוקטבות, עם תריס לסגירה, 26 מקצבים, P.C.M., תכנות מקצבים, חיבור MIDI ועוד. מחיר מבצע רק 1,260 ש'

פסנתרים חדשים 7¼ אוקטבות, 3 פדלים, גובה 108, עם 10 שנות אחריות:
ETERNA 3,993 ש'
YAMAHA 4,972 ש'

אורגן YAMAHA נייד, 4 אוקטבות, סטראופוני, 12 מקצבים, 12 קולות, SUSTAIN, VARIATION DUET ועוד. רק 291 ש'.

סט תופים, 5 חלקים, כולל מצילות PAISTE 839 ש'.

מתוך יער הגיטרות:
קלאסית CG90 111 ש'
ספרדית Almeria 144 ש'
חשמלית EG5000 219 ש'

אורגן ביתי ממוחשב GEM-G5RT פעמיים 3½ אוקטבות, עם תריס, חלילים 16'-8'-4'-2', פסנתר, אקורדיון, צילו, ויברפון, צימבלו, 20 מקצבים עם Break, Sustain, Harmony ועוד. במבצע רק 1,210 ש'

סניף ראשי: תל־אביב דיזנגוף סנטר 03-298251	סניף חיפה החלוץ 53 04-664374
סניף ירושלים רח' יפו 68 02-226250	סניף באר־שבע קק"ל 187 057-34533
סניף ירושלים המלך ג'ורג' 10 02-226082	סניף נתניה הרצל 53 053-39583

להשיג גם ב־20 חנויות המורשות ובכל חנויות מובחרות.

משפחות צעירות
בלי או עם ילדים
בעלי מקצוע
מהנדסים, הנדסאים וטכנאים בתחומי התעשיה והחקלאות, מורים/ות ואחיות - בואו לבטא כישוריכם ולשלב יכולתכם המקצועית הגבוהה עם אורח חיינו הייחודי.
בואו להיות בקיבוץ!!
פנו אלינו:
בתל־אביב: מחי הקליטה, רח' דובנוב 10, טל. 250231, 03-262240
בימים: א', ב', ג' רק בשעות העבודה.
בחיפה: רח' י.ל. פרץ 15 (ע"י השוק), טל. 04-662422 בימי ראשון 16.00-18.30.
בירושלים: רח' עזריאל 7, הסמה, טל. 02-522990 בימי ראשון 17.00-19.00.
בב"ש: דרך הנשיאים, בית מועצת הפועלים, טל. 057-77361 בימי ראשון 17.00-19.00.
התנועה הקיבוצית המאוחדת

קבוץ מזרע
מעונין
לקלוט משפחות
עד גיל 35
מועדפים בעלי מקצוע בתחומים:
יצור מזון (הנדסה, מעבדה וטכנאי קרור), הנדסת מכונות, אחיות מוסמכות, חינוך
המעונינים יפנו בכתב אל ועדת הקליטה של קבוץ מזרע, דואר מזרע 19312.

יוצאים לבלות:
☆ מועדון התיאטרון המחודש
☆ נובמבר יפו
☆ קרוואן יפו
☆ הללויה
☆ נואיבה ים תיכונית
מסעדה מזרחית
אל נגה
לה ולי
מסעדת שיפודים
בתי הקולנוע של
גולן גלובוס
אוכלים טוב
בבודגר ראנץ
מקום התפרסמות:
„שבוע טוב"
עמודים 3 ו־13

קולנוע
„קרן אור המחודש"
חיפה
„מסע עסקים של אבא"
מוצ"ש 6.30, 9
ימי חול 4, 6.30, 9
שימו לב לשעות ההצגה המיוחדות

למכירה ברזל
זוית + תעלה
במידות שונות – משומש, מוסעים למוסכים, גדרות וחקלאות.
03-9227174 – בערב 03-801762
לא בשבת.

הנהג
עשה לך מנהג – קח עמך חייל לדרך

אשראי ענק בהיפרכל
החל מהיום
רכזו קניותיכם בהיפרכל
ושלמו רק אחרי הפסח ב־2.5.86,
ב"ויזה" או ב"כל־שק",
על קניה מ־100 ש"ח ומעלה.
דק בהיפרכל VISA+30 ללא ריבית
VISA
היפרכל
גיתם מערכות תדמית

מוזיאון תל־אביב
שדרות שאול המלך 27
תערוכה חדשה
„כי קרוב אליך הדבר מאד"
דלות החומר
כאיכות באמנות הישראלית
אולמן, אורי, ארוך, גבע, גטר, גרבוז, גרוס, גרשוני, דוד, דודצ'ין, דנציגר, דרוקס, טבת, כהן גן, לביא, לוין, נאמן, קדישמן, קופפרמן, ריב, שלזניאק.
הפתיחה היום, יום שישי, ג' באדר ב', 14.3.86, בשעה 2.00 אחה"צ.

בקרוב
ניפגש בסיבוב

לכל המחפשים אותנו
טנדו – ארגון אירועים
ככר המדינה, רח' ה' באייר 62, תל־אביב
טלפון 03-463816
בין השעות 9.00 – 17.00
אירית ותמי

תחפושות קרנבל
חסין אש
המפעל: רח' בר־יוחאי 13, בני־ברק (ליד "קוקה קולה")
טלפון 03-741271, 03-778017
פתוח יום יום 9.00-19.00 גם ביום כלישי
במוצ"ש 19.00-22.00
חניה בשפע!

היום 30 עמוד 34
יום א' 16.3.86 ה' באדר ב' תשמ"ו

...לוי: שמיר ואנשיו יזמ...
במשכו...
שני הכ...
...דור מנוס למנ...
...יבוטלו הד...
להוזרים
...הגנים הלאומיים
עקב בקורת שמות
לא יפעל הרכבל במצדה
1986
...לבעלי מניות החברה